

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Strategii

KST.411.005.01.2022

Pan
Mateusz Matyszkowicz
Prezes Zarządu Spółki
Telewizja Polska Spółka Akcyjna
ul. J.P. Woronicza 17
00-999 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

zmienione zgodnie z treścią uchwały Zespołu Orzekającego Komisji Rozstrzygającej
w Najwyższej Izbie Kontroli z dnia 3 października 2023 r.
(znak: KPK-KPO.441.133.2023)

I/22/004/KST – Funkcjonowanie, gospodarka finansowa i wydatkowanie środków przez spółkę
Telewizja Polska SA.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Telewizja Polska Spółka Akcyjna ¹ , ul. J.P. Woronicza 17, 00-999 Warszawa.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Mateusz Matyszkowicz, Prezes Zarządu, od dnia 5 września 2022 r. ² W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki pełnił poprzednio Jacek Kurski, Prezes Zarządu, w okresie od dnia 8 stycznia 2016 r. ³ do dnia 9 marca 2020 r. ⁴ oraz od dnia 8 sierpnia 2020 r. ⁵ do dnia 5 września 2022 r. ⁶
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Gospodarka finansowa, w tym zarządzanie płynnością finansową, koszty działalności bieżącej i inwestycyjnej oraz źródła ich finansowania.2. Zakup towarów i usług, w tym wartości niematerialnych i prawnych oraz usług doradczych, zlecenie produkcji wewnętrznej i zewnętrznej oraz nabywanie praw do transmisji.3. Wynagradzanie i korzystanie z majątku Spółki przez członków jej organów i pracowników oraz stosowana polityka kadrowo-płacowa.4. Wykonanie wniosków pokontrolnych NIK.
Okres objęty kontrolą	Od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia zakończenia kontroli ⁷ , z uwzględnieniem faktów i dowodów wykraczających poza ten okres mających znaczenie dla badanej działalności.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁸ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Strategii
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none">1. Janina Bielak, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr KST/20/2022 z dnia 14 listopada 2022 r.2. Danuta Bolikowska, główny specjalista kp., upoważnienie do kontroli nr KST/21/2022 z 14 listopada 2022 r.

¹ Dalej także: TVP SA, TVP lub Spółka.

² Powołanie na podstawie uchwały nr 2/2022 Rady Mediów Narodowych z dnia 5 września 2022 r. w sprawie powołania Prezesa Zarządu Spółki „Telewizja Polska” Spółka Akcyjna. Do dnia 5 września 2022 r. od dnia 25 kwietnia 2019 r. był członkiem zarządu Spółki Telewizja Polska SA powołanym na podstawie uchwały nr 164/2019 Rady Mediów Narodowych z dnia 25 kwietnia 2019 r.

³ Akt powołania Nr DNW.5234.20.2016 wydany przez Ministra Skarbu Państwa z dnia 8 stycznia 2016 r., a następnie uchwała nr 19/2016 Rady Mediów Narodowych z dnia 12 października 2016 r. w sprawie powołania Prezesa Zarządu spółki „Telewizja Polska” Spółka Akcyjna

⁴ Odwołanie na podstawie uchwały nr 196/2020 z dnia 9 marca 2020 r. w sprawie odwołania Prezesa Zarządu Spółki „Telewizja Polska” Spółka Akcyjna.

⁵ Powołanie na podstawie uchwały nr 210/2020 Rady Mediów Narodowych z dnia 7 sierpnia 2020 r. w sprawie powołania Prezesa Zarządu Spółki „Telewizja Polska” Spółka Akcyjna oraz uchwały nr 483/2021 Rady Mediów Narodowych z 9 czerwca 2021 r. w sprawie powołania Prezesa Zarządu Spółki „Telewizja Polska” Spółka Akcyjna.

⁶ Odwołanie na podstawie uchwały nr 1/2022 Rady Mediów Narodowych z dnia 5 września 2022 r. w sprawie odwołania Prezesa Zarządu spółki „Telewizja Polska” Spółka Akcyjna. W okresie od dnia 10 marca 2020 r. do dnia 10 czerwca 2020 r. i od dnia 16 czerwca do dnia 7 sierpnia 2020 r. jednostką kierował Maciej Łopiński, Przewodniczący Rady Nadzorczej Telewizji Polskiej SA delegowany do czasowego wykonywania czynności Prezesa Zarządu.

⁷ Czynności kontrolne zostały zakończone w dniu 7 lipca 2023 r.

⁸ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej także: ustawa o NIK.

3. Katarzyna Gozdan-Wojciechowska, doradca prawny, upoważnienie do kontroli nr KST/22/2022 z dnia 14 listopada 2022 r.
4. Patrycja Chrzanowska-Przybylska, specjalista kp., upoważnienie do kontroli nr KST/1/2023 z dnia 4 stycznia 2023 r.
5. Agnieszka Kuźniewicz, starszy inspektor kp., upoważnienie do kontroli nr KST/2/2023 z dnia 4 stycznia 2023 r.
6. Konrad Kobyłko, główny specjalista kp., upoważnienie do kontroli nr KST/3/2023 z dnia 23 marca 2023 r.

(akta kontroli str.1-12)

II. Ocena ogólna⁹ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność spółki Telewizja Polska SA w okresie objętym kontrolą.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Działalność Telewizji Polskiej SA w zakresie zakupu towarów i usług, w tym wartości niematerialnych i prawnych oraz usług prawnych, zlecenia produkcji wewnętrznej i zewnętrznej oraz nabywania praw do transmisji obarczona była szeregiem nieprawidłowości, stanowiących działania niezgodne z regulacjami wewnętrznymi, nierzetelne, niecelowe i niegospodarne.

W Spółce wystąpiły przypadki nabywania licencji z naruszeniem przyjętych reguł, z przekroczeniem zakresu udzielonych pełnomocnictw i przy wykorzystaniu mechanizmu dzielenia zakupów – sztucznego podzielenia zakupu, tak aby wartość poszczególnych umów zawieranych tego samego dnia lub w krótkich odstępach czasu z tym samym podmiotem nie przekroczyła, z uwagi na limity kwotowe pełnomocnictw do kwoty 150 tys. zł brutto, a także dokonywania w imieniu Spółki czynności przekraczających zakres zwykłego zarządu polegających na nabyciu licencji do emisji gotowych audycji na podstawie ośmiu umów na łączną kwotę 843,3 tys. zł bez uzyskania zgody Zarządu Spółki. Praktyka taka, w ocenie Izby, prowadziła do ograniczenia kodeksowej roli Zarządu w prowadzeniu spraw Spółki, a także istotnie ograniczała wiedzę Zarządu Spółki o działaniach podejmowanych w TVP SA. Z kolei inne audycje w postaci dwóch koncertów na łączną kwotę 2 706,0 tys. zł zostały zakupione poprzez wynegocjowanie warunków finansowych przed złożeniem wymaganego procedurami tzw. wniosku o rozpoznanie rynku.

W badanej działalności wystąpiły także przypadki niegospodarności polegające na zakupie lub wyprodukowaniu za łączną kwotę 1 310,6 tys. zł audycji, które nie zostały wyemitowane lub zaplanowane do emisji, co stanowiło również działanie nierzetelne..

W Telewizji Polskiej SA nie wdrożono nowego systemu wspomagającego rejestrację i ocenę zgłoszeń produkcji telewizyjnej, co stwarzało ryzyko dezaktualizacji produktów, na które Spółka wydatkowała środki w wysokości 168,5 tys. zł.

Nierzetelnymi, niecelowymi i niegospodarnymi były działania Telewizji Polskiej SA związane z pozyskaniem zagranicznego artysty (nowej gwiazdy głównej) na koncert *Sylwester Marzeń z Dwójką 2022/2023*, któremu nadto wypłacono pełną kwotę wynagrodzenia w wysokości [...] tys. USD na dziewięć dni przed realizacją usługi, co było niezgodne z odpowiednią uchwałą Zarządu Spółki.

W działalności Telewizji Polskiej SA wystąpiły istotne rodzajowo i wartościowo nieprawidłowości związane z uruchomieniem w 2022 r. serwisu internetowego i aplikacji SwipeTo. Koszty ich utworzenia, prowadzenia i utrzymania do dnia 31 maja 2023 r. wyniosły 21 557,9 tys. zł netto. Utworzenia SwipeTo nie poprzedzono zleceniem i przeprowadzeniem badań i analiz w zakresie jego działalności, co stanowiło nierzetelność i niegospodarność w postępowaniu Spółki.

⁹ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

*) W treści wystąpienia pokontrolnego NIK wyłączyła jawność informacji ustawowo chronionych, w tym stanowiących tajemnicę przedsiębiorstwa, na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) w zw. z art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2022 r. poz. 1233) w interesie spółki Telewizja Polska SA i innych przedsiębiorców lub osób, których dotyczy zawarte w wystąpieniu pokontrolnym informacje, przez ich wykreślenie i zastąpienie oznaczeniem [...].

Nie określono także celów jakościowych i ilościowych serwisu, a brak ten był nierozdzielnie powiązany z tym, że Spółka nie potrafiła określić charakterystyki docelowej grupy, do której chciała skierować swoją ofertę. Stwierdzoną wagę niegospodarności w zakresie optymalizacji kosztów wzmacnia fakt, iż w toku kontroli TVP SA nie przedstawiła zasad różnicowania zastosowanych stawek wynagrodzeń wykonawców i usługodawców oraz dokumentów potwierdzających przeprowadzenie negocjacji w zakresie tychże wynagrodzeń. Przykładem nieprawidłowości związanej z projektem serwisu SwipeTo była realizacja czterech umów z dwoma zleceniobiorcami na prowadzenie aktywności w jednym z mediów społecznościowych. Planowany łączny koszt brutto tych usług wynosił 168,1 tys. zł, a do dnia 22 maja 2023 r. wydatkowano 74,6 tys. zł, poświadczając wcześniej odbiór usługi bez zgłoszenia uwag. Tymczasem w okresie ponad pół roku na profilu redakcji SwipeTo dokonano jedynie dwóch wpisów. Kierownictwo redakcji nie posiadało elementarnej wiedzy w zakresie zasadności rozliczenia przedmiotowych umów. Brak właściwego wykonania przedmiotów umów przy uwzględnieniu odbiorów ich przedmiotów – dokonanych bez zgłoszenia zastrzeżeń – wskazuje na niegospodarne i nierzetelne działanie Spółki w zakresie weryfikacji realizacji ww. umów i wypłaty wynagrodzenia zleceniobiorcom.

NIK stwierdziła, że 67 z 91 badanych umów na usługi dziennikarskie i produkcyjne zostało zawartych w trakcie ich wykonywania lub po ich wykonaniu. Skutkiem takiej praktyki zawierania umów było bezprawne wykorzystywanie w niektórych przypadkach autorskich praw majątkowych do utworów wytworzonych w okresie do dnia podpisania umowy. W ocenie NIK opisana praktyka przyczyniać się może też do powstawania zatorów płatniczych u kontrahentów TVP SA, którzy do dnia formalnego zawarcia umowy nie otrzymują zapłaty za wykonane zadania, a jednocześnie ponoszą koszty realizacji umów. Co prawda TVP SA nie poniosła w badanym okresie negatywnych skutków takich praktyk, jednak zasady dobrych obyczajów handlowych wskazują na potrzebę respektowania również praw kontrahentów.

W obszarze związanym z usługami prawnymi wystąpił m.in. przypadek nabycia usługi prawnej na rzecz pracownika TVP SA, przeciwko któremu wytoczono powództwo cywilne za rozpowszechnianie nieprawdziwych w ocenie powoda informacji dotyczących innej spółki działającej na rynku medialnym zamieszczanych przez niego na prywatnych kontaktach w serwisach społecznościowych. Spowodowało to niegospodarne wydatkowanie przez TVP SA w latach 2019-2023 kwoty w wysokości 107,3 tys. zł.

Wynagradzanie członków organów korporacyjnych spółki Telewizja Polska SA, z zastrzeżeniem stwierdzonych uchybień, odpowiadało obowiązującym regulacjom. Kluczowa stwierdzona w tym zakresie nieprawidłowość dotyczyła nierzetelnego i niezgodnego z treścią uchwały Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki ustalenia celów zarządczych dla Członków Zarządu na 2021 i 2022 rok. Na podstawie tak ustalonych celów zarządczych członkom zarządu wypłacono w 2022 i 2023 r. wynagrodzenie uzupełniające za lata poprzedzające w łącznych kwotach 739,8 tys. zł i 621,7 tys. zł (w sumie 1 361,5 tys. zł), w których odpowiednio 30% i 20% kwot stanowiły kwoty wynagrodzenia uzupełniającego wynikającego z realizacji działań opartych na nierzetelnie ustalonych celach zarządczych.

Z kolei prowadzona przez Telewizję Polską SA w latach 2021-2022 polityka kadrowo-płacowa oraz sfera zawierania umów dotknięte były zróżnicowanymi i licznymi niedostatkami i nieprawidłowościami.

W Spółce stosowana była praktyka zwalania pracowników z obowiązku świadczenia pracy z zachowaniem prawa do wynagrodzenia, również w przypadkach mogących uzasadniać rozwiązanie stosunku pracy. Według stanu na dzień 31 maja 2023 r.

spowodowała ona poniesienie przez Telewizją Polską SA kosztów w kwocie ponad 1,4 mln zł

W Spółce nie uregulowano trybu zwalniania pracowników z zakazu konkurencji. Zarząd TVP SA zwalniał pracowników z zakazu konkurencji (objęło to w badanym okresie 27 osób na podstawie 42 zgód), pomimo że zakaz obowiązywał wszystkich pracowników Spółki, co miało cechy działań uznaniowych. Brak określenia jasnych przesłanek będących podstawą takich działań stwarzał ryzyko występowania w procesach decyzyjnych w Spółce mechanizmu dowolności postępowania.

Co więcej, brak procedur spowodował niejednolite postępowanie Zarządu Spółki w stosunku do osób, które łamały zakaz konkurencji w trakcie trwania stosunku pracy. Jeden z takich przypadków dotyczył dyrektora jednej z jednostek organizacyjnych TVP SA, który został wstecznie zwolniony przez Prezesa Zarządu z zakazu konkurencji wobec TVP SA na okres zasiadania w organach i posiadania udziałów w spółkach prawa handlowego. Wystąpił również przypadek pracownika TVP SA, który mimo, że łamał zakaz konkurencji, na odstępnie, od którego Zarząd Spółki wyraził następnie zgodę, to Telewizja Polska SA zawarła ze spółką prawa handlowego z jego udziałem umowy na świadczenie usług na łączną kwotę blisko 9,5 mln zł, z czego do dnia 24 maja 2023 r. zrealizowano umowy na kwotę blisko 3 mln zł. NIK szczególnie negatywnie ocenia zwalnianie z zakazu konkurencji wstecz lub zawieranie umów z podmiotami, w których uczestniczą pracownicy Telewizji Polskiej SA, którzy łamią lub łamali zakaz konkurencji.

Brak monitoringu i nadzoru nad przestrzeganiem zakazu konkurencji skutkowało przypadkami łamania zakazu konkurencji przez pracowników TVP SA, których Spółka nie zidentyfikowała – NIK ustaliła, że dotyczyło to co najmniej ośmiu osób. Problem pogłębiał fakt, że dyrektorzy jednostek organizacyjnych, w których byli zatrudnieni pracownicy naruszający zakaz konkurencji, nie mieli wiedzy, że ich pracownicy prowadzą działalność gospodarczą.

Siatka płac określona w Telewizji Polskiej SA dla niektórych stanowisk nie przystawała do wymagań rynku pracy i otoczenia prawnego (konieczne były bowiem działania podwyższające wynagrodzenia z związku poziomem minimalnego wynagrodzenia za pracę). Jednocześnie Zarząd Spółki przyznawał niektórym pracownikom wynagrodzenia zasadnicze wyższe niż maksymalne określone w regulaminie wynagradzania – przykładowo w 2022 r. (wg stanu na koniec roku) wynagrodzenia zasadnicze 20 pracowników zatrudnionych na stanowiskach kierowniczych przekraczały maksymalną stawkę regulaminową w przedziale od 7,7% (wzrost z [...] tys. zł do [...] tys. zł, tj. [...] tys. zł ponad widełki) do 117% (wzrost z [...] tys. zł do [...] tys. zł, tj. o [...] tys. zł ponad widełki).

W latach 2021-2022 jednostki organizacyjne Spółki, w szczególności Telewizyjna Agencja Informacyjna, TVP3 oraz Agencja Kreacji Rozrywki i Oprawy, zawierały umowy cywilnoprawne z pracownikami w zakresie tworzenia i produkcji audycji, podejmując niejednokrotnie działania z pominięciem procedur obowiązujących w Spółce. Stwierdzoną nieprawidłowością ukazującą ww. zjawiska był fakt zawarcia w latach 2021-2022 dziewięciu umów cywilnoprawnych z dyrektorem-redaktorem naczelnym jednej z jednostek organizacyjnych Telewizji Polskiej SA na łączną kwotę ponad 1,5 mln zł, na mocy których faktycznie wydatkowano niespełna 1,1 mln zł. Co więcej, umowy te były zawierane z ww. dyrektorem przez jego podwładnych – trzech zastępców dyrektora, a dodatkowo były dzielone w taki sposób, aby nie przekroczyć wartości granicznych posiadanych przez nich pełnomocnictw, tj. 150 tys. zł lub 300 tys. zł.

W Telewizji Polskiej SA wystąpiły również przypadki, w których umowy cywilnoprawne były sporządzane nierzetelnie, nie zawsze zawierały zapisy, że wykonawca dzieła będący pracownikiem Spółki jest zobowiązany do wykonywania przedmiotu dzieła poza etatowym czasem pracy, nie załączano do nich harmonogramów produkcji lub nagrań danej audycji, co utrudniało kontrolę prawidłowości i terminowości realizacji zamówionych dzieł, nie określano sposobu odbioru przedmiotu umowy, czy też nie udokumentowano odbioru scenariusza audycji, za który płaciła Spółka. Niejednokrotne zawieranie przez Telewizję Polską SA umów cywilnoprawnych po podjęciu przez kontrahenta czynności będących przedmiotem umowy, a nawet po ich zakończeniu łamało zasadę nieretroakcji. W tym zakresie np. cztery umowy zawarte z dwoma pracownikami Telewizyjnej Agencji Informacyjnej w ramach prowadzonej przez nich działalności gospodarczej oraz trzy umowy z osobami prowadzącymi działalność gospodarczą (niebędącymi pracownikami TVP SA) zostały zawarte w sposób nierzetelny, tj. po terminie rozpoczęcia ich realizacji. Przedmiotem tych umów było m.in. prowadzenie oraz udział w tworzeniu i przygotowaniu jednego z programów informacyjnych. Maksymalna wartość ww. zawartych umów realizowanych w okresie objętym kontrolą wyniosła 12,8 mln zł brutto (w tym umów zawartych z pracownikami TAI – [...] mln zł brutto), a wartość zrealizowana tych umów na dzień 29 czerwca 2023 r. wyniosła 5,4 mln zł brutto (w tym umów zawartych z pracownikami TAI – [...] mln zł brutto).

W obszarze zawierania umów cywilnoprawnych w TVP SA wystąpiły również inne nieprawidłowości, którym sprzyjał fakt, iż w Spółce nie prowadzono w badanym okresie centralnego monitoringu umów cywilnoprawnych zawieranych z pracownikami przez dyrektorów jednostek organizacyjnych, a brak scentralizowanego rejestru umów w Spółce skutkowało niejednokrotnie zawieraniem wielu umów z tym samym pracownikiem i stwarzało ryzyko uznaniowości w zlecaniu dodatkowo płatnych zadań wytypowanym pracownikom.

Ustalenia poczynione w kontrolowanym obszarze dotyczącym powyższej sfery działalności Telewizji Polskiej SA wskazały, iż prowadzona w Spółce w badanym okresie polityka kadrowo-płacowa i sfera zawiera umów cywilnoprawnych z pracownikami i współpracownikami dotknięta była licznymi i istotnymi, również z finansowego punktu widzenia, nieprawidłowościami oraz zaistniały w niej okoliczności wskazujące na przypadki działania w sytuacjach konfliktu interesów i relacji mogących prowadzić do zjawisk korupcyjnych. Jednocześnie brak dostatecznych instrumentów zarządczych, w tym zapewniających przejrzystość procesów decyzyjnych oraz agregację i wymianę informacji w Spółce o zawieranych umowach, jak również brak dostatecznego zainteresowania i nadzoru nad tą sferą funkcjonowania ze strony Zarządu Spółki w badanym okresie, wytworzył występowanie w spółce Telewizja Polska SA warunków sprzyjających powstawaniu nieprawidłowości, na szkodę samej spółki i – ze względu na przedmiot działalności spółki – ważnego interesu publicznego.

Okoliczności powyższe mają, zdaniem Najwyższej Izby Kontroli, szczególny wyźwięk w kontekście sposobu finansowania kontrolowanej jednostki.

Telewizja Polska SA w latach 2021-2023 (I kw.) prowadziła bowiem działalność opierając swoją gospodarkę finansową w głównej mierze na środkach publicznych, w tym na uzyskanych z budżetu państwa rekompensatach z tytułu utraconego abonamentu oraz z Ministerstwa Spraw Zagranicznych na pokrycie kosztów tworzenia programów i audycji dla odbiorców zagranicznych. Uzyskane przez TVP SA w 2021 r. przychody ze sprzedaży produktów wyniosły 3 147 092,0 tys. zł, z czego środki publiczne stanowiły 2 098 906,0 tys. zł (66,7% przychodów), natomiast w 2022

r. wyniosły 3 414 427,7 tys. zł, z czego środki publiczne stanowiły 2 152 277,5 tys. zł (63,0% przychodów).

Model gospodarki finansowej TVP SA oparty na współfinansowaniu działalności ze środków budżetu państwa w postaci rekompensat funkcjonuje od 2017 r. W latach 2017-2022 przychody ze sprzedaży produktów TVP SA systematycznie wzrastały z 1 597 092,3 tys. zł w 2017 r. do 3 414 427,7 tys. zł w 2022 r., w tym rekompensaty stanowiły w nich od 16,7% w 2017 r. do 52,3% w 2022 r. Łącznie w latach 2017-2022 TVP SA uzyskała rekompensaty z budżetu państwa w wysokości 7 196 178,5 tys. zł, a w 2023 r. 2 347 854 tys. zł.

Realna wartość otrzymanych rekompensat zależna była jednak od formy ich przekazania – od 2019 r. były one przekazywane w postaci obligacji Skarbu Państwa (a nie środków pieniężnych). Dyskonto przy sprzedaży obligacji przez Telewizję Polską SA skutkowało ubytkiem faktycznie uzyskanych środków pieniężnych w wysokości 184 530,2 tys. zł¹⁰ w relacji do nominalnej wartości otrzymanych obligacji.

W warunkach niestabilności źródeł finansowania – zależnych w zakresie rekompensaty od rocznych rozstrzygnięć na etapie konstruowania i przyjmowania ustawy budżetowej – Telewizja Polska SA prowadziła działalność w skali przyjmującej *de facto* oczywistość finansowania z budżetu państwa.

Spółka ponosiła koszty działalności operacyjnej, które w latach 2017-2022 systematycznie wzrastały z 1 685 829,4 tys. zł w 2017 r. do 3 123 722,8 tys. zł w 2021 r. i 3 279 762,4 tys. zł w 2022 r. Koszty te były determinowane czynnikami zewnętrznymi, ale również były konsekwencją przyjętej przez Zarząd TVP SA polityki rozszerzania szeroko rozumianej oferty programowej. NIK nie ocenia warstwy programowej TVP SA jako nadawcy, zauważając jednak także, że w działalności Telewizji Polskiej SA, także produkcyjnej, wystąpiły nieprawidłowości wskazujące na przypadki braku dyscypliny kosztowej. Zwłaszcza w tym stanie rzeczy NIK zauważa, że właśnie w odniesieniu do nowych przedsięwzięć Telewizji Polskiej SA wystąpiły nieprawidłowości dotyczące braku celowości i gospodarności określonych działań.

Spółka podejmowała ponadto, bez odpowiedniego zabezpieczenia finansowego, decyzje o uruchomieniu wysokobudżetowych inwestycji budowlanych. Przed podjęciem decyzji o uruchomieniu inwestycji Spółka nie zapewniła trwałych w długoterminowej perspektywie czasowej i adekwatnych co do wysokości źródeł finansowania tych inwestycji, przy jednoczesnym braku pokrycia majątku trwałego kapitałem stałym. Powyższe prowadziło do wzrastającego ryzyka utraty płynności finansowej czy też trudności w jej utrzymaniu.

NIK odnotowuje dodatkowo, iż w zakresie bieżącego zarządzania płynnością finansową Spółka prowadziła monitoring i analizy stanu środków pieniężnych, wpływów i ich wydatków. To pozwalało na bieżące podejmowanie decyzji o pozyskiwaniu obcych źródeł finansowania w postaci kredytów, obligacji własnych czy też pożyczek. Jednak pomimo stosowania obowiązujących w TVP SA procedur zarządzania środkami pieniężnymi, nie uchroniło to Spółki przed nieprawidłowościami związanymi z wykorzystaniem pożyczki z Funduszu Reprywatyzacji uzyskanej na kwotę 800 mln zł.

Odnosząc się do istniejących w Spółce procedur zaciągania zobowiązań i udzielania pełnomocnictw Najwyższa Izba Kontroli zauważa, że liczba osób, którym udzielono pełnomocnictw, jak i liczba tych pełnomocnictw wskazuje na duże rozproszenie decyzyjności w zakresie zaciągania zobowiązań. Zdaniem NIK, nawet biorąc pod

¹⁰ Ubytek środków dotyczący 2022 r.

uwagę sformalizowane w założeniu procesy decyzyjne w TVP SA, stwarzało to wysokie ryzyko i nie uchroniło to Spółki przed zaciąganiem zobowiązań dotyczących transakcji niecelowych, niegospodarnych, czy też nierzetelnie przygotowanych, co zostało opisane w stwierdzonych nieprawidłowościach.

W konsekwencji, skala stwierdzonych nieprawidłowości, ich wymiar finansowy, jak również charakter wskazujący na ryzyko ich powielania się, niezależnie od stanów prawidłowych w działalności jednostki opisanych w ustaleniach stanu faktycznego, nie pozwala na pozytywną ocenę kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie i przesądza o umotywowanych podstawach negatywnej oceny działalności spółki Telewizja Polska SA w okresie objętym kontrolą.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe¹¹ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Gospodarka finansowa, w tym zarządzanie płynnością finansową, koszty działalności bieżącej i inwestycyjnej oraz źródła ich finansowania.

Opis stanu faktycznego

Struktura organizacyjna TVP SA i zaciąganie zobowiązań

Telewizja Polska SA działała na podstawie Statutu, którego jednolity tekst został przyjęty uchwałą nr 62/IX/2017 Rady Nadzorczej spółki TVP SA z dnia 29 maja 2017 r.¹² W kontrolowanym okresie nie dokonywano zmian w statucie Spółki.

Spółka posiadała 16 oddziałów terenowych¹³. Zgodnie z § 14 ust. 2 Statutu Spółki do zakresu działania Zarządu należały wszelkie sprawy związane z prowadzeniem spraw Spółki, niezastrzeżone przez ustawę z dnia 29 grudnia 1992 r. *o radiofonii i telewizji*¹⁴ oraz ustawę *Kodeks spółek handlowych*¹⁵ albo przez Statut Spółki do kompetencji Rady Mediów Narodowych, Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, Walnego Zgromadzenia i Rady Nadzorczej.

(akta kontroli str. 24714-24726)

Struktura Organizacyjna

Struktura organizacyjna TVP SA określona w Regulaminie organizacyjnym Spółki, w okresie 2021-2023 (I półrocze) ulegała licznym zmianom, dotyczącym liczby jednostek organizacyjnych TVP SA, ich nazw oraz zakresu ich działania. Ostatni regulamin organizacyjny wprowadzony został uchwałą nr 382/2023 Zarządu Spółki Telewizja Polska Spółka Akcyjna z dnia 10 maja 2023 r. *w sprawie przyjęcia Regulaminu Organizacyjnego przedsiębiorstwa Spółki Telewizja Polska SA i jego przedłożenia Radzie Nadzorczej¹⁶ Spółki w celu zatwierdzenia*. Regulamin, zatwierdzony uchwałą Rady Nadzorczej nr 55/X/2023 z dnia 30 maja 2023 r., wszedł w życie na zasadach określonych w uchwale nr 484/2023 Zarządu Spółki Telewizja Polska SA z dnia 31 maja 2023 r. *w sprawie wdrożenia Regulaminu Organizacyjnego przedsiębiorstwa Spółki Telewizja Polska SA*¹⁷.

W 2022 r. w strukturze TVP SA funkcjonowały następujące jednostki organizacyjne¹⁸:

¹¹ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹² Jednolity tekst uwzględnia ostatnią zmianę Statutu, która była wprowadzona aktem notarialnym Rep. A nr 29202/216 z dnia 29 grudnia 2016 r.

¹³ Oddziały terenowe znajdowały się Białymstoku, Bydgoszczy, Gdańsku, Gorzowie Wielkopolskim, Katowicach, Kielcach, Krakowie, Lublinie, Łodzi, Olsztynie, Opolu, Poznaniu, Rzeszowie, Szczecinie, Warszawie i Wrocławiu.

¹⁴ Dz.U. z 2022 r. poz. 1722. Dalej także: *uorit, ustawa RTV* lub *ustawa o radiofonii*.

¹⁵ Ustawa z dnia 15 września 2000 r. – *Kodeks spółek handlowych* (Dz.U. z 2022 r. poz. 1467, ze zm). Dalej także: *k.s.h.*

¹⁶ Dalej także: RN.

¹⁷ Poprzednio obowiązywały Regulaminy organizacyjne wprowadzone następującymi uchwałami Zarządu: nr 871/2020 z dnia 16 grudnia 2020 r., nr 143/2021 z dnia 18 lutego 2021 r., nr 303/2021 z 15 kwietnia 2021 r., nr 461/201 z dnia 27 maja 2021 r., 655/2021 z dnia 30 lipca 2021 r. 978/2021 z dnia 23 listopada 2021 r.; 531/2022 z dnia 29 czerwca 2022 r. nr 628/2022 r. z dnia 2 sierpnia 2022 r., 985/2022 z 23 listopada 2022 r.

¹⁸ Dane ustalone na podstawie Sprawozdania Zarządu z działalności Spółki Telewizja Polska SA w roku obrotowym 2022.

- jednostki programowe: Biuro Programowe (zarządzanie ofertą programową anten: TVP1, TVP2, TVP Seriale, TVP Rozrywka, oraz koordynacja wszystkich programów TVP), TVP Kobieta, Teatr Telewizji;
- jednostki programowo-kreacyjno-produkcyjne: Centrum Kultury i Historii (zarządzanie ofertą programową TVP Kultura, TVP Historia, TVP Dokument, TVP HD, TVP Kultura2, TVP Historia2), TVP Sport, TVP ABC (zarządzanie ofertą programową TVP ABC, TVP ABC2, Alfa TVP), Program TV Polonia, Belsat TV, TVP Nauka, TVP World, TVP Wilno, TVP+, Telewizyjna Agencja Informacyjna (TVP Info, TVP Parlament), TVP3, Oddziały Terenowe;
- jednostki kreacyjno-produkcyjne: Agencja Kreacji Filmu i Serialu, Agencja Kreacji Rozrywki i Oprawy, Agencja Kreacji Publicystyki, Dokumentu i Audycji Społecznych;
- jednostki ogólnego zarządu i usługowe: Biuro Spraw Korporacyjnych, Biuro Negocjacji i Nadzoru Produkcji, Biuro Dystrybucji, Biuro Rachunkowości, Biuro Kontrolingu i Restrukturyzacji, Biuro Zarządzania Kapitałem Ludzkim, Biuro Zakupów i Zamówień Publicznych, Biuro Prawne, Biuro Audytu i Kontroli Wewnętrznej, Ośrodek TVP Technologie, Biuro Reklamy, Biuro Sprzedaży i Współpracy Międzynarodowej, Ośrodek Dokumentacji i Zbiorów Programowych, Ośrodek Administracji, Ośrodek Inwestycji i Transportu, Centrum Usług Produkcyjnych.

Zgodnie z ostatnią zmianą regulaminu organizacyjnego w TVP SA występowały 33 jednostki organizacyjne Zakładu Głównego i 16 oddziałów terenowych.

Jednostki programowe odpowiedzialne były za planowanie programowe emisyjne, zlecenie produkcji i zakup audycji. Zamawiały one audycje w jednostkach kreacyjno-produkcyjnych, w tym w Oddziałach Terenowych Spółki. Do zadań jednostek kreacyjno-produkcyjnych należało tworzenie oferty programowej audycji oraz produkowanie audycji na zlecenie jednostek organizacyjnych Spółki i kontrahentów zewnętrznych. Jednostki programowo-kreacyjno-produkcyjne łączyły w swoim zakresie działania funkcje programowe z kreacyjno-produkcyjnymi.

Oddziały terenowe odpowiadały za nadawanie programów regionalnych w ramach pasm własnych, a także za produkcję audycji na potrzeby pasm własnych, programów ogólnokrajowych, pasma wspólnego, programów wyspecjalizowanych i programów dla odbiorców za granicą oraz podmiotów zewnętrznych.

(akta kontroli str. 24714-24726, 27414-27539)

Zarząd Spółki

Zgodnie z § 14 ust. 3 Statutu Spółki, tryb pracy Zarządu, w tym między innymi podział kompetencji między Członkami Zarządu określał regulamin zarządu, zatwierdzony przez Radę Nadzorczą.

Statut Spółki¹⁹, stanowił, iż uchwały Zarządu wymagają między innymi następujące sprawy: zatwierdzanie planów ekonomiczno-finansowych; zatwierdzanie strategicznych planów wieloletnich; przyjęcie rocznych planów finansowo-programowych przedsięwzięć w zakresie realizacji zadań misji publicznej, określonych ustawowo, opracowanych w porozumieniu z Krajową Radą Radiofonii i Telewizji; zaciągnięcie zobowiązań, które na podstawie jednej lub kilku powiązanych czynności przekraczają równowartość 150 000 euro w złotych, z zastrzeżeniem konieczności uzyskania zgody Rady Nadzorczej w przypadkach gdy ich wartość na podstawie jednej lub kilku

¹⁹ § 14 ust. 4 i 5 Statutu.

czynności przekracza równowartość 1 000 000 euro w złotych, z wyłączeniem umów na produkcję audycji telewizyjnych; zaciąganie kredytów i pożyczek, z zastrzeżeniem konieczności uzyskania zgody Rady Nadzorczej w przypadkach, gdy ich wartość przekracza równowartość 1 000 000 euro w złotych; sprawy, o których rozpatrzenie Zarząd zwraca się do Rady Nadzorczej, Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, Rady Mediów Narodowych, ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa lub do Walnego Zgromadzenia.

(akta kontroli str. 24714-24726, 27414-27539)

Regulamin Zarządu

Działanie Zarządu Spółki zostało oparte o Regulamin Zarządu²⁰. W regulaminie tym wskazano, że Zarząd jest organem kolegialem, działającym na podstawie i w granicach obowiązujących przepisów prawa, w tym na podstawie uchwał, *Kodeksu spółek handlowych*, Statutu oraz innych wewnętrznych regulacji obowiązujących w Spółce. Podano również, że Zarząd obraduje na posiedzeniach i podejmuje decyzje w formie uchwał oraz zapisów do protokołów posiedzeń zarządu. W regulaminie określono również szczegółowo zasady dotyczące posiedzeń zarządu, podejmowania decyzji przez Zarząd, prowadzenia spraw Spółki, podziału nadzoru nad poszczególnymi jednostkami organizacyjnymi i reprezentacji spółki. Uchwałą nr 702/2022 Zarządu Spółki TVP SA z dnia 7 września 2022 r. wprowadzono do Regulaminu zapis stanowiący, iż w przypadku Zarządu jednoosobowego Prezes Zarządu sprawuje nadzór nad wszystkimi jednostkami organizacyjnymi określonymi w Regulaminie Organizacyjnym Spółki.

(akta kontroli str. 24714-24726, 27414-27539)

Rada Nadzorcza

Zgodnie z § 22 ust. 2 Statutu Spółki do kompetencji Rady Nadzorczej należało między innymi: określenie zakresu i terminów przedkładania przez Zarząd rocznych planów ekonomiczno-finansowych oraz strategicznych planów wieloletnich; opiniowanie strategicznych planów wieloletnich; opiniowanie rocznych planów ekonomiczno-finansowych; opiniowanie planów finansowo-programowych przedsięwzięć w zakresie realizacji zadań misji publicznej, określonej ustawowo; opiniowanie sprawozdania Zarządu z realizacji planów finansowo-programowych, określonych w art. 21 ust. 3 ustawy *o radiofonii i telewizji*; rozpatrywanie i zajmowanie stanowiska w sprawie uchwał Rady Programowej zawierających oceny poziomu i jakości programu bieżącego oraz programów ramowych.

(akta kontroli str. 24714-24726, 27414-27539)

Reprezentacja i zaciąganie zobowiązań

Do składania oświadczeń w imieniu Spółki, zgodnie z § 16 ust. 1 i 2 Statutu Spółki, wymagane było współdziałanie dwóch członków Zarządu albo jednego członka Zarządu łącznie z prokurentem. Przyjęto, iż jeżeli Zarząd jest jednoosobowy, do składania oświadczeń w imieniu Spółki uprawniony jest jeden Członek Zarządu. Ponadto zgodnie z § 16 ust. 4 Statutu Spółki, do składania oświadczeń oraz

²⁰ W okresie objętym kontrolą obowiązywały regulaminy Zarządu Spółki TVP SA wprowadzone uchwałami Zarządu Spółki Telewizja Polska Spółka Akcyjna w sprawie zmian w Regulaminie Zarządu Spółki Telewizja Polska SA. i jego tekstu jednolitego oraz przedłożenia ich Radzie Nadzorczej Spółki w celu zatwierdzenia, tj. uchwałą nr 767/2020 z dnia 5 listopada 2020 r., uchwałą nr 872/2020 z dnia 16 listopada 2020 r. uchwałą nr 144/2021 z dnia 18 lutego 2021 r., uchwałą nr 304/2021 z dnia 15 kwietnia 2021 r. oraz uchwałą nr 702/2022 Zarządu Spółki Telewizja Polska Spółka Akcyjna z dnia 7 września 2022 r. w sprawie zmian w Regulaminie Zarządu Spółki Telewizja Polska SA i jego tekstu jednolitego oraz przedłożenia ich Radzie Nadzorczej Spółki w celu zatwierdzenia oraz uchylenia uchwały nr 460/2021 Zarządu Spółki Telewizja Polska Spółka Akcyjna z dnia 27 maja 2021 r. (ze zm.).

podpisywania umów i zaciągania zobowiązań w imieniu Spółki uprawnione były ponadto osoby działające na podstawie pełnomocnictw udzielonych przez Zarząd na podstawie przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. *Kodeks cywilny*²¹.

(akta kontroli str. 24714-24726)

Udzielanie pełnomocnictw w TVP SA uregulowane było w *Procedurze w sprawie zasad i trybu udzielania pełnomocnictw w Telewizji Polskiej SA*, której tekst jednolity przyjęty został uchwałą nr 703/2022 Zarządu TVP SA z dnia 7 września 2022 r. Procedura obowiązująca w okresie poprzedzającym, tj. w latach 2021-2022 została ustalona w formie tekstów jednolitych uchwałą nr 597/2018 Zarządu Spółki z dnia 24 września 2018 r. oraz uchwałą nr 584/2022 Zarządu Spółki z dnia 10 lipca 2022 r.

Zgodnie z powyższymi regulacjami w TVP SA udzielane mogły być:

1. Pełnomocnictwa ogólne – obejmujące umocowanie do dokonywania w imieniu Spółki czynności zwykłego zarządu, w tym zaciągania zobowiązań o wartości nieprzekraczającej brutto 150 000 zł; co do zasady udzielane były one dyrektorom i zastępcom dyrektorów jednostek organizacyjnych.

W przypadku zaciągania zobowiązań przez: Biuro Reklamy, Biuro Sprzedaży i Współpracy Międzynarodowej oraz Biuro Programowe i oddziały terenowe, w ramach odpowiednio umów o emisję reklam albo umów sponsorskich, a także umów o nabycie albo udzielenie licencji do audycji – pełnomocnictwo ogólne mogło obejmować umocowanie do zaciągania zobowiązań o wartości nieprzekraczającej brutto 150 000 euro w złotych.

Ponadto pełnomocnictwo ogólne udzielane producentowi lub kierownikowi produkcji obejmowało umocowanie do dokonywania w imieniu Spółki czynności związanych z realizacją powierzonej produkcji, w tym zaciągania zobowiązań o wartości nieprzekraczającej brutto:

- 150 000 zł w zakresie działania jednostki organizacyjnej, w której producent/kierownik produkcji jest zatrudniony, pod warunkiem działania łącznie z drugim pełnomocnikiem będącym dyrektorem lub zastępcą dyrektora tej jednostki,
- 50 000 zł zarówno w zakresie, jak i poza zakresem działania jednostki organizacyjnej, w której producent lub kierownik produkcji jest zatrudniony.

Niezależnie od pełnomocnictw ogólnych, o których mowa wyżej, w zakresie działania jednostek kreatywno-produkcyjnych oraz jednostek realizujących usługi można było udzielać odrębnych pełnomocnictw ogólnych wraz z instrukcją do pełnomocnictwa, obejmujących umocowanie do zaciągania zobowiązań w ramach umów związanych z produkcją audycji telewizyjnych o wartości brutto przekraczającej 150 000 zł, a nieprzekraczającej równowartości 150 000 euro w złotych. Na podstawie tej kategorii pełnomocnictw ogólnych mogły zostać zawarte wyłącznie: umowy wymienione w części 1 wykazu umów, stanowiącego załącznik do uchwały Zarządu spółki zatwierdzającej sezonowy układ ramowy, a także aneksy do tych umów, z zastrzeżeniem, że aneksy te nie zwiększają wartość umowy lub wkładu Spółki lub nie zmniejszają zakresu przedmiotu umowy lub zakresu praw spółki.

2. Pełnomocnictwa rodzajowe – obejmujące umocowania do dokonywania w imieniu Spółki czynności określonych rodzajowo, przekraczających zakres

²¹ Dz.U. z 2022 r., poz.1360, ze zm. Dalej także: *k.c.*

zwykłego zarządu; pełnomocnictwo to winno było określać rodzaj czynności prawnej objętej umocowaniem oraz jej przedmiot.

3. Pełnomocnictwa szczególne – obejmujące umocowanie do dokonania w imieniu Spółki konkretnej, wskazanej w pełnomocnictwie czynności, przekraczającej zakres zwykłego zarządu.
4. Pełnomocnictwa procesowe (ogólne oraz szczególne) – obejmujące umocowanie do reprezentowania Spółki przed sądami powszechnymi, przed Sądem Najwyższym, przed sądami administracyjnymi, urzędami i organami administracji, przed sądami polubownymi oraz organami ścigania, a także do występowania z wezwaniami do pozasądowego rozwiązania sporu.

(akta kontroli str. 24714-24726, 25486-25555)

W okresie 2021-2022²² wydano 451 osobom 3631 pełnomocnictw do zaciągania zobowiązań w imieniu TVP SA, w tym 2 551 pełnomocnictw szczególnych, 553 – ogólnych, 516 – rodzajowych i 11 pełnomocnictw procesowych. Pełnomocnictw udzielano głównie dyrektorom jednostek organizacyjnych i ich zastępcom. Wydano im 3 255 pełnomocnictw (dla 166 osób). Kierownikom wydziałów, działów i ich zastępcom wydano 162 pełnomocnictwa (dla 124 osób). Głównym specjalistom, starszym specjalistom i innym specjalistom udzielono 126 pełnomocnictw (dla 96 osób), producentom i kierownikom produkcji udzielono 65 pełnomocnictw (dla 47 osób). Pozostałym pracownikom, zatrudnionym na innych niż ww. stanowiskach oraz członkom Zarządu wydano 23 pełnomocnictwa (dla 18 osób).

Najwyższa Izba Kontroli zauważa, że liczba osób, którym udzielono pełnomocnictw, jak i liczba tych pełnomocnictw wskazuje na duże rozproszenie decyzyjności w zakresie zaciągania zobowiązań. Zdaniem NIK, nawet biorąc pod uwagę sformalizowane w założeniu procesy decyzyjne w TVP SA, stwarzało to wysokie ryzyko i nie uchroniło to Spółki przed zaciąganiem zobowiązań dotyczących transakcji niecelowych, niegospodarnych, czy też nierzetelnie przygotowanych, co zostało opisane w stwierdzonych nieprawidłowościach w kolejnych obszarach.

(akta kontroli str. 26379-26384, 31316)

Instrukcja zawierania umów

W okresie objętym kontrolą obowiązywała wprowadzona uchwałą nr 411/2019 Zarządu Spółki TVP SA z dnia 2 lipca 2019 r. *Instrukcja postępowania przy zawieraniu umów w Spółce Telewizja Polska SA*²³. Do instrukcji tej wprowadzono zmiany uchwałą nr 1136/2022 Zarządu TVP SA z dnia 29 grudnia 2022 r.²⁴

Regulacja § 3 ust. 1 ww. Instrukcji wskazywała, że jeżeli Statut TVP SA lub inne przepisy obowiązujące w TVP SA przewidują odmienną lub dodatkową procedurę niezbędną do zawarcia umowy, procedura ta powinna być zachowana. Instrukcja nie miała zastosowania, co wynikało z jej § 3 ust. 2, do umów zwyczajowo zawieranych ustnie w obrocie gospodarczym, których przedmiotem są towary lub usługi powszechnego użytku, o ile przepisy prawa nie zastrzegają formy pisemnej oraz zamówień zakupu, o których mowa w *Instrukcji obiegu i kontroli zamówień zakupów*²⁵.

²² Liczba wydanych pełnomocnictw obejmuje również pełnomocnictwa wydane wcześniej, o ile nie utraciły swojej mocy przed dniem 1 stycznia 2021 r.

²³ Dalej także: Instrukcja postępowania przy zawieraniu umów w Spółce nr 411/2019.

²⁴ Dalej także: Instrukcja postępowania przy zawieraniu umów w Spółce nr 1136/2022.

²⁵ *Instrukcja obiegu i kontroli zamówień zakupu* wprowadzona uchwałą nr 412/2019 Zarządu TVP SA z dnia 2 lipca 2019 r.

Treść § 4 ust.1 ww. Instrukcji stanowiła, że dyrektor jednostki merytorycznej ponosił odpowiedzialność za treść umowy oraz wykonywanie wszelkich czynności zmierzających do jej zawarcia i rejestracji, zgodnie z zasadami i w trybie określonym w Instrukcji. Ponadto w § 6 ust. 1 Instrukcji podano, że niezależnie od postanowień Statutu TVP SA, pisemnej zgody Rady Nadzorczej wymagają zawarcie umów i ich zmiany na usługi prawne, usługi marketingowe, usługi w zakresie stosunków międzyludzkich (*public relations*) i komunikacji społecznej oraz usług doradztwa związanego z zarządzaniem, w sytuacjach określonych w uchwale nr 2 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia TVP SA z dnia 10 maja 2019 r.²⁶

(akta kontroli str. 26151-26190)

Procedury kontroli dokumentów

Zarząd Spółki uchwałą nr 117/2014 z dnia 3 marca 2014 r. wprowadził *Instrukcję kontroli i obiegu dokumentów finansowo-księgowych*²⁷. W § 6 dotyczącym kontroli zaciągania zobowiązań wskazano, że proces zaciągania zobowiązań w imieniu TVP SA rozpoczyna się w momencie podpisania umowy, akceptacji zamówienia zakupu bądź przydzielenia zaliczki na zakupy gotówkowe lub wystąpienia o przydzielenie służbowej karty płatniczej. Podano również, że w każdym przypadku zaciągnięcia zobowiązania wymagana jest akceptacja osoby posiadającej pełnomocnictwa do zaciągania zobowiązań w imieniu TVP SA zgodnie z odrębnymi przepisami wewnętrznymi.

W powyższej instrukcji, w odniesieniu do kontroli umów i zamówień zakupów wskazano, że kontrola merytoryczna polega na sprawdzeniu²⁸: (1) zasadności, celowości i rzetelności zawarcia umowy lub sporządzenia zamówienia zakupu, (2) możliwości finansowych jednostki oraz zgodności z planem finansowym, (3) efektywności ekonomicznej umowy i racjonalności przedsięwzięcia, (4) sposobu finansowania (kompensata, płatność, barter) oraz jego źródła. Natomiast w odniesieniu do kontroli faktur i rachunków zakupowych wskazano, że kontrola merytoryczna tych dokumentów polega na sprawdzeniu²⁹: (1) zgodności ze stanem faktycznym, (2) zgodności z umową lub zamówieniem pod względem typu, ilości, ceny, terminów dostawy zamówionych towarów lub usług, źródła finansowania i terminów płatności.

(akta kontroli str. 26151-26190)

Plany i ich wykonanie

Strategia

Telewizja Polska Spółka Akcyjna przyjęła jako wieloletni strategiczny plan działania „Strategię Telewizji Polskiej SA na lata 2021-2024”³⁰. Przyjęta strategia zawierała cel główny, cele strategiczne, kierunki rozwoju, cele operacyjne oraz kluczowe działania/projekty. Alokacja środków koniecznych dla realizacji celów strategicznych

²⁶ Zgodnie z tą uchwałą pisemnej zgody Rady Nadzorczej wymaga zawarcie lub zmiana umowy o usługi prawne, usługi marketingowe, usługi w stosunkach międzyludzkich (*public relations*) i komunikacji społecznej oraz usługi doradztwa związanego z zarządzaniem, jeżeli wysokość wynagrodzenia przewidzianego za świadczone usługi łącznie w tej umowie lub innych umowach zawieranych z tym samym podmiotem przekracza 500 000,00 zł netto w stosunku rocznym oraz jeżeli maksymalna wysokość wynagrodzenia z umowy nie jest przewidziana.

²⁷ Dalej także: Instrukcja kontroli i obiegu dokumentów finansowo-księgowych.

²⁸ § 7 ust. 3 ww. instrukcji.

²⁹ § 9 ust. 2 ww. instrukcji.

³⁰ Zatwierdzona uchwałą nr 61/2021 Zarządu TVP SA z dnia 26 stycznia 2021 r., zmienioną uchwałą nr 199/2021 Zarządu Spółki Telewizja Polska SA. z dnia 9 marca 2021 r. oraz pozytywnie zaopiniowana przez Radę Nadzorczą uchwałą nr 61/IX/2021 z dnia 20 kwietnia 2021 r.

podana została na wysokim poziomie uogólnienia. Strategia objęta była tajemnicą przedsiębiorstwa.

(akta kontroli str. 24993-25155)

Karty powinności

Zadaniem TVP SA jest realizacja misji publicznej, o której mowa w art. 21 ust. 1 *uorit*, a sposób jej realizowania oraz szczegółowy zakres powinności wynikających z tej misji wraz ze wskazaniem sposobu finansowania w okresie kolejnych pięciu lat kalendarzowych, określa karta powinności, o czym mowa w art. 21a *ustawy o radiofonii*. W karcie powinności wskazywane są również szacunkowe koszty realizacji poszczególnych zadań oraz określone są źródła ich finansowania.

Jednostki publicznej radiofonii i telewizji przekazują Krajowej Radzie Radiofonii i Telewizji projekt karty powinności wraz z uzasadnieniem w terminie do dnia 30 kwietnia roku kalendarzowego poprzedzającego pierwszy rok, który ma być objęty daną kartą. Po konsultacjach społecznych oraz uzgodnieniach z Krajową Radą w terminie do dnia 30 listopada roku kalendarzowego poprzedzającego pierwszy rok objęty daną kartą Przewodniczący Rady, działając na podstawie uchwały Krajowej Rady, zawiera porozumienie z jednostką publicznej radiofonii i telewizji ustalając kartę powinności. Karta powinności może być zmieniona w drodze porozumienia zawartego z Przewodniczącym Krajowej Rady.

Karta powinności TVP SA na lata 2020-2024 została ustalona na podstawie porozumienia zawartego w dniu 14 maja 2020 r. pomiędzy Przewodniczącym Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji a TVP SA w *sprawie przyjęcia Karty powinności*. W Karcie tej podano szacunkowe koszty związane z realizacją misji oraz nakłady inwestycyjne finansowane przychodami publicznymi, o których mowa w art. 31 ust. 1 pkt 1 oraz art. 31 ust. 2 *ustawy o radiofonii*. Szacunkowe koszty w kolejnych latach objętych kartą powinności ustalono na poziomie: w 2020 r. – 2 721 800 tys. zł, w 2021 r. – 2 807 500 tys. zł, w 2022 r. – 2 850 800 tys. zł, w 2023 r. – 2 788 700 tys. zł oraz w 2024 r. – 2 851 300 tys. zł. Na wydatki inwestycyjne zaplanowano w 2020 r. kwotę 120 000 tys. zł i w kolejnych latach po 100 000 tys. zł w każdym roku. Koszty i nakłady inwestycyjne zostały zbilansowane planowanymi przychodami stanowiącymi źródła ich finansowania. Jako źródła finansowania wskazano przychody publiczne, o których mowa w ww. przepisach (abonament, w tym rekompensaty oraz dotacje), które zaplanowano na poziomie 2 089 248 tys. zł w 2020 r. i kolejnych latach po 2 089 319 tys. zł oraz przychody, o których mowa w art. 31 ust. 1 pkt 2-4 *ustawy o radiofonii* (z obrotu prawami do audycji, przekazów handlowych oraz z innych źródeł) zaplanowane w kolejnych latach odpowiednio na poziomie 752 552 tys. zł, 818 181 tys. zł, 861 481 tys. zł, 789 381 tys. zł i w 2024 r. 861 981 tys. zł.

W dniu 4 marca 2021 r. zawarto porozumienie, aktualizujące Kartę powinności. W karcie tej zaktualizowano szacunkowe koszty, zwiększając je sukcesywnie w kolejnych latach do poziomu 2 902 000 tys. zł w 2024 r. (wzrost o 1,8%). Zrezygnowano jednocześnie z nakładów inwestycyjnych w latach 2021-2024 oraz skorygowano odpowiednio planowane przychody do kwoty 2 902 000 tys. zł.

Kolejne porozumienie w sprawie przyjęcia zaktualizowanej Karty powinności podpisano w dniu 21 stycznia 2022 r. W Karcie tej nastąpiły nieistotne zmiany szacunków kosztów i przychodów – zmieniono je w kolejnych latach, ustalając na 2024 r. kwotę 2 905 000 tys. zł, wobec kwoty 2 902 000 tys. zł wynikającej z poprzedniej Karty powinności.

Następna aktualizacja Karty powinności nastąpiła w dniu 21 listopada 2022 r. Nastąpiły w niej istotne zmiany wartościowe. Założono sukcesywny wzrost szacunkowych kosztów w latach 2020-2024, planując na 2024 r. koszty na poziomie 4 112 000 tys. zł, wyższe od kosztów zaplanowanych na ten rok w poprzedniej Karcie powinności o 1 207 000 tys. zł (o 41,5%). Dodatkowo zaplanowano wydatki inwestycyjne w 2023 r. – 50 000 tys. zł oraz w 2024 r. – 100 000 tys. zł. Zwiększono również planowane źródła finansowania w kolejnych latach, planując na 2024 r. przychody na poziomie 4 212 000 tys. zł, z czego przychody z abonamentu i rekompensat oraz z dotacji zaplanowano na 2024 r. na poziomie 3 267 400 tys. zł, wyższe o 1 176 081 tys. zł (o 56,2%) od przychodów zaplanowanych w poprzedniej Karcie powinności z dnia 21 stycznia 2022 r.

Jak wyjaśniła Zastępca Dyrektora Biura Kontrolingu i Restrukturyzacji³¹ w Karcie powinności w części finansowej podane są skalkulowane szacunkowe koszty realizacji zadań misyjnych oraz szacowane źródła finansowania w podziale na przychody z działalności komercyjnej oraz przychody publiczne, przy czym przychody publiczne wyliczane są jako różnica pomiędzy oszacowanymi kosztami misyjnymi i oszacowanymi, możliwymi do pozyskania, przychodami komercyjnymi.

Najwyższa Izba Kontroli identyfikuje, że zakres powinności określony w Karcie powinności oraz kwoty dofinansowania środkami publicznymi w postaci abonamentu (w tym rekompensat abonamentowych) i dotacji, są wynikiem swego rodzaju negocjacji uwzględniających relacje zakresu potrzeb Spółki co do rozmiarów działań niezbędnych do realizacji misji publicznej, szacowanych kosztów tych działań i możliwości budżetowych państwa. Jednocześnie jednak zwrócić należy uwagę na postanowienia art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 9 września 2020 r. o zmianie ustawy o radiofonii i telewizji oraz ustawy o opłatach abonamentowych³², które gwarantowały jednostkom radiofonii i telewizji wskazaną w tym przepisie minimalną wysokość przychodów ze środków publicznych w postaci opłat abonamentowych (w tym rekompensaty z tytułu utraconych wpływów z tych opłat) uwzględnianą w każdym roku objętym kartą powinności w latach 2020-2024³³. Zatem wyższa kwota przychodów publicznych, ponad zagwarantowaną, jest niepewna i obciążona ryzykiem wynikającym z kondycji finansów publicznych i każdorazowych decyzji, bowiem ostatecznie, w ostatnich latach kwoty rekompensat abonamentowych określane są corocznie w ustawach budżetowych.

Izba sygnalizuje także, że nie bez znaczenia jest również fakt, iż analiza wieloletnich danych finansowych TVP SA wskazuje, że Spółka po raz pierwszy otrzymała rekompensaty z tytułu utraconego abonamentu w 2017 r. w kwocie 266 500 tys. zł, osiągając w tym roku zysk netto w kwocie 563,8 tys. zł, natomiast w 2021 r. uzyskała rekompensatę w kwocie 1 711 420 tys. zł (6,4 razy wyższej niż w 2017 r.³⁴), osiągając zysk netto w kwocie 3 892,6 tys. zł. Z kolei w 2022 r. Spółka uzyskała rekompensatę w kwocie 1 786 000 tys. zł, ponosząc stratę netto w kwocie 50 687 tys. zł. Jednocześnie w sposób ciągły, choć przy zmiennym zakresie działań, TVP SA realizowała misję publiczną. Zatem w warunkach braku stabilności źródeł

³¹ Protokół z przyjęcia ustnych wyjaśnień od Anny Kopińskiej, Zastępcy Dyrektora Biura Kontrolingu i Restrukturyzacji z dnia 2 czerwca 2023 r.

³² Dz.U. poz. 383.

³³ Zgodnie z tym przepisem jednostki publicznej radiofonii i telewizji w projektach kart powinności, o których mowa w art. 21a ust. 6 ustawy z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji na lata 2020-2024 uwzględniają w każdym roku objętym tą kartą wysokość przychodów ze środków publicznych na poziomie nie niższym niż suma prognozowanych wpływów z opłat abonamentowych na rok 2020 oraz rekompensaty określonej w art. 11b ustawy z dnia 21 kwietnia 2005 r. o opłatach abonamentowych (Dz.U. z 2020 r. poz. 1689), dalej: *ustawa o opłatach abonamentowych*.

³⁴ W ujęciu procentowym stanowiło to wzrost o 542,2%.

finansowania TVP SA, na co również wielokrotnie w licznych swoich dokumentach wskazywała Spółka, istotne jest znalezienie bezpiecznej równowagi pomiędzy zakresem działań związanych z realizacją misji a możliwościami pozyskiwania środków publicznych, co jest zależne od możliwości budżetowych państwa.

Prezes Zarządu odnosząc się do powyższej kwestii³⁵ wskazał na szereg działań związanych z rozwijaniem oferty programowej TVP SA w zakresie programów, jak i serwisów online w sposób *odpowiadający rozwijającym się metodom tworzenia, dostarczania i odbierania treści medialnych oraz oczekiwaniom odbiorców, a także narzędziom komunikowania się z odbiorcami w celu najszerszego dostępu do oferty telewizji*. Jak wyjaśnił, *uruchamianie działalności nowych programów ma na celu wzmocnienie pozycji TVP na rynku medialnym i zwiększenie przewagi konkurencyjnej Spółki przy jednoczesnej pełniejszej realizacji jej misji publicznej*. Fundament inicjowania takich działań stanowią wnioski wynikające z bieżącej działalności Biura Programowego w zakresie analiz i badań rynku medialnego i trendów medialnych oraz uwarunkowań rynkowych w kontekście rozwoju oferty programowej TVP (również w obszarach dotyczących online) (...) W efekcie podjętych przez Zarząd decyzji w roku 2021 i 2022 w Spółce utworzono:

- *jednostki: TVP Wilno, TVP Nauka, TVP World, TVP3 i Teatr Telewizji, przy czym działalność TVP Wilno, TVP3 i Teatru Telewizji powstała na bazie kompetencji innych jednostek organizacyjnych,*
- *kanały i serwisy internetowe: TVP Historia2, TVP ABC2, www.krainaabc.tvp.pl, serwis internetowy dla młodych 18-29 w ramach jednostek,*
- *program wyspecjalizowany TVP Alfa w ramach jednostek TVP ABC.*

W dalszej części wyjaśnień Prezes Zarządu odniósł się szczegółowiej do kwestii rozszerzania oferty programowej, zmian w zakresie jednostek organizacyjnych, kanałów i serwisów internetowych oraz wyspecjalizowanych programów. W swoich wyjaśnieniach nie odniósł się jednak do kwestii opłacalności podjętych przedsięwzięć, jak również możliwości ich finansowania, co ma istotne znaczenie z punktu widzenia wspomnianej wyżej bezpiecznej równowagi pomiędzy zakresem działań związanych z realizacją misji, a możliwościami pozyskiwania środków publicznych, tym bardziej, że w odniesieniu do nowych przedsięwzięć w TVP SA wystąpiły nieprawidłowości dotyczące braku celowości i gospodarności określonych działań, co zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości* w drugim i trzecim obszarze niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Karty powinności TVP SA stanowiły podstawę do tworzenia dokumentów planistycznych w układzie rocznym, tj. planów programowo-finansowych, które były uszczegółowieniem dotyczącym zadań misyjnych w danym roku, tj. zadań przewidzianych w Karcie powinności.

(akta kontroli str. 24528-24533, 24578-24581, 27120-27333, 31037-31048)

Plany programowo-finansowe

W ramach swojej działalności TVP SA sporządza roczne plany programowo-finansowe, o których mowa w art. 21c *ustawy o radiofonii*. Dotyczą one przedsięwzięć określonych w Karcie powinności w zakresie realizacji misji publicznej w danym roku. Jednostki radiofonii i telewizji przekazują Krajowej Radzie projekty tych planów nie później niż do dnia 31 maja każdego roku kalendarzowego na kolejny rok kalendarzowy. Plany te zatwierdzane są przez Krajową Radę Radiofonii i Telewizji. Zawierają one m.in. roczne koszty i źródła finansowania każdej z kategorii

³⁵ Pismo znak: TVP/SP-074-172/2023 z dnia 30 czerwca 2023 r.

wymienionej w art. 21 ust. 1 *ustawy o radiofonii*, w tym koszty i źródła finansowania audycji uwzględniających potrzeby mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym.

W kontrolowanym okresie plan programowo-finansowy na 2021 r. zatwierdzony został uchwałą nr 157/2021 z dnia 24 czerwca 2021 r. Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, natomiast plan na 2022 r. uchwałą nr 281/2021 z dnia 9 grudnia 2021 r.; następnie zaś uchwałą nr 107/2022 z dnia 20 czerwca 2022 r. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji zatwierdziła zmieniony plan programowo-finansowy na 2022 r.

Plany programowo-finansowe obejmują przychody i koszty związane z realizacją misji. Nie obejmują natomiast całokształtu działalności TVP SA. Co do zasady, nie obejmują przychodów i kosztów jednostek organizacyjnych TVP niezaangażowanych bezpośrednio w realizację misji. Całokształt planowanych przychodów i kosztów działalności TVP SA prezentowany jest w planach ekonomiczno-finansowych.

(akta kontroli str. 24528-24533, 24578-24581, 25536-26040)

Plany ekonomiczno-finansowe i ich wykonanie

Plan ekonomiczno-finansowy na 2021 r. zatwierdzony został uchwałą Zarządu nr 214/2021 z dnia 18 marca 2021 r. i zaopiniowany przez Radę Nadzorczą w dniu 2 kwietnia 2021 r. uchwałą nr 65/IX/2021. W dniu 14 października 2021 r. uchwałą Zarządu nr 868/2021 dokonano korekty planu.

Na 2021 r. ostatecznie zaplanowano przychody ze sprzedaży i zrównanie z nimi na poziomie 3 307 207,8 tys. zł, wyższe od wykonania za 2020 r. o 270 864,3 tys. zł, koszty działalności operacyjnej na poziomie 3 475 161,7 tys. zł, wyższe od wykonania za 2020 r. o 909 006,8 tys. zł oraz wynik finansowy netto – stratę w wysokości 250 000 tys. zł, niższy od wykonania w 2020 r. o 448 325,6 tys. zł (w 2020 r. zrealizowano zysk w wysokości 198 326 tys. zł).

W uzasadnieniu do planu na 2021 r. w odniesieniu do wzrostu planowanych kosztów działalności operacyjnej w stosunku do wykonania z 2020 r. TVP SA podała przyczyny tego stanu. Wskazane przez Spółkę czynniki rzutujące na poziom planowanych kosztów miały różny charakter. Część z ich miała charakter niezależny bezpośrednio od TVP SA, np. wzrost kosztów energii, wzrost kwoty podatku VAT niepodlegającego odliczeniu ze względu na zmianę struktury sprzedaży w wyniku otrzymania rekompensat. Wzrost planowanych kosztów wynikał także z działań zależnych od Spółki, tj. z powoływanej kontynuacji wzbogacania oferty programowej, w tym realizacji nowych seriali, nowych audycji, uruchomienia dodatkowego pasma teatru telewizji w TVP Kultura, poszerzenia oferty programowej TVP Historia, uruchomienia kanału streamingowego TVP Historia 2 i szeregu innych działań związanych z rozszerzeniem oferty TVP SA.

Plan ekonomiczno-finansowy na 2022 r. zatwierdzony został uchwałą Zarządu nr 348/2022 z dnia 12 maja 2022 r. i zaopiniowany przez Radę Nadzorczą w dniu 1 czerwca 2022 r. uchwałą nr 54/X/2021. W dniu 22 grudnia 2022 r. uchwałą nr 1102/2022 Zarządu TVP dokonano korekty planu.

Na 2022 r. ostatecznie zaplanowano przychody ze sprzedaży i zrównanie z nimi na poziomie 3 614 496,7 tys. zł, wyższe od wykonania za 2021 r. o 360 179,9 tys. zł, koszty działalności operacyjnej na poziomie 3 510 736,7 tys. zł, wyższe od wykonania za 2021 r. o 387 013,9 tys. zł. oraz wynik finansowy netto – stratę w wysokości 192 700 tys. zł, niższy od wykonania w 2021 r. o 196 593 tys. zł (w 2021 r. zrealizowano zysk w wysokości 3 893 tys. zł). W uzasadnieniu do planu na 2022 r., w odniesieniu do wzrostu planowanych kosztów działalności operacyjnej podano, że wzrost kosztów wynika głównie z planowanych wyższych środków z Ministerstwa

Spraw Zagranicznych na finansowanie działalności TVP Polonia, TVP Wilno, TVP Word oraz Belsat TV. W 2021 r. TVP SA otrzymała środki w wysokości 58,8 mln zł, zaś w 2022 r. środki te miały wynieść 245,6 mln zł. Jak wskazywano, zwiększenie środków z MSZ o 186,8 mln zł miało umożliwić przeznaczenie wyższych środków na działalność programową tych kanałów. Ponadto jako przyczynę wzrostu planowanych kosztów Spółka podała m.in. zwiększenie nakładów na segment online (wzrost kosztów Ośrodka Kanałów i Serwisów Internetowych).

Plan ekonomiczno-finansowy na 2021 r. w zakresie przychodów i zrównanych z nimi zrealizowano na poziomie 98%, plan kosztów działalności operacyjnej na poziomie 90%. Ostatecznie osiągnięto w 2021 r. zysk netto w wysokości 3 893 tys. zł, wobec planowanej straty na poziomie 250 000 tys. zł. Natomiast plan ekonomiczno-finansowy na 2022 r. w zakresie przychodów i zrównanych z nimi zrealizowano na poziomie 99%, plan kosztów działalności operacyjnej na poziomie 93%. Ostatecznie w 2022 r. poniesiono stratę netto w wysokości 50 687 tys. zł wobec planowanej straty na poziomie 192 700 tys. zł.

Prezes Zarządu wyjaśnił³⁶, że w zakresie planu przychodów Spółki *niewykonane zostały przychody z reklamy i sponsoringu (głównie realizowane przez Biuro Reklamy)*. *Niższe przychody od planowanych były wynikiem niepewnej sytuacji na rynku reklamy w związku z sytuacją makroekonomiczną, mocno odczuwalnymi skutkami wojny na Ukrainie, a także zmniejszeniem budżetów reklamowych firm w I półroczu 2022 r. Zarząd Spółki podejmował działania naprawcze w komunikacji z Biurem Reklamy, poprzez optymalizację w antenach dostępnych zasobów czasu reklamowego.*

W odniesieniu do planu kosztów Prezes Zarządu wyjaśnił³⁷, że Biuro Kontrolingu i Restrukturyzacji raportowało Zarządowi o zagrożeniach przekroczenia planowanych kosztów w comiesięcznej *Informacji o sytuacji ekonomiczno-finansowej TVP SA*. Podał również, że dodatkowo, na posiedzeniach Zarządu Spółki przedstawiana była przez Biuro Kontrolingu i Restrukturyzacji³⁸ sytuacja finansowa Spółki, w tym zagrożenia z realizacji planu. Wskazał, że w toku realizacji planu ekonomiczno-finansowego Spółki w latach 2021 i 2022 zidentyfikowano jednostki, w których przekroczony został plan kosztów, bądź niewykonane zostały zaplanowane przychody. Zidentyfikowano również przypadki, w których przekroczenie planu kosztów miało charakter uzasadniony, tj. było wynikiem realizacji wyższych od planu przychodów zewnętrznych, czy też realizacji ponadplanowej produkcji wewnętrznej. W swoich wyjaśnieniach Prezes Zarządu podał, że w latach 2021-2022 przekroczenie planu kosztów nastąpiło w Zakładzie Głównym: w Agencji Kreacji Filmu i Serialu, Telewizyjnej Agencji Informacyjnej i Ośrodku TVP-Technologie. Wskazał, że przekroczenie planu kosztów w Agencji Kreacji Filmu i Serialu związane było przede wszystkim z rozliczeniem koprodukcji i że było to zdarzenie nieplanowane, jednorazowe, wynikające z szybszego zakończenia wykonywanych prac nad filmami przez koproducentów oraz zasadami i terminami rozliczenia koproducentów z dotacją PISF i tzw. zachęt. Wyjaśnił, że z uwagi na jednorazowy charakter przekroczenia nie było konieczności wdrażania planu naprawczego. Natomiast zobowiązał Agencję do bieżącego komunikowania się z koproducentami w sprawie stopnia realizacji harmonogramów produkcji w celu zgłoszenia do BKiR korekt planu we właściwym momencie roku.

³⁶ Ibidem.

³⁷ Ibidem.

³⁸ Dalej: BKiR.

W odniesieniu do pozostałych ww. jednostek Prezes Zarządu wyjaśnił, że przekroczenie planu kosztów Telewizyjnej Agencji Informacyjnej wynikało z nieplanowanej, nadzwyczajnej i koniecznej z punktu widzenia nadawcy publicznego, produkcji relacji z toczącej się wojny w Ukrainie. Natomiast w przypadku Ośrodka TVP-Technologie wyjaśnił, że na przekroczenie planu kosztów wpływ miały zrealizowane inwestycje w infrastrukturę informatyczną i technologiczną. Przekroczenie kosztów związane było również z sytuacją rynkową, głównie rosnącymi cenami usług informatycznych, licencji czy też wsparcia technicznego dla już zakupionych środków technicznych. Wskazał również, że w przypadku tego Ośrodka, Zarząd wziął pod uwagę, oprócz charakteru przekroczeń, również fakt, iż w budżecie centralnym Spółki pozostały niewykorzystane rezerwy, które umożliwiły pokrycie negatywnych odchyleń od planu.

W sprawie uzyskania w latach 2021-2022 lepszych wyników w stosunku do zakładanych Prezes Zarządu wyjaśnił³⁹, że możliwe to było dzięki złożonym uwarunkowaniom zewnętrznym, ale również dzięki podjętym przez Zarząd działaniom oszczędnościowym, optymalizacji kosztów działalności operacyjnej we wszystkich segmentach Spółki (programowym, produkcyjnym i pomocniczym), co znalazło odzwierciedlenie w sprawozdaniach z działalności Zarządu TVP SA.

Najwyższa Izba Kontroli, nie umniejszając faktu podejmowania przez TVP SA działań oszczędnościowych i optymalizujących, zauważa jednak, że następowało to w warunkach generalnego wzrostu kosztów działalności Spółki i uzależnienia od finansowania ze środków publicznych, a i pomimo ich podejmowania nie uchroniło to Spółki przed ponoszeniem kosztów niecelowych i niegospodarnych, co opisano w kolejnych sekcjach wystąpienia pokontrolnego *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 24528-24533, 24578-24581, 25556-26040, 30472-30497, 30515-30559)

Były Prezes Zarządu odnosząc się do kwestii zakresu działalności TVP SA i wyników jej działania wyjaśnił⁴⁰: *Jest to pytanie o sens działalności i istnienia telewizji publicznej. Telewizja musi ważyć produkcję rozrywkową, quasi komercyjną z produkcją misyjną. My np. za 1,5 mln produkujemy Teatr Telewizji dla 2 proc widzów. Jednocześnie kupujemy np. „Kozacką miłość”, która kosztowała 500 dolarów za odcinek a mamy 2 mln oglądalności. Jeden widz Teatru Telewizji kosztuje nas 10 zł a 1 widz Kozackiej Miłości - 1/10 grosza. Taka jest Telewizja. Wynik finansowy za 2022 r. kształtował w dużej mierze mój następcą. Za moich czasów Telewizja była w dobrej kondycji finansowej i miała wysoka oglądalność. Portfolio programów wynika z kart powinności, które musiałem realizować. Nadawca publiczny musi ważyć różne misyjne przedsięwzięcia, które nie generują oglądalności, a generują znaczne koszty. Telewizja jako nadawca publiczny musi ważyć kwestie rozrywkowe oraz misyjne. Byłem za to krytykowany, np. za zaspakajanie także gustów masowych. Za moich czasów była to telewizja F. Chopina oraz Z. Martyniuka. Jak się spojrzy na bilans, to z większej rekompensaty nie zawsze wynika większy zysk. Rekompensata nie miała zapewniać większego zysku. Rekompensata służy lepszej realizacji misji publicznej, robieniu lepszych programów dla szerszej widowni. Ideałem było zapewnienie lepszej jakości i bilansowanie finansowe. Najwyższym sukcesem mojej prezesury jest odwrócenie trendu spadkowego oglądalności telewizji linearnej. Na przestrzeni ostatnich 20 lat mamy tendencje spadkowe w oglądalności telewizji linearnej. Za mojej prezesury mamy odwrócenie tego trendu w odniesieniu do Telewizji Publicznej. Teraz znowu odnotowujemy spadek. Silne państwo musi mieć silne media publiczne. Nie*

³⁹ Pismo TVP/SP-074-172/2023 z dnia 30 czerwca 2023 r.

⁴⁰ Protokół przyjęcia ustnych wyjaśnień z dnia 28 czerwca 2023 r.

da się tego osiągnąć wycofując się z ambitnych inwestycji, choćby infrastrukturalnych. Musi być odpowiedź Telewizji na zmieniające się tendencje. Stąd np. pomysł na serwisy lokalne z cogodzinnym serwisem. Jest to odpowiedź na zmieniające się czasy. Obywatele będą oglądać telewizję informacyjną. Słuszny był zatem pomysł uruchomienia TVP 3 z lokalnymi serwisami. Taka była moja filozofia. Nie ma przepisu obligującego TVP, aby każdy rok kończyć na plusie. Ważne są dla TVP SA kwestie rozwojowe.

(akta kontroli str.: 31279-31315)

Przychody i koszty TVP SA

Struktura przychodów ze sprzedaży i kosztów rodzajowych

W TVP SA w latach 2017-2022 przychody ze sprzedaży produktów w TVP SA systematycznie wzrastały z 1 597 092,3 tys. zł w 2017 r. do 3 147 092,0 tys. zł w 2021 r. i 3 414 427,7 tys. zł w 2022 r. W strukturze tych przychodów najwyższy udział mają przychody z tytułu abonamentu (w tym rekompensat abonamentowych). Ich udział corocznie od 2017 r. do 2020 r. wzrastał z 38,9% do 65,7%, a w 2021 r. i 2022 r. ukształtował się na nieco niższym poziomie, tj. odpowiednio 64,4% i 62,1%⁴¹. Drugą pozycją co do udziału w strukturze przychodów ze sprzedaży są przychody z przekazów handlowych. Ich udział w przychodach ogółem ze sprzedaży produktów systematycznie maleje z 50,2% w 2017 r. do 24,7% w 2022 r., pomimo kształtowania się tych przychodów w poszczególnych latach na zbliżonym poziomie. Zmniejszający się udział tych przychodów w strukturze przychodów wynika bowiem z systematycznego wzrostu przychodów z tytułu abonamentu (w tym rekompensaty).

Środki publiczne⁴² otrzymane przez TVP SA w 2021 r. wyniosły 2 098 906,0 tys. zł i stanowiły 66,7% przychodów ze sprzedaży produktów, natomiast otrzymane w 2022 r. wyniosły 2 152 277,5 tys. zł i odpowiednio stanowiły 63,0% przychodów.

W analizowanym okresie 2017-2022 koszty działalności operacyjnej, podobnie jak przychody, również systematycznie wzrastały z 1 685 829,4 tys. zł w 2017 r. do 3 123 722,8 tys. zł w 2021 r. i 3 279 762,4 tys. zł w 2022 r. W strukturze rodzajowej kosztów, poza wynagrodzeniami, najwyższy udział kwotowy miały koszty usług obcych wynoszące od 441 769,1 tys. zł w 2017 r. do 856 513,3 tys. zł w 2021 r. i 1 017 205,6 tys. zł w 2022 r. oraz pozostałe koszty rodzajowe wynoszące od 279 748,1 tys. zł w 2017 r. do 577 370,6 tys. zł w 2021 r. i 489 535,3 tys. zł w 2022 r.

W ramach usług obcych dominującymi pozycjami były usługi techniczne zewnętrznej produkcji ([...] tys. zł w 2021 r. i [...] tys. zł w 2022 r.), usługi aktorów i scenografów ([...] tys. zł w 2021 r. i [...] tys. zł w 2022 r.) oraz usługi emisji telewizyjnej ([...] tys. zł w 2021 r. i [...] tys. zł w 2022 r.). Natomiast w ramach pozostałych kosztów rodzajowych dominującymi pozycjami były licencje na transmisje krajowe i zagraniczne, których koszt w 2021 r. wyniósł [...] tys. zł i [...] tys. zł w 2022 r.

(akta kontroli str. 28177-28180, 31316)

Abonament i rekompensaty z tytułu utraconego abonamentu – w tym obligacje SP

Działalność TVP SA związana z realizacją misji publicznej, o której mowa w art. 21 ust. 1 ustawy o radiofonii, finansowana jest przede wszystkim z opłat abonamentowych

⁴¹ Udział rekompensat abonamentowych w przychodach ze sprzedaży corocznie od 2017 r. do 2020 r. wzrastał z 16,7% do 60% a w 2021 r. i 2022 r. zmniejszył się i wyniósł odpowiednio 54,4% i 52,3%

⁴² Do środków publicznych zaliczono środki w ujęciu kasowym otrzymane z Ministerstwa Spraw Zagranicznych, Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego i Centrum Projektów Polska Cyfrowa oraz środki z tytułu abonamentu i rekompensat abonamentowych, przy czym te ostatnie skorygowano o straty wynikłe na sprzedaży obligacji oraz otrzymane odsetki.

w rozumieniu *przepisów ustawy o opłatach abonamentowych*, w tym rekompensat z tytułu utraconych opłat abonamentowych⁴³.

Spółka po raz pierwszy otrzymała rekompensatę, z tytułu utraconych w latach 2010-2017 wpływów abonamentowych, w 2017 r. w wysokości 266 500,0 tys. zł i następnie w 2018 r. w wysokości 593 500,0 tys. zł. Rekompensaty te zostały przekazane w postaci środków pieniężnych (razem wyniosły 860 000 tys. zł)⁴⁴.

W kolejnych latach od 2019 r. TVP SA otrzymywała rekompensaty w postaci obligacji Skarbu Państwa. W 2019 r. otrzymała obligacje o wartości nominalnej 1 127 258,5 tys. zł⁴⁵, w 2020 r. w wysokości 1 711 500,0 tys. zł⁴⁶.

W kontrolowanym okresie, rekompensaty z tytułu utraconych wpływów abonamentowych przekazano Spółce również w postaci obligacji Skarbu Państwa. W 2021 r. TVP SA otrzymała obligacje o wartości nominalnej 1 711 420 tys. zł⁴⁷, w 2022 r. o wartości 1 786 000 tys. zł⁴⁸ oraz w 2023 r. o wartości 2 347 854 tys. zł⁴⁹.

W 2021 r. TVP SA obligacje Skarbu Państwa, o łącznej wartości 1 711 420 tys. zł, otrzymała w następujących terminach i kwotach:

- w dniu 15 marca 2021 r. – 411 420 tys. zł
- w dniu 4 maja 2021 r. – 350 000 tys. zł
- w dniu 1 lipca 2021 r. – 550 000 tys. zł
- w dniu 1 października 2021 r. – 400 000 tys. zł.

Wszystkie otrzymane w 2021 r. obligacje Skarbu Państwa były obligacjami dwuletnimi z terminem wykupu w dniu 25 kwietnia 2023 r.

Spółka sprzedała ww. obligacje w okresie od 1 kwietnia 2021 r. do 3 listopada 2021 r., uzyskując z tytułu ich sprzedaży łącznie kwotę 1 693 881 070 zł. Oznacza to, że TVP SA poniosła koszty finansowe w związku ze zbyciem obligacji otrzymanych w 2021 r. w łącznej kwocie 17 538 930 zł.⁵⁰ Ponadto Spółka poniosła dodatkowo koszty w łącznej wysokości 32 614,62 zł z tytułu opłat wynikających z regulaminu Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych, opłat za prowadzenie rachunków oraz opłat bankowych za obsługę transakcji.

W 2022 r. TVP SA obligacje o łącznej wartości nominalnej 1 786 000 tys. zł otrzymała w dniu 21 marca 2022 r., z czego obligacje w wartości 267 900 tys. zł były obligacjami dwuletnimi z terminem wykupu dnia 25 lipca 2024 r., o wartości 1 071 600 tys. zł – pięcioletnimi z terminem wykupu w dniach 25 listopada 2026 r. i 25 maja 2027 r. oraz o wartości 446 500 tys. zł – dziesięcioletnimi z terminem wykupu w dniach 25 listopada 2031 r. i 24 kwietnia 2032 r.

⁴³ Dalej: rekompensaty lub rekompensaty abonamentowe.

⁴⁴ W latach 2017 i 2018 TVP SA. otrzymywała rekompensatę na podstawie ustawy z dnia 9 listopada 2017 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2017 (Dz. U. poz. 2161) i uchwały Krajowej Rady Radiofonii Telewizji nr 355/2017 z dnia 30 listopada 2017 r.

⁴⁵ Rekompensaty dotyczyły utraconych w latach 2018-2019 wpływów z opłat abonamentowych i wypłacono je na podstawie art. 11a ustawy o opłatach abonamentowych.

⁴⁶ Rekompensaty dotyczyły utraconych wpływów w 2020 r. oraz niewypłaconej części rekompensaty za zwolnienia w latach 2018-2019 i wypłacono je na podstawie art. 11b ustawy o opłatach abonamentowych.

⁴⁷ Rekompensaty wypłacono na podstawie art. 8 ust. 1 pkt 4 ustawy budżetowej na rok 2021 z dnia 20 stycznia 2021 r. (Dz.U. poz. 190, ze zm.).

⁴⁸ Rekompensaty wypłacono na podstawie art. 8 ust. 1 pkt 4 ustawy budżetowej na rok 2022 z dnia 17 grudnia 2021 r. (Dz.U. z 2022 r. poz. 270).

⁴⁹ Rekompensaty przyznane na mocy art. 8 ust. 1 pkt 4 ustawy budżetowej na rok 2023 z dnia 15 grudnia 2022 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 256).

⁵⁰ Różnica pomiędzy przychodami a wartością nominalną obligacji, tj. 1 711 420 000 zł – 1 693 881 070 zł.

Spółka, w okresie od 24 marca 2022 r. do 8 września 2022 r. sprzedała ww. obligacje uzyskując z ich sprzedaży łącznie kwotę 1 582 294 720 zł i ponosząc koszt finansowy na tych transakcjach w wysokości 203 705 280 zł⁵¹. Strata ze zbycia obligacji w 2022 r. była wyższa w porównaniu do straty z 2021 r. o kwotę 186 166 350 zł, co wynikało z faktu, iż większość obligacji otrzymanych przez TVP SA w 2022 r., była obligacjami pięcio- i dziesięcioletnimi, co rzutowało w istotny sposób na ich cenę sprzedaży.

W 2022 r. Spółka poniosła również dodatkowe koszty w łącznej wysokości 60 639,32 zł tytułu opłat, o których mowa wyżej oraz uzyskała przychody z tytułu odsetek od obligacji w łącznej kwocie 19 175 110 zł.

W dniu 3 kwietnia 2023 r. Spółka otrzymała obligacje Skarbu Państwa o łącznej wartości nominalnej 2 347 854 tys. zł, z czego o wartości 234 786 tys. zł – dwuletnie z terminem wykupu dnia 25 października 2025 r., o wartości 1 408 712 tys. zł – pięcioletnie z terminem wykupu 25 lipca 2028 r. i 25 listopada 2027 r. oraz o wartości 234 786 tys. zł – dziesięcioletnie z terminem wykupu w dniu 25 maja 2033 r. i o wartości 469 570 tys. zł – dziesięcioletnie z terminem wykupu w dniu 25 października 2033 r.

Do dnia 26 maja 2023 r. Spółka sprzedała powyższe obligacje o wartości nominalnej 1 358 712 000 zł, uzyskując przychód z ich sprzedaży w łącznej wysokości 1 406 196 043,63 zł i realizując zysk w wysokości 47 484 043,63 zł.

W tym okresie Spółka poniosła również dodatkowe koszty w łącznej wysokości 21 603,47 zł tytułu opłat, o których mowa wyżej oraz uzyskała przychody z tytułu odsetek od obligacji w łącznej kwocie 22 080 567,60 zł.

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę na fakt, iż przekazane TVP SA papiery wartościowe, w postaci obligacji Skarbu Państwa tytułem rekompensat za utracone wpływy abonamentowe, są przeznaczane na finansowanie działalności w bieżącym roku, co oznacza, że TVP SA zmuszona jest do zbywania obligacji na bieżąco, bez możliwości czekania do terminu wykupu i otrzymania wartości nominalnej. Biorąc pod uwagę fakt, iż rekompensata za 2022 r. została przekazana w formie pięciu rodzajów obligacji o terminach zapadalności od lipca 2024 r. do kwietnia 2032 r., średnie dyskonto przy sprzedaży tych obligacji wyniosło 10,3%, przy czym dyskonto obligacji o najbardziej odległym terminie zapadalności wyniosło ok. 30% ich wartości nominalnej. Do dnia 9 września 2022 r. TVP SA sprzedała wszystkie otrzymane w 2022 r. obligacje ponosząc stratę na ich sprzedaży w wysokości 184,5 mln zł (po uwzględnieniu *in plus* otrzymanych odsetek z tytułu obligacji kuponowych). Oznacza to, że TVP SA w rzeczywistości uzyskała środki pieniężne tytułem rekompensat abonamentowych w kwocie niższej o 184,5 mln zł niż wartość nominalna obligacji Skarbu Państwa. Dla porównania w 2021 r. kwota ta była niższa tylko o 17,5 mln zł.

Do 2021 r. przekazywane TVP SA obligacje Skarbu Państwa były obligacjami dwuletnimi. Zmiana struktury przekazywanych TVP SA obligacji pod kątem terminu ich zapadalności jest niekorzystnym zjawiskiem dla Spółki, skutkującym uzyskiwaniem realnie istotnie niższych środków pieniężnych niż wartość nominalna otrzymanych obligacji. Podobnie niekorzystne skutki dla finansów TVP SA wywoła struktura obligacji przekazanych Spółce w 2023 r. W założeniach do prognozy planu ekonomiczno-finansowego na 2023 r. Spółka przyjęła, że dyskonto przy zbyciu przydzielonych obligacji wyniesie 8%, co oznacza obniżenie rzeczywistych wpływów Spółki o 187,8 mln zł w stosunku do wartości nominalnej obligacji.

⁵¹ Różnica pomiędzy przychodami a wartością nominalną obligacji, tj. 1 786 000 000 zł – 1 582 294 720 zł.

Najwyższa Izba Kontroli zauważa również, że zgodnie z art. 31 ust. 2 *ustawy o radiofonii* Spółka może otrzymywać dotacje z budżetu państwa na finansowanie misji publicznej. Zastosowanie takiej formuły zabezpieczenia środków uchroniłoby TVP SA od ryzyk związanych z funkcjonowaniem rynku kapitałowego wieloletnich obligacji Skarbu Państwa.

(akta kontroli str. 26267-26357, 27741-28176, 29906-29916, 30135-30141)

Dofinansowanie z MSZ i innych jednostek

W latach 2021-2022, na podstawie art. 25 ust. 1 pkt 2 *ustawy o radiofonii* oraz zawartych porozumień z Ministrem Spraw Zagranicznych⁵², TVP SA otrzymała dofinansowanie ze środków budżetu państwa na pokrycie kosztów tworzenia programów i audycji TVP Polonia, TVP Wilno, Belsat TV oraz TVP World.

Łącznie w okresie 2021-2022 otrzymała z ww. tytułu kwotę 304 434 tys. zł (w 2021 r. 58 819 tys. zł i w 2022 r. 245 615 tys. zł), z czego:

- 86 559 tys. zł – TVP Polonia⁵³,
- 85 500 tys. zł – Belsat TV⁵⁴,
- 74 465 tys. zł – TVP World⁵⁵,
- 57 910 tys. zł – TVP Wilno⁵⁶.

W zakresie wykorzystania ww. środków wystąpiły nieprawidłowości, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Ponadto w latach 2021-2022 TVP SA otrzymała dofinansowanie w łącznej kwocie 37 693,8 tys. zł (w 2021 r. – 23 935,7 tys. zł, w 2022 r. 13 758,1 tys. zł), od podmiotów i na cele, jak niżej:

- 25 221,4 tys. zł z Centrum Projektów Polska Cyfrowa na dofinansowanie projektu „Digitalizacja Regionalnego Dziedzictwa Telewizyjnego i Filmowego z Archiwum TVP SA” oraz „Digitalizacja Polskiej Szkoły Telewizyjnej i Filmowej z Archiwum TVP S.A.” w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa,
- 5 820,9 tys. zł z Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej tytułem przekazania tzw. opłaty covidowej,
- 4 049,2 tys. zł z Fundacji „Strefa Solidarności”, m.in. na Misję przeciwdziałania rosyjskiej dezinformacji i propagandzie na obszarach Eurazji poprzez rozwój rosyjskojęzycznej oferty informacyjnej dla odbiorców byłego ZSRR, pokrycie kosztów produkcji audycji „Obiektyw Flash” i inne,
- 1 017,8 tys. zł z Narodowego Banku Polskiego jako dofinansowanie na realizację projektów edukacyjnych „Zainwestuj w marzenia 3”, „Czas pieniądza”, „Rodzina bezpieczna finansowo – zarządzanie budżetem domowym, kampania edukacji finansowej”,

⁵² Porozumienie i Protokół uzgodnień z dnia 15 grudnia 2022 r. dotyczące TVP World; Porozumienie z dnia 21 marca 2019 r. i Protokół uzgodnień na 2021 r. z dnia 29 kwietnia 2021 r. oraz Protokół uzgodnień na 2022 r. z dnia 1 września 2022 r. (wraz z aneksem z dnia 13 grudnia 2022 r.) dotyczące TVP Wilno; Porozumienie z dnia 4 września 2018 r. oraz Protokół uzgodnień na 2021 r. z dnia 22 października 2021 r. i Protokół uzgodnień na 2022 r. z dnia 6 października 2022 r. (wraz z aneksem z dnia 13 grudnia 2022 r.) dotyczące Belsat TV; Porozumienie z 31 grudnia 2010 r. oraz Protokół uzgodnień na 2021 r. z dnia 29 kwietnia 2021 r. i Protokół uzgodnień na 2022 r. z dnia 1 września 2022 r. dotyczące TVP Polonia.

⁵³ W 2021 r. – 17 819 tys. zł, w 2022 r. – 68 740 tys. zł.

⁵⁴ W 2021 r. – 22 500 tys. zł, w 2022 r. – 63 000 tys. zł.

⁵⁵ Całość w 2022 r.

⁵⁶ W 2021 r. – 18 500 tys. zł, w 2022 r. – 39 410 tys. zł.

- 660,1 tys. zł z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na dofinansowanie m.in. programu Ekoagent oraz upowszechnianie zasady zrównoważonego rozwoju Ekonatura,
- 453,2 tys. zł z Ministerstwa Rozwoju Regionalnego Republiki Czeskiej na dofinansowanie realizacji projektu pt. „Okno na pogranicze”,
- 200 tys. zł z Polskiej Fundacji Narodowej na dofinansowanie realizacji projektu pn. „Orlęta Grodno 39”,
- 181,9 tys. zł w 2022 r. z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego na dofinansowanie audycji „Sielskie życie” i „Zrób to ze smakiem”,
- 80 tys. zł od Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego⁵⁷ na dofinansowanie realizacji zadań na rzecz obronności i bezpieczeństwa państwa, w tym organizację szkoleń obronnych,
- 9,3 tys. zł – z Ambasady Królestwa Niderlandów na dofinansowanie dwóch odcinków programu pt. „Wiatrak”.

(akta kontroli str. 26267-26357, 29923-29930, 29970-30028, 30065-30134)

Przychody z przekazów handlowych

TVP SA w 2021 r. uzyskała przychody z przekazów handlowych w kwocie 844 966,8 tys. zł, a w 2022 r. w kwocie 844 782,5 tys. zł. W dłuższym przedziale czasowym, tj. w latach 2017-2022, kształtowały się one na zbliżonym poziomie. Najniższą kwotę przychodów z tego tytułu uzyskano w 2020 r. – 771 228,9 tys. zł, a najwyższą w 2018 r. – 913 837,5 tys. zł.

Przychody z przekazów handlowych obejmują przychody z reklamy, sponsoringu, telesprzedaży, lokowania produktów oraz inne. Najwyższy udział w przychodach z przekazów handlowych mają przychody z reklam. W 2021 r. stanowiły one 83,8% (708 372,0 tys. zł) a w 2022 r. – 82,0% (692 965,1 tys. zł). Kolejną pozycją są przychody z tytułu sponsoringu, których udział w przychodach z przekazów handlowych w 2021 r. wynosił 13,9% (117 201,7 tys. zł) a w 2022 r. – 15,8% (133 106,8 tys. zł). Pozostałe przychodów z przekazów handlowych obejmowały głównie przychody z telesprzedaży i lokowania produktów.

Na podstawie umów zawartych z 12 ministerstwami⁵⁸, w 2021 r. TVP SA uzyskała przychody z przekazów handlowych w kwocie 36 518,0 tys. zł (31 509,3 tys. zł – reklama, 4 769,7 tys. zł – sponsoring i 239,0 tys. zł – Internet), a w 2022 r. przychody w kwocie 33 479,6 tys. zł (28 828,6 tys. zł – reklama, 3 897,0 tys. zł – sponsoring i 754,0 tys. zł – Internet). Dotyczyły one przede wszystkim przychodów z emisji spotów informacyjnych i promujących oraz prowadzenia kampanii informacyjnych.

(akt kontroli: 27105-27119, 29917-29931)

Koszty z tytułu VAT

W TVP SA systematycznie wzrasta kwota niepodlegającego odliczeniu naliczonego podatku od towarów i usług⁵⁹ odnoszona w ciężar kosztów rodzajowych. Tendencja ta występowała w całym analizowanym długookresowym przedziale czasowym, tj. w latach 2016-2022. W 2016 r. koszt podatku VAT wyniósł 60 873,3 tys. zł,

⁵⁷ Z kwoty 80 tys. zł, zwrócono dotację na łączną kwotę 34,7 tys. zł.

⁵⁸ Ministerstwo Cyfryzacji, Ministerstwo Edukacji i Nauki, Ministerstwo Finansów, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, Ministerstwo Infrastruktury, Ministerstwo Klimatu i Środowiska, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministerstwo Rodziny i Polityki, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii, Ministerstwo Sprawiedliwości i Ministerstwo Zdrowia.

⁵⁹ Dalej: podatek VAT

w kolejnych latach wzrastał i w 2020 r. wynosił już 187 631,8 tys. zł, a w 2021 r. wzrósł do 264 342,5 tys. zł. W 2022 r. utrzymał się na zbliżonym poziomie, tj. 262 521,7 tys. zł.

Przyczyną tak istotnego wzrostu kosztów rodzajowych z tytułu podatku VAT była, poza wzrostem ogólnej wartości podatku naliczonego w związku ze wzrostem wartości zakupów towarów i usług, zmiana struktury przychodów ze sprzedaży TVP SA polegająca na wzroście przychodów z działalności nieopodatkowanej podatkiem VAT, co było konsekwencją otrzymywania przez TVP SA coraz wyższych rekompensat z tytułu utraconego abonamentu związanego z wykonywaniem działalności misyjnej.

W 2022 r. wartość otrzymanego abonamentu (w tym rekompensat) wzrosła w porównaniu do 2016 r. o 1 531 761,7 tys. zł. Nastąpił wzrost z kwoty 365 524,1 tys. zł do kwoty 1 897 285,8 tys. zł (z uwzględnieniem straty ze zbycia obligacji Skarbu Państwa⁶⁰ oraz otrzymanych odsetek). Wzrost ten miał wpływ na zmniejszenie poziomu rzeczywistej proporcji odliczenia podatku VAT naliczonego z 67,68% w 2016 r. do 30,03% w 2022 r., co spowodowało wzrost podatku VAT naliczonego, do którego odliczenia TVP SA nie miała prawa. Zgodnie bowiem z art. 90 w zw. z art. 86 ust. 2a ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług⁶¹ Spółka w odniesieniu do zakupów towarów i usług, które wykorzystuje do czynności opodatkowanych i nieopodatkowanych może odliczyć podatek VAT naliczony od należnego, ale tylko w proporcji wynikającej z relacji przychodów z działalności opodatkowanej podatkiem VAT, zwolnionej z opodatkowania, jak również działalności innej niż gospodarcza (misyjna).

(pyt. 29923-29931)

Darowizny

TVP SA w okresie objętym kontrolą przekazywała darowizny pieniężne na rzecz fundacji, stowarzyszeń, szkół i innych podobnych instytucji oraz sporadycznie na rzecz osób fizycznych na pokrycie kosztów ich leczenia lub sprzętu rehabilitacyjnego.

W 2021 r. Spółka przekazała 94 darowizny w łącznej kwocie 1 476,4 tys. zł, a w 2022 r. 68 darowizn w łącznej kwocie 1 317,7 tys. zł. Wartość jednostkowa przekazywanych darowizn zarówno w 2021 jak i 2022 r. nie przekraczała 20,0 tys. zł, z wyjątkiem jednego przypadku, tj. przekazania w czerwcu 2022 r. darowizny o wartości 59,7 tys. zł jako pomocy społecznej dla osoby legitymującej się paszportem Republiki Białorusi.

W TVP SA obowiązywały wprowadzone uchwałą nr 250/2007 Zarządu Spółki z dnia 16 maja 2007 r. zasady udzielania darowizn przez Spółkę oraz zasady organizacji zbiórek publicznych. Zgodnie z § 6 ust. 2 tych zasad, jeżeli wartość darowizny przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 5 000 euro, do zawarcia umowy darowizny wymagana jest zgoda Rady Nadzorczej. W odniesieniu do ww. darowizny na kwotę 59,7 tys. zł Rada Nadzorcza podjęła uchwałę nr 47/X/2022 r.

W 2022 r. TVP SA utworzyła Fundację TVP. Zgodę na utworzenie fundacji wyraził Zarząd podejmując uchwałę nr 750/2017 z dnia 28 grudnia 2017 r. w sprawie utworzenia fundacji *Telewizji Polskiej SA* oraz powołania Komitetu Sterującego i Zespołu Projektowego do realizacji tego projektu, zmienioną uchwałą nr 747/2020 z dnia 29 października 2020 r. Rada Nadzorcza wyraziła zgodę na powołanie fundacji „Fundacja TVP” podejmując uchwałę nr 19/X/2022 w dniu 18 marca 2022 r.

⁶⁰ Obligacje Skarbu Państwa otrzymane tytułem rekompensaty za utracony abonament.

⁶¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 931, ze zm. Dalej także: *ustawa o VAT*.

Zgodnie z § 8 Statutu ww. fundacji, jej celem jest wielokierunkowe wspieranie i promocja rodziny oraz niesienie wszelkiej pomocy ludziom dotkniętym skutkami kryzysów humanitarnych, wojen, w tym wojen domowych, klęsk żywiołowych lub innych sytuacji zagrażających ich życiu i zdrowiu.

Na rzecz powyższej fundacji w 2022 r. TVP SA przekazała kwotę 500 tys. zł.

Łącznie w latach 2021-2022 Spółka przekazała w postaci darowizn oraz na rzecz Fundacji TVP kwotę 3 294,1 tys. zł.

(akta kontroli str. 26151-26190, 27741-28176, 30393-30436)

Zmiana stanu produktów

Wykazana w rachunku zysków i strat zmiana stanu produktów⁶², jako pozycja zrównana z przychodami obejmuje kwotę stanowiącą różnicę pomiędzy stanem końcowym a stanem początkowym produkcji w toku, wyrobów gotowych, a także – dotyczących działalności operacyjnej – rozliczeń międzyokresowych czynnych i biernych oraz rezerw⁶³.

W 2020 r. nastąpiło zwiększenie stanu produktów o 71 823,7 tys. zł, na co składało się zwiększenie produkcji w toku o 48 830,9 tys. zł, wyrobów gotowych o 36 126 tys. zł oraz stanu rozliczeń międzyokresowych kosztów – czynnych o 1 933,4 tys. zł, przy jednoczesnym zmniejszeniu stanu rozliczeń międzyokresowych kosztów – biernych o 15 066,6 tys. zł.

W 2021 r. nastąpiło także zwiększenie stanu produktów o kwotę 18 989,8 tys. zł, na co składało się zwiększenie produkcji w toku o 26 506,5 tys. zł i rozliczeń międzyokresowych – czynnych o 3 256,3 tys. zł, przy jednoczesnym zmniejszeniu stanu wyrobów gotowych o 6 433,4 tys. zł oraz stanu rozliczeń międzyokresowych – biernych o 4 339,6 tys. zł.

W 2022 r. nastąpiło zmniejszenie stanu produktów o 17 880,1 tys. zł, na co składało się zmniejszenie stanu produkcji w toku o 38 749,8 tys. zł i wyrobów gotowych o 2 951,1 tys. zł, przy jednoczesnym zwiększeniu stanu rozliczeń międzyokresowych – czynnych o 680,3 tys. zł oraz rozliczeń międzyokresowych – biernych o 23 140,5 tys. zł.

(akta kontroli str. 24556-24559, 27105-27119, 27334-27336)

Koszt własny świadczeń na własne potrzeby

W rachunku zysków i strat w wersji porównawczej, w grupie przychodów netto i zrównanych z nimi, TVP SA zgodnie z ustawą z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowość⁶⁴ wykazywała koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby. Choć wykazywane po stronie przychodów, są to pozycje korygujące wielkość kosztów rodzajowych odnoszonych w ciężar wyniku finansowego.

⁶² W sprawozdaniu finansowym TVP SA. w Rachunku zysków i strat występuje pozycja A II. Zmiana stanu produktów (zwiększenie – wartość dodatnia, zmniejszenie – wartość ujemna) ze względu na wybór przez tę jednostkę, zgodnie z ustawą o rachunkowości, wariantu porównawczego tego elementu sprawozdania. Zmiana stanu produktów zgodnie z ustawą o rachunkowości występuje jako pozycja przychodów, w rzeczywistości jednak służy ona korekcie kosztów. Konieczność ustalenia zmiany stanu produktów ściśle jest powiązana z zasadą współmierności zgodnie z którą w księgach rachunkowych jednostki należy ująć wszystkie osiągnięte przez nią przychody oraz wszystkie koszty związane z ich uzyskaniem w tym samym okresie obrachunkowym.

⁶³ Zwiększenie zmiany stanu produktów występuje w przypadku gdy część poniesionych kosztów rodzajowych powiększa stan zapasów jednostki, co oznacza, że koszty obciążające wynik finansowy jednostki *de facto* są niższe od kosztów rodzajowych poniesionych w danym okresie obrachunkowym. Natomiast zmniejszenie zmiany stanu produktów oznacza, że koszty obciążające wynik finansowy, czyli dotyczące uzyskanych przychodów są wyższe od poniesionych kosztów rodzajowych w danym okresie sprawozdawczym.

⁶⁴ Dz.U. z 2023 r., poz.120, ze zm.

Koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby jednostki wynosił w 2020 r. 109 482,0 tys. zł, w 2021 r. 88 184,1 tys. zł i w 2022 r. 166 331,1 tys. zł. Obejmowały one głównie wycenę wyrobów gotowych, spisanie produkcji zaniechanej, rezerwę na świadczenia pracownicze i świadczenia na rzecz Ośrodka Wypoczynkowego.

(akta kontroli str. 27105-27119, 27334-27336, 28177-28180, 29967-30028)

Produkcja w toku i wyroby gotowe

W TVP SA produkcja w toku obejmuje audycje telewizyjne oraz płyty audio i wideo znajdujące się w trakcie produkcji. Wyceniana jest na koniec każdego miesiąca po koszcie wytworzenia. Na dzień bilansowy TVP SA dokonuje wyceny produkcji w toku z uwzględnieniem odpisów aktualizujących. Stan produkcji w toku na dzień 31 grudnia w latach 2020-2022 wynosił odpowiednio 407 394,0 tys. zł, 433 900,5 tys. zł oraz 395 150,6 tys. zł.

Wyroby gotowe w TVP SA stanowią wytworzone we własnym zakresie audycje telewizyjne, nabyte audycje telewizyjne oraz inne produkty gotowe, w tym płyty audio i wideo. Na dzień bilansowy wyceniane są po koszcie wytworzenia z uwzględnieniem odpisów aktualizujących. Stan wyrobów gotowych na dzień 31 grudnia w latach 2020-2022 wynosił odpowiednio 118 005,2 tys. zł, 111 571,8 tys. zł oraz 108 620,7 tys. zł.

W wyniku zaniechania produkcji, w ciężar kosztów w 2020 r. spisano łącznie kwotę 3 593,7 tys. zł w 2021 r. kwotę 918,8 tys. zł oraz w 2022 r. kwotę 1 041,8 tys. zł. Główną przyczyną zaniechania produkcji były przypadki odwołania wydarzeń i produkcji ze względu na pandemię COVID-19 i inne okoliczności opisane w dalszej części niniejszego wystąpienia pokontrolnego (w obszarze drugim).

(akta kontroli str. 24556-24559, 27105-27119, 28177-28180, 29933-29959)

Działalność inwestycyjna i majątek trwały

W TVP SA na dzień 31 grudnia 2021 r. wartość bilansowa rzeczowych aktywów trwałych wynosiła 741 883,5 tys. zł, a wartości niematerialnych i prawnych 478 947,5 tys. zł, tj. łącznie 1 220 831 tys. zł, co stanowiło 60,8% sumy aktywów⁶⁵. Na koniec 2022 r. wartość bilansowa rzeczowych aktywów trwałych wzrosła do 849 562,2 tys. zł a wartości niematerialnych i prawnych do 488 437,2 tys. zł, tj. łącznie do 1 337 999,4 tys. zł. Stan tego majątku na dzień 31 grudnia 2022 r. stanowił 57,3% sumy aktywów⁶⁶.

W ramach rzeczowego majątku trwałego dominującą pozycją były urządzenia techniczne i maszyny, których wartość na koniec 2021 i 2022 r. wynosiła odpowiednio 419 883,3 tys. zł i 475 369,6 tys. zł, co stanowiło 56,6% i 56,0% wartości rzeczowych aktywów trwałych. Kolejną istotną pozycję stanowiły budynki, lokale, prawa do lokali i obiekty inżynierii lądowej i wodnej, których wartość na koniec 2021 i 2022 r. wynosiła 211 252,9 tys. zł i 208 732,0 tys. zł, co stanowiło odpowiednio 28,5% i 24,6% wartości rzeczowych aktywów trwałych.

Wartości niematerialne i prawne w TVP SA obejmują licencje, prawa autorskie, oprogramowanie, inne tytuły oraz zaliczki. Dominującą pozycję stanowiły prawa autorskie, których wartość bilansowa na dzień 31 grudnia 2021 r. wynosiła 250 334,7 tys. zł, a na dzień 31 grudnia 2022 r. 237 973,1 tys. zł oraz licencje, których wartość bilansowa wynosiła odpowiednio 160 714,2 tys. zł oraz 149 079,2 tys. zł. Łącznie te dwie pozycje stanowiły w 2021 r. 85,8% i w 2022 r. 79,2% kwoty bilansowej wartości niematerialnych i prawnych.

⁶⁵ Suma aktywów na dzień 31 grudnia 2021 r. wynosiła 2 007 860,5 tys. zł.

⁶⁶ Suma aktywów na dzień 31 grudnia 2021 r. wynosiła 2 335 195,0 tys. zł.

Wartość bilansową majątku trwałego zmniejszają odpisy umorzeniowe/amortyzacyjne, które w 2021 r. wyniosły 323 927,3 tys. zł, a w 2022 r. 367 298,9 tys. zł.

Plan inwestycyjny TVP SA na 2021 r. zakładał poniesienie nakładów w wysokości 273 650 tys. zł, natomiast faktycznie poniesiono nakłady w wysokości 208 915,8 tys. zł, co dało 76% realizacji planu i były one wyższe od nakładów poniesionych w 2020 r. o 41 364,7 tys. zł (w 2020 r. – 167 551,1 tys. zł).

Na 2022 r. zaplanowano nakłady inwestycyjne na poziomie 312 099,1 tys. zł. Plan ten wykonano w 94%, ponosząc nakłady w wysokości 294 250,9 tys. zł.

Największym kontynuowanym przez TVP SA zadaniem inwestycyjnym, wg stanu na dzień 31 grudnia 2022 r., było *Opracowanie dokumentacji projektowej oraz wytworzenie składnika aktywów trwałych poprzez wybudowanie hali zdjęciowej na terenie Zakładu Głównego Telewizji Polskiej SA w Warszawie, ul. Woronicza 17*. Na realizację tego zadania zawarto w dniu 3 marca 2021 r. umowę nr U-23/2021 z Korporacją Budowlaną Doraco sp. z o.o., wykonawcą wyłonionym w ramach postępowania w trybie przetargu nieograniczonego. Wynagrodzenie za realizację umowy określono na poziomie 116 991,9 tys. zł netto, tj. 143 900,0 tys. zł brutto, przy czym w umowie zapisano również, że cena kontraktowa nie może przekroczyć 103% Zaakceptowanej Kwoty Kontraktowej (brutto), która zgodnie z ofertą wykonawcy wynosi 148 217,0 tys. zł.

Wykonawca w sierpniu 2021 r. skierował do TVP SA powiadomienie o roszczeniach i okolicznościach, które mogły w jego ocenie przeszkodzić prawidłowemu wykonaniu robót objętych ww. umową. Dodatkowo w dniu 1 marca 2022 r. Wykonawca skierował do TVP kolejne powiadomienie o nowych okolicznościach mających wpływ na wykonanie umowy.

W związku z powstałymi roszczeniami dotyczącymi realizacji ww. zadania inwestycyjnego, w dniu 13 grudnia 2022 r. TVP SA zawarła z Wykonawcą ugodę zawartą przed mediatorami wpisanymi na listę Stałych Mediatorów Sądu Polubownego przy Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej. Została ona zatwierdzona przez Sąd Okręgowy w Warszawie – XX Wydział Gospodarczy postanowieniem z dnia 18 stycznia 2023 r.

Zgodnie z treścią ugody, Wykonawca występując z roszczeniami: (...) *powołał się na nadzwyczajne okoliczności, których, działając z należytą starannością, nie udało się przewidzieć, związanych z zaburzeniem łańcucha dostaw na rynku surowców budowlanych, gwałtownymi wzrostami cen, zmianą siły nabywczej pieniądza i nieprzewidywalną dekoniunkturą, inflacją – wywołanych następstwami pandemii COVID19 oraz wniósł roszczenie o dodatkową płatność; roszczenie to zostało następnie odrzucone przez Zamawiającego pismem z dnia 13 września 2021 roku, co wygenerowało spór majątkowy między stronami; zaś dodatkowo w dniu 1 marca 2022 r. Wykonawca skierował do Zamawiającego kolejne powiadomienie o nowych okolicznościach mających wpływ na wykonanie umowy nr U-23/2021 wynikających z konfliktu zbrojnego na terytorium Ukrainy (...).*

Na mocy powyższej ugody, zawarto aneks nr 1 do umowy na realizację powyższego zadania. Aneks dotyczył waloryzacji wynagrodzenia. W wyniku jego zawarcia wynagrodzenie uległo zwiększeniu o kwotę 53 816,2 tys. zł netto (66 194,0 tys. zł brutto) do kwoty 174 317,8 tys. zł netto (214 411,0 tys. zł brutto).

Niezależnie od ww. ugody i będącego jej konsekwencją aneksu nr 1, TVP SA zawarła z Wykonawcą w dniu 13 grudnia 2022 r. aneks nr 2 do umowy zlecając Wykonawcy wykonanie dodatkowych robót – zgodnie z wyjaśnieniem Kierownika Wydziału Inwestycji w Ośrodku Inwestycji i Transportu w TVP SA – *nieprzewidzianych na etapie*

ogłaszania przetargu i podpisywania umowy, które stały się niezbędne do wykonania w celu osiągnięcia pożądanego efektu końcowego wykonania umowy przez Wykonawcę – budynku hal zdjęciowych w jak najwyższym standardzie technicznym. Wartość robót dodatkowych zamyka się kwotą 21 558,9 tys. zł brutto, co nie przekracza 15% wartości kontraktu podstawowego i pozostaje w zgodności z wymogami UZP.

Ponadto, na podstawie powyższej ugody z dnia 13 grudnia 2022 r. TVP SA:

- rozwiązała umowę nr U-151/2022 z dnia 3 sierpnia 2022 r. zawartą z Korporacją Budowlaną Doraco sp. z o.o. na *Wytworzenie składnika aktywów trwałych w formule „optymalizuj-buduj” poprzez wybudowanie zespołu budynków kanałów informacyjnych telewizji wraz z usługami, garażem podziemnym, infrastrukturą towarzyszącą oraz zagospodarowaniem terenu, na terenie Zakładu Głównego Telewizji Polskiej SA przy ul. J.P. Woronicza w Warszawie*; zaakceptowana cena kontraktowa zgodnie z ofertą Wykonawcy wynosiła 606 900,0 tys. zł.

W wyniku rozwiązania ww. umowy prowadzenie przedmiotowej inwestycji zawieszono. Nakłady poniesione na realizację tej inwestycji, wg stanu na dzień 31 grudnia 2022 r., wynosiły 5 532,5 tys. zł.

- odstąpiła od zawarcia umowy z wykonawcą wyłonionym w postępowaniu ZP/TINT/26/2022, tj. Korporacją Budowlaną Doraco sp. z o.o. dotyczącym zadania inwestycyjnego *Opracowanie dokumentacji projektowej oraz wytworzenie składników aktywów trwałych poprzez wybudowanie docelowego budynku dla wystawy stałej Muzealia Telewizyjne i Filmowe na terenie Zakładu Głównego Telewizji Polskiej SA przy ul. Woronicza 17 w Warszawie*. Wybrany Wykonawca złożył najkorzystniejszą ofertę na kwotę 25 440,9 tys. zł. Brutto.

W wyniku odstąpienia od zawarcia umowy, prowadzenie przedmiotowej inwestycji zawieszono. Nakłady poniesione na jej realizację, wg stanu na dzień 31 grudnia 2022 r., wynosiły 162,3 tys. zł.

W zakresie działalności inwestycyjnej dotyczącej rzeczowego majątku trwałego oraz wartości niematerialnych i prawnych wystąpiły nieprawidłowości, co opisano w sekcjach *Stwierdzone nieprawidłowości* w niniejszym i drugim obszarze wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli str. 25556-26040, 28201-28253, 28326-28331, 30444-30450)

Zarządzanie płynnością finansową

Procedury zarządzania płynnością

W TVP SA zarządzanie płynności finansową Spółki zostało przewidziane poprzez stosowanie *Procedur zarządzania środkami pieniężnymi w TVP SA*, wprowadzonych uchwałą nr 511/2018 Zarządu Spółki TVP SA z dnia 30 sierpnia 2018 r., zmienionych uchwałą nr 204/2020 Zarządu Spółki z dnia 30 marca 2020 r. Procedury te obejmowały m.in. *Zasady zarządzania płynnością finansową w TVP SA*, stanowiące I część ww. Procedury.

Zarządzanie płynnością finansową obejmowało monitorowanie i prognozowane stanu środków pieniężnych na podstawie prognoz wpływów i wydatków przygotowywanych przez jednostki organizacyjne TVP SA. W Spółce przewidziano, iż codziennie jest monitorowany stan środków pieniężnych oraz poszczególne pozycje wpływów i wydatków, jak również prowadzona jest analiza odchyleń w zakresie sporządzanych

prognoz w stosunku do wykonania, która ma na celu wyjaśnienie rozbieżności i doskonalenie procesu prognozowania.

Spółka przyjęła również, że prognozy przepływów pieniężnych sporządzane są m.in. w układzie dziennym, długoterminowe w układzie miesięcznym oraz sporządzane są prognozy roczne - budżetowe. Proces prognozowania i monitorowania przepływów pieniężnych wspomagany był narzędziami informatycznymi.

Na podstawie zagregowanej prognozy w TVP SA podejmowano decyzję o inwestowaniu lub pozyskaniu finansowania zewnętrznego.

(akta kontroli str. 26151-26190, 26267-26357)

Kredyty

W okresie objętym kontrolą TVP SA korzystała z dwóch kredytów bankowych zaciągniętych w Banku Handlowym w Warszawie SA⁶⁷, tj.:

- 1) Kredytu w odnawialnym limicie linii wielocelowej do kwoty 85 000 tys. zł, uzyskanego na podstawie umowy zawartej w dniu 23 lipca 2019 r.⁶⁸ z terminem całkowitej spłaty przypadającym na dzień 23 lipca 2024 r.; według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r. stan zadłużenia wynosił 0,00 zł, a na dzień 31 marca 2023 r. [...] tys. zł.

[...].

Zgodnie z umową kredyt przeznaczony był na finansowanie bieżącej działalności oraz na wystawianie gwarancji bankowych związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą.

W latach 2021-2023 (I kw.) Spółka poniosła koszty z tytułu obsługi ww. kredytu w kwocie odpowiednio 202,1 tys. zł, 1 904,4 tys. zł oraz [...] tys. zł w I kw. 2023 r. Łącznie wyniosły one [...] tys. zł⁶⁹ i dotyczyły odsetek.

Na podstawie ww. umowy Bank udzielił Spółce [...].

- 2) Kredytu w linii kredytowej na finansowanie bieżącej działalności gospodarczej w limicie do kwoty 165 000 tys. zł uzyskanego na podstawie umowy zawartej w dniu 7 września 2022 r.⁷⁰, [...]; według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r. stan zadłużenia wynosił 0,00 zł, natomiast na dzień 31 marca 2023 r. [...] tys. zł.

W okresie [...].

W 2022 r. Spółka poniosła koszty prowizji od udzielenia ww. kredytu w wysokości [...] tys. zł⁷¹. Natomiast koszty odsetek wyniosły łącznie [...] tys. zł⁷², z czego kwota [...] tys. zł dotyczyła 2022 r., a kwota [...] tys. zł I kw. 2023r.

(akta kontroli str. 26231-26240, 26267-26357, 28186-28200)

⁶⁷ Dalej: Bank.

⁶⁸ Umowa nr [...].

⁶⁹ Zgodnie z umową oprocentowanie kredytu liczone jest w oparciu o wskaźnik WIBOR 1M z pierwszego dnia roboczego okresu, dla którego liczone jest oprocentowanie plus marża 0,59% stała w okresie kredytowania. Spółka nie ponosiła żadnych innych opłat np. prowizji z tytułu korzystania z kredytu.

⁷⁰ Umowa nr [...].

⁷¹ Zgodnie z umową kwota prowizji wyniosła [...] % kwoty kredytu.

⁷² Zgodnie z umową koszty odsetek liczone są w oparciu o wskaźnik WIBOR 1M z pierwszego dnia roboczego, dla którego liczone jest oprocentowanie plus marża 0,89% stała w okresie kredytowania.

Pożyczka

W okresie objętym kontrolą TVP SA korzystała z pożyczki zaciągniętej od Skarbu Państwa – Funduszu Reprywatyzacji uzyskanej na podstawie umowy⁷³ nr [...] zawartej w dniu 21 lipca 2017 r.⁷⁴, z terminem całkowitej spłaty do dnia 30 grudnia 2023 r.

Pożyczkę otrzymano w łącznej kwocie 800 000 tys. zł, w tym w 2017 r. – 350 000 tys. zł oraz w 2019 r. – 450 000 tys. zł.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r. stan zadłużenia z tytułu ww. pożyczki wynosił 106 310,6 tys. zł⁷⁵, a na dzień 31 marca 2023 r. [...] tys. zł.

W całym okresie pożyczkowym do dnia 31 marca 2023 r. Spółka zapłaciła odsetki w łącznej kwocie 68 944,5 tys. zł⁷⁶, w tym w okresie 2021-2023 (I kw.) [...] tys. zł⁷⁷.

W latach 2017-2019 Spółka poza odsetkami poniosła koszty w łącznej wysokości [...] tys. zł tytułem wniesienia *opłat za gotowość* naliczanych od niewykorzystanej zgodnie z harmonogramem części transzy pożyczkowej.

Zgodnie z § 2 umowy, Pożyczkobiorca zobowiązał się przeznaczyć kwotę pożyczki na [...]. Zakresu zadań wskazanych we wniosku w okresie od dnia zawarcia umowy do zakończenia kontroli TVP SA nie zmieniała.

Zgodnie ze złożonym wnioskiem pożyczka miała być przeznaczona na finansowanie:

a) [...], w tym:

- [...],
- [...],
- [...],
- [...],

b) [...], w tym:

- [...],
- [...],
- [...],
- [...],
- [...],
- [...],
- [...].

Na dzień 31 marca 2023 r.⁷⁸ z otrzymanych 800 000 tys. zł, wydatkowano na cele określone w umowie, kwotę [...] tys. zł, w tym [...] tys. zł. W ramach [...] średni stopień realizacji zadań wyniósł [...], przy czym w przypadku trzech zadań wyniósł on [...],

⁷³ Umowę zawarto na podstawie wniosku z marca 2017 r., zaktualizowanego wg stanu na dzień 30 czerwca 2017 r., skierowanego do Prezesa Rady Ministrów.

⁷⁴ Umowę pożyczki zawarto na podstawie art. 56 ust. 4d¹ ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. *o komercjalizacji i niektórych uprawnieniach pracowników* (Dz. U. z 2023 r. poz. 343). Do umowy nr [...] zawarto aneks w dniu 12 lipca 2018 r.

⁷⁵ Kwota zgodna z harmonogramem spłat poszczególnych rat kapitałowych pożyczki.

⁷⁶ [...].

⁷⁷ Kwota odsetek wyniosła: w 2021 r. – 7 359 435,08 zł, w 2022 r. – 12 950 964,14 zł oraz [...].

⁷⁸ Dane wynikające ze sprawozdania z wykorzystania pożyczki ze środków Funduszu Reprywatyzacji.

a w przypadku czwartego zadania – [...] – wyniósł [...]%. W ramach wydatków na inicjatywy programowe średni stopień realizacji zadań wyniósł [...]%, przy czym w przypadku zadania – [...] – wyniósł on [...]%, a w przypadku zadania – [...] – wyniósł tylko [...]%.

Do dnia 31 marca 2023 r. nie wykorzystano na cele określone w umowie, środków otrzymanych z Funduszu Reprywatyzacji w łącznej kwocie 166 568 tys. zł⁷⁹, natomiast stan środków pieniężnych na rachunku przeznaczonym wyłącznie do obsługi płatności dokonywanych z pożyczki wynosił 8 278,80 zł.

W zakresie wykorzystania przez TVP SA środków uzyskanych z pożyczki z Funduszu Reprywatyzacji wystąpiła nieprawidłowość, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 26231-26240, 26267-26357, 28186-28200, 28263-29514, 29813-29885, 30135-30175)

Obligacje własne

TVP SA (jako emitent) zawarła w dniu 4 lipca 2016 r. z Bankiem Gospodarstwa Krajowego (jako [...]) umowę programową z dotyczącą Programu emisji obligacji do kwoty 300 000 tys. zł. Umowa była czterokrotnie aneksowana⁸⁰. Ostatni aneks zawarto w dniu 18 października 2022 r., na mocy którego zwiększono kwotę Programu do kwoty 950 000 tys. zł, a okres jego obowiązywania wydłużono do dnia 31 grudnia 2025 r.

Na podstawie tej umowy, TVP SA w 2021 r. trzykrotnie⁸¹ wyemitowała obligacje kuponowe o łącznej wartości nominalnej 255 000 tys. zł, w 2022 r. czterokrotnie⁸² o wartości nominalnej 950 000 tys. zł. Na dzień 31 grudnia 2022 r. pozostały na saldzie jeszcze nie wykupione obligacje z terminem wykupu w dniu 21 kwietnia 2023 r. – 300 000 tys. zł oraz z terminem wykupu w dniu 2 czerwca 2023 r. – 350 000 tys. zł. Zostały one wykupione w terminie. TVP SA wyemitowała również w [...] r. obligacje o wartości nominalnej [...] tys. zł, z terminem wykupu przypadającym na dzień [...] r.

Obligacje TVP SA są emitowane z 6- lub 12-miesięcznym terminem wykupu. Zgodnie z zapisami umownymi obligacje oprocentowane są w oparciu o [...].

W związku z emisją obligacji w 2021 r. Spółka poniosła koszty odsetek w kwocie 1 350,8 tys. zł, w 2022 r. [...] tys. zł, a w przypadku obligacji wyemitowanych w 2023 r. – [...] tys. zł⁸³. Ponadto Spółka poniosła prowizje przewidziane w umowie programowej, które w 2021 r. wyniosły [...] tys. zł, w 2022 r. [...] tys. zł oraz w 2023 r. (do dnia 23 maja) – [...] tys. zł.

(akta kontroli str. 26267-26357, 29906-29916, 30135-30141)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W dniu 23 czerwca 2020 r. uruchomiono procedury wewnętrzne zmierzające do wszczęcia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego nr ZP/TITT/156/2020 – *Modernizacja i rozbudowa centralnego systemu*

⁷⁹ Z czego kwota [...].

⁸⁰ Aneks nr 1 z dnia 9 lutego 2017 r., Aneks nr 2 z dnia 17 marca 2020 r., Aneks Nr 3 z dnia 3 lipca 2020 r. oraz Aneks nr 4 z dnia 18 października 2022 r.

⁸¹ Emisja w dniu 29 stycznia 2021 r. – 85 mln zł, w dniu 25 lutego 2021 r. – 70 mln zł i w dniu 12 marca 2021 r. – 100 mln zł.

⁸² Emisja w dniu 3 stycznia 2022 r. – 200 mln zł, w dniu 10 lutego 2022 r. – 100 mln zł, w dniu 21 października 2022 r. – 300 mln zł oraz w dniu 2 grudnia 2022 r. – 350 mln zł.

⁸³ Spółka w kolejnym okresie odsetkowym zapłaci do dnia 28 sierpnia 2023 r. odsetki w kwocie 3 914 tys. zł. .

produkcyjnego TAI, bez uprzednio właściwie przeprowadzonej i udokumentowanej analizy rynku pod kątem dostępnych rozwiązań technologicznych oraz bez należytej analizy uwzględniającej koszty wdrożenia różnych wariantów/koncepcji realizacji projektu oraz koszty eksploatacji systemu w długim okresie czasu, co było działaniem nierzetelnym.

Ponadto w czerwcu 2021 r., przed wszczęciem postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w TVP SA, zorganizowano nieprotokołowane spotkanie pracowników merytorycznych Ośrodka TVP-Technologie, będących jednocześnie członkami Zespołu roboczego i Komisji przetargowej z producentem, w którym to spotkaniu uczestniczyli również przedstawiciele potencjalnego oferenta, celem omówienia szczegółowych zapisów przyszłej specyfikacji technicznej opartej jedynie na rozwiązaniach technicznych tegoż producenta. Opisane zachowanie stanowiło naruszenie art. 16 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 11 września 2019 r. – *Prawo zamówień publicznych*⁸⁴, zgodnie z którym zamawiający przygotowuje i przeprowadza postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego w sposób zapewniający zachowanie uczciwej konkurencji oraz równe traktowanie wykonawców, a także w sposób przejrzysty.

W dniu 23 czerwca 2020 r., na wniosek Dyrektora Ośrodka TVP-Technologie, Zarząd TVP SA przyjął uchwałę nr 410/2020 r. w sprawie wyrażenia zgody na wszczęcie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na modernizację i rozbudowę centralnego systemu produkcyjnego TAI, wystąpienia do Rady Nadzorczej Spółki Telewizja Polska SA oraz wyrażenia zgody na zawarcie umowy w sprawie zamówienia publicznego z wykonawcą wybranym w tym postępowaniu⁸⁵. We wniosku skierowanym do decyzji Zarządu TVP SA wskazano jednoznacznie na rozbudowę systemu produkcyjnego – w technologii [...], szacując wartość zamówienia na poziomie [...] zł brutto. Komisja przetargowa do przygotowania i przeprowadzenia ww. postępowania powołana została w dniu 4 stycznia 2021 r., decyzją Dyrektora Ośrodka TVP-Technologie. Ponadto w sposób nieformalny powołano Zespół roboczy w skład, którego wchodził pracownicy/współpracownicy Ośrodka TVP-Technologie, będący jednocześnie członkami Komisji przetargowej, m.in. [...], [...], [...], [...], [...], [...].

Do wniosku (na Platformie Zakupowej) nr WNP-000163/20 z grudnia 2020 r. o przeprowadzenie postępowania o zamówienie publiczne załączony był opis przedmiotu zamówienia wymagający szeregu prac celem jego sfinalizowania. Zadaniem ww. Zespołu roboczego miało być wspieranie prac Komisji przetargowej w obszarach *stricte* technicznych. Na etapie przed wszczęciem postępowania nie przeprowadzono rzetelnych analiz rynku pod kątem dostępnych rozwiązań technologicznych oraz rzetelnej analizy uwzględniającej koszty wdrożenia i późniejszej eksploatacji systemu. To dopiero po powołaniu Komisji przetargowej, w ramach działania Zespołu roboczego prowadzono intensywne dyskusje oraz korespondowano na temat dostępnych na rynku rozwiązań technologicznych oraz podjęto próbę wskazania ich wad i zalet.

Osoba nr 1⁸⁶ w korespondencji⁸⁷ z dnia 7 stycznia 2021 r. skierowanej do członków Komisji przetargowej stwierdził: *Po przeczytaniu Projektu OPZ widzę ograniczenia konkurencji do jednego podmiotu - [...]. Znowu w innym dokumencie (Analiza Rynku) napisano słusznie o zagrożeniach z tego*

⁸⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 1710, ze zm. Dalej także: *Prawo zamówień publicznych*, p.z.p.

⁸⁵ Rada Nadzorcza wyraziła zgodę w przedmiotowej sprawie w dniu 23 lipca 2020 r. podejmując uchwałę nr 97/IX/2020

⁸⁶ [...].

⁸⁷ Wiadomość przesłana pocztą elektroniczną z dnia 7 stycznia 2021 r.

wynikających. Ograniczenie konkurencji nastąpiło na etapie projektu. Trudno zrozumieć, dlaczego tak się stało, skoro jest wiele archiwów cyfrowych przewyższających swoimi funkcjonalnościami produkt sprzedawany przez [...] i również takich które nie są obarczone wadami wynikającymi z integracji z systemami [...]. Jednocześnie w dniu 12 stycznia 2021 r. osoba nr 1 w korespondencji⁸⁸ skierowanej do Dyrektora Ośrodka TVP-Technologie zwróciła się o [...]. Uzasadniając swoją prośbę osoba ta podała: *Po zapoznaniu się z dokumentacją przetargową posiadaną przez komisję stwierdziłem, że jest ona przygotowana do zakupu Archiwum Cyfrowego oferowanego przez firmę [...]. Projekt OPZ nie przewiduje możliwości zaoferowania konkurencyjnego produktu. Nie widzę możliwości skutecznego usunięcia tej wady podczas prac komisji. Według mojej wiedzy, produkt oferowany przez [...] nie jest jedynym i optymalnym rozwiązaniem dla TVP. (...) jako członek komisji nie mam jasności co do przesłanek ograniczających konkurencję. Poprosiłem więc o udostępnienie dokumentacji z fazy projektowej, gdzie spodziewałem się znaleźć: określenie potrzeb Zamawiającego, analizę możliwych rozwiązań, ranking rozwiązań po testach i uzasadnienie decyzji o wyborze archiwum ADTV jako jedynego spełniającego nasze wymagania. Niestety, komisja nie posiada takiej dokumentacji i żaden z członków komisji nic takiego nie udostępnił. [...].*

Spółka TVP SA zamierzała przeprowadzić postępowanie w trybie przetargu nieograniczonego.

Zespół roboczy w wyniku swoich prac, jak zeznała w NIK⁸⁹ osoba nr 2⁹⁰, wybrał system [...] jako docelową technologię. W czerwcu 2021 r., przy wykorzystaniu aplikacji Zoom, odbyło się spotkanie przedstawicieli Ośrodka TVP-Technologie, będących jednocześnie członkami Zespołu roboczego, z przedstawicielami producenta [...], w którym to spotkaniu uczestniczyli również przedstawiciele [...], tj. spółki sprzedającej i wdrażającej na terenie Polski produkty wykonane w technologii [...].

Według zeznań osoby nr 2: *Celem spotkania było ustalenie szczegółów technicznych dotyczących planowanego wdrożenia. Ustalenie tego było niezbędne do opracowania opisu przedmiotu zamówienia. Szczegóły te mają wpływ na cenę, termin realizacji zamówienia i wykonalność. My przekazywaliśmy dokumenty tylko firmie [...]. To co ustaliliśmy na spotkaniu ja wysyłałem mailowo do [...] Wysyłałem informację o rozmiarach baz archiwum systemów [...] w TAI, SPORT i WOT. Wysłałem przykładowe pliki archiwalne z systemów, przykładowe raporty, które byśmy chcieli, żeby były dostępne oraz specjalnie przygotowany zapis archiwalny w którym były wypełnione wszystkie pola. Innych dokumentów nie wysyłałem. Informacje, które przekazywałem Panu [...], byłyby ujawniane na prośbę potencjalnych oferentów/wykonawców w toku postępowania o udzielenie zamówienia publicznego. Taki sposób procedowania w zakresie udostępniania szczegółowych informacji technicznych stosowany jest w praktyce w TVP SA w procesie udzielania zamówień publicznych. Po uzyskaniu tych informacji [...] stwierdził, że nie jest możliwe wykonanie migracji danych, za rozsądne pieniądze i w rozsądnym terminie. Pomimo tego, po spełnieniu innych warunków technicznych przetarg mógłby się odbyć. Mówiliśmy, że planujemy ogłosić przetarg w 2021 r., a wykonanie zakładaliśmy na 2022 r.*

⁸⁸ Wiadomość przesłana pocztą elektroniczną z dnia 12 stycznia 2021 r. [...] do Dyrektora Ośrodka TVP Technologie – [...].

⁸⁹ Zeznania z dnia 14 czerwca 2023 r.

⁹⁰ [...].

Z powyższego spotkania, ani z innych spotkań członków Zespołu roboczego nie sporządzano protokołów dokumentujących przebieg spotkań i poczynionych ustaleń.

Jednocześnie osoba nr 1, w związku z prowadzoną kontrolą wewnętrzną⁹¹ w TVP SA, wyjaśniła do protokołu⁹²: *10.06.2021 byłem świadkiem spotkania potencjalnego oferenta Spółki z przedstawicielami [...] i kilkoma członkami komisji. (...). Przez prawie godzinę członkowie komisji TVP głównie [...], [...], [...] referowali przewidywane wymagania dotyczące postępowania oraz uzgadniali z przedstawicielami firmy [...] jak mają dane wymagania spełnić. Członkowie komisji udzielali informacji dotyczących jednostek TVP pomocnych w opracowaniu oferty, udzielali również informacji organizacyjnych dotyczących samego przetargu. Było to spotkanie podsumowujące i konsultacje wypracowanego projektu. Pod koniec spotkania przedstawiciel firmy [...] poprosił o draft dokumentacji przetargowej, ponieważ idzie na dwutygodniowy urlop. Przedstawiciele firmy [...] mieli świadomość, że postępowanie jest na etapie przygotowania.*

Tymczasem, osoba nr 3⁹³, zeznała w NIK⁹⁴: *Według mnie była szansa na takie opracowanie przedmiotu zamówienia, żeby dopuszczone były różne technologie, tj. można było doprowadzić by archiwum newsowe było zintegrowane z systemem [...] poprzez zastosowanie technologii zarówno firmy [...] jak i [...]. Każde rozwiązanie miałoby zalety i wady*. Ponadto, osoba nr 4⁹⁵ zeznała w NIK⁹⁶: *Co do zasady, technicznie modernizację systemu w technologii [...] mogłyby wykonywać inne firmy niż tylko [...]. W przeszłości zdarzyło się w TVP SA, że dostarczono aplikację montażu nieliniowego firmy [...] przez inny podmiot niż [...], tj. [...]. Pamiętam, że dostarczali licencje. Na rynku unijnym są firmy, które dostarczają produkty [...], choć nie znam tych firm.*

W związku ze wszczęciem przez Biuro Audytu i Kontroli Wewnętrznej postępowania wyjaśniającego w sprawie realizacji zamówienia *Modernizacja i rozbudowa centralnego systemu produkcyjnego TAI* Dyrektor Biura Zakupów i Zamówień Publicznych – [...] poinformował w dniu 11 sierpnia 2021 r. Dyrektora Ośrodka TVP-Technologie – [...] o zawieszeniu prac Komisji przetargowej.

Dyrektor Biura i Zakupów i Zamówień Publicznych wyjaśnił⁹⁷: *Z całą mocą należy podkreślić, że Biuro Zakupów i Zamówień Publicznych, jak również Przewodnicząca komisji przetargowej p. [...], dowiedziało się o spotkaniach ww. „zespołu roboczego” z potencjalnymi wykonawcami już po fakcie. Przede wszystkim należy stwierdzić, że komisja przetargowa nie spotkała się w żadnej formie z potencjalnymi wykonawcami. Wg naszej wiedzy do takiego spotkania/spotkań doszło z udziałem części członków komisji przetargowej odpowiadających za OPZ. Należy podkreślić, że osoby te nie są pracownikami BZiZP, wobec czego ani BZiZP jako jednostka organizacyjna, ani Przewodnicząca komisji przetargowej nie ma zakresu kierowniczego nad tymi pracownikami, nie kontroluje ich bieżącej pracy.*

⁹¹ Kontrola nr 11/2021 „Kontrola dotycząca postępowania przetargowego Modernizacja i rozbudowa centralnego systemu produkcyjnego TAI.

⁹² Protokół przyjęcia ustnych wyjaśnień z dnia 30 września 2021 r.

⁹³ [...].

⁹⁴ Zeznania z dnia 14 czerwca 2023 r.

⁹⁵ [...].

⁹⁶ Zeznania z dnia 14 czerwca 2023 r.

⁹⁷ Pismo Dyrektora Biura Zakupów i Zamówień Publicznych z dnia 24 maja 2023 r. znak: BZiZP-0810-1/2023 (2109/2023).

Decyzją z dnia 3 listopada 2022 r. p.o. Dyrektora Ośrodka TVP-Technologie – [...] rozwiązano komisje przetargową powołaną w ww. postępowaniu.

Odpowiedzialność za powyższą nieprawidłowość ponosi ówczesny Dyrektor Ośrodka TVP-Technologie [...]. Wyjaśnił on, że jak pamięta, poza złożeniem pisma w 2021 r. skierowanym do Biura Audytu i Kontroli Wewnętrznej, wystosował informacje do Biura Zakupów i Zamówień Publicznych z prośbą o zawieszenie postępowania. Stwierdził również, że w TVP SA są odpowiednie jednostki, które są odpowiedzialne za badanie takich spraw. Wyjaśnił także: *Ja zawsze co do zasady postulowałem, żeby ze spotkań z ewentualnymi oferentami/wykonawcami były sporządzane notatki. Po ogłoszeniu przetargu nie powinno być takich spotkań, ale przed ogłoszeniem może były przyczyny dla których potrzebne było spotkanie, ale ja ich nie znam.*

O wynikach kontroli wewnętrznej TVP SA dotyczącej postępowania przetargowego *Modernizacja i rozbudowa centralnego systemu produkcyjnego TAI* został poinformowany Prezes Zarządu Spółki, który skierował do jednostki kontrolowanej zalecenia pokontrolne⁹⁸. Dyrektor Ośrodka TVP-Technologie odnosząc się do wykonania wniosków pokontrolnych⁹⁹, zwracając uwagę na zmianę całej Dyrekcji Ośrodka, wyjaśnił, że *w kwestii omawianego postępowania nowa dyrekcja OTVP-Technologie podjęła decyzje o agregacji kilku zadań w jedno zadanie mające na celu wyłonienie Systemu Produkcji Newsowej (SPN). Decyzja ta została poprzedzona analizą rozwiązań w innych telewizjach oraz po udziale w wydarzeniu branżowym EBU Tech Summit gdzie odbyły się rozmowy z przedstawicielami kilku nadawców publicznych z Europy na temat zmian w produkcji newsów w ich macierzystych organizacjach.*

Najwyższa Izba Kontroli, uwzględnia następcze działania podjęte przez TVP SA w odniesieniu do przedmiotowego zamówienia, jednak nie znosi to bytu zaistniałej wcześniej nieprawidłowości. Izba zauważyła również, że ustalenia i wnioski wynikające z protokołu kontroli przeprowadzonej przez Biuro Audytu i Kontroli Wewnętrznej w TVP SA wskazały na ryzyko problemu o bardziej systemowym wymiarze niż odnoszącym się tylko do konkretnego postępowania przetargowego. Pokazany przypadek uzgadniania warunków postępowania z wykonawcą wskazał bowiem na ryzyko powielenia podejmowania takich prób w sposób wykraczający poza przewidziane regulacjami rozwiązania.

(akta kontroli str. 5971-5976, 24534-24710, 29525-29546, 30190-30211)

- Zarząd Spółki podjął decyzję o uruchomieniu dwóch zadań inwestycyjnych na łączną kwotę 632,3 mln zł¹⁰⁰ bez zapewnienia – trwałych w długoterminowej perspektywie czasowej i adekwatnych, co do wysokości – źródeł finansowania tych inwestycji. Miało to miejsce przy jednoczesnym braku pokrycia majątku trwałego kapitałem stałym oraz w okresie, kiedy znane już były negatywne skutki mikro i makroekonomiczne, jakie wywołała epidemia COVID-19 (przerwanie łańcuchów dostaw, wzrost cen materiałów budowlanych), znaczący wzrost inflacji

⁹⁸ Pismo znak: BAKW-0821-10/2022/2023 (885) z dnia 7 czerwca 2023 r. Dyrektora Biura Audytu i Kontroli Wewnętrznej.

⁹⁹ Pismo znak: ITT/0820-1/23 z dnia 7 czerwca 2023 r. Dyrektora Ośrodka TVP-Technologie.

¹⁰⁰ Wytworzenie składnika aktywów trwałych w formule „optymalizuj-buduj” poprzez wybudowanie zespołu budynków kanałów informacyjnych telewizji wraz z usługami, garażem podziemnym, infrastrukturą towarzyszącą oraz zagospodarowaniem terenu, na terenie Zakładu Głównego Telewizji Polskiej SA przy ul. J.P. Woronicza w Warszawie; zaakceptowana cena kontraktowa zgodnie z ofertą Wykonawcy wynosiła 606,9 mln zł (dalej także: inwestycja ABis) oraz Opracowanie dokumentacji projektowej oraz wytworzenie składników aktywów trwałych poprzez wybudowanie docelowego budynku dla wystawy stałej Muzealia Telewizyjne i Filmowe na terenie Zakładu Głównego Telewizji Polskiej SA przy ul. Woronicza 17 w Warszawie; wybrany Wykonawca złożył najkorzystniejszą ofertę na kwotę 25,4 mln zł brutto.

(z 4,4% w czerwcu 2021 r. do 15,6% w czerwcu 2022 r.), a także pogłębienie ww. okoliczności, które były związane z wybuchem wojny w Ukrainie. Działanie Zarządu w tym zakresie było nierzetelne.

W planie inwestycyjnym na 2021 r. przyjęto inwestycje na poziomie 273 650 tys. zł, a w planie na 2022 r. na poziomie 312 099 tys. zł. Stan kapitałów własnych na dzień 31 grudnia 2020 r. wynosił 735 638,6 tys. zł, podczas gdy aktywa trwałe wyniosły 1 093 579,6 tys. zł. Uwzględniając stan rozliczeń międzyokresowych z tytułu środków przeznaczonych na sfinansowanie aktywów trwałych w wysokości 256 670,7 tys. zł na koniec 2020 r. kapitał stały, liczony jako suma powyższych, wynosił 992 309,3 tys. zł, a tym samym majątek trwały nie był pokryty kapitałem stałym, co oznacza, że majątek trwały *de facto* częściowo pokryty był kapitałem obrotowym. Taki stan rzeczy prowadzi do trudności płatniczych, a może nawet doprowadzić do utraty płynności finansowej, w związku z tzw. przeinwestowaniem – tym bardziej, że plan finansowy na 2021 r. zakładał stratę 250 000 tys. zł, a plan inwestycyjny na 2021 r. zakładał nakłady inwestycyjne (po zmianach) w wysokości 273 650 tys. zł, a pierwotnie 305 050 tys. zł, co przy założeniu realizacji planu w zakładanych wartościach doprowadziłoby do niedoboru pokrycia majątku trwałego kapitałami stałymi w kwocie nawet ok. 600 mln zł. Nawet, jeśli uwzględnić stan zobowiązań długoterminowych na dzień 31 grudnia 2020 r. (260 817 tys. zł.), których termin spłaty przypadał sukcesywnie w okresie od jednego do trzech lat, to nie zmienia to powyższych relacji, tym bardziej, że w ramach inwestycji przewidywano obiekty budowlane, których termin zwrotu, licząc stawkami amortyzacyjnymi, wynosi ok. 40 lat, a termin spłaty zobowiązań długoterminowych wynosił do 3 lat. Nadmienić bowiem należy, że zobowiązania długoterminowe zaliczane są do kapitałów stałych, lecz ważne są relacje czasowe i porównanie terminów spłaty zobowiązań i czasokresu amortyzacji. W przypadku planu na 2022 r. powyższe relacje kształtowały się podobnie.

Ponadto, jak wynika z protokołu nr 1 /2022 posiedzenia Zarządu Spółki w dniu 11 stycznia 2022 r., Biuro Kontrolingu i Restrukturyzacji przedstawiając informację o dużych inwestycjach budowlanych TVP SA zwróciło uwagę, że *do takich inwestycji budowlanych należy budowa hali zdjęciowej, siedzib OTV w Gorzowie Wielkopolskim, Kielcach, Olsztynie oraz Łodzi, a w szczególności budowa budynku A Bis na terenie Zakładu Głównego. Największą inwestycją jest budynek A Bis, którego całkowite koszty określono w latach 2022-2025 na 502 mln zł. W związku z brakiem środków na realizację wszystkich zadań inwestycyjnych, rekomendacja Biura Kontrolingu i Restrukturyzacji dotyczy przesunięcia w czasie realizacji budynku A Bis, co jednak byłoby związane z unieważnieniem ofert, których termin otwarcia jest wyznaczony na 27 stycznia br. oraz wygaśnięciem pozwolenia na budowę.*

Z notatki Biura Kontrolingu i Restrukturyzacji z dnia 3 marca 2022 r. znak TPKL-009-6/2022 wynikało także, iż *przy obecnych uwarunkowaniach i prognozach ekonomicznych, przy spłacanej w tym i przyszłym roku pożyczce z KPRM, spółka nie generuje odpowiednio wysokich przepływów, aby sfinansować środkami własnymi realizację tej inwestycji. Natomiast finansowanie inwestycji dłużne – na rynku komercyjnym, ze względu na charakter przedmiotowej inwestycji oraz niepewną sytuację makroekonomiczną, zwłaszcza w zakresie wzrostu cen materiałów budowlanych i kosztów robocizny niesie za sobą wysokie ryzyko. Ryzyko takie może zmaterializować się w postaci wzrostu kosztów budowy (ponad umowne warunki waloryzacji), co doprowadzi do braku finansowania w trakcie realizacji inwestycji. Ryzyko takie jest prawdopodobne, mając na uwadze zgłoszone jeszcze we wrześniu 2021 r. roszczenie wykonawcy hali*

zdjęciowej na ponad [...] kosztów całej budowy. W przypadku tej inwestycji taka skala wzrostu przekłada się ponad [...] zł. W przypadku wzrostu kosztów budowy, w obecnej sytuacji Spółka byłaby zmuszona do poszukiwania dodatkowego źródła finansowania, zwiększenia zadłużenia i tym samym kosztów obsługi do bardzo wysokiego poziomu. Zmaterializowanie się wyżej opisanych ryzyk skutkować może wstrzymaniem realizacji 'Abis' w trakcie trwania budowy, co wygeneruje szereg negatywnych dla Spółki konsekwencji na płaszczyźnie organizacyjnej, finansowej oraz wizerunkowej.

Pomimo takich informacji, Zarząd podjął decyzję o wyrażeniu zgody na podwyższenie kwoty, jaką TVP SA zamierza przeznaczyć na realizację inwestycji z kwoty 495,6 mln. zł do kwoty 606,9 mln zł (uchwała 511/2022), w wyniku czego ostatecznie zawarto umowę U-151/2022 z dnia 3 sierpnia 2022 r. na realizację zadania: *Wytworzenie składnika aktywów trwałych w formule „optymalizuj-buduj” poprzez wybudowanie zespołu budynków kanałów informacyjnych telewizji wraz z usługami, garażem podziemnym, infrastrukturą towarzyszącą oraz zagospodarowaniem terenu, na terenie Zakładu Głównego Telewizji Polskiej SA przy ul. J.P. Woronicza w Warszawie.*

Najwyższa Izba Kontroli zwraca również uwagę, że analizy opłacalności inwestycji sporządzone przez Biuro Kontrolingu i Restrukturyzacji dotyczące realizacji ww. inwestycji dotyczącej budowy budynków kanałów informacyjnych ze stycznia 2021 r. oraz lutego 2022 r. nie uwzględniały nakładów na wyposażenie technologiczne, którego koszt – jak wskazano w notatce znak: TPZK/009-51/2022 z dnia 30 listopada 2022 r. Biura Kontrolingu i Restrukturyzacji *dorównuje poziomowi nakładów inwestycyjnych w części budowlanej, a który jest nieodzowny do pełnego i skutecznego przeniesienia stosownej działalności Spółki do Abis i uwolnienia dotychczasowych lokalizacji.* Tym samym, analiza opłacalności została zawężona tylko do części budowlanej, a dla potrzeb podjęcia racjonalnej decyzji istotne są całościowe aspekty kosztowe przedsięwzięcia, którego ostatecznym celem miało być wybudowanie nowych budynków i przeniesienie określonej działalności Spółki do tych nowych obiektów. Jednocześnie, w analizie opłacalności przyjęto założenie, że w 2026 r. zrealizowane zostaną przychody z uwolnienia dotychczasowych nieruchomości w kwocie [...] mln zł (założenie w analizie ze stycznia 2021 r.) oraz w kwocie [...] mln zł (założenie w analizie z lutego 2022 r.), co musiało się wiązać z budzącymi wątpliwości dalszymi założeniami, że Spółka będzie posiadała w roku 2025 kolejne środki finansowe w kwocie [...] mln. zł, które mogłaby przeznaczyć na sfinansowanie kosztów wyposażenia technologicznego, warunkującego uwolnienie przedmiotowych nieruchomości, oraz że bezpośrednio po uwolnieniu przedmiotowych nieruchomości uzyskane zostaną w jednym roku całościowo zakładane przychody z uwolnienia nieruchomości z dotychczasowej lokalizacji.

Ponadto, jak wskazywano w licznych dokumentach oraz dyskutowano na posiedzeniach Zarządu, istniały poważne obawy co do zapewnienia źródeł finansowania powyższej inwestycji, jak również innych inwestycji, szczególnie przy braku stabilności źródeł finansowania TVP SA. Biuro Kontrolingu i Restrukturyzacji wskazało, że w związku z brakiem środków na realizację wszystkich zadań inwestycyjnych, rekomenduje przesunięcie w czasie realizację budynku A Bis. Podnoszono również kwestie ryzyk związanych z ewentualnymi roszczeniami Wykonawcy.

Podobnie Zarząd podjął decyzję o wyrażeniu zgody na przeprowadzenie postępowania ZP-TINT-26-2022 *Opracowanie dokumentacji projektowej oraz wytworzenie składnika aktywów trwałych poprzez wybudowanie docelowego*

budynku dla wystawy stałej „Muzealia Telewizyjne i Filmowe” na terenie Zakładu Głównego Telewizji Polskiej S.A. przy ul. Woronicza 17 w Warszawie, bez zapewnienia dostatecznych źródeł finansowania i to w czasie, kiedy znane były już ww. uwarunkowania makro i mikroekonomiczne oraz wynikające z nich skutki. Ostatecznie zrezygnowano z kontynuacji inwestycji z uwagi na brak finansowania, co wynika z uzyskanych w trakcie kontroli wyjaśnień¹⁰¹. Tu jednocześnie należy zwrócić uwagę, że Spółka podejmując decyzję o zawarciu ugody, której przedmiotem była rezygnacja z podpisania umowy z wybranym wykonawcą, wzięła pod uwagę ryzyka związane z ewentualnymi roszczeniami w związku waloryzacją wynagrodzenia związanego z tą budową, tym bardziej, że już w okresie jednego roku szacowany budżet na przedmiotową inwestycję wzrósł niemal dwukrotnie, tj. z [...] mln zł brutto (uchwała Zarządu nr 471/2021 z dnia 1 czerwca 2021 r.) do kwoty [...] mln zł brutto (uchwała Zarządu nr 510/2022 z dnia 23 czerwca 2022 r.).

Odpowiedzialność za powyższą nieprawidłowość ponosi Zarząd Spółki.

Były Prezes Zarządu wyjaśnił: Zarząd dbał o zabezpieczenie środków. Do tej pory otoczenie prawnoinstytucjonalne odpowiedzialne za zabezpieczenie tych środków nie spełniało swego zadania. Pomimo trudności w ściąganiu środków z abonamentu, Zarząd podjął wiele działań, które zabezpieczyły odpowiednie finanse dla Spółki. Było to otwarcie linii płynnościowej w jednym z banków komercyjnych; takim rozwiązaniem był też zainspirowanie ustawodawcy do podjęcia działań rekompensujących straty z nieściągalności abonamentu. Do zadań takich należało także uzyskanie pożyczki. Jako Zarząd zabezpieczyliśmy konieczne środki na inwestycje. (...). Spodziewaliśmy się środków uzyskanych ze zbycia budynku przy pl. Powstańców. Dowodem na to, że obliczenia moje były słuszne, jest to, że Spółka w 2023 r., uzyskała rekompensatę 2,7 mld. Zwyżka z 2023 r. potwierdza moje estymacje. Na tym polegało dopuszczalne ryzyko w moich działaniach zmierzających do rozwoju Spółki. Budynek przy pl. Powstańców był zdekapitalizowany, dotyczyło to zwłaszcza instalacji. Planowane inwestycje były zatem koniecznością. Projekt został wybrany, jeszcze przez moich poprzedników nominowanych przez PO-PSL. Przedmiotem decyzji Zarządu była tylko inwestycja budowlana. Decyzje o wyposażeniu miały zapaść w trakcie prac budowlanych. Mamy dwie dynamiki kosztowe, cena budowlanki rosła gwałtownie. Mieliśmy za to odwrotną dynamikę cen sprzętu. Nie można było zaplanować cen sprzętu w momencie podejmowania decyzji o inwestycji. Decyzja o zaniechaniu realizacji budynku Abis nie była moją decyzją i uważam, że jest błędna. Szanujące się kraje europejskie inwestują w rozwój swoich telewizji publicznych. Kiedy byłem Prezesem w latach 2016-2022 nigdy nie zabrakło środków na funkcjonowanie telewizji, ani na inwestycje. Karta powinności gwarantowała, że finansowanie zadań na 2022 będzie wystarczające i nie niższe niż w 2020. Podkreślam, że byłem w stanie zapewnić finansowanie inwestycji. A inwestycje z całą pewnością były zasadne, choćby z uwagi na znaczące koszty funkcjonowania budynku telewizji informacyjnej przy pl. Powstańców. Istotne koszty generowały zwłaszcza koszty awarii instalacji w zdekapitalizowanym budynku. Telewizja płaciła istotne środki na wynajem studiów, w tym kosztów ponoszonych na rzecz konkurencji. Dotyczyło to choćby kosztów produkcji programu Voice Senior. Państwo powinno dbać o jakość publicznej telewizji. Temu m.in. służyło podejście do budowy nowego budynku ABis.

Najwyższa Izba Kontroli wskazuje, że nie ocenia i tym samym nie przesądza o celowości, czy braku celowości przedmiotowych inwestycji; ocenia natomiast

¹⁰¹ Protokół ustnych wyjaśnień [...] z dnia 18 maja 2023 r.

trafność podjętych decyzji w kontekście zabezpieczenia trwałych źródeł finansowania i ryzyk wynikających z uwarunkowań mikro i makroekonomicznych. Ryzyka te się zmaterializowały, w wyniku czego Zarząd Spółki w aktualnym składzie doprowadził do zawarcia ugody.

(akta kontroli str. 26241-2626, 28201-28253, 28335-28801, 30369-30378, 30386-30390, 30560-30574, 30452-30471, 31279-31315)

3. TVP SA nie unieważniła postępowania przetargowego nr ZP-TINT-26-2022 Opracowanie dokumentacji projektowej oraz wytworzenie składnika aktywów trwałych oraz wybudowanie docelowego budynku dla stałej wystawy Muzealia Telewizyjne i Filmowe na terenie Zakładu Głównego Telewizji Polskiej SA przy ul. Woronicza 17 w Warszawie, pomimo niezawarcia umowy z wykonawcą, który złożył najkorzystniejszą ofertę, co stanowiło naruszenie art. 255 pkt 5 ustawy – Prawo zamówień publicznych, zgodnie z którym zamawiający unieważnia postępowanie o udzielenie zamówienia, jeżeli wystąpiła istotna zmiana okoliczności powodująca, że prowadzenie postępowania lub wykonanie zamówienia nie leży w interesie publicznym, czego nie można było wcześniej przewidzieć.

W dniu 26 sierpnia 2022 r. TVP SA dokonała wyboru oferty najkorzystniejszej w ww. postępowaniu tj. oferty złożonej przez Korporację Budowlaną DORACO sp. z o.o. W związku z wynikiem tego postępowania Spółka nie zawarła jednak umowy na wykonanie przedmiotu zamówienia. Zawarła natomiast w dniu 13 grudnia 2022 r. ugody, zatwierdzone postanowieniem z dnia 18 grudnia 2022 r. Sądu Okręgowego w Warszawie – XX Wydział Gospodarczy¹⁰², zgodnie z którą (§ 3 ust. 1 ugody) strony odstąpiły od zawarcia tej umowy. W preambule ugody w pkt 12 zapisano, iż realizacja inwestycji objętej ww. postępowaniem, w szczególności w aktualnej sytuacji gospodarczej i ekonomicznej, generuje nadmierne ryzyka ekonomiczne i prawne dla obu Stron, i dlatego wolą stron jest doprowadzenie do odstąpienia od ich realizacji przy jednoczesnym wzajemnym zrzeczeniu się wszelkich związanych z tym roszczeń. Jednocześnie w pkt 5 Preambuły Strony (za opinią zewnętrznych ekspertów) zauważyły, że w toku realizacji inwestycji objętych ugoda pojawiło się wiele nadzwyczajnych okoliczności, których, działając z należytą starannością nie udało się przewidzieć, związanych m.in. zaburzeniem łańcucha dostaw na rynku surowców budowlanych, gwałtownymi i znacznymi wzrostami cen, zmianą siły nabywczej pieniądza i nieprzewidywalną dekoniunkturą, inflacją – wywołanych występowaniem zjawiska COVID-19 oraz konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy.

Odpowiedzialność za powyższą nieprawidłowość ponosi Dyrektor Biura Zakupów i Zamówień Publicznych. W złożonych wyjaśnieniach stwierdził, że wobec zawarcia ww. ugody nie było podstaw do unieważnienia postępowania¹⁰³, gdyż nie wystąpiły przesłanki określone w art. 255 *p.z.p.*, jak również nie mogły mieć zastosowania przepisy art. 256-259 tej ustawy.

Zdaniem Najwyższej Izby Kontroli postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego powinno było zostać unieważnione na podstawie art. 255 pkt 5 *p.z.p.*, gdyż wystąpiła istotna zmiana okoliczności powodująca, że prowadzenie postępowania lub wykonanie zamówienia nie leży w interesie publicznym, czego

¹⁰² Prawomocność zawartej ugody stwierdził Sąd Okręgowy w Warszawie – XX Wydział Gospodarczy w dniu 7 lutego 2023 r.

¹⁰³ Pismo Dyrektora Biura Zakupów i Zamówień Publicznych z dnia 24 maja 2023 r. znak: BZiZP-0810-1/2023 (2109/2023).

nie można było wcześniej przewidzieć. Na tę właśnie okoliczność powoływały się strony w zawartej ugodzie. Izba zwraca także uwagę, że zgodnie z art. 254 p.z.p. postępowanie o udzielenie zamówienia kończy się zawarciem umowy w sprawie zamówienia publicznego albo unieważnieniem postępowania.

(akta kontroli str. 2826-28331)

4. Telewizja Polska SA angażowała środki uzyskane, na podstawie umowy pożyczki nr [...] z dnia 21 lipca 2017 r., z Funduszu Reprywatyzacji¹⁰⁴ częściowo w finansowanie innych zadań, niż przewidziane umową, co było niezgodne z § 2 ust. 1 i § 6 ust. 1 pkt 2, w zw. z § 3 ust. 1 ww. umowy, które stanowiły, że pożyczkobiorca zobowiązuje się przeznaczyć kwotę pożyczki na działalność statutową, mającą na celu realizację zadań obejmujących: [...], oraz że pożyczkobiorca wykorzysta pożyczkę zgodnie z jej celem określonym w § 2, a jednocześnie TVP SA prowadzić będzie wydzielony rachunek bankowy utworzony wyłącznie do obsługi płatności dokonywanych z pożyczki.

Na dzień 31 grudnia 2021 r. stan zaangażowania środków pożyczki w finansowanie innych niż ww. zadań realizowanych przez TVP SA, w tym spłatę kredytu w rachunku bieżącym, wynosił 242 095 tys. zł¹⁰⁵, na dzień 31 grudnia 2022 r. – 167 799 tys. zł¹⁰⁶, a na dzień 31 marca 2023 r. – 166 560 tys. zł¹⁰⁷, podczas gdy stopień realizacji zadań określonych w umowie pożyczki był niepełny¹⁰⁸, co podano szczegółowo w opisie stanu faktycznego.

Zgodnie z umową, wypłata pożyczki dokonywana była ze środków Funduszu Reprywatyzacji w transzach na pisemne zlecenie składane przez TVP SA. Otrzymane środki nie były w pełni i bieżąco wydatkowane na finansowanie celów określonych w umowie. W pierwszych miesiącach okresu pożyczkowego niewykorzystane środki przekazywane były na lokaty bankowe, przy czym tylko na koniec III kw. 2017 r. przekazane zostały w całości. W następnych okresach przekazywano je w ograniczonym zakresie – na koniec II kw. 2019 r. przekazano na lokaty jedynie kwotę 234 tys. zł wobec 294 948 tys. zł niewykorzystanych środków z pożyczki. Pozostałe środki przekazywane były na inne rachunki bankowe Spółki, w szczególności na podstawowy rachunek bieżący¹⁰⁹. W kolejnych okresach sprawozdawczych niewykorzystanych środków z pożyczki w ogóle już nie przekazywano na lokaty. Od III kw. 2019 r. w sposób ciągły angażowano je w finansowanie innych zadań, przekazując je przede wszystkim na podstawowy rachunek bankowy TVP SA. Wysokość tych środków od III kw. 2019 r. do I kw. 2023 r. kształtowała się na koniec każdego kwartału w przedziale między 166 mln zł a 340 mln zł.

Odpowiedzialność za powyższą nieprawidłowość ponosi Dyrektor Biura Kontrolingu i Restrukturyzacji¹¹⁰.

¹⁰⁴ Umowa zawarta pomiędzy Skarbem Państwa, reprezentowanym przez Panią Beatę Szydło, Prezesa Rady Ministrów a Spółką Telewizja Polska SA reprezentowaną przez Pana Jacka Kurskiego, Prezesa Zarządu oraz Pana Macieja Staneckiego, Członka Zarządu.

¹⁰⁵ Stan niewykorzystanych środków z pożyczki 242 145 tys. zł minus stan środków pieniężnych na wydzielonym do obsługi płatności z pożyczki – 50 tys. zł.

¹⁰⁶ Stan niewykorzystanych środków z pożyczki 167 982 tys. zł minus stan środków pieniężnych na wydzielonym do obsługi płatności z pożyczki – 183 tys. zł.

¹⁰⁷ Stan niewykorzystanych środków z pożyczki 166 568 tys. zł minus stan środków pieniężnych na wydzielonym do obsługi płatności z pożyczki – 8 tys. zł.

¹⁰⁸ Stopień realizacji zadań mierzony w procentach jako relacja kwoty poniesionych wydatków ze środków pożyczki do planowanej kwoty inwestycji przewidzianej do sfinansowania z pożyczki.

¹⁰⁹ Rachunek bankowy nr [...].

¹¹⁰ BKiR.

Dyrektor BKiR, w odniesieniu do przekazywania środków z rachunku bankowego przeznaczonego dla obsługi płatności z pożyczki na rachunek podstawowy TVP SA wyjaśniła: *niewłaściwe jest twierdzenie, że z rachunku (...) do obsługi płatności dokonywanych z pożyczki dokonywano płatności na inne cele, gdyż płatności z niego nie dokonywano a dokonywano konsolidacji środków pieniężnych na rachunkach spółki. Zasilenie wykazującego debet rachunku komercyjnego umożliwiło uniknięcie kosztu odsetek wyższego niż możliwe do uzyskania odsetki z lokowania środków pożyczkowych. W okresach, gdy występowała nadwyżka ogólna środków pieniężnych dokonywano lokat: komercyjnych, socjalnych, abonamentowych a także pożyczkowych, zgodnie z procedurami zarządzania środkami pieniężnymi w TVP SA. Było to uzasadnione koniecznością racjonalnego gospodarowania środkami, to właśnie odmienne postępowanie byłoby nieracjonalne ekonomicznie.*

Najwyższa Izba Kontroli zauważa, że praktycznie od początku okresu pożyczkowego TVP SA nie była w stanie bieżąco wydatkować środków z tytułu ww. pożyczki. Spółka wnioskowała o wypłatę transz pożyczki w innych kwotach i późniejszych terminach, niż wynikających z przyjętego w umowie harmonogramu, w wyniku czego, na podstawie § 4 ust. 5 umowy, TVP SA poniosła dodatkowe koszty w postaci opłaty za gotowość naliczane od niewykorzystanej transzy. Opłaty te wyniosły łącznie 3 574,0 tys. zł. i zostały poniesione w okresie od grudnia 2017 r. do 10 stycznia 2020 r.

Jednocześnie NIK zauważa, że zgodnie z obowiązującymi w TVP SA procedurami zarządzania środkami pieniężnymi¹¹¹, na które powołuje się Dyrektor BKiR, środki z pożyczki Spółka może inwestować wyłącznie jako lokaty bankowe i instrumenty emitowane przez Skarb Państwa (obligacje, bony skarbowe), co wynika z postanowień Części 2, punkt IV, ppkt 2 ww. procedur. Zatem przekazywanie środków z pożyczki na rachunek podstawowy Spółki pozostaje w sprzeczności z ww. postanowieniami. Izba odnosząc się do wyjaśnień dotyczących konsolidacji środków, podkreśla, że pieniądź nie jest „znaczone” i środki przekazane na rachunek podstawowy Spółki mogły być w praktyce wykorzystane na różne cele, inne niż przewidziane w umowie pożyczki, np. na wypłatę wynagrodzeń, uregulowanie zobowiązań handlowych innych niż związanych z realizacją zadań określonych w umowie pożyczki, spłatę kredytu w rachunku bieżącym, itp. Podkreślenia wymaga również fakt, iż warunki oprocentowania kredytów, z których korzystała TVP SA, były korzystniejsze od warunków oprocentowania pożyczki. Umowa kredytowa zawarta w dniu 27 marca 2014 r., która obowiązywała na okres pięciu lat, przewidywała oprocentowanie zmienne [...] w skali roku, umowa zawarta 23 lipca 2019 r. – przewidywała oprocentowanie na bazie WIBOR 1M powiększonego o marżę 0,59%, a umowa z dnia 7 września 2022 r. – na bazie WIBOR 1M powiększonego o marżę 0,89 %, podczas gdy oprocentowanie wynikające z umowy pożyczki z dnia 21 lipca 2017 r. ustalone zostało na bazie [...]%. Uznając okoliczność, iż poziom oprocentowania zależny jest również od wysokości pożyczonego kapitału, to niewątpliwie pozostaje faktem, że Spółka, ponosiła wysokie koszty oprocentowania pożyczki, podczas gdy wolne środki z tej pożyczki angażowała m.in. w spłatę niższej oprocentowanego kredytu.

Dyrektor BKiR w swoich wyjaśnieniach wskazała również, że zadania określone we wniosku i umowie pożyczki były realizowane zarówno z pożyczki, jak i innych środków, także z udziałem środków abonamentowych wraz z rekompensatą

¹¹¹ „Procedury zarządzania środkami pieniężnymi w TVP SA” stanowiące załącznik nr 1 do uchwały nr 204/2020 Zarządu Spółki TVP SA z dnia 30 marca 2020 r.

abonamentową. Podała jednocześnie, że w zarządzaniu środkami pieniężnymi Spółki należy mieć przede wszystkim na uwadze konieczność rozliczania środków abonamentowych, pod rygorem konieczności zwrotu niewykorzystanych kwot. Zwróciła uwagę na niestabilny system finansowania TVP SA, co skutkuje koniecznością poszukiwania środków przy użyciu różnych instrumentów, a także trudnością w przewidzeniu, czy wystąpi finansowanie w drodze tzw. rekompensaty abonamentowej. Dyrektor BKiR zaznaczyła również, że wobec prognoz, które wskazywały na niedobór środków pieniężnych w roku 2017, TVP SA zdecydowała się zaciągnąć pożyczkę, jednak już od końca 2017 r. Spółka zaczęła otrzymywać rekompensaty abonamentowe. Wyjaśniła, że środki te musiały zostać rozliczone w roku ich przyznania. Podała, że jeżeli dane wydatki mieściły się w definicji zakwalifikowania do wydatków abonamentowych, jak i pożyczkowych, to priorytetem było zakwalifikowanie do wydatków abonamentowych.

NIK zauważa w tym kontekście, że w okresie uruchamiania kolejnych transz pożyczki na łączną kwotę 300 000 tys. zł¹¹², Spółka miała wiedzę odnośnie wysokości abonamentu i rekompensat jakie w danym roku otrzyma. Jednocześnie uzyskanych z pożyczki środków Spółka nie wykorzystywała bieżąco na cele określone w umowie. Występowało więc wysokie ryzyko braku możliwości ich wykorzystania, bowiem środki na cele określone w umowie zostały zabezpieczone w zdecydowanym stopniu również abonamentem i rekompensatami. Ostatecznie ryzyko to się ziściło, w wyniku czego powstała nieracjonalna sytuacja, w której to w 2022 r. spłata pożyczki „wyprzedziła” jej „wykorzystanie”, bowiem na dzień 31 grudnia stan niewykorzystanych środków pożyczki wyniósł 167 982 tys. zł, a stan zadłużenia z jej tytułu 106 311 tys. zł, i odpowiednio na dzień 31 marca 2023 r. 166 568 tys. zł oraz 79 201 tys. zł.

Były Prezes Zarządu wyjaśnił: *„Przejąłem Telewizję z zadaniem odbudowy jej siły i prestiżu. Wymagało to w szczególności środków finansowych. Mój poprzednik błędnie informował KRRiTV o środkach TVP SA. Oznaczało to konieczność ekstraordynaryjnych sposobów poszukiwania środków na rynku albo od Państwa. Jednym z takich źródeł finansowania była pożyczka od rządu z Funduszu Reprywatyzacji. To było gaszenie pożaru. To jakby pytać strażaka o sposób gaszenia pożaru, a nie o efekt gaszenia pożaru. W Biurze Kontrolingu i Restrukturyzacji trzeba pytać o szczegóły spłaty i obsługi pożyczki. Rachunek na jaki wpływały środki z Funduszu miał charakter techniczny. Ewentualne przepływy na rachunkach Spółki były tylko techniczne i nie oznaczały błędnego jej wykorzystania. Środki pożyczki stają się własnością pożyczkobiorcy i tym się to różni od kredytu. Nie może być tak żeby Telewizja miała jakkolwiek kłopot z tego powodu w jaki sposób wykorzystwała pożyczkę. Nie dało się wszystkiego przewidzieć w działalności. Generalnie pożyczka była wykorzystywana na potrzeby Spółki. Nie mam szczegółowej wiedzy o przelewach na kontach Spółki. Przelewy były dokonywane na poziomie odpowiednich jednostek organizacyjnych. Ja nie dokonywałem takich płatności. Pożyczka zaciągnięta w 2017 r. pomogła telewizji w rozwoju, od 2018 r. udało się odbudować oglądalność i była ona zawsze była terminowa spłacana.”*

Najwyższa Izba Kontroli wskazuje, że potrzeba pozyskania przez TVP SA środków na finansowanie działalności nie usprawiedliwiła postępowania wbrew postanowieniom umowy pożyczki zawartej ze Skarbem Państwa ze środków Funduszu Reprywatyzacji.

¹¹² [...].

(akta kontroli str. 26231-26240, 26267-26356, 28186-28200, 29262-29514, 29813-29885, 29960-29965, 30142-30175, 30560-31222, 31276-31315)

5. TVP SA w 2022 r. wystąpiła i uzyskała z Ministerstwa Spraw Zagranicznych dofinansowanie w kwocie 1 693 270,4 zł na pokrycie kosztów „Emisji telewizyjnej” i „Częstotliwości”, co było sprzeczne z art. 25 ust. 4 ustawy o radiofonii, zgodnie z którym z budżetu państwa pokrywane są koszty tworzenia programów oraz audycji, a nie koszty ich rozpowszechniania.

W dniu 4 września 2018 r. TVP SA podpisała Porozumienie z Ministrem Spraw Zagranicznych dotyczące współdziałania przy współfinansowaniu tworzenia i rozpowszechniania programu Belsat TV. Do Porozumienia podpisano w dniu 6 października 2022 r. Protokół uzgodnień na 2022 r. Zgodnie z pkt 1 tego Protokołu, Strony określiły zakres i sposób współfinansowania tworzenia i rozpowszechniania ww. programu w oparciu o uzgodniony budżet Belsat na 2022 r., stanowiący załączniki nr 2, 3, 4 i 5 do Protokołu. W załączniku nr 4 *Plan kosztów rodzajowych Belsat TV na 2022 r. pokrywanych przez MSZ* wykazano pozycję 6.2 „Emisje telewizyjne” oraz poz. 6.3 „Częstotliwość”. Pomimo, że treść Protokołu uzgodnień na 2022 r. była sprzeczna w tym zakresie z art. 25 ust. 4 *uorit*, to Spółka wystąpiła i otrzymała dofinansowanie w wysokości 1 693 270,4 zł tytułem pokrycia kosztów rozpowszechniania programu Belsat TV.

Odpowiedzialność za powyższą nieprawidłowość ponosi Dyrektor Belsat TV.

Zastępca Dyrektora Belsat TV wyjaśniła: *W roku 2022 uzyskano porozumienie co do pokrycia przez MSZ kosztów emisji kanałów zagranicznych TVP w tym Belsat TV. Porozumienie to bazowało, wedle naszej wiedzy, na wykładni prawnej zakładającej, że choć Ustawa o Radiofonii Telewizji w formie obecnie obowiązującej nie nakazuje wyraźnie pokrywania kosztów emisji kanałów zagranicznych z budżetu państwa, a tylko koszty tworzenia programu, to jednak nie wyklucza takiej możliwości.*

Najwyższa Izba Kontroli wskazuje, że art. 25 ust. 4 ustawy o radiofonii określa, iż z budżetu państwa pokrywane są koszty tworzenia programów, a biorąc pod uwagę, że zgodnie z art. 216 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, gromadzenie i wydatkowanie środków publicznych odbywa się według zasad ustalonych ustawowo, tworzących swoisty reżim finansów publicznych, nacechowany wieloma ograniczeniami, interpretacja rozszerzająca powyższego przepisu jest niemożliwa.

(akta kontroli str. 26385-26390, 26402-26476, 30071-30134, 31032-31036, 30218-30227)

6. TVP SA w 2021 r. wystąpiła i uzyskała z Ministerstwa Spraw Zagranicznych dofinansowanie w kwocie wyższej o 394 743,3 zł niż kwota kosztów przewidziana do pokrycia z budżetu MSZ i wykazana w załączniku nr 2 do Protokołu uzgodnień na 2021 r. w pozycji „Tantiemy”, co było niezgodne z pkt. 3 tegoż Protokołu.

W dniu 21 marca 2019 r. TVP SA podpisała Porozumienie z Ministrem Spraw Zagranicznych dotyczące pokrywania kosztów tworzenia programu TVP Wilno. W § 3 ust. 5 tegoż Porozumienia zapisano, że strony podpiszą Protokół uzgodnień na dany rok budżetowy, do którego załącznikiem będzie budżet TVP Wilno na dany rok budżetowy.

Protokół uzgodnień na 2021 r. podpisano w dniu 29 kwietnia 2021 r. W pkt. 1-3 tego Protokołu określono, że Minister Spraw Zagranicznych w 2021 r. przeznaczy kwotę 18 500 tys. zł na pokrycie części kosztów związanych z tworzeniem i rozpowszechnianiem ww. programu, a tworzenie audycji przebiegać będzie

w oparciu o ustalony przez strony *Budżet TVP Wilno w 2021 r.*, stanowiący załącznik nr 2 do Protokołu. W dniu 23 grudnia 2021 r. zawarto aneks nr 1 do niniejszego Protokołu, aktualizujący załącznik nr 2. Budżet określony w niniejszym załączniku sporządzony został w układzie kosztów rodzajowych z podziałem na pozycje analityczne oraz kwoty kosztów w ramach tych pozycji z podziałem na źródła finansowania (TVP SA/MSZ). Kwota ogółem budżetu na 2021 r. zaplanowana została w wysokości 23 500 tys. zł, z czego 5 000 tys. zł do sfinansowania przez TVP SA, a 18 500 tys. zł przez MSZ.

W pozycji 21 „Tantiemy” zaplanowano koszty w kwocie 6 tys. zł, a jak źródło ich finansowania wskazano tylko środki TVP SA. Pomimo tego wystąpiono i otrzymano z MSZ środki w kwocie 394 743,3 zł, wykazując je w rozliczeniu otrzymanego dofinansowania w pozycji „Tantiemy”.

Odpowiedzialność za powyższą nieprawidłowość ponosi Dyrektor TVP Wilno.

Dyrektor TVP Wilno wyjaśnił: *Dotacja z Ministerstwa Spraw Zagranicznych w 2021 r. obejmowała koszty związane z tworzeniem i rozpowszechnianiem programu TVP Wilno. Koszty z tytułu tantiem są z tym związane i zostały zabezpieczone w pozycji budżetowej TVP Wilno 405112 Usł. Aktorów i scenografów do pokrycia ze środków Ministerstwa.*

Najwyższa Izba kontroli zauważa, że w budżecie TVP Wilno „Tantiemy” zaplanowano i rozliczono w pozycji 21 z rozwinięciem analitycznym 409021 „ZAKS/małe prawa od przychodów” i jest to odmienna kategoria ekonomiczna niż „Usługi aktorów i scenografów”, którą zaplanowano i rozliczono w pozycji 405112.

(akta kontroli str. 26385-26390, 26502-26920, 30065-30070, 30218-30227, 31023-31026)

7. TVP SA w 2021 r. wystąpiła i uzyskała z Ministerstwa Spraw Zagranicznych dofinansowanie w kwocie wyższej o 28 708,08 zł niż kwota kosztów wytworzenia audycji „Reportaże polonijne” (w ramach programów TV Polonia) przewidziana w załączniku nr 2 do Protokołu uzgodnień na 2021 r. do pokrycia z budżetu MSZ, co było niezgodne z pkt. 3 i 4 tegoż Protokołu.

W dniu 31 grudnia 2010 r. TVP SA podpisała Porozumienie z Ministrem Spraw Zagranicznych dotyczące pokrywania kosztów tworzenia programu TV Polonia z budżetu państwa¹¹³. Zgodnie z § 3 ust. 2 i 4 Porozumienia koszty tworzenia ww. programu miały być pokrywane z budżetu Ministerstwa Spraw Zagranicznych, w granicach określonych ustawą budżetową, a wysokość środków zagwarantowanych na tworzenie tego programu corocznie miała być ustalana w Protokole uzgodnień na dany rok budżetowy. Protokół uzgodnień na 2021 r. podpisano w dniu 29 kwietnia 2021 r. Określono w nim, że Minister Spraw Zagranicznych w 2021 r. z budżetu MSZ przeznaczy na przedmiotowy cel środki finansowe w wysokości 17 819 tys. zł. W pkt 3 Protokołu strony ustaliły, że tworzenie audycji następować będzie w oparciu o zaakceptowaną przez Ministra Spraw Zagranicznych wycenę kosztów programowych TV Polonia z wyszczególnieniem tytułów audycji TV Polonia realizowanych i emitowanych w 2021 r. stanowiącą załącznik nr 2 do Protokołu. Ponadto w pkt 4 Protokołu podano także, że Ministerstwo będzie opłacało wyłącznie tworzenie audycji, które zawierają się w zaakceptowanej wycenie kosztów programowych TV Polonia na 2021 r., a rozliczenie powyższej kwoty nastąpi zgodnie z wyceną kosztów

¹¹³ Na podstawie art. 25 ust. 4 i 5 ustawy o radiofonii koszty tworzenia programów oraz audycji dla odbiorców za granicą pokrywane są z budżetu państwa, a zasady ich pokrywania są określone w formie porozumień zawieranych między ministrem właściwym w prawach zagranicznych oraz jednostkami publicznej radiofonii i telewizji.

programowych obejmującą wyszczególnienie tytułów audycji stanowiącą załącznik nr 2 do Protokołu uzgodnień. Załącznik ten przewidywał 41 pozycji repertuaru TV Polonia na 2021 r., liczbę programów, łączny koszt poszczególnych programów z podziałem na koszty finansowane przez TVP SA oraz z budżetu MSZ, jak również kwoty ogółem kosztów wszystkich wymienionych programów (35 238,8 tys. zł) z podziałem na źródła finansowania, tj. 17 419,8 tys. zł – TVP SA i 17 819,0 tys. zł – MSZ.

W pozycji 29. „Reportaże polonijne” zaplanowano 22 programy o łącznym koszcie 440 tys. zł, z czego do sfinansowania przez TVP SA zaplanowano kwotę 360 tys. zł, a do sfinansowania przez MSZ – kwotę 80 tys. zł. W rozliczeniu tej pozycji wykazano łączne koszty w kwocie 305 821,32 zł, z czego do sfinansowania ze środków TVP SA – 197 113,24 zł, a ze środków MSZ – 108 708,08 zł. W wyniku takiego rozliczenia TVP SA otrzymała kwotę dofinansowania z MSZ wyższą o 28 708,08 zł¹¹⁴ niż kwota przewidziana w Protokole uzgodnień na 2021 r.

Odpowiedzialność za powyższą nieprawidłowość ponosi Dyrektor TV Polonia.

Zastępca Dyrektora TV Polonia wyjaśnił, że kwota 108 708, 08 zł przeznaczona na pozycję „Reportaże polonijne” wynikała z realizacji dodatkowego reportażu polonijnego w uzgodnieniu z Ministerstwem Spraw Zagranicznych. Zmiana ta nie skutkowałą przekroczeniem środków przekazanych Antenie przez MSZ na 2021 r. w wysokości 17 819 000 zł.

Najwyższa Izba Kontroli zauważa, że w pozycji „Reportaże polonijne” zaplanowano w ramach ww. budżetu 22 programy/reportaże, a w rozliczeniu wykazano realizację tylko 11 programów/reportaży, więc złożone wyjaśnienie wskazujące na realizację dodatkowego reportażu pozostaje w sprzeczności z dokonaniem przez TV Polonia rozliczeniem dofinansowania. Ponadto podkreślić należy, że do Protokołu uzgodnień na 2021 r. nie zawarto żadnego aneksu, który zmieniałby strukturę programowo-kosзовą wykazaną w załączniku nr 2 do niniejszego protokołu. Zaznaczenia wymaga również, iż Protokół uzgodnień w kwestii rozliczenia kwoty dofinansowania odnosi się nie tylko do kwoty ogółem (której przekroczenia NIK nie kwestionuje, bo takie nie wystąpiło), ale także do kwot w ramach poszczególnych programów.

(akta kontroli str. 29970-30028, 30212-30217, 31027-3031)

OCENA CZĄSTKOWA

Telewizja Polska SA w latach 2021-2023 (I kw.) prowadziła działalność opierając swoją gospodarkę finansową w głównej mierze na środkach publicznych, w tym na uzyskanych z budżetu państwa rekompensatach z tytułu utraconego abonamentu oraz z Ministerstwa Spraw Zagranicznych na pokrycie kosztów tworzenia programów i audycji dla odbiorców zagranicznych. Uzyskane przez TVP SA w 2021 r. przychody ze sprzedaży produktów wyniosły 3 147 092,0 tys. zł, z czego środki publiczne stanowiły 2 098 906,0 tys. zł (66,7% przychodów), natomiast w 2022 r. wyniosły 3 414 427,7 tys. zł, z czego środki publiczne stanowiły 2 152 277,5 tys. zł (63,0% przychodów).

Model gospodarki finansowej TVP SA oparty na współfinansowaniu działalności ze środków budżetu państwa w postaci rekompensat funkcjonuje od 2017 r. W latach 2017-2022 przychody ze sprzedaży produktów TVP SA systematycznie wzrastały z 1 597 092,3 tys. zł w 2017 r. do 3 414 427,7 tys. zł w 2022 r., w tym rekompensaty stanowiły w nich od 16,7% w 2017 r. do 52,3% w 2022 r. Łącznie w latach 2017-2022

¹¹⁴ Plan 80 000 zł minus rozliczenie 108 708,08 zł

TVP SA uzyskała rekompensaty z budżetu państwa w wysokości 7 196 178,5 tys. zł, a w 2023 r. w wysokości 2 347 854 tys. zł.

Realna wartość otrzymanych rekompensat zależna była jednak od formy ich przekazania. Od 2019 r. były one przekazywane w postaci obligacji Skarbu Państwa (a nie środków pieniężnych), co wywoływało negatywne skutki, bowiem faktycznie uzyskiwane przez Telewizję Polską SA środki pieniężne z ich sprzedaży zależne były od rodzajów obligacji, jak również od sytuacji makroekonomicznej, w tym sytuacji na rynkach papierów wartościowych. Rekompensata za 2022 r. została przekazana w formie pięciu rodzajów obligacji, o terminie zapadalności od lipca 2024 r. do kwietnia 2032 r. Średnie dyskonto przy sprzedaży obligacji w 2022 r. wyniosło 10,3%, przy czym dyskonto zbytych obligacji o najbardziej odległym terminie zapadalności wyniosło aż ok. 30% ich wartości nominalnej. Spowodowało to w 2022 r. ubytek faktycznie uzyskanych środków pieniężnych w wysokości 184 530,2 tys. zł w relacji do nominalnej wartości otrzymanych obligacji. Podobny skutek może występować również w przyszłości, jeżeli TVP SA otrzyma obligacje o odległym terminie zapadalności.

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę na niestabilność gospodarki finansowej TVP SA w badanym okresie, opartej w zdecydowanym stopniu na finansowaniu z budżetu państwa. Wynika to z faktu, że od 2021 r. decyzje o dofinansowaniu jednostek radiofonii i telewizji oraz jego wysokości podejmowane są corocznie w ustawach budżetowych. Niestabilności tej nie zmienia w sposób istotny fakt, iż jednostki radiofonii i telewizji zostały zobowiązane ustawowo do ujęcia w kartach powinności na lata 2020-2024 przychodów w postaci opłat abonamentowych (w tym rekompensat) – w każdym roku przyjętym w ww. karcie powinności – na poziomie nie niższym niż prognozowane wpływy z opłat abonamentowych oraz wpływy z rekompensat w 2020 r. Zatem wyższe kwoty przychodów publicznych TVP SA od ujętych pierwotnie w karcie powinności na lata 2020-2024 są niepewne i obciążone ryzykiem wynikającym z kondycji finansów publicznych. Dodatkowo poziom ewentualnego dofinansowania po 2024 r. w ogóle nie był i nadal nie jest znany, a Telewizja Polska SA prowadzi działalność w skali przyjmującej *de facto* oczywistość finansowania z budżetu państwa.

W powyższych warunkach niestabilności źródeł finansowania, Spółka ponosiła koszty działalności operacyjnej, które w latach 2017-2022 systematycznie wzrastały z 1 685 829,4 tys. zł w 2017 r. do 3 123 722,8 tys. zł w 2021 r. i 3 279 762,4 tys. zł w 2022 r. Koszty te były determinowane czynnikami zewnętrznymi, ale również były konsekwencją przyjętej przez Zarząd TVP SA praktyki rozszerzania szeroko rozumianej oferty programowej, w tym realizacji nowych seriali, nowych audycji, uruchomienia dodatkowego pasma teatru telewizji w TVP Kultura, poszerzenia oferty programowej TVP Historia, uruchomienia kanału streamingowego TVP Historia 2 i szeregu innych działań związanych z rozszerzeniem oferty TVP SA. Jednocześnie jednak w działalności Telewizji Polskiej SA wystąpiły nieprawidłowości wskazujące również na przypadki braku dyscypliny kosztowej, co zostało szczegółowo opisane w drugim i trzecim obszarze kontrolnym.

W 2021 r. Spółka osiągnęła zysk netto w kwocie 3 893 tys. zł wobec planowanej straty w kwocie 250 000 tys. zł i był on niższy od zysku netto z 2020 r. o 194 433,0 tys. zł, natomiast w 2022 r. poniosła stratę netto w kwocie 50 687 tys. zł wobec planowanej straty w kwocie 192 700,0 tys. zł.

Najwyższa Izba Kontroli identyfikuje, że zakres powinności określony w Karcie powinności oraz kwoty dofinansowania środkami publicznymi w postaci abonamentu (w tym rekompensat abonamentowych) i dotacji, są wynikiem swego rodzaju negocjacji uwzględniających relacje zakresu potrzeb Spółki co do rozmiarów działań

niezbędnych do realizacji misji publicznej, szacowanych kosztów tych działań i możliwości budżetowych państwa. Zatem w warunkach braku stabilności źródeł finansowania TVP SA istotne jest znalezienie bezpiecznej równowagi pomiędzy zakresem działań związanych z realizacją misji a możliwościami pozyskiwania środków publicznych. Tymczasem Prezes Zarządu Telewizji Polskiej SA, odnosząc się do kwestii rozszerzania oferty programowej TVP SA oraz zmian w zakresie jednostek organizacyjnych, w wyjaśnieniach udzielonych NIK nie ustosunkował się do kwestii opłacalności podjętych przedsięwzięć, jak również możliwości ich finansowania. Ma to tym bardziej istotne znaczenie, gdyż w odniesieniu do nowych przedsięwzięć Telewizji Polskiej SA wystąpiły nieprawidłowości dotyczące braku celowości i gospodarności określonych działań.

W zakresie bieżącego zarządzania płynnością finansową Spółka prowadziła monitoring i analizy stanu środków pieniężnych, wpływów i ich wydatków. To pozwalało na bieżące podejmowanie decyzji o pozyskiwaniu obcych źródeł finansowania w postaci kredytów, obligacji własnych czy też pożyczek. Jednak pomimo stosowania obowiązujących w TVP SA procedur zarządzania środkami pieniężnymi nie uchroniło to Spółki przed inwestowaniem środków uzyskanych z pożyczki ze środków Funduszu Reprywatyzacji (uzyskanej w kwocie 800 mln zł) w sposób niezgodny z obowiązującą procedurą oraz wydatkowaniem części tych środków na inny cel niż wynikający z umowy pożyczki – stan zaangażowania środków pożyczki w finansowanie innych niż określone umową zadań realizowanych przez TVP SA, w tym spłatę kredytu w rachunku bieżącym, wynosił na dzień 31 grudnia 2021 r. – 242 095 tys. zł, na dzień 31 grudnia 2022 r. – 167 799 tys. zł, a na dzień 31 marca 2023 r. – 166 560 tys. zł.

Spółka podejmowała ponadto, bez odpowiedniego zabezpieczenia finansowego, decyzje o uruchomieniu wysokobudżetowych inwestycji budowlanych w okresie, kiedy znane były już skutki, jakie wywołała epidemia COVID-19 (co powodowało przerwanie łańcuchów dostaw i wzrost cen materiałów budowlanych), znaczącego wzrostu inflacji (z 4,4% w czerwcu 2021 r. do 15,6% w czerwcu 2022 r.), a także pogłębienia ww. okoliczności, które były związane z wybuchem wojny w Ukrainie. Przed podjęciem decyzji o uruchomieniu powyższych inwestycji Spółka nie zapewniła bowiem trwałych w długoterminowej perspektywie czasowej i adekwatnych co do wysokości źródeł finansowania tych inwestycji, przy jednoczesnym braku pokrycia majątku trwałego kapitałem stałym. Powyższe prowadziło do wzrastającego ryzyka utraty płynności finansowej czy też trudności w jej utrzymaniu. Ostatecznie działania Spółki doprowadziły do wstrzymania dwóch inwestycji i zawarcia ugody polegającej na odstąpieniu od realizacji zawartej umowy, a w drugim przypadku odstąpienia od zawarcia umowy z wybranym w wyniku postępowania przetargowego wykonawcą. Najwyższa Izba Kontroli, nie oceniając celowości inwestycji, negatywnie ocenia podjęcie decyzji o ich uruchomieniu w okresie występowania wysokiego ryzyka wynikającego z uwarunkowań makroekonomicznych i w sytuacji braku zapewnienia stałych źródeł finansowania.

Na ocenę działalności Telewizji Polskiej SA w niniejszym obszarze wpływają również stwierdzone nieprawidłowości dotyczące niezapewnienia równego traktowania wykonawców, niezachowania uczciwej konkurencji, a także braku przejrzystości na etapie przygotowania postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, jak również nieprawidłowości dotyczące niezgodnego z przepisami pozyskiwania środków na pokrycie kosztów rozpowszechniania programów i audycji dla odbiorców za granicą oraz przekroczenia w ramach podziałek analitycznych budżetów wynikających z Protokołów uzgodnień.

Odnosząc się do istniejących w Spółce procedur zaciągania zobowiązań i udzielania pełnomocnictw Najwyższa Izba Kontroli zauważa, że liczba osób, którym udzielono pełnomocnictw, jak i liczba tych pełnomocnictw wskazuje na duże rozproszenie decyzyjności w zakresie zaciągania zobowiązań. Zdaniem NIK, nawet biorąc pod uwagę sformalizowane w założeniu procesy decyzyjne w TVP SA, stwarzało to wysokie ryzyko i nie uchroniło to Spółki przed zaciąganiem zobowiązań dotyczących transakcji niecelowych, niegospodarnych, czy też nierzetelnie przygotowanych, co zostało opisane w stwierdzonych nieprawidłowościach w kolejnych obszarach.

OBSZAR

2. Zakup towarów i usług, w tym wartości niematerialnych i prawnych oraz usług doradczych, zlecenie produkcji wewnętrznej i zewnętrznej oraz nabywanie praw do transmisji.

Opis stanu faktycznego

Zgodnie z § 7 ust. 1 pkt 1 Statutu Spółki z dnia 29 maja 2017 r. przedmiotem działalności Telewizji Polskiej SA była m.in.: działalność produkcyjna, usługowa i handlowa związana z twórczością audialną i audiowizualną, w tym m.in. działalność związana z produkcją filmów, nagrań video i programów telewizyjnych.

(akta kontroli str. 729-730, 5821a-5821b)

W Karcie powinności na lata 2020-2024 określono sposób realizowania misji publicznej oraz zakres powinności z niej wynikających. Wśród powinności ujętych w dokumencie wymieniono m.in. powinność sprzyjania swobodnemu kształtowaniu się poglądów obywateli, realizowaną w oparciu o wszechstronne, rzetelne i rzeczowe informacje prezentujące jak najszersze spektrum poglądów, sprzyjanie integracji społecznej i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz powinność w zakresie odpowiedzialności za słowo i dobre imię mediów publicznych.

(akta kontroli str. 729-730, 5821a-5821b)

W okresie objętym kontrolą w TVP SA obowiązywały wewnętrzne procedury zakupu licencji do audycji od podmiotów zewnętrznych, które określały dwa tryby zakupu. Zakup mógł być dokonywany bezpośrednio przez jednostkę organizacyjną TVP SA na podstawie *Instrukcji współpracy TVP S.A. z producentami zewnętrznymi*, wprowadzonej uchwałą nr 451/2017 Zarządu Spółki TVP SA z dnia 10 sierpnia 2017 r.¹¹⁵, zastąpionej w 2022 r. nową *Instrukcją współpracy TVP S.A. z producentami zewnętrznymi*¹¹⁶ oraz poprzez zlecenie nabycia licencji za pośrednictwem właściwej jednostki organizacyjnej, tj. Biura Programowego¹¹⁷, na podstawie *Instrukcji współpracy jednostek organizacyjnych TVP S.A. w zakresie nabywania licencji programowych na rynku krajowym i zagranicznym*, wprowadzonej uchwałą nr 316/2015 Zarządu Spółki TVP SA z dnia 15 lipca 2015 r.¹¹⁸. W zakresie zakupu licencji sportowych obowiązywała *Instrukcja nabywania licencji do transmisji wydarzeń sportowych*, wprowadzona uchwałą nr 421/2013 Zarządu Spółki TVP SA z dnia 12 sierpnia 2013 r.¹¹⁹. Ponadto wszystkie jednostki organizacyjne TVP SA zobowiązane były do stosowania i przestrzegania procedur w zakresie zawierania

¹¹⁵ Uchwała nr 451/2017 Zarządu Spółki TVP SA z dnia 10 sierpnia 2017 r. w sprawie przyjęcia „Instrukcji współpracy TVP S.A. z producentami zewnętrznymi”.

¹¹⁶ Uchwała nr 220/2022 Zarządu Spółki TVP SA z dnia 24 marca 2022 r. w sprawie wprowadzenia „Instrukcji współpracy TVP S.A. z producentami zewnętrznymi”.

¹¹⁷ Dalej także: BPR.

¹¹⁸ Instrukcja współpracy jednostek organizacyjnych TVP SA w zakresie nabywania licencji programowych na rynku krajowym i zagranicznym, wprowadzona uchwałą nr 316/2015 Zarządu Spółki Telewizja Polska Spółka Akcyjna z dnia 15 lipca 2015 r. w sprawie wprowadzenia „Instrukcji współpracy jednostek organizacyjnych TVP S.A. w zakresie nabywania licencji programowych na rynku krajowym i zagranicznym”, zwanej dalej Instrukcją nabywania licencji.

¹¹⁹ Uchwała nr 421/2013 Zarządu Spółki TVP SA z dnia 12 sierpnia 2013 r. w sprawie wprowadzenia „Instrukcji nabywania licencji do transmisji wydarzeń sportowych”.

umów w Spółce Telewizja Polska SA¹²⁰ oraz procedury w sprawie zasad i trybu udzielania pełnomocnictw w Telewizji Polskiej SA¹²¹.

(akta kontroli str. 729-735, 906-926, 1016-1020, 1086-1092, 1201-1233, 1159-1181, 5821a-5821b, 5995-6007, 7347-7399, 8023-8027, 8755-8795)

Na podstawie *Regulaminu organizacyjnego przedsiębiorstwa Spółki Telewizja Polska*, przyjętego uchwałą Nr 229/2019 Zarządu Spółki TVP SA z dnia 4 kwietnia 2019 r. i zatwierdzonego uchwałą Nr 46/IX/2019 Rady Nadzorczej Spółki TVP SA z dnia 17 kwietnia 2019 r., nastąpiła zmiana w obszarze nabywania licencji programowych (z wyłączeniem licencji sportowych). Kompetencje w tym zakresie zostały przeniesione z Biura Handlu i Współpracy Międzynarodowej do Biura Programowego. W związku z tym, zgodnie z treścią § 4 ust. 2 pkt 5 lit. a uchwały Nr 310/2019 Zarządu Spółki z dnia 14 maja 2019 r. w sprawie wdrożenia *Regulaminu Organizacyjnego przedsiębiorstwa Spółki Telewizja Polska S.A. oraz zmian w innych aktach prawnych Spółki*, Dyrektor BPR został zobowiązany do dostosowania treści *Instrukcji współpracy jednostek organizacyjnych TVP S.A. w zakresie nabywania licencji programowych na rynku krajowym i zagranicznym* (załącznik do uchwały Nr 316/2015 Zarządu Spółki Telewizja Polska SA z dnia 15 lipca 2015 r.) do treści obowiązującego *Regulaminu organizacyjnego Spółki*. Pomimo tego w okresie objętym kontrolą nabywanie licencji programowych na rynku krajowym i zagranicznym procedowane było w TVP SA na podstawie niezaktualizowanej *Instrukcji nabywania licencji*. Dyrektor Biura Kontrolingu i Restrukturyzacji¹²² wyjaśniła¹²³, że pierwotnym założeniem było proste dostosowanie zapisów Instrukcji do nowej struktury organizacyjnej. Jednakże w wyniku spotkań z przedstawicielami różnych jednostek organizacyjnych Spółki, w tym m.in. na Komitecie Sterującym ds. Reformy w zakresie koncepcji uproszczenia procedury zakupowej, pojawiło się wiele pytań i sugestii, także w zakresie uwzględnienia procedury zakupowej TVP Sport. Wyjaśniła również, że po sierpniu 2021 r. dalej trwały prace nad nową *Instrukcją*, a kolejne jej wersje były przesyłane do szerokich konsultacji z uwagi na złożoność tematów i udziału wielu jednostek organizacyjnych w powyższym procesie. Dyrektor BPR, zajmująca stanowisko na dzień prowadzenia czynności kontrolnych, wyjaśniła¹²⁴, że *projekt nowej procedury został rekomendowany do dalszych prac i uwag merytorycznych jednostek Telewizji Polskiej w dniu 29 września 2022 r.* W uzupełnieniu wyjaśnień¹²⁵, przekazała najnowszą wersję procedury¹²⁶ i wyjaśniła, że po zaakceptowaniu jej przez

¹²⁰ W okresie objętym kontrolą obowiązywały: *Instrukcja postępowania przy zawieraniu umów w Spółce Telewizja Polska*, stanowiąca załącznik do uchwały nr 411/2019 Zarządu Spółki TVP SA z dnia 2 lipca 2019 r. w sprawie wprowadzenia *Instrukcji postępowania przy zawieraniu umów w Spółce Telewizja Polska S.A.*, zwana dalej *Instrukcją postępowania przy zawieraniu umów nr 411/2019*; *Instrukcja postępowania przy zawieraniu umów w Spółce Telewizja Polska*, stanowiąca załącznik nr 2 do uchwały Nr 1136/2022 Zarządu Spółki TVP S.A. z dnia 29 grudnia 2022 r. zmieniająca „*Instrukcję postępowania przy zawieraniu umów w Spółce Telewizja Polska S.A.*” oraz wprowadzająca jej tekst jednolity.

¹²¹ W okresie objętym kontrolą obowiązywały: *Procedura w sprawie zasad i trybu udzielania pełnomocnictw w Telewizji Polskiej S.A.*, stanowiąca załącznik do uchwały Nr 597/2018 Zarządu Spółki TVP SA z dnia 24 września 2018 r. zmieniającej *Procedurę w sprawie zasad i trybu udzielania pełnomocnictw w Telewizji Polskiej S.A. oraz wprowadzająca jej tekst jednolity*; *Procedura w sprawie zasad i trybu udzielania pełnomocnictw w Telewizji Polskiej SA*, stanowiąca załącznik nr 2 do uchwały Nr 584/2022 Zarządu Spółki TVP SA z dnia 19 lipca 2022 r. zmieniającej *Procedurę w sprawie zasad i trybu udzielania pełnomocnictw w Telewizji Polskiej* oraz wprowadzającej jej tekst jednolity; *Procedura w sprawie zasad i trybu udzielania pełnomocnictw w Telewizji Polskiej SA*, stanowiąca załącznik nr 2 do uchwały Nr 703/2022 Zarządu Spółki TVP SA z dnia 7 września 2022 r. zmieniającej *Procedurę w sprawie zasad i trybu udzielania pełnomocnictw w Telewizji Polskiej S.A. oraz wprowadzającej jej tekst jednolity*.

¹²² Sprawująca funkcję p.o. Dyrektora BPR od kwietnia 2018 r. do sierpnia 2021 r.

¹²³ Pismo znak: TPLK/0729-14/2023(945) z dnia 18 kwietnia 2023 r.

¹²⁴ Pismo znak: TBPR/0821-10/23 (522) z dnia 9 marca 2023 r.

¹²⁵ Pismo znak: TBPR/0821-25/2023 (1177) z dnia 1 czerwca 2023 r.

¹²⁶ Na dzień 1 czerwca 2023 r.

inne jednostki, finalna wersja procedury zostanie przedłożona do decyzji Zarządu Spółki.

(akta kontroli str. 729-735,906-926, 1016-1020, 1086-1092, 1159-1181, 1201-1233, 5821a-5821b, 5779-5997, 6011-6216, 7440-7492, 8128-8145)

W TVP SA nie było utworzonej centralnej bazy zrzeszającej wszystkie zakupione licencje i prawa koprodukcyjne¹²⁷. Zarząd Spółki w IV kwartale 2021 r. podjął działania w kierunku stworzenia własnego systemu pn. *Repozytorium Praw*¹²⁸, w ramach którego został wdrożony *Moduł Weryfikacji Praw*¹²⁹ oraz *Moduł TVP+*¹³⁰. Łączny koszt wytworzenia obu modułów wyniósł 1 180,1 tys. zł netto. *Moduł Centralnej Bazy Licencji*¹³¹, zgodnie z harmonogramem wdrażania poszczególnych modułów, realizowany był w I połowie 2023 r. Do dnia zakończenia czynności kontrolnych w TVP SA trwały przygotowania do przeprowadzenia testów akceptacyjnych. Wytworzenie *Modułu Centralnej Bazy Koprodukcji*¹³² zostało zaplanowane na drugą połowę 2023 r. Dyrektor Ośrodka – TVP Technologie wyjaśnił: *zakładamy, że uzyskanie w TVP SA centralnej bazy zrzeszającej wszystkie zakupione licencje i prawa koprodukcyjne będzie możliwa najwcześniej w drugiej połowie 2024 r., tj. po wytworzeniu produktów projektu MCBL i MCBK oraz przeprowadzeniu implementacji Procedury nabywania licencji w systemie Repozytorium Praw*. Zgodnie z uchwałą nr 44/23 Zarządu Spółki TVP SA z dnia 18 stycznia 2023 r. zakończenie budowy systemu *Repozytorium Praw* zostało zaplanowane na I kwartał 2027 r.

(akta kontroli str. 7415-7439)

W okresie objętym kontrolą koszty zakupów wartości niematerialnych i prawnych w TVP SA kształtowały się następująco: w 2020 r. wydatkowano 107 626,8 tys. zł na zakup licencji oraz – 101 571 tys. zł na zakup praw autorskich¹³³; w 2021 r. – 132 973,1 tys. zł na zakup licencji oraz 118 388,7 tys. zł na zakup praw autorskich¹³⁴, w 2022 r. – 107 809,5 tys. zł na zakup licencji oraz 88 154,3 tys. zł na zakup praw autorskich¹³⁵. W 2021 r., w stosunku do 2020 r. nastąpił wzrost kosztów zakupu licencji o 23,55%, natomiast w 2022 r. – w porównaniu z rokiem 2021 koszty te spadły o 18,92%. Przyczyną wzrostu kosztów zakupu licencji w 2021 r. było¹³⁶ m.in. nabycie przez Biuro Programowe licencji do filmów: *1917*, *Bohemian Rhapsody*, *Spectre*, *Skyfall*, seriali: *Zniewolona*, *Promyk nadziei*, *Bolivar*, oraz audycji: *The Voice Kids*. Dyrektor Biura Kontrolingu i Restrukturyzacji¹³⁷ wyjaśniła, że *niższa wartość zakupu licencji w 2022 r. w stosunku do 2021 r. wynika z rodzaju i ilości zakupionego i wyemitowanego kontentu programowego (w tym filmów fabularnych i innych audycji)*. Analogiczna sytuacja wystąpiła w przypadku zakupu praw autorskich, gdzie wartość kosztów zakupu zwiększyła się w 2021 r. w stosunku do 2020 r., o 16,55%, natomiast w 2022 r. – w porównaniu z 2021 r. – zmniejszyła się o 25,53%. Przyczyną

¹²⁷ Pismo Dyrektora Ośrodka – TVP Technologie z dnia 15 czerwca 2023 r.

¹²⁸ Na początku nazywany Repozytorium Licencji i Koprodukcji.

¹²⁹ Dotyczący weryfikacji praw na podstawie bieżących ramówek na potrzeby platform i aplikacji TVP emitujących materiały audiowizualne w Internecie.

¹³⁰ Dotyczący praw internetowych na potrzeby TVP+.

¹³¹ Dalej także: MCBL.

¹³² Dalej także: MCBK.

¹³³ Sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2020 r. do 31 grudnia 2020 r. zał. do uchwały Nr 236/2021 Zarządu Spółki TVP SA z dnia 30 marca 2021 r.

¹³⁴ Sprawozdanie finansowe za okres od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2021 r. zał. do uchwały Nr 232/2022 Zarządu Spółki TVPSA z dnia 29 marca 2022 r.

¹³⁵ Sprawozdanie finansowe za okres od dnia 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. zał. do uchwały Nr 245/2023 Zarządu Spółki TVP SA z dnia 30 marca 2023 r.

¹³⁶ Pismo znak: TPLK/0729-25/2023 (1205) z dnia 19 maja 2023 r.

¹³⁷ Dalej także: Dyrektor BKiR.

wzrostu kosztów zakupu praw autorskich w 2021 r. było m.in. nabycie przez Centrum Kultury i Historii praw do filmu fabularnego *Od Popiela do Piasta*, audycji: *Największe polskie rodziny*, *Historie Wileńskie* oraz koncertów, m.in. *Bitwa tenorów na różę i Międzynarodowy Konkurs Pianistyczny im. Fryderyka Chopina*. Dyrektor BKiR wyjaśniła, że na wyższą wartość zakupu praw autorskich m.in. miały wpływ zakupione prawa przez nowo powstałe kanały, tj. *TVP Kobieta* oraz *TVP Nauka*.

(akta kontroli str. 8754, 8796-8801)

Szczegółowym badaniem objęto próbę 20 zawartych przez TVP w latach 2021-2022 umów¹³⁸ na zakup licencji krajowych i zagranicznych (w tym jedną licencję w zakresie praw do emisji telewizyjnych i internetowych Mistrzostw Świata w Piłce Nożnej w Katarze w 2022 r., która została nabyta w 2013 r.), o łącznej wartości 114 011,3 tys. zł brutto (co stanowiło 18,93% wartości wszystkich zakupionych w latach 2021-2022 licencji). W ramach próby zbadano siedem umów¹³⁹ zawartych za pośrednictwem Biura Programowego m.in. na zakup licencji do programów *The Voice Kids*, *The Voice Senior*, *The Voice of Poland*, *Jaka to melodia*, jedenaście umów zawartych bezpośrednio przez inne jednostki organizacyjne TVP SA¹⁴⁰, w tym jedną umowę na zakup praw do emisji telewizyjnej i internetowej Mistrzostw Świata w Piłce Nożnej w Katarze w 2022 r.¹⁴¹ oraz 10 umów na nabycie licencji do emisji gotowych audycji pn. *NATO Dispatches* oraz *Middle East Observer*.

Spośród 20 objętych badaniem umów w zakresie nabywania licencji krajowych i zagranicznych, 12 umów (tj. 60% próby) zostało nabytych z naruszeniem obowiązujących w TVP SA procedur. Jedna licencja na audycję m.in. [...] na łączną kwotę 411,6 tys. zł brutto została zakupiona od firmy pn. [...], prowadzonej przez pracownika TVP SA (...), który prowadził działalność gospodarczą łamiąc zakaz konkurencji wobec Spółki, co zostało szerzej opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości w Obszarze 3*.

Ponadto w przypadku ośmiu umów doszło do zaciągnięcia zobowiązania w łącznej wysokości 843,3 tys. zł bez wymaganej *Statutem* uchwały Zarządu Spółki, pomimo że wymóg taki wynikał z treści § 14 ust. 4 pkt 5 *Statutu Spółki*¹⁴², co zostało szerzej opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 6260-7346, 7607-7975, 8040-8126, 8528-8659)

Według danych Biura Kontrolingu i Restrukturyzacji¹⁴³ koszty netto produkcji wewnętrznej wyniosły w latach 2021-2022 odpowiednio: [...] tys. zł i [...] tys. zł (wartości te stanowiły [...] % oraz [...] % ogółu kosztów działalności operacyjnej Telewizji Polskiej S.A.) przy kosztach produkcji zewnętrznej sięgających [...] tys. zł i [...] tys. zł (odpowiednio dla lat 2021-2022: [...] % i [...] % ogółu kosztów działalności operacyjnej Spółki). Z kolei koszty zakupu licencji¹⁴⁴ i praw do transmisji¹⁴⁵ ukształtowały się na poziomie: [...] tys. zł netto w 2021 r. i [...] tys. zł netto w 2022 r. W odniesieniu do ogółu kosztów działalności operacyjnej TVP SA zakup licencji i praw do transmisji wyniósł odpowiednio [...] % oraz [...] %.

¹³⁸ Umowy o nr.: [...].

¹³⁹ W tym pięć licencji krajowych i dwie licencje zagraniczne.

¹⁴⁰ To były: jedna umowa zawarta przez TVP Sport, dziesięć umów zawartych przez TVP World.

¹⁴¹ [...].

¹⁴² Uchwała nr 62/IX/2017 Rady Nadzorczej Spółki Telewizja Polska Spółka Akcyjna z dnia 20 maja 2017 r. w sprawie przyjęcia tekstu jednolitego Statutu Spółki Telewizja Polska S.A.

¹⁴³ Dalej także: BKiR.

¹⁴⁴ W tym również amortyzacja licencji.

¹⁴⁵ Ewidencjonowane na kontaktach: 400-003, 409-002, 409-003, 4009-004.

BKiR wskazało, że w okresie objętym kontrolą Spółka zawarła 273 umowy koprodukcyjne, w których wniesiono wkład finansowy, rzeczowy lub finansowo-rzeczowy o łącznych wartościach odpowiednio: [...] tys. zł, [...] tys. zł i [...] tys. zł.

(akta kontroli str. 4249-4261)

W toku kontroli Biuro Programowe¹⁴⁶ wskazało, że Spółka poniosła koszty związane z pozyskaniem lub wyprodukowaniem audycji, w przypadku których – według stanu do dnia 9 marca 2023 r. – nie doszło do emisji¹⁴⁷. Emisja części wykazanych audycji była wyznaczona na terminy przypadające po tej dacie lub brak audycji wynikał z czynników obiektywnych¹⁴⁸. Z przeprowadzonej analizy wynika, że wartość początkowa czterech¹⁴⁹ zlikwidowanych niewyemitowanych audycji pozyskanych przez Telewizję Polską SA w drodze licencji wyniosła łącznie 153,9 tys. zł. Szczegółowym badaniem objęto 24 niewyemitowane audycje¹⁵⁰, które nie zostały zakwalifikowane do rezerwy emisyjnej i dla których nie wskazano terminów ich planowanej emisji; do badania włączono również dwie audycje nabyte przez Biuro Programowe w drodze licencji. Łączny wykazany koszt pozyskania tych audycji wyniósł¹⁵¹ 1 310 6 tys. zł. Kwestię wydatkowania środków na 24 audycje niewyemitowanych opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 729-735, 1082-1085, 1246-1252, 1373-1402, 4539-4706, 5821a-5821b)

W okresie objętym kontrolą podstawowymi aktami wewnętrznymi regulującymi kwestie pozyskiwania audycji od producentów zewnętrznych były *Instrukcje współpracy TVP S.A. z producentami zewnętrznymi*. W latach 2021-2022 współpracę z producentami zewnętrznymi prowadzono poprzez: produkcję własną realizowaną przez producenta wykonawczego w modelu produkcji zewnętrznej z wykorzystaniem lub bez wykorzystania zasobów Spółki, koprodukcję¹⁵², nabycie gotowej audycji od producenta wraz z nabyciem autorskich praw majątkowych i praw pokrewnych, nabycie licencji do emisji gotowej audycji, produkcję na podstawie nabytych praw do rejestracji audycji od organizatora, w tym prawa do rejestracji transmisji. Produkcję zewnętrzną zdefiniowano jako model realizacji produkcji audycji, w którym czynności produkcyjne były realizowane na zamówienie TVP. W 2022 r. rozszerzono definicję produkcji zewnętrznej poprzez wskazanie, że producent wykonawczy nabywał na rzecz Spółki autorskie prawa majątkowe, prawa pokrewne lub licencje.

Poza *Instrukcjami współpracy z 2017 r. i 2022 r.* w Spółce obowiązywały akty wewnętrzne określające standardy produkcyjne¹⁵³. W *Instrukcji produkcyjnej z 2018 r.* oraz *Procedurze produkcyjnej z 2022 r.* wskazano, że produkcja wewnętrzna to

¹⁴⁶ Dalej także: BP.

¹⁴⁷ Na podstawie zestawienia przekazanego pismem znak: TPBR/0821-9/23(561) z dnia 9 marca 2023 r. przez Biuro Programowe. Łączna liczba audycji wykazanych w tym zakresie wynosiła 651.

¹⁴⁸ Rezygnacja z emisji spowodowana była m.in. rozpoczęciem wojny w Ukrainie i koniecznością zapewnienia ochrony związanej z możliwością przesładań politycznych.

¹⁴⁹ Lata likwidacji: 2021-2022. Audycje pn. [...].

¹⁵⁰ W zakresie liczby audycji: Redakcja Rozrywki – 18, TVP Polonia – dwie, Centrum Kultury i Historii – cztery.

¹⁵¹ W podziale na anteny/redakcje: Redakcja Rozrywki – 827 110,06 zł, TVP Polonia – 7 154,59 zł, Centrum Kultury i Historii – 322 407,01 zł.

¹⁵² Z wkładem finansowym, rzeczowym lub rzeczowo-finansowym TVP.

¹⁵³ Instrukcja określająca procedury i standardy produkcyjne obowiązujące w Telewizji Polskiej SA, będąca załącznikiem nr 1 do Uchwały nr 788/2018 Zarządu Spółki TVP SA z dnia 20 grudnia 2018 r. w sprawie wprowadzenia Instrukcji określającej procedury i standardy produkcyjne obowiązujące w Telewizji Polskiej S.A., dalej także: Instrukcja produkcyjna oraz Procedura określająca zasady i standardy produkcyjne obowiązujące w Telewizji Polskiej SA, będąca załącznikiem nr 1 do Uchwały nr 650/2022 Zarządu Spółki TVP SA z dnia 23 sierpnia 2022 r. w sprawie wprowadzenia Procedury określającej zasady i standardy produkcyjne obowiązujące w Telewizji Polskiej S.A., dalej także: Procedura produkcyjna.

czynności produkcyjne realizowane przez jednostki organizacyjne TVP w celu wytworzenia audycji. W definicji wprowadzonej w *Procedurze produkcyjnej z 2022 r.* uszczegółowiono zapis określający produkcję wewnętrzną poprzez wskazanie nabywania lub wytwarzania wszystkich praw przez TVP w tym modelu produkcji. Produkcja wewnętrzna była realizowana również przy udziale Usługodawców kompleksowych, a zakres wykonywanych przez nich czynności produkcyjnych powinien zostać określony w umowie zawartej przez TVP z Usługodawcą kompleksowym.

W *Instrukcjach współpracy z lat 2017-2022* wskazano, że Spółka w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej o charakterze produkcyjnym posiadała status Producenta.

(akta kontroli str. 729-735, 906-926, 1016-1020, 1086-1092, 1159-1181, 1201-1233, 5821a-5821b)

W latach 2021-2022 w Zakładzie Głównym TVP funkcjonowały trzy jednostki, którym na podstawie obowiązujących w tym czasie regulaminów organizacyjnych Spółki przypisano zadania związane z kreacją audycji: Agencja Kreacji Rozrywki i Oprawy¹⁵⁴, Agencja Kreacji Filmu i Serialu¹⁵⁵ oraz Agencja Kreacji Publicystyki, Dokumentu i Audycji Społecznych¹⁵⁶. Do zakresu działań wymienionych Agencji Kreacji należało prowadzenie działań w odniesieniu do: i) audycji rozrywkowych i oprawowych (AKRiO), ii) filmów fabularnych, filmów i seriali dokumentalnych o wyjątkowo skomplikowanym stopniu realizacji, seriali oraz spektakli Teatru Telewizji (AKFiS) oraz iii) filmów i seriali dokumentalnych (z wyłączeniem realizowanych przez AKFiS), audycji publicystycznych oraz reportaży (AKPDiAS).

W okresie objętym kontrolą w strukturze Spółki funkcjonowały jednostki określone w myśl art. 7 ust. 2 pkt 8 ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. *Prawo prasowe*¹⁵⁷ jako redakcje – od dnia 23 listopada 2022 r. były nimi: Oddziały, Programy, programy wyspecjalizowane, Biuro Programowe, Belsat TV, Teatr Telewizji, Centrum Kultury i Historii¹⁵⁸, TVP+¹⁵⁹ oraz Telewizyjna Agencja Informacyjna.

(akta kontroli str. 729-735, 4419-4420, 5821a-5821b)

W oparciu o zapisy *Instrukcji współpracy z lat 2017-2022*¹⁶⁰ propozycje audycji mogły być pozyskiwane od producentów zewnętrznych w drodze wyboru ofert złożonych w trybie konkursowym. Możliwość ogłoszenia konkursu przewidywały również zapisy *Instrukcji produkcyjnej* i *Procedury produkcyjnej*¹⁶¹.

W ramach realizacji przyjętej polityki programowej oraz bieżących potrzeb TVP w drodze naboru możliwe było pozyskiwanie scenariuszy, pakietów produkcyjnych oraz kosztorysów na produkcję audycji, do których Spółka posiadała licencję do scenariusza wraz z formatem lub opcję w tym zakresie.

¹⁵⁴ Dalej także: AKRiO.

¹⁵⁵ Dalej także: AKFiS.

¹⁵⁶ Dalej także: AKPDiAS.

¹⁵⁷ Dz. U. z 2018 r. poz. 1914, dalej także: *Prawo prasowe*. Redakcją jest jednostka organizująca proces przygotowywania (zbierania, oceniania i opracowywania) materiałów do publikacji w prasie.

¹⁵⁸ Dalej także: CKiH.

¹⁵⁹ W okresie od dnia 16 grudnia 2020 r. do dnia 22 listopada 2022 r. funkcjonował Ośrodek Kanałów i Serwisów Internetowych.

¹⁶⁰ Część III. ust. 1 *Instrukcji współpracy z 2017 r.* oraz § 4 ust. 1 *Instrukcji współpracy z 2022 r.*

¹⁶¹ Określono w § 2 ust. 6 *Instrukcji produkcyjnej* oraz w § 35 ust. 6 *Procedury produkcyjnej*.

Z kolei w zakresie pozyskiwania audycji poprzez zamawiającego wewnętrznego¹⁶² możliwe było realizowanie zleceń w drodze: wyboru jednej spośród ofert programowo-kosztowych złożonych przez jednostki kreatywno-produkcyjne lub anteny tematyczne pozyskanych w odpowiedzi na zamówienie zamawiającego, akceptację ofert programowo-kosztowych złożonych przez jednostki kreatywno-produkcyjne z ich inicjatywy lub zamówienie produkcji w jednostkach kreatywno-produkcyjnych na podstawie zakupionego formatu.

W okresie objętym kontrolą 13 jednostek Zakładu Głównego nie ogłosiło naborów scenariuszy, pakietów produkcyjnych oraz kosztorysów na produkcję audycji, nie przeprowadziło również naborów w trybie konkursowym.

W latach 2021-2022 AKFiS ogłosiła łącznie pięć konkursów w przedmiocie: projektów scenariuszy seriali, projektów scenariuszy filmów fabularnych, realizacji usług kompleksowych przy realizacji filmu fabularnego oraz odcinków seriali. Dwa konkursy nie zostały ostatecznie zorganizowane, w jednym przypadku podjęto decyzję o realizacji projektu w drodze modelu produkcji wewnętrznej.

Jak wyjaśniła¹⁶³ p.o. Dyrektor Teatru Telewizji, zgodnie z Uchwałą nr 98/2021 Zarządu Spółki TVP SA z dnia 2 lutego 2021 r.¹⁶⁴ wprowadzono zmiany w obszarze funkcjonowania tej jednostki, w tym dotyczące przekazania działalności kreatywno-produkcyjnej do AKFiS oraz innych jednostek organizacyjnych posiadających funkcje producenckie. Skutkiem wprowadzonych zmian było przeniesienie środków finansowych przeznaczonych na *development* do wskazanych jednostek, co implikowało brak możliwości realizacji naborów i konkursów w obszarze pozyskiwania scenariuszy lub pakietów produkcyjnych przez Teatr Telewizji.

(akta kontroli str. 729-735, 906-926, 5302-5332, 5821a-5821b)

Uchwałą nr 441/2014 Zarządu Spółki Telewizja Polska Spółka Akcyjna z dnia 17 września 2014 r.¹⁶⁵ utworzono i wprowadzono nowy System Rejestracji Propozycji Audycji Telewizyjnych ROPAT, będący narzędziem informatycznym służącym do rejestracji wszystkich napływających do TVP SA propozycji programowych.

Zarówno Programy 1, 2 jak i anteny wyspecjalizowane oraz Oddziały Terenowe TVP zostały zobowiązane do rejestrowania wszystkich propozycji audycji w systemie¹⁶⁶, zaś samo zobowiązanie wynikało z *Ramowych zasad funkcjonowania nowego Systemu ROPAT*¹⁶⁷. Każda zainteresowana osoba poprzez stronę internetową¹⁶⁸ mogła dokonać propozycji audycji w systemie ROPAT. Ostateczną decyzję o zaakceptowaniu lub odrzuceniu zgłoszonych projektów podejmował dyrektor jednostki programowej. Akceptacja projektu audycji w systemie ROPAT nie oznaczała automatycznej zgody na realizację projektu i jego emisję, jednakże stanowiła początkowy etap współpracy TVP SA ze zgłaszającym projekt audycji, która mogła

¹⁶² Tj. zgodnie z Instrukcją produkcyjną: jednostka organizacyjna TVP zlecająca wytworzenie audycji telewizyjnej lub wykonanie innych usług lub zgodnie z *Procedurą produkcyjną*: jednostka organizacyjna TVP, której zadaniem jest programowanie oferty programowej oraz zamawianie produkcji audycji na potrzeby Programów zarządzanych przez tę jednostkę.

¹⁶³ Pismo znak: TTEL/315/2023/18 z dnia 9 czerwca 2023 r.

¹⁶⁴ Uchwała podjęta w sprawie zatwierdzenia regulaminu organizacyjnego Teatru Telewizji.

¹⁶⁵ Uchwała nr 441/2014 Zarządu Spółki Telewizja Polska Spółka Akcyjna z dnia 17 września 2014 r. w sprawie utworzenia i wprowadzenia nowego Systemu Rejestracji Propozycji Audycji Telewizyjnych ROPAT, dalej także: *uchwała ROPAT*.

¹⁶⁶ Z obowiązku rejestracji wyłączono zwiastuny audycji, oprawy i reklamy, audycje informacyjne, licencje filmowe na filmy fabularne, dokumentalne, seriale i licencje sportowe, filmy fabularne i kinowe, krótkie formy reportażowe i dokumentalne (produkowane na potrzeby audycji cyklicznych), audycje szybkiego przebiegu, transmisje uroczystości, wydarzeń, koncertów, które nie wiążą się z zakupem licencji

¹⁶⁷ Stanowiących załącznik nr 1 do uchwały ROPAT, dalej także: *Ramowe zasady ROPAT*.

¹⁶⁸ Strona: <https://ropat.tvp.pl/site/login>, dostęp on-line: 30 czerwca 2023 r.

zakończyć się jego realizacją. Projekty w odniesieniu do których nie podjęto żadnej decyzji w ciągu trzech miesięcy od ich zgłoszenia, były traktowane jako projekty odrzucone.

(akta kontroli str. 729-735, 906-926, 1119-1122, 1246-1261, 4419-4420, 4434-4538, 5821a-5821b)

W latach 2021-2022¹⁶⁹ w systemie ROPAT zarejestrowano łącznie 1 535 propozycji audycji, w tym 1 235¹⁷⁰ (tj. 80,5%) zaakceptowano, a 300 (tj. 19,5%) projektów odrzucono. Wśród projektów odrzuconych większość (165) stanowiły propozycje odrzucone przez system po upływie regulaminowego czasu obsługi. Z kolei 135 projektów odrzucono decyzją koordynatora, redaktora lub dyrektora anteny.

(akta kontroli str. 729-735, 906-926, 1119-1122, 1246-1261, 4419-4420, 4434-4538, 5712-5719)

Szczegółowym badaniem objęto 22 propozycje audycji, zaklasyfikowanych w ROPAT jako projekty wycofane z realizacji¹⁷¹. Każda ze zbadanych propozycji zawierała rekomendację akceptacji projektu, a sposób zgłoszenia i postępowania z propozycjami audycji były zgodne z *Ramowymi zasadami ROPAT*. Większość, tj. 19 projektów, zgłoszono z domeny poczty elektronicznej @tvp.pl, dwa projekty zgłoszono przy użyciu domeny [...], jednokrotnie użyto domeny [...]. Każda z propozycji zawierała opis koncepcji audycji. Zbadane projekty zaakceptowano w terminie wynikającym z *Ramowych zasad ROPAT*, tj. do trzech miesięcy od daty zgłoszenia.

Wśród powodów odstąpienia od realizacji audycji wskazano m.in. trudności wynikające z obostrzeń pandemicznych, brak porozumień w zakresie kosztów i pozyskiwania licencji, odmowę udziału benefisanta w planowanym koncercie, niepodpisanie umowy przez głównego wykonawcę i utrudnienia wynikające z działań geopolitycznych.

Najwyższa Izba Kontroli zauważa, iż w toku prowadzonych czynności w zakresie funkcjonowania systemu ROPAT Biuro Programowe przekazało sprzeczne ze sobą informacje. W odniesieniu do czterech z 22 zbadanych projektów ich deklarowany status – czyli wycofanie projektu z realizacji – był rozbieżny z faktycznie podjętą ścieżką postępowania dla danego projektu audycji, tj. jego dalszą realizacją lub zrealizowaniem.

(akta kontroli str. 729-735, 1119-1122, 1246-1252, 4434-4538, 5333-5340, 5712-5719)

Wyniki badania różnorodności proponowanych treści w odniesieniu do wszystkich projektów zgłoszonych w ROPAT i zaakceptowanych¹⁷² wskazują, iż propozycje zapewniały możliwość pozyskiwania audycji o różnorodnym charakterze i formie¹⁷³. Jednakże, na przykładzie próby 22 projektów wylosowanych do zbadania, należy

¹⁶⁹ Objaśnienie: dla 2021 roku: audycje zgłoszone w przedziale dat: 1 października 2020 r. do 31 grudnia 2021 r.; decyzja podjęta w 2021 roku; dla 2022 roku: zgłoszone w przedziale dat: 1 października 2021 r. do 31 grudnia 2022 r., decyzja podjęta w 2022 roku. Badaniem objęto wyszukiwanie z zakresu trzech miesięcy roku poprzedniego jako datę początkową wyszukiwania. Zakres trzech miesięcy to maksymalny termin obsługi projektu w ROPAT, wobec czego decyzja co do projektu audycji, mogła być podjęta już w kolejnym roku.

¹⁷⁰ W 2021 r. zgłoszono 906 propozycji, zaakceptowano 709 a 197 projektów odrzucono. W 2022 r. zgłoszono 629 propozycji, zaakceptowano 526 a 103 odrzucono.

¹⁷¹ Pomimo zaklasyfikowania czterech projektów w systemie ROPAT jako wycofane, Biuro Programowe przekazało informację o ich dalszym procedowaniu (*Institut. Walka o oddech, Buntownicy, Żelazne motyle*) lub zrealizowaniu (*Blachnicki. Światło i życie.*).

¹⁷² Od IV kwartału 2020 r. do IV kwartału 2022 r.

¹⁷³ Forma: dokument, widowisko artystyczne, estradowe, reality show, teleturniej, koncert, etc.

zauważyć, iż istnieje ryzyko, że beneficjentami funkcjonowania systemu ROPAT mogą być w głównej mierze pracownicy lub współpracownicy Spółki. Ryzyko to może intensyfikować fakt, że zgodnie z *Ramowymi zasadami ROPAT* przedstawienie kosztorysu do propozycji audycji nie było obowiązkowe w sytuacji, gdy sugerowanym producentem wykonawczym audycji miała być Telewizja Polska SA. W latach 2021-2022 w Spółce nie opracowano i nie wdrożono regulacji wewnętrznych określających zabezpieczenie funkcjonowania ROPAT przed ryzykiem powstawania nadużyć, korupcji i występowania konfliktu interesów.

(akta kontroli str. 729-735, 906-926, 1119-1122, 1253-1261, 4419-4420, 4434-4538, 5333-5340, 5712-5719)

Jednostką zobowiązaną do nadzorowania pracy systemu oraz prawidłowości i terminowości przebiegu rejestracji propozycji telewizyjnych było Biuro Koordynacji Programowej. W okresie od 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2022 r. wskazana jednostka nie istniała w schemacie organizacyjnym Spółki. Zgodnie z obowiązującymi w okresie kontroli regulaminami organizacyjnymi Biura Programowego, to Centralny Sekretariat Programowy był odpowiedzialny za merytoryczne zarządzanie systemem rejestracji propozycji audycji telewizyjnych, jednakże w regulacjach wewnętrznych Biura Programowego nie zawarto wprost zapisów dotyczących zobowiązania do sprawowania nadzoru nad pracą systemu przez tę jednostkę.

(akta kontroli str. 729-735, 906-926, 1119-1122, 1253-1261, 4419-4420, 4434-4538, 5712-5719)

Z wyjaśnień złożonych przez Dyrektora Biura Programowego¹⁷⁴ wynika, że w latach 2021-2023 jednostka nie odnotowała przypadków utraty funkcjonalności przez system ROPAT. Informacje o awariach i problemach technicznych, które mogłyby uniemożliwić lub utrudnić funkcjonowanie systemu, poza Biurem Programowym gromadziły również Biuro Bezpieczeństwa oraz Ośrodek – TVP Technologie¹⁷⁵.

(akta kontroli str. 5333-5340)

Zgodnie z *Ramowymi zasadami ROPAT*, zgłaszający powinien rejestrować propozycję audycji telewizyjnej w wybranej przez siebie antenie TVP SA poprzez założenie konta i zaakceptowanie regulaminu systemu ROPAT. W wersji regulaminu obowiązującej w latach 2021-2022 wskazano m.in., że osoba rejestrująca projekt oświadczała, że przysługiwały jej autorskie prawa majątkowe do zgłoszonej audycji. W toku prowadzonych czynności kontrolnych Dyrektor Biura Programowego wskazała¹⁷⁶, że w latach 2021-2023 Biuro Programowe nie odnotowało wystąpienia działań niezgodnych z *Ramowymi zasadami ROPAT* polegających na wykryciu przypadków rejestracji audycji, co do których osobie rejestrującej projekt nie przysługiwały autorskie prawa majątkowe lub innych działań związanych z naruszeniem regulaminu rejestracji propozycji audycji¹⁷⁷.

(akta kontroli str. 729-735, 906-926, 1119-1122, 1253-1261, 4419-4420, 4434-4538, 5333-5340, 5712-5719, 5727-5736, 5821a-5821b)

¹⁷⁴ Pismo znak: TBPR/0821-29/2023(1196) z dnia 12 czerwca 2023 r.

¹⁷⁵ Dalej także: OTV Technologie.

¹⁷⁶ Pismo znak: TBPR/0821-29/2023(1196) z dnia 12 czerwca 2023 r.

¹⁷⁷ Jak wynika z pisma Dyrektora Biura Zarządzania Kapitałem Ludzkim znak: THK-112-1420/2022(7960) z dnia 15 listopada 2022 r., w drodze zidentyfikowania naruszenia regulaminu systemu ROPAT w zakresie oświadczenia o posiadaniu autorskich prawa majątkowych lub pokrewnych przy rejestracji audycji w 2020 r., na wniosek Dyrektora Biura Programowego z pracownikiem tej jednostki zakończono stosunek pracy.

Innym systemem informatycznym mającym służyć do pozyskiwania i oceny propozycji audycji telewizyjnych, był system [...] ¹⁷⁸. Działanie serwisu określono w drodze Uchwały nr 740/2021 Zarządu Spółki TVP S.A. z dnia 2 września 2021 r. ¹⁷⁹ oraz załączniku nr 1 do uchwały, tj. w *Procedurze pozyskiwania i oceny propozycji audycji telewizyjnych* ¹⁸⁰. Procedura oceny propozycji, zgodnie z § 1 ust. 2 uchwały w sprawie oceny propozycji, miała stanowić podstawę wymagań biznesowych do budowy systemu informatycznego. Osobą zobowiązaną do uruchomienia i realizacji projektu pn. *Budowa systemu informatycznego do pozyskiwania i oceny propozycji audycji telewizyjnych* był Dyrektor Ośrodka – TVP Technologie. Do dnia 23 czerwca 2023 r., tj. 357 dni od wskazanej ¹⁸¹ daty uruchomienia produkcyjnej wersji 1.0., system [...] nie został wdrożony, choć Spółka poniosła koszty w zakresie jego utworzenia, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Najwyższa Izba Kontroli zauważa, że założenia systemu [...] ujęte w *Procedurze pozyskiwania i oceny audycji* ¹⁸², choć fragmentarycznie podobne do zasad określonych w *Ramowych zasadach ROPAT*, mogły wdrożyć nowe i bardziej przejrzyste regulacje w obszarze zgłaszania propozycji audycji. Dotyczyły one m.in. możliwości anonimizacji danych wnioskodawców, konieczności ogłaszania potrzeb programowych lub konkursów w [...], wprowadzenia wymogu prowadzenia komunikacji na linii Telewizja-wnioskodawca jedynie w ramach systemu [...], a także – co jest szczególnie istotne w kontekście realizacji zasady transparentności ¹⁸³ – standardów postępowania w przypadku zidentyfikowania wystąpienia konfliktu interesów. Brak działań w zakresie uruchomienia systemu informatycznego rodzi ryzyko polegające na tym, że dotychczas powstałe produkty – o ile nie zostaną w najbliższym czasie spożytkowane w celu budowy [...] – mogą ulec dezaktualizacji.

(akta kontroli str. 729-730, 5738, 5745-5746, 5808-5809, 5821a-5821b)

W okresie objętym kontrolą obowiązywały zapisy Uchwały nr 64/2014 Zarządu Spółki Telewizja Polska SA w sprawie *zasad kalkulacji kosztów i przychodów przy podejmowaniu decyzji zakupowych i produkcyjnych w odniesieniu do audycji telewizyjnych emitowanych w Programie 1 i Programie 2* ¹⁸⁴. Uchwałą kosztową uregulowano kwestie określania współczynnika pokrycia kosztów przychodami dla poszczególnych typów audycji ¹⁸⁵. Zgodnie z postanowieniami tej regulacji wskaźnik pokrycia planowanych kosztów audycji powinien przyjąć wartość nie mniejszą niż [...] dla produkcji lub zakupu: [...]. Dla: [...] wartość wskaźnika powinna wynieść odpowiednio [...] i [...]. Brak uzyskania zakładanego wskaźnika obrazującego pokrycie kosztów przychodami nie powodował braku możliwości produkcji lub zakupu

¹⁷⁸ Dalej także: system [...].

¹⁷⁹ Uchwała nr 740/2021 Zarządu Spółki Telewizja Polska SA z dnia 2 września 2021 r. w sprawie zatwierdzenia *Procedury pozyskiwania i oceny propozycji audycji telewizyjnych*, dalej także: uchwała w sprawie oceny propozycji, uchwała nr 740/2021.

¹⁸⁰ Dalej także: Procedura oceny propozycji.

¹⁸¹ Załącznik nr 2 do uchwały w sprawie oceny propozycji – harmonogram ramowy dla projektu systemu informatycznego do pozyskiwania i oceny propozycji audycji telewizyjnych (RiO).

¹⁸² Stanowiącej załącznik nr 1 do uchwały w sprawie *pozyskiwania audycji*.

¹⁸³ Wynikającej z przyjętej i obowiązującej w Spółce *Procedury antykorupcyjnej*.

¹⁸⁴ Uchwała nr 64/2014 Zarządu Spółki Telewizja Polska SA z dnia 4 lutego 2014 r. w sprawie *zasad kalkulacji kosztów i przychodów przy podejmowaniu decyzji zakupowych i produkcyjnych w odniesieniu do audycji telewizyjnych emitowanych w Programie 1 i Programie 2*, dalej także: uchwała kosztowa, uchwała nr 64/2014.

¹⁸⁵ Zgodnie z § 1 ust. 1 uchwały kosztowej, w okresie objętym kontrolą, wskaźnika pokrycia kosztów nie obliczano dla audycji o charakterze informacyjnym, religijnym, spektakli teatru telewizji, koprodukcji i pojedynczych filmów kinowych. Uregulowano określenie współczynnika rozumianego jako stosunku spodziewanych przychodów w odniesieniu do poniesionych kosztów.

audycji. Wartość wskaźnika stanowiła informację pomocniczą do podjęcia decyzji związanych z produkcją lub zakupem audycji.

Szczegółowym badaniem w zakresie wskaźnika wartości pokrycia kosztów przychodami objęto audycje emitowane w latach 2021-2022 w Programie 1 i Programie 2. W przypadku 131 audycji Programu 1 zakładaną lub większą wartość wskaźnika osiągnęło w odniesieniu do 59 audycji (45%), dla 24 audycji (18%) na dzień 9 marca 2023 r.¹⁸⁶ nie podano osiągniętych wartości. Planowane pokrycie powstałych kosztów przychodami nie zostało zrealizowane zgodnie z zamierzeniami w 48 audycjach (37%).

W okresie objętym kontrolą w Programie 2 wskaźnik pokrycia kosztów oszacowano dla 76 audycji. Wartości zaplanowane lub większe osiągnięto w przypadku 27 audycji (36%), dla 17 (22%) nie wskazano osiągniętej wartości, a brak osiągnięcia założonego wskaźnika pokrycia kosztów wystąpił w 32 (42%) przypadkach.

(akta kontroli str. 729-735, 906-926, 1086-1092, 1234-1245, 1818-1985, 4249-4261, 5821a-5821b)

W drodze Uchwały Nr 198/2019 Zarządu Spółki Telewizja Polska SA z dnia 26 marca 2019 r. w sprawie wprowadzenia Zasad kalkulacji i rozliczania w Telewizji Polskiej S.A. kosztów produkcji wewnętrznej i zewnętrznej realizowanej przez AKRiO, AKPDiAS, AKFiS, Agencję Kreacji Teatru Telewizji Polskiej, Centrum Usług Produkcyjnych¹⁸⁷ oraz Oddziały Terenowe¹⁸⁸ określono zasady kalkulacji cen produkcji realizowanej przez Agencję Kreacji. Ponadto uchwałą w sprawie rozliczania kosztów Agencji, CUP i Oddziałów scharakteryzowano zasady kalkulacji cen: usług realizowanych przez CUP w zakresie wynajmu zasobów produkcyjno-technicznych oraz sprzedaży wewnętrznej, tj. produkcji wykonywanej przez Oddziały Terenowe TVP SA. Zasady wprowadzone uchwałą nr 198/2019 wskazały podstawy kalkulacji cen, części składowe bezpośrednich i rzeczywistych kosztów produkcji oraz określiły zakres ewidencji kosztów¹⁸⁹.

(akta kontroli str. 729-735, 906-926, 5821a-5821b)

W latach 2021-2022 obowiązywały uchwały w sprawie terminów zapłaty¹⁹⁰. Zgodnie z ich postanowieniami jednostki organizacyjne przygotowujące projekty umów były zobowiązane do zamieszczania w tych projektach terminu zapłaty przez Spółkę wynagrodzenia za wykonaną umowę lub jej część. Zgodnie z § 1 ust. 2 uchwały nr 1020/2021 w sprawie terminów zapłaty, faktura lub rachunek mogły zostać wystawione przez kontrahenta na podstawie umowy wyłącznie po potwierdzeniu w imieniu Spółki wykonania tej umowy w całości lub w tej części, którą strony wskazały w umowie jako podstawę do rozliczenia częściowego.

(akta kontroli str. 729-735, 906-926, 1677-1679, 5821a-5821b)

W dniu 20 sierpnia 2014 r. Zarząd Spółki TVP podjął Uchwałę nr 393/2014¹⁹¹. Zapisy regulacji wskazywały, że zawarcie umowy cywilnoprawnej z pracownikiem Spółki

¹⁸⁶ Pismo znak: TBPR/0821-9/23(561) z dnia 9 marca 2023 r.

¹⁸⁷ Dalej także: CUP.

¹⁸⁸ Dalej także: uchwała w sprawie rozliczania kosztów Agencji, CUP i Oddziałów lub uchwała nr 198/2019.

¹⁸⁹ We właściwych Miejscach Powstawania Kosztów, dalej także: MPK.

¹⁹⁰ Uchwała nr 264/2014 Zarządu Spółki TVP SA z dnia 3 czerwca 2014 r. w sprawie terminów zapłaty przez Spółkę Telewizja Polska S.A. wynagrodzenia z tytułu zawieranych umów oraz Uchwała nr 1020/2021 Zarządu TVP SA z dnia 16 grudnia 2021 r. w sprawie terminów zapłaty przez Spółkę Telewizja Polska S.A. wynagrodzenia z tytułu zawieranych umów, Dalej także: uchwała nr 1020/2021, uchwała w sprawie terminów zapłaty.

¹⁹¹ Uchwała nr 393/2014 Zarządu Spółki Telewizja Polska Spółka Akcyjna z dnia 20 sierpnia 2014 r. w sprawie zasad udzielania zgody na zawieranie umów cywilnoprawnych z pracownikami TVP S.A. oraz wyłączenia

powinno być poprzedzone uzyskaniem zgody Członka Zarządu TVP SA. Zakaz zawierania przedmiotowych umów obowiązywał, gdy: umowa cywilnoprawna nosiła znamiona umowy o pracę, dotyczyła prac wynikających z obowiązków określonych stosunkiem pracy lub zawarcie umowy było sprzeczne z interesem gospodarczym Spółki. Ponadto Uchwałą nr 393/2014 zakazano uczestniczenia w procesie negocjacyjnym i/lub decyzyjnym osobom powiązanim rodzinnie, osobowo lub majątkowo z kontrahentem.

Najwyższa Izba Kontroli zauważa, że o ile osoby powiązane rodzinnie lub majątkowo z kontrahentem nie mogły brać udziału w procesach decyzyjnych i negocjacyjnych, o tyle w latach 2021-2022 w Spółce nie opracowano i nie wdrożono procedur regulujących kwestię procesu zatrudniania osób powiązanych rodzinnie lub majątkowo z pracownikami, współpracownikami lub kontrahentami¹⁹², od których TVP SA była zależna. Brak skodyfikowania zasad w zakresie płatnego angażowania osób powiązanych, w tym zasad dotyczących dokumentowania wyboru i zasadności ich zatrudnienia, sprawił, że realizacja zadań z zakresu przeciwdziałania korupcji oraz konfliktom interesów może być utrudniona ze względu na brak systemowego ugruntowania tego zagadnienia w wewnętrznych regulacjach Telewizji Polskiej SA.

W okresie objętym kontrolą zidentyfikowano dwa przypadki zatrudnienia¹⁹³ osób powiązanych rodzinnie z pracownikiem Telewizji¹⁹⁴ lub jej kontrahentem¹⁹⁵.

(akta kontroli str. 729-735, 906-926, 1086-1092, 2083-2267, 5482-5513, 5810-5821b)

Uchwałą nr 95/2023 z dnia 8 lutego 2023 r. w Spółce wprowadzono *Politykę przeciwdziałania nadużyciom i korupcji w Telewizji Polskiej S.A.*¹⁹⁶

Jak wyjaśnił Dyrektor Biura Audytu i Kontroli Wewnętrznej¹⁹⁷, na późne wdrożenie *Polityki antykorupcyjnej* wpłynęły: brak jednostki organizacyjnej wyznaczonej do opracowania przedmiotowego dokumentu, zmiany organizacyjne samego BAIKW oraz konieczność poddania pod konsultacje koncepcji związanych z ostatecznym kształtem dokumentu.

Najwyższa Izba Kontroli zauważa, że wprowadzona *Polityka antykorupcyjna* nie uregulowała kwestii przyjmowania przez pracowników TVP prezentów, upominków, gadżetów, etc. od partnerów biznesowych. Zawarcie takich zapisów mogłoby uzupełnić postanowienia *Polityki* w obszarze przeciwdziałania zagrożeniom powstawania nadużyć i korupcji, zwłaszcza w kontekście wskazania, że regulacja ta miała określać podstawowe zasady i wymagania wspomnianego wyżej przeciwdziałania. Do dnia 27 czerwca 2023 r. w Spółce nie wdrożono również

z procesu negocjacyjnego i/lub decyzyjnego przy zawieraniu umów cywilnoprawnych osób powiązanych rodzinnie oraz mających inne niż rodzinne powiązania o charakterze osobowym lub majątkowym z kontrahentem TVP S.A., dalej także: uchwała nr 393/2014.

¹⁹² W tym w przypadkach w których kontrahent był jedynym krajowym posiadaczem praw do sprzedaży licencji i praw, z których korzystała Spółka.

¹⁹³ Identyfikacja przypadków związanych z realizacją zadań w obszarze organizacji, utworzenia, utrzymania i prowadzenia serwisu i aplikacji SwipeTo. Przypadki zatrudniania osób spokrewnionych były wykrywane w drodze audytów i kontroli wewnętrznych.

¹⁹⁴ Z osobą spokrewnioną z pracownikiem Telewizji Polskiej SA pełniącym w okresie objętym kontrolą funkcje kierownicze; wynagrodzenie uzyskane z tytułu umowy cywilnoprawnej wyniosło [...] zł brutto.

¹⁹⁵ Z osobą spokrewnioną z jednym z głównych licencjodawców Spółki, od którego zakupiono licencję na realizację wieloodcinkowej i wieloedycyjnej audycji rozrywkowej; wynagrodzenie uzyskane z tytułu umowy cywilnoprawnej wyniosło [...] zł brutto.

¹⁹⁶ Uchwała nr 95/2023 Zarządu Spółki Telewizja Polska SA z dnia 8 lutego 2023 r. w sprawie wprowadzenia *Polityki przeciwdziałania nadużyciom i korupcji w Telewizji Polskiej S.A.* wraz z załącznikiem nr 1, dalej także: *Polityka antykorupcyjna*.

¹⁹⁷ Dalej także: BAIKW.

całościowej procedury związanej z przeciwdziałaniem konfliktowi interesów. Dyrektor Biura Spraw Korporacyjnych¹⁹⁸ wskazał, że w okresie objętym kontrolą w TVP SA obowiązywały regulacje związane z przeciwdziałaniem ryzyku wystąpienia konfliktu interesów oraz przeciwdziałaniem korupcji w zakresie m.in. zakazu konkurencji, udzielania zamówień publicznych oraz niektórych procesów zakupowych, współpracy z producentami zewnętrznymi, procesu rekrutacji, działań z zakresu produkcji i rekrutacji pracowników, co wskazuje na skalę rozproszenia regulacji w przedmiotowym obszarze.

W okresie od dnia 29 marca 2021 r. do dnia 19 maja 2023 r. jedynie w Biurze Spraw Korporacyjnych w drodze pisma służbowego znak: 1/2021 z dnia 29 marca 2021 r.¹⁹⁹ uregulowano kwestie związane z przyjmowaniem przez pracowników tej jednostki podarunków, gadżetów, prezentów, etc. od kontrahentów zewnętrznych Spółki. Dyrektorzy 25 z 31²⁰⁰ działów Zakładu Głównego wyjaśnili, że w podległych im jednostkach w okresie od dnia 1 stycznia do dnia 19 maja 2023 r. nie uregulowano przedmiotowych kwestii. Ponadto w 25 jednostkach nie prowadzono na użytek wewnętrzny rejestrów lub list związanych z odnotowaniem otrzymania przez pracowników Spółki podarków lub prezentów od kontrahentów zewnętrznych. Najwyższa Izba Kontroli zauważa, że wdrożona w lutym 2023 r. *Polityka antykorupcyjna* może okazać się nieskuteczna w zakresie minimalizowania ryzyka korupcji m.in. ze względu na to, że pracownicy 25 jednostek nie zostali wprost i jednoznacznie zobligowani do nieprzyjmowania prezentów od kontrahentów zewnętrznych. Treść przytoczonej *Polityki* nie zdefiniowała zakresu czynności związanych z bezpośrednim i pośrednim przyjmowaniem korzyści²⁰¹. Pod koniec kontroli NIK, tj. w dniu 6 lipca 2023 r. Zarząd TVP SA podjął Uchwałę Nr 604/2023 w sprawie wprowadzenia Zasad przyjmowania i wręczania prezentów w Telewizji Polskiej S.A.

(akta kontroli str. 729-735, 1036-1081, 1246-1252, 4262-4418, 5482-5513, 5810-5821)

W okresie objętym kontrolą Biuro Audytu i Kontroli Wewnętrznej przeprowadziło łącznie 17 audytów i 11 kontroli wewnętrznych²⁰², m.in. w obszarach produkcji audycji realizowanych w modelu wewnętrznym i zewnętrznym.

Kontrole i audyty przeprowadzono w trybie planowym, jak również w oparciu o bezpośrednie zlecenie działań kontrolnych przez Członka Zarządu lub Prezesa Zarządu Spółki.

W wystąpieniach pokontrolnych wskazywano na zidentyfikowanie działań niezgodnych z regulacjami Spółki, w tym w obszarze: zawierania umów z kontrahentami po rozpoczęciu przez nich zadań wynikających z tychże umów, niewłaściwie sprawowanego nadzoru producenckiego w zakresie prawidłowego rozliczania kosztów i zawierania umów przez kontrahentów, zawierania umów

¹⁹⁸ Dalej także: BSK, pismo znak: TVP/BSK-PH/0823-1/2022 z dnia 2 lutego 2023 r.

¹⁹⁹ Pismo służbowe nr 1/2021 w sprawie postępowania w przypadku otrzymania przez pracowników Biura Spraw Korporacyjnych okolicznościowych prezentów, upominków, gadżetów od kontrahentów zewnętrznych Spółki.

²⁰⁰ Informacji i wyjaśnień nie udzielili: Dyrektor-Redaktor Naczelny TVP3, Dyrektor-Redaktor Naczelny TVP Nauka, Dyrektor Biura Zakupów i Zamówień Publicznych, Dyrektor Biura Sprzedaży i Współpracy Międzynarodowej, Dyrektor Teatru Telewizji, Dyrektor-Redaktor Naczelny TVP World.

²⁰¹ Zapisy Procedury antykorupcyjnej odnosiły się do pracowników i partnerów biznesowych Spółki nie uwzględniając grupy zleceniobiorców powiązanych z Telewizją Polską SA – w Instrukcji współpracy z 2022 r. wskazano w § 7 ust. 1, że *producent zewnętrzny nie może dopuścić do udziału w produkcji audycji lub realizacji usługi osób będących pracownikami TVP bądź związanych z TVP stałym stosunkiem cywilnoprawnym*.

²⁰² Na podstawie informacji z pisma znak: BAKW-0821-10/2022(2022/2023(116) z dnia 26 stycznia 2023 r. BAIKW w 2021 r. raportowało również o przeprowadzonych postępowaniach wyjaśniających.

z istotnymi pracownikami Spółki bez jej zgody, tj. z naruszeniem zapisów *Instrukcji współpracy*.

Jak zauważa Najwyższa Izba Kontroli, w toku kontroli stwierdzono występowanie nieprawidłowości, które były już rozpoznawane w ramach wewnętrznej działalności BAIKW, co oznacza, że jednostki organizacyjne – w tym odpowiedzialne za kreację i produkcję – nadal powielają działania niezgodne z procedurami Telewizji.

(akta kontroli str. 729-901, 927-984, 1036-1081, 1540-1544, 5333-5469, 5544-5546)

Zgodnie z Częścią I. ust. 8 *Instrukcji współpracy z 2017 r.* wyłącznie uprawnionym do prowadzenia negocjacji w imieniu TVP z producentami wykonawczymi, koproducentami, podmiotami realizującymi usługi lub świadczenia na rzecz TVP SA był [...]TVP SA Ponadto zgodnie z Częścią IV. ust. 5 *Instrukcji współpracy z 2017 r.* [...] Dodatkowym dokumentem regulującym w latach 2021-2023 kwestie negocjacji były *Wytyczne Biura Negocjacji i Nadzoru Produkcji*²⁰³ wydane w celu zapoznania i zastosowania przez dyrektorów jednostek organizacyjnych TVP SA dobrych praktyk z zakresu prowadzenia negocjacji. Wspomniane *Wytyczne* powinny być stosowane we wszystkich modelach produkcji audycji, w których angażowano wkłady rzeczowe lub środki finansowe Spółki. W okresie objętym kontrolą BNiNP, jako jednostka odpowiedzialna za prowadzenie wsparcia dla jednostek organizacyjnych Telewizji Polskiej realizujących zadania w obszarze kreacji i produkcji w przedmiocie centralizacji procesu negocjacji oraz działań zmierzających do optymalizacji kosztów produkcji²⁰⁴, podjęła prace nad sporządzeniem założeń jednolitej i całościowej *Procedury negocjacyjnej*.

(akta kontroli str. 729-735, 906-926, 1036-1081, 1086-1092, 5551, 5659, 5780a-5787)

Najwyższa Izba Kontroli zauważa, że w Spółce nie wdrożono procedury, która swoim zakresem uregulowałaby całokształt działań związanych z procesami negocjacji i optymalizacji kosztów wynikających ze współpracy jednostek organizacyjnych Spółki z producentami wykonawczymi, koproducentami, podmiotami realizującymi usługi lub świadczenia na rzecz TVP SA. Biuro Negocjacji i Nadzoru Produkcji przygotowało założenia *Wewnętrznej procedury negocjacyjnej*, jednakże od dnia 25 listopada 2022 r. do dnia 20 czerwca 2023 r.²⁰⁵ nie zakończono procedowania regulacji i, tym samym, nie przekazano jej na posiedzenie Zarządu Spółki celem wprowadzenia do obiegu organizacyjnego i stosowania.

Najwyższa Izba Kontroli zauważa, że do dnia 20 czerwca 2023 r. Spółka nie wdrożyła regulacji w zakresie precyzyjnego określenia przebiegu i obowiązków związanych z negocjacjami prowadzonymi w odniesieniu do produkcji audycji. Przykład mogą stanowić kwestie dobrowolności wdrażania przez jednostki kreacji i produkcji zaleceń optymalizacyjnych BNiNP oraz brak mechanizmów wskazujących ścieżkę postępowania w przypadku zidentyfikowania przekroczenia przez producenta lub koproducenta wysokości pozycji kosztowych w stosunku do aktualnych stawek rynkowych.

(akta kontroli str. 729-735, 906-926, 1036-1081, 1086-1092, 2270-2272, 4815-4816, 5551, 5659, 5780a-5787)

²⁰³ Wytyczne Biura Negocjacji i Nadzoru w sprawie Zespołu Negocjacyjnego stanowiące załącznik do pisma znak: BAKW-0821-3/2020(2317) z dnia 16 grudnia 2020 r. dot. realizacji wystąpienia pokontrolnego NIK w zakresie kontroli pn. *Zakup produkcji zewnętrznej przez Telewizję Polską S.A.*

²⁰⁴ Na podstawie regulaminów organizacyjnych TVP SA oraz regulaminów wewnętrznych BNiNP obowiązujących w latach 2021-2022.

²⁰⁵ Pismo znak: BNNP/0821-11/2023(1195/2023)w. z dnia 20 czerwca 2023 r.

Do dnia 23 maja 2023 r. jednostki organizacyjne Telewizji Polskiej SA nie opracowały i nie wdrożyły regulacji określających postępowanie w odniesieniu do produkcji audycji dedykowanych do dystrybucji nieliniowej. Brak podjęcia takich uregulowań sprawił, że w odniesieniu do objętych badaniem audycji *Kamper Polska* oraz *Love me or leave me – kochaj albo rzuć* nie opracowano m.in. zasad obliczania wskaźnika pokrycia kosztów przychodami, procesu rejestracji w systemie ROPAT oraz nie uchwalono procedur kompleksowo regulujących kwestię produkcji audycji przeznaczonych do odtwarzania poprzez użycie serwisu VOD.tvp.pl, serwisu i aplikacji SwipeTo, portalu tvp.pl lub platform przekazujących treści wytworzone przez Spółkę w drodze streamingu. Jak zauważa NIK, brak sporządzenia regulacji dotyczących bezpośrednio produkcji audycji nieliniowych sprawił, że jednostki organizacyjne realizujące ten model produkcji wskazywały na możliwość odstępiania od przestrzegania procedur Spółki. Należy przy tym podkreślić, że procedury i regulacje Telewizji, w tym w obszarze Systemu ROPAT oraz *Instrukcji i Procedury produkcyjnej* nie zawierały wyłączeń ich zastosowania w odniesieniu do audycji udostępnianych w telewizji nieliniowej.

(akta kontroli str. 729-736, 906-926, 1805-1823, 5727-5736, 5797-5799, 5804-5807)

Kontroli poddano proces produkcji losowo wybranych dziewięciu audycji²⁰⁶ wykazanych przez jednostki organizacyjne TVP SA jako produkcje wewnętrzne²⁰⁷. Stwierdzono, że w przypadku trzech audycji dokonano ich rejestracji w systemie ROPAT, choć ze względu na ich charakter²⁰⁸ nie było to wymagane; cztery audycje nie zostały zarejestrowane w systemie, co było zgodne z *Zasadami ramowymi ROPAT*; dwie audycje nie zostały zaś zarejestrowane, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 729-735, 1246-1252, 1262-1265, 1301-1319, 1323-1325, 1335-1342, 1345-1347, 1449-1535, 1527-1528, 1680-1732, 2048-2267, 5727-5736, 5743-5744, 5749, 5752-5762)

W odniesieniu do pięciu²⁰⁹ z dziewięciu wylosowanych audycji z 12 podmiotami zawarto łącznie 42 umowy w zakresie zakupu czasu antenowego i pozyskania przychodów pochodzących z emisji audycji, lokowania produktu lub sponsoringu²¹⁰. Łączna wysokość netto zawartych umów wynosiła 9 931,9 tys. zł, jednakże ostateczna kwota zapłaty wyniosła 9 886,9 tys. zł netto. Uwzględniając stawkę podatku VAT ostateczny koszt brutto wyniósł 12 059,7 tys. zł.

(akta kontroli str. 729-735, 1246-1252, 1266-1271, 5514-5529)

Zgodnie z § 2 ust. 1 *Instrukcji zabezpieczania i windykacji należności*²¹¹ nota odsetkowa powinna być wystawiona za czas opóźnienia w zapłacie za okres od dnia następującego po ustalonym terminie zapłaty do dnia rzeczywistej zapłaty według

²⁰⁶ Sylwester Marzeń z Dwójką edycje 2021/2022 i 2022/2023, koncerty: Murem za polskim mundurem, Wierzę w lepszy świat, Solidarni z Ukrainą, część realizacji programu The Voice of Poland, Konferencja ramówkowa TVP SA wiosna 2021, Kamper Polska, Love me or leave me – kochaj albo rzuć.

²⁰⁷ Na podstawie zestawień sporządzonych przez jednostki organizacyjne Zakładu Głównego TVP oraz informacji przekazanych przez BRiK.

²⁰⁸ Audycje te były realizowane w oparciu o tryb szybkiego przebiegu, uregulowany w zapisach *Instrukcji Procedury produkcyjnej*.

²⁰⁹ Audycje: Sylwester Marzeń z Dwójką, lata 2021/2022 i 2022/2023, Kamper Polska, Murem za Polskim mundurem, Solidarni z Ukrainą.

²¹⁰ W tym działania związane ze sponsoringiem lub lokowaniem produktów w audycjach emitowanych w mediach interaktywnych.

²¹¹ Stanowiącej załącznik do uchwały nr 261/2014 Zarządu Spółki Telewizja Polska Spółka Akcyjna z dnia 3 czerwca 2014 r. zmieniającej *Instrukcję zabezpieczania i windykacji należności*, której tekst jednolity stanowi załącznik do Uchwały Nr 641/2013 Zarządu Spółki TVP SA.

stopy odsetek określonej w umowie. W żadnej z dziewięciu audycji wylosowanych do zbadania nie wystawiono not odsetkowych.

(akta kontroli str. 729-735, 1246-1252, 1262-1265, 1301-1319, 1335-1342, 1345-1347, 1449-1535, 1527-1528, 1677-1732, 5727-5736, 5743-5744, 5749, 5752-5762)

W okresie objętym kontrolą w AKRiO oraz OKiSI (następnie TVP+) nie opracowano przesłanek określających i uzasadniających zastosowanie i różnicowanie stawek wynagrodzeń artystów i wykonawców usług, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1545-1635, 1648-1649, 2021-2067, 2268-3581, 5149b-5156, 5482-5513)

W związku z audycją *Sylwester Marzeń z Dwójką 2021/2022*²¹² zawarto 17 umów w zakresie sponsoringu lub lokowania produktu. Łączna wartość netto przedmiotowych umów dla danej audycji wynosiła 4 206,5 tys. zł, z czego największy wkład wniesiony przez jeden podmiot²¹³ wyniósł 2 032,5 tys. zł. Spółki o istotnym znaczeniu dla gospodarki państwa²¹⁴ wniosły wkład finansowy w łącznej wysokości 3 456,5 tys. zł netto.

Dwa z sześciu podmiotów zlecających Spółce działania sponsoringowe, usługi lokowania lub emisję reklam i komunikatów komercyjnych w związku z *Sylwestrem 2021/2022* nie były zakwalifikowane jako spółki strategiczne²¹⁵.

Z kolei w związku z audycją sylwestrową organizowaną na przełomie lat 2022/2023²¹⁶ podpisano 17 umów o łącznej wartości netto wynoszącej 4 009,8 tys. zł. W okresie od dnia 1 stycznia do dnia 30 kwietnia 2023 r. z tytułu umów sponsorskich lub zawartych w obszarze lokowania produktu w związku z *Sylwestrem 2022/2023* strategiczne spółki Skarbu Państwa zapłaciły na rzecz Telewizji Polskiej SA kwotę 3 711,5 tys. zł netto.

Jedynie jeden z siedmiu podmiotów sponsorujących lub lokujących produkty w audycji sylwestrowej 2022/2023 nie znajdował się w wykazie spółek o istotnym znaczeniu dla gospodarki państwa²¹⁷.

(akta kontroli str. 729-735, 1246-1252, 1266-1271, 5514-5529)

Szczegółowym badaniem objęto 200 losowo wybranych umów, zawartych w ramach usług związanych z realizacją audycji produkowanych w modelu wewnętrznym. W każdej z umów zawarto zapisy zabezpieczające interesy Spółki, w tym poprzez nabycie autorskich praw majątkowych i praw zależnych²¹⁸ oraz możliwość nałożenia przez TVP SA kar umownych w wyniku stwierdzenia naruszeń zapisów umów. Ponadto usługodawców weryfikowano pod kątem występowania w Krajowym Rejestrze Dłużników oraz w wewnętrznych listach niesolidnych kontrahentów. W latach 2021-2022 część umów z artystami i wykonawcami zawierano przed zawarciem porozumień produkcyjnych, co było zgodne z § 10 ust. 3 *Instrukcji*

²¹² Dalej także: *Sylwester 2021/2022*.

²¹³ Polska spółka, której obszarami działalności były [...].

²¹⁴ Na podstawie rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 24 września 2021 r. w sprawie wykazu spółek o istotnym znaczeniu dla gospodarki państwa (Dz. U. poz. 1782), dalej także: *rozporządzenie w sprawie wykazu spółek*. Spółki określane będą w dalszym tekście wystąpienia jako strategiczne spółki Skarbu Państwa.

²¹⁵ Zgodnie z załącznikiem do rozporządzenia w sprawie wykazu spółek.

²¹⁶ Dalej także: *Sylwester Marzeń z Dwójką 2022/2023* lub *Sylwester 2022/2023*.

²¹⁷ Zgodnie z załącznikiem do rozporządzenia w sprawie wykazu spółek.

²¹⁸ Umowy zawierane w związku z twórczymi i artystycznymi działaniami w obszarze audycji o charakterze rozrywkowym.

produkcyjnej oraz § 38 ust. 21 *Procedury produkcyjnej*. Zawarcie przedmiotowych umów poprzedzono złożeniem wniosków i uzyskaniem zgody²¹⁹ Zarządu TVP SA. W żadnym wypadku nie stwierdzono dokonania płatności na kwotę wyższą niż umowna.

(akta kontroli str. 1370-1372, 1549-1635, 2033-3581, 5142-5149a)

Z przedstawionej dokumentacji wynika, że w odniesieniu do dziewięciu zbadanych produkcji wewnętrznych nie odnotowano przypadku, w którym uzasadnieniem dla odstąpienia od realizacji umowy byłaby siła wyższa. W obszarze realizacji audycji sylwestrowej 2022/2023 doszło do rezygnacji artysty z występu²²⁰. W dniu 29 listopada 2022 r. TVP S.A. zawarła umowę²²¹ z artystką Mel C. Przedmiotem umowy było wykonanie występu artystycznego oraz realizacja działań promocyjnych związanych z koncertem sylwestrowym. W dniu 12 stycznia 2023 r. Spółka, w związku z niewykonaniem przez kontrahenta zobowiązań²²², wystosowała do niego pismo rozwiązujące umowę, w którym wezwano go do zwrotu wypłaconej pierwszej transzy wynagrodzenia ([...] tys. zł netto) oraz zapłaty kary umownej w wysokości [...] tys. zł netto. Jako podstawę do naliczenia kary umownej wskazano § 6 ust. 2 pkt 1 umowy z dnia 29 listopada 2022 r. W dniu 7 lutego 2023 r. kontrahent zwrócił kwotę I transzy wynagrodzenia. Do dnia 16 czerwca 2023 r. kontrahent nie dokonał zapłaty nałożonej przez Spółkę kary umownej w wysokości [...] tys. zł.

W okresie objętym kontrolą Dyrektor AKRiO nie skorzystała z przysługującego uprawnienia²²³ do wprowadzenia procedury zabezpieczenia i windykacji należności w kierowanej jednostce.

(akta kontroli str. 729-735, 1246-1252, 1262-1265, 1301-1319, 1335-1342, 1345-1347, 1449-1535, 1527-1528, 1680-1732, 2268-3581, 5149a-5168, 5727-5736, 5743-5744, 5749, 5752-5762)

Jak zauważa NIK, w umowach zawieranych z artystami i wykonawcami Spółka nie ujmowała zapisów o naliczaniu odsetek za zwłokę w przypadku nieterminowego zwrotu należności wynikających z wypowiedzenia umowy lub nałożenia kar.

(akta kontroli str. 1370-1372, 1549-1635, 2033-2047, 2268-3581, 5142-5149a)

Pomimo zakontraktowania głównej gwiazdy zagranicznej na koncert sylwestrowy 2022/2023, Spółka podjęła działania zmierzające do pozyskania zastępstwa. Ostatecznie działania te przyniosły skutek w postaci zaangażowania zespołu Black Eyed Peas jako głównej gwiazdy audycji rozrywkowej. Wynagrodzenie uprzednio zakontraktowanej artystki miało wynosić [...] tys. zł netto i było dziewięciokrotnie niższe od wynagrodzenia zespołu, które zgodnie z umową wyniosło [...] tys. USD²²⁴. W związku z prowadzeniem negocjacji i poszukiwań w newralgicznym okresie²²⁵,

²¹⁹ Potwierdzone wydaniem uchwał Zarządu Spółki Telewizja Polska SA w sprawach zatwierdzenia imiennych wykazów artystów i wykonawców.

²²⁰ Umowa nr 628255/KRO/22 zawarta w dniu 29 listopada 2022 r. z agencją reprezentującą gwiazdę główną Sylwestra 2022/2023.

²²¹ Umowa nr 628255/KRO/22 z agencją reprezentującą gwiazdę główną Sylwestra 2022/2023.

²²² Tj. niezrealizowaniu w dniu 31 grudnia 2022 r. występu artystycznego wraz z brakiem udziału w działaniach promujących wydarzenie w okresie poprzedzającym tę datę.

²²³ Zgodnie z § 14 Instrukcji zabezpieczenia i windykacji należności stanowiącej załącznik do Uchwały nr 261/2014 Zarządu Spółki TVP SA z dnia 3 czerwca 2014 r.

²²⁴ Do wynagrodzenia nie zaliczono kosztów m.in. podróży i noclegów.

²²⁵ W którym artyści pozostający w obszarze zainteresowania Spółki byli już zakontraktowani na występy okolonoworoczne lub byli zainteresowani wysokimi stawkami zatrudnienia wynikającymi z konieczności szybkiego zawarcia umów.

Spółce nie udało się wynegocjować obniżenia kosztów wynagrodzenia grupy artystycznej.

(akta kontroli str. 729-730, 1246-1252, 1301-1319, 1449-1516, 1527-1535, 5720-5723)

Zgodnie z umową z dnia 21 grudnia 2022 r. całość wynagrodzenia ww. artysty (zespołu) występującego w wydarzeniu Sylwester Marzeń z Dwójką 2022/2023 wypłacono w dniu 23 grudnia 2022 r. Postępowanie Spółki w zakresie wypłaty całości wynagrodzenia przed realizacją usługi opisano szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 729-730, 2268-2572)

W umowie zawartej z główną gwiazdą Sylwestra 2022/2023 umieszczono zapisy kontraktujące występ w formule [...], co oznacza, że wynagrodzenie w wysokości [...] tys. USD wypłacono artystom za wykonanie sześciu utworów z uwzględnieniem zaangażowania i odtworzenia nagranej wcześniej ścieżki dźwiękowej.

Jak wyjaśniła²²⁶ Dyrektor AKRiO, zastosowanie [...] wynikało z warunków atmosferycznych, w jakich realizowana była audycja. Dodatkowym uzasadnieniem zastosowania [...] i [...] miały być motywy ekonomiczne – występ realizowany przez artystów w tej formie był związany z poniesieniem niższych kosztów.

Zapisy o takim zakresie nie zostały ujęte w innych umowach zawartych w latach 2021-2022 z wykonawcami i artystami, w tym zagranicznymi. Jednocześnie należy zauważyć, że w drodze umowy żaden z artystów i wykonawców biorących udział w koncertach sylwestrowych nie został zobowiązany do zaprezentowania występu w wersji *na żywo*²²⁷.

(akta kontroli str. 2268-3581)

Łączny koszt realizowanych przez AKRiO w latach 2021-2023 ośmiu audycji poddanych badaniu wyniósł 62 693,7 tys. zł. Każda z tych produkcji posiadała udokumentowany przebieg negocjacji w zakresie zawierania porozumień na realizację audycji rozrywkowych²²⁸. Łączna kwota kosztów, które w drodze negocjacji zoptymalizowano wynosiła 9 252 564,28 zł.

(akta kontroli str. 729-735, 1246-1252, 1262-1265, 1301-1319, 1335-1342, 1345-1347, 1449-1535, 1527-1528, 1680-1732, 5727-5736, 5743-5744, 5749, 5752-5762.)

Jedną z produkcji realizowanych przez Ośrodek Kanałów i Serwisów Internetowych była audycja rozrywkowa *Love me or leave me – kochaj albo rzuć*, realizowana w formie produkcji wewnętrznej, którą poprzedzono przeprowadzeniem negocjacji. W ich wyniku w odniesieniu do 37 pozycji ujętych w kosztorysie zaangażowanego usługodawcy kompleksowego w drodze optymalizacji obniżono koszty o [...] tys. zł. Jak zauważa NIK, wynagrodzenie prowadzącej program zoptymalizowano w całości po stronie usługobiorcy, jednakże całkowitą realizację tej pozycji kosztowej poniosła bezpośrednio Spółka. Zgodnie z notatką BNiNP²²⁹, kosztorys wynikowy ww. produkcji powinien zostać złożony przez kierownika produkcji do dnia 25 września 2023 r.

²²⁶ Pismo znak: AKRiO/0821-48/2023(862w) z dnia 29 czerwca 2023 r.

²²⁷ Na podstawie 200 umów zbadanych w drodze doboru losowego, jednakże obejmujących wszystkie umowy zawarte z wykonawcami i artystami w ramach koncertów sylwestrowych organizowanych w latach 2021/2022 i 2022/2023.

²²⁸ Dla audycji realizowanych w trybie tzw. *szybkiego przebiegu* proces negocjacji był prowadzony na bieżąco, prowadząc do powstania końcowych kosztorysów wynikowych.

²²⁹ Notatka znak: BNNP/52-1273/2022(2254/2022)w. z dnia 26 października 2022 r.

(akta kontroli str. 1720a-1732, 5142-5149a, 5482-5513, 5734-5742)

Umowę z osobą prowadzącą audycję [...] zawarto już po realizacji usługi, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Jak wynika z wyjaśnień przedstawionych przez zleceniobiorcę i pracowników TVP+, osoba wybrana do roli prowadzącej program nie posiadała doświadczenia w zakresie prowadzenia audycji rozrywkowych, w tym programów rozrywkowych profilowanych jako *reality show*, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1720a-1732, 5142-5149a, 5482-5513, 5734-5742)

W latach 2021-2022 produkcje wytworzone przez AKRiO uzyskały nagrody lub wyróżnienia w drodze krajowych lub zagranicznych konkursów. W 2022 r. audycja *Kamper Polska* zwyciężyła w konkursie PITCH & PLAY LIVE! organizowanym podczas konferencji NATPE Budapeszt. Ponadto w okresie objętym kontrolą audycje lub osoby powiązane z audycjami produkowanymi przez TVP otrzymywały nagrody Telekamery²³⁰ i Wiktory.

(akta kontroli str. 5752-5762, 5788-5789)

W obszarze produkcji zewnętrznych badaniem objęto 14 audycji²³¹, których łączna wartość²³² wynosiła 105 569,1 tys. zł. Podpisanie umów w każdym przypadku poprzedzono wydaniem uchwał Zarządu TVP SA w przedmiocie wyrażenia zgody na zawarcie umów produkcyjnych lub koprodukcyjnych, porozumień lub realizację usług, co było działaniem zgodnym z *Instrukcją produkcyjną* i *Procedurą produkcyjną*. Ponadto w treści każdej z umów wskazano upoważnienie dla dyrektora jednostki organizacyjnej do zawierania aneksów do umów podstawowych wraz z zastrzeżeniem, że aneksy nie mogły zmieniać kwoty umowy, wkładu Spółki w produkcję audycji lub prowadzić do zmniejszenia zakresu praw Telewizji Polskiej SA. W tym przedmiocie dyrektorów jednostek obowiązywały pełnomocnictwa szczególne. W zbadanej próbie nie zidentyfikowano nieprawidłowości związanych z przekroczeniem zakresu wskazanych wyżej pełnomocnictw²³³.

(akta kontroli str. 729-735, 1031-1035, 1272-1279, 1370-1372, 4421-4433, 4707-5069, 5470-5481, 5790-5796)

W każdej z umów zawartych w obszarze 14 produkcji zewnętrznych zawierano zapisy zabezpieczające interesy Spółki, w tym: prowadzenie nadzoru ze strony pracowników²³⁴ Spółki nad realizacją usługi, warunki transzowego²³⁵ systemu wynagrodzenia oraz informujące producentów zewnętrznych o możliwości nałożenia kar umownych w wyniku stwierdzenia naruszeń zapisów umów. Umowy lub zawierane do nich aneksy uwzględniały zapisy dotyczące sponsoringu i lokowań produktów w ramach danej produkcji.

(akta kontroli str. 729-735, 1031-1035, 1272-1279, 1370-1372, 4421-4433, 4707-5069, 5076-5078, 5085-5141, 5790-5796)

²³⁰ W latach 2021-2022 Telekamery przyznano m.in. w zakresie kategoriach juror (Cleo – *The Voice Kids*), osobowość telewizyjna (Tadeusz Sznuć), program rozrywkowy (*Rolnik szuka żony*), pismo znak: AKRiO/0821-46/2023(855w) z dnia 26 czerwca 2023 r.

²³¹ Badaniem objęto również produkcję audycji wieloedcinkowych, cyklicznych, w których rozpoczęcie prac produkcyjnych rozpoczęło się w latach 2016-2020.

²³² Koszt wynikający z zaakceptowanych kosztorysów wynikowych, z uwzględnieniem specyfiki rozliczania audycji wieloedcinkowych i cyklicznych.

²³³ Badaniu poddano umowy podstawowe i wszystkie zawarte do nich aneksy.

²³⁴ W roli producentów nadzorujących.

²³⁵ Polegającego na wypłacie określonej części wynagrodzenia po zaakceptowaniu przez producenta ze strony Telewizji Polskiej SA kolejnych etapów prac produkcyjnych.

W umowach zawartych z podmiotami realizującymi usługi lub świadczenia produkcyjne na rzecz TVP SA zawierano postanowienia dotyczące wymogu złożenia pisemnego uzasadnienia w zakresie planowanych przesunięć względem kosztorysu planowanego pomiędzy grupami kosztów o wyższym niż dozwolony udział procentowy i możliwości ich dokonywania po uzyskaniu zgody dyrektora odpowiedniej jednostki organizacyjnej TVP SA, zgodnie z postanowieniami *Instrukcji współpracy z lat 2017-2022*.

(akta kontroli str. 729-735, 1031-1035, 1272-1279, 1370-1372, 4421-4433, 4707-5069, 5076-5078, 5085-5141, 5790-5796)

W odniesieniu do każdej z objętych badaniem 14 wybranych losowo audycji stwierdzono przeprowadzenie udokumentowanych negocjacji, których celem była optymalizacja kosztów przedstawionych w kosztorysach. Łączna kwota zoptymalizowanych kosztów zbadanych produkcji wyniosła 24 664,4 tys. zł. W przypadku czterech produkcji²³⁶ podjęcie negocjacji nie skutkowało obniżeniem kosztów produkcji. Ponadto koszt produkcji audycji [...] był wyższy w stosunku do pierwotnie przesłanego porozumienia o 8 481,79 zł, jednakże w związku z koniecznością zawarcia przez AKFiS umowy z Usługodawcą przed rozpoczęciem zdjęć BNiNP warunkowo pozytywnie zaopiniowało zawarcie porozumienia produkcyjnego.

Wyniki analizy przebiegu negocjacji wskazują, iż w ich toku BNiNP²³⁷ stwierdzało występujące w kosztorysach prezentowanych przez kontrahentów nadmierne rozbudowanie kosztów w zakresie m.in. pionów reżyserskich, nieadekwatność stawek prezentowanych w kosztorysach do założeń rynkowych²³⁸ oraz brak współpracy koproducentów w zakresie optymalizacji dni zdjęciowych.

(akta kontroli str. 729-735, 1031-1035, 1272-1279, 1370-1372, 4421-4433, 4707-5069, 5076-5078, 5085-5141, 5470-5481, 5763-5780)

W obszarze negocjacji wystąpiły trudności w zakresie optymalizacji kosztów w dwóch²³⁹ przypadkach.

W notatce producenta wewnętrznego²⁴⁰ zaakcentowano trudności we współpracy kontrahentem²⁴¹ w obszarze optymalizacji kosztów związanych z produkcją filmu fabularnego pn. [...], w przypadku którego Spółka wniosła wkład w wysokości 14 070,5 tys. zł, co stanowiło 98,60% udziału w kosztach produkcji. Pomimo zwrócenia uwagi Dyrektorowi AKFiS na takie kwestie, jak symboliczny udział kontrahenta w produkcji, nieoptymalizowany budżet, brak ostatecznego kształtu scenariusza oraz brak możliwości właściwego przeprowadzenia negocjacji ze względu na narzucony reżim czasowy, umowę koprodukcyjną zawarto w ciągu 12 dni²⁴² od sporządzenia notatki przez producenta.

Notatką²⁴³ BNiNP udokumentowano dotychczasowy przebieg optymalizacji kosztów związanych z produkcją filmu fabularnego pt. [...]. W notatce wskazano m.in., że na utrudniony przebieg negocjacji wpłynął fakt niepowołania Zespołu Negocjacyjnego

²³⁶ Audycje: Raport Pileckiego, Na sygnale, Strzępy, Krawiec.

²³⁷ Notatki w zakresie opiniowania porozumień produkcyjnych.

²³⁸ W tym kosztów honorariów osób zatrudnionych w innych pionach produkcji.

²³⁹ W odniesieniu do produkcji jednej z trzech audycji, w których nie osiągnięto optymalizacji kosztów, Spółka w drodze przeprowadzonych negocjacji uzyskała korzystne warunki realizacji przedsięwzięcia, w tym zwiększenie przychodów wynikających z umowy.

²⁴⁰ Notatka znak: AKFiS/52-1300(2020)(2329) z dnia 17 grudnia 2020 r.

²⁴¹ [...].

²⁴² W dniu 29 grudnia 2020 r. z obowiązującą mocą wsteczną od dnia 20 grudnia 2020 r.

²⁴³ Notatka znak: BNNP/52-731/2021 (2043/2021)w. z dnia 20 października 2021 r.

oraz niechęć kontrahenta²⁴⁴ do ustępstw w zakresie kosztów wynikająca z faktu, że Spółka dołączyła do realizacji filmu jako koproducent na etapie okresu postprodukcji. Jak wskazał producent nadzorujący ze strony AKFiS, potencjał optymalizacyjny zawierały takie pozycje kosztowe jak: pion reżysera, operatora, scenografia, kostiumografia, koszty kamer z osprzętem oraz zgranie dźwięku. Deklarowany przez TVP SA wkład finansowy wynosił 5 000 tys. zł (13,58% ogólnych kosztów produkcji) i był znacznie niższy niż wkład²⁴⁵ finansowo-rzeczowy kontrahenta.

(akta kontroli str. 5470-5481)

Ustalono, że w odniesieniu do żadnej z 14 badanych produkcji audycji nie wystawiono not odsetkowych, nie powstały należności wynikające z nałożenia kar umownych, nie podjęto decyzji o wystąpieniu do drogę sądową w zakresie uzyskania wymagalnej zapłaty od kontrahenta, jak również nie złożono wniosków o dokonanie wpisu kontrahenta do Krajowego Rejestru Długów. Jak wynika z przedłożonej dokumentacji nie zaistniały przesłanki do podjęcia ww. działań.

(akta kontroli str. 729-735, 1031-1035, 1272-1279, 1370-1372, 4421-4433, 4707-5069, 5076-5078, 5085-5141, 5470-5481, 5790-5796)

Szczegółowym badaniem z zakresu terminowości zawierania umów objęto 29²⁴⁶ produkcji audycji – zarówno odcinkowych, jak i filmów fabularnych. Z przeprowadzonych analiz wynika, że 18 umów z podmiotami zewnętrznymi zawarto już po rozpoczęciu procesu produkcyjnego, w tym należy wskazać, że w umowach zawarto adnotacje o obowiązującej mocy wstecznej, kształtującej się w przedziale od 7 dni do 862 dni wstecz od dnia podpisania przedmiotowych umów. W badanym obszarze tylko w jednej umowie zawarto późniejszą datę rozpoczęcia biegu umowy niż data jej podpisania. Zgodnie z § 14 ust. 2 pkt 5 oraz § 6 ust. 1 *Instrukcji produkcyjnych 2018-2022* przystąpienie do realizacji koprodukcji było możliwe na każdym etapie realizacji projektu²⁴⁷, jednak, jak zauważa NIK, przystępowanie przez Telewizję do koprodukcji na późnym etapie realizacji²⁴⁸ może przyczyniać się do słabszej pozycji negocjacyjnej Spółki. Tym samym stwarza to ryzyko działań niegospodarnych wynikających z partycypowania w zawyżonych kosztach wykonania audycji.

(akta kontroli str. 729-735, 1031-1035, 1272-1279, 1370-1372, 4421-4433, 4707-5069, 5076-5078, 5085-5141, 5470-5481, 5763-5780, 5790-5796)

Szczegółowym badaniem w zakresie realizacji koprodukcji objęto audycję z najdłuższym okresem nadania zawartej umowie mocy wstecznej – pomiędzy określoną datą obowiązywania a dniem zawarcia umowy upłynęły 862 dni.

W dniu 10 grudnia 2021 r. Dyrektor Agencji Kreacji Filmu i Serialu zawarł umowę koprodukcyjną w zakresie produkcji filmu [...] z mocą wsteczną od dnia 1 sierpnia 2019 r. Wartość umowy została ustalona w wysokości [...] tys. zł, przy czym 5 000 tys. zł stanowił wkład TVP SA. [...] zobowiązała się do poniesienia kosztów w wysokości [...] tys. zł. Dwa aneksy do tej umowy zawarto także z mocą wsteczną i po przekroczeniu przez kontrahenta TVP SA terminów przewidywanych na całkowite rozliczenie produkcji. Kolaudacji filmu dokonano w dniu 6 czerwca 2023 r.

²⁴⁴ [...].

²⁴⁵ Dodatkowym wkładem była dotacja otrzymana z Państwowego Funduszu Sztuki Filmowej (dalej także: PISF) w wysokości [...] zł (2,72% ogólnej struktury finansowania).

²⁴⁶ Próba wybrana w oparciu o koszty zaksięgowane na koncie 402-001 (*Zakup filmów i materiałów filmowych*).

²⁴⁷ Z wyjątkiem filmów fabularnych, dokumentalnych i animowanych finansowanych z funduszu kinowego TVP.

²⁴⁸ Przykładowo: etap postprodukcji w produkcji filmu fabularnego pt. [...].

(akta kontroli str. 729-730, 4707-5069, 5115-5141, 5763-5780, 5790-5796)

W dniu 5 października 2022 r. TVP SA uruchomiła²⁴⁹ funkcjonowanie portalu i aplikacji SwipeTo. Założeniem działalności tych produktów było tworzenie treści²⁵⁰ i ukierunkowanie ich przekazu do osób w grupie wiekowej 18-29 lat. Jednostką organizacyjną odpowiedzialną²⁵¹ za wydawanie Serwisu dla Młodych był Ośrodek Kanałów i Serwisów Internetowych²⁵², w drodze zmian organizacyjnych przekształcony w redakcję TVP+. W latach 2021-2023²⁵³ wykonanie planów ekonomiczno-finansowych związanych z nową inicjatywą było niższe od planowanych i przedstawiało się w następujący sposób: 2021 r.: 2 048,7 tys. zł w stosunku do rezerwy celowej utworzonej w wysokości [...] tys. zł; 2022: 14 170,9 tys. zł w stosunku do [...] tys. zł przewidzianych planem ekonomiczno-finansowym. Do dnia 31 maja 2023 r. wydatkowano 5 338,3 tys. zł w odniesieniu do zaplanowanej w danym roku kwoty [...] tys. zł.

Jak wyjaśniła Zastępca Dyrektora TVP+ rozbieżności pomiędzy założeniami a wykonaniem wynikały z dwóch czynników: braku punktu odniesienia Spółki w zakresie planowania kosztów działań serwisu oraz jego późniejszego niż zaplanowane rozpoczęcia działalności. W tym samym okresie, w którym poniesiono ww. koszty działania serwisu i aplikacji nie przyniosło przychodów.

W okresie poprzedzającym rozpoczęcie prac nad utworzeniem, organizacją, utrzymaniem i prowadzeniem Serwisu dla Młodych/portalu i aplikacji SwipeTo Telewizja Polska SA nie przeprowadziła i nie zleciła wykonania badań lub analiz związanych z wprowadzeniem nowego medium, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 729-735, 1323-1325, 1545-1635, 1648-1649, 2048-2267, 5482-5513)

W drodze Uchwały Nr 6/2021 Zarządu Spółki Telewizja Polska Spółka Akcyjna z dnia 5 stycznia 2021 r.²⁵⁴ ustanowiono Pełnomocnika Zarządu Spółki TVP SA ds. uruchomienia serwisu internetowego dla młodych 18-29²⁵⁵. Do jego zadań należało opracowanie całokształtu zagadnień związanych z uruchomieniem i przygotowaniem organizacyjnym działalności podejmowanej w związku z uruchomieniem serwisu. Pełnomocnik przedstawił Zarządowi Spółki TVP SA raport (w formie prezentacji), który nie zawierał jakościowych i ilościowych celów działalności SwipeTo, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 729-735, 1323-1325, 1545-1635, 1648-1649, 2048-2267, 5482-5513)

W okresie od dnia 9 stycznia 2023 r. do dnia 30 kwietnia 2023 r. w serwisie Spotify łącznie 8 793 razy odtworzono i 17 188 razy pobrano 28 podcastów wytworzonych w ramach SwipeTo, w tym 11 podcastów odnotowało liczbę odtworzeń i pobrań niższą niż 100. Największe zainteresowanie wystąpiło w przypadku podcastów *Punkt Zwrotny*, *Marie's Jam*, *K jak k-popiara* i *Ferment* (od 791 do 2 097 pobrań oraz od

²⁴⁹ <https://centruminformacji.tvp.pl/63742107/rusza-nowy-portal-tvp-swipetopl>, dostęp: 30 czerwca 2023 r.

²⁵⁰ W zróżnicowanych formach, w tym m.in. w postaci podcastów, artykułów,

²⁵¹ Zgodnie z zapisami regulaminów organizacyjnych Spółki oraz wewnętrznych regulaminów organizacyjnych redakcji.

²⁵² Dalej także: OKiSI lub Ośrodek Kanałów.

²⁵³ Do dnia 31 maja 2023 r. według informacji udzielonych pismem Zastępcy Dyrektora TVP+ z dnia 23 czerwca 2023 r.

²⁵⁴ Uchwała nr 6/2021 z dnia 5 stycznia 2021 r. w sprawie ustanowienia Pełnomocnika Zarządu Spółki Telewizja Polska S.A. ds. uruchomienia serwisu internetowego dla młodych 18-29, dalej także: Uchwała nr 6/2021.

²⁵⁵ Dalej także: Pełnomocnik.

1 800 do 3 500 pobrań). W okresie od dnia 5 października 2022 r. do dnia 17 kwietnia 2023 r. słuchalność podcastów w serwisie internetowym i aplikacji przedstawiała się następująco: 40 podcastów uruchomiono łącznie 44 997 razy, w aplikacji mobilnej 35 cykli odsłuchano łącznie 7 562 razy. Cykle odtwarzane w serwisie w okresie październik 2022 - kwiecień 2023 notowały zróżnicowaną liczbę odtworzeń – od jednego do 10 488, w tym 25 z 40 podcastów uruchomiono mniej niż 500 razy. Suma końcowa cykli odtworzeń²⁵⁶ w aplikacji w tym samym zakresie czasowym również była znacząco zróżnicowana i wynosiła od dwóch do 606, w tym 21 z 35 podcastów zanotowało liczbę odtworzeń w playerze niższą niż 100.

Najwyższa Izba Kontroli zauważa, że OKiSI/TVP+ poprzez brak wejścia²⁵⁷ na AppStore, HuaweiStore oraz platformy Discord i Twitch ograniczyła możliwość rozpropagowania produktu SwipeTo, a sam brak wejścia był niezgodny z założeniami przedstawionymi Zarządowi Spółki.

(akta kontroli str. 729-735, 1323-1325, 1545-1635, 1648-1649, 2048-2267, 5482-5513)

Szczegółowym badaniem objęto 100 z 621 umów zawartych²⁵⁸ w związku z utworzeniem, organizacją, utrzymaniem, prowadzeniem, zarządzaniem, tworzeniem treści oraz świadczeniem usług związanych z działalnością serwisu internetowego i aplikacji SwipeTo.

W zbadanej próbie 47 umów zawarto po terminie wskazanym jako termin rozpoczęcia czasu umowy oraz z obowiązującą mocą wsteczną, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. W przypadku wszystkich umów objętych szczegółowym badaniem nie udokumentowano²⁵⁹ przebiegu negocjacji w zakresie usług związanych z utworzeniem, organizacją, utrzymaniem i prowadzeniem SwipeTo, jak również nie wskazano skali uzyskanej optymalizacji kosztów, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 729-735, 1323-1325, 1545-1635, 1648-1649, 2048-2267, 5482-5513)

Spółka zamówiła przeprowadzenie dwóch badań związanych z funkcjonalnością oraz percepcją serwisu SwipeTo. Ponadto w okresie objętym kontrolą OKiSI lub TVP+ zawarło łącznie siedem²⁶⁰ umów w przedmiocie uzyskania analiz związanych z m.in. rynkiem influencerskim, gamingowym, działaniami kreatywnymi i analizą danych w zakresie opracowania strategii rozwoju oraz działań konkurencji. Do dnia 7 czerwca 2023 r. NIK nie okazano wyników analiz, które powinny były powstać w zakresie realizacji sześciu wylosowanych do zbadania umów nr: [...], [...], [...], [...], [...], [...]. Łączna wartość brutto zawartych umów wynosiła 482,1 tys. zł. Zrealizowana kwota wydatków z tego tytułu wyniosła natomiast 308,1 tys. zł. Nieokazanie przez TVP+, w toku czynności kontrolnych, produktów umów, będących podstawą do wypłaty wynagrodzenia na rzecz zleceniobiorców, uniemożliwiło NIK dokonanie oceny działań jednostki kontrolowanej w zakresie weryfikacji i rozliczenia realizacji przedmiotów ww. umów.

(akta kontroli str. 729-735, 1323-1325, 1545-1635, 1648-1649, 2048-2267, 5482-5513)

²⁵⁶ W Android i iOS.

²⁵⁷ Do dnia 26 maja 2023 r.

²⁵⁸ Badanie nie obejmowało 79 umów zawartych z gośćmi podcastów.

²⁵⁹ W formie pozwalającej na weryfikację i kontrolę.

²⁶⁰ Szczegółowym badaniem objęto pięć z nich. Czas zakończenia dwóch umów miał upływać w dniach 30 czerwca i 31 grudnia 2023 r.

W latach 2021-2022 OKiSI/TVP+ zawarło cztery umowy z dwoma zleceniobiorcami w przedmiocie budowania aktywnej społeczności użytkowników serwisu społecznościowego Facebook, publikowanie treści na koncie redakcji SwipeTo w tym serwisie oraz optymalizacji i standaryzacji treści publikowanych w tym miejscu. Planowany łączny koszt brutto tych usług wynosił 168,1 tys. zł. Do dnia 22 maja 2023 r. wydatkowano na ten cel 74 592,77 zł, dokonując wcześniej odbioru usługi bez zgłoszenia uwag. Koszty tych usług mogą wzrosnąć – zleceniobiorcy podpisali umowy na realizację zadań do dnia 31 grudnia 2023 r. W okresie od dnia 4 października 2022 r., w którym założono profil redakcji SwipeTo w serwisie Facebook, do dnia 16 czerwca 2023 r. dokonano łącznie jedynie dwóch wpisów na przedmiotowym profilu. Kwestię tę opisano szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 729-735, 1323-1325, 1545-1635, 1648-1649, 2048-2267, 5482-5513)

Zgodnie z Uchwałą nr 393/2014 zatrudnienie pracowników Spółki w ramach umów cywilnoprawnych mogło nastąpić jedynie po uzyskaniu zgody Członka Zarządu Spółki nadzorującego daną jednostkę organizacyjną, a złożony wniosek powinien być przedłożony przez dyrektora jednostki merytorycznej i zawierać uzasadnienie. W toku kontroli przedstawiono dwa wnioski²⁶¹ skierowane w latach 2021-2022 przez dyrektora Ośrodka Kanałów i Serwisów Internetowych do Prezesa Zarządu Telewizji Polskiej w zakresie wyrażenia zgody na zawarcie umów cywilnoprawnych z pracownikami Spółki – trzema radcami prawnymi i pracownikiem OKiSI. Każdy z wniosków spotkał się z akceptacją Prezesa Zarządu. We wnioskach wskazano czas trwania umów oraz ich wartość brutto lub budżet netto przewidziany na usługi. Zgodnie z § 30 ust. 9 *Procedury produkcyjnej z 2022 r.* pisemne wnioski skierowane do Członka Zarządu Spółki powinny zawierać m.in. tytuł audycji wraz ze wskazaniem liczby odcinków i terminów jej realizacji²⁶². Wnioski skierowane do Prezesa Zarządu w celu dodatkowego, płatnego zaangażowania pracowników Spółki nie zawierały liczby odcinków będących podstawą przedmiotu umów, tytułów audycji i terminów ich realizacji.

(akta kontroli str. 729-735, 1323-1325, 1545-1635, 1648-1649, 2048-2267, 5482-5513, 5821a-5821d)

Według stanu na dzień 24 maja 2023 r. w Centralnym Rejestrze Umów figurowało 34 088 umów na zakup usług, w tym usług dziennikarskich oraz usług produkcyjnych i koprodukcyjnych obowiązujących w latach 2021-2013. Łączna wartość zaciągniętych zobowiązań (z uwzględnieniem zobowiązań wyrażonych w walutach obcych przeliczonych na walutę polską) w tym czasie wyniosła 3 861 408,9 tys. zł, z czego TVP SA wydatkowała kwotę 2 307 045,4 tys. zł. Usługi dziennikarskie nabywane były zarówno od osób fizycznych²⁶³, jak i spółek prawa handlowego²⁶⁴. Z jedną ze spółek jednego dnia zawarto 61 umów, dzieląc ich zakres rzeczowy, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Usługi dziennikarskie wykonywane były przez stałych współpracowników zatrudnianych przez ww.

²⁶¹ Pisma znak: TOMI-075-183/2021 z dnia 21 grudnia 2021 r., TOMI-075-249/2022 z dnia 21 listopada 2022 r.

²⁶² Z rozróżnieniem audycji cyklicznej lub niecyklicznej.

²⁶³ Np. [...] prowadząca działalność gospodarczą pod firmą [...], z którą w okresie objętym kontrolą (wg stanu na dzień 24 maja 2023 r.) TVP SA zawarła 177 umów na łączną kwotę 46 981,7 tys. zł i na rzecz której wypłaciła należności w łącznej wysokości 21 221,8 tys. zł.

²⁶⁴ Np. [...], z którą zawarto 207 umów (z czego tylko w dniu 20 listopada 2020 r. zawarto 61 umów) na łączną kwotę 47 584,0 tys. zł i na rzecz której wypłacono należności w łącznej wysokości 24 672,7 tys. zł; [...], z którą zawarto 91 umów na łączną kwotę 22 047,0 tys. zł i na rzecz której wypłacono należności w łącznej wysokości 10 937,7 tys. zł; [...], z którą zawarto 47 umów na łączną kwotę 9 715,2 tys. zł i na rzecz której wypłacono należności w łącznej wysokości 3 182,4 tys. zł.

kontrahentów. Zgodnie z wyjaśnieniami kierowników jednostek organizacyjnych TVP SA, na rzecz których świadczone były przez nich umowy, stałymi współpracownikami byli najczęściej byli pracownicy TVP SA, którzy na skutek restrukturyzacji przeprowadzonej w 2013 r. zostali przeniesieni do zewnętrznego pracodawcy, tj. spółki [...]. TVP SA z kontrahentami zawierała umowy ramowe na realizację określonych usług dziennikarskich.

Prezes Zarządu TVP SA pełniący swoją funkcję do dnia 5 września 2022 r. wyjaśnił²⁶⁵, że taka organizacja pracy Spółki wynikała z kierowania się interesem TVP SA, która przejęła leasing 411 pracowników, którzy posiadali swoje odrębne firmy. TVP SA miała dzięki temu oszczędności związane z pochodnymi od wynagrodzeń, co było ekonomicznie korzystne dla TVP SA. Wyjaśnił, że mimo, że jeden z kontrahentów powstał 5 stycznia 2022 r., jej udziałowiec i Prezes Zarządu był podmiotem wiarygodnym. Kontrahent ten działał na małej marży, kilku procent. Oszczędności dla TVP SA, według jego wiedzy wyniosły 30-40%, bowiem były to osoby zatrudnione na podstawie umów o dzieło i umów zlecenia. Jak wskazał, sami pracownicy często prosili o taką formę zatrudnienia. Był to mechanizm legalny, przynoszący oszczędności dla TVP SA. Prowizja rzędu 3-5%, pobierana przez kontrahenta od stałych współpracowników była mniejsza niż, gdyby prowadzić obsługę tego typu umów bezpośrednio przez TVP SA. Wskazał także, że Spółka uniknęła również ewentualnych roszczeń tych osób o ustalenie istnienia lub nieistnienia stosunku pracy. TVP SA ponosiła ogromne oszczędności związane z brakiem konieczności obsługi umów z wykonawcami. Taki model zapewniał również większą elastyczność zatrudniania – gdy pojawiały się nadzwyczajne wydarzenia TVP SA miała zagwarantowaną wystarczającą liczbę pracowników do obsługi takich wydarzeń. Wyjaśnił również, że ustawa *Kodeks pracy*²⁶⁶ wymuszała normy czasu pracy, które były nierealne w TVP SA. Były Prezes Zarządu, udzielając niniejszej odpowiedzi na pytanie dotyczące umów zawieranych z pracownikiem TVP SA, który zawiązał spółkę, stwierdził ponadto, że każdy pracownik TVP SA, który założy działalność gospodarczą może liczyć na zawarcie z nim umów tego typu, jak umowy zawierane ze spółką [...] (o czym szerszej w trzecim obszarze niniejszego wystąpienia pokontrolnego).

Szczegółowemu badaniu poddano 91 umów na zakup usług, produkcji i koprodukcji (co z uwagi na ich liczbę stanowiło 0,26% ogółu ww. umów zawartych). Umowy dotyczyły m.in. usług i relacji dziennikarskich, publikacji materiałów na portalach internetowych, stworzenia obrazu, udźwiękowienia, montażu oraz organizacji wydarzeń. W trzech przypadkach usługę zamówiono na podstawie formularza określającego zakres rzeczowy, oznaczenie wykonawcy i wynagrodzenie. Dwa podmioty spośród kontrahentów, których umowy były objęte szczegółowym badaniem, prowadzone były w formie spółek przez pracowników TVP SA zarejestrowanych w KRS odpowiednio w styczniu 2019 r. i styczniu 2022 r. W przypadku jednego z ww. pracowników nie został z nim przedłużony stosunek pracy z uwagi na złamanie przez niego zakazu prowadzenia działalności konkurencyjnej wobec TVP SA. Drugi z pracowników uzyskał w dniu 7 kwietnia 2022 r. zgodę Zarządu Spółki na zwolnienie z zakazu prowadzenia działalności konkurencyjnej ze skutkiem od dnia 5 stycznia 2022 r., tj. z chwilą rejestracji spółki w Krajowym Rejestrze Sądowym. W okresie do dnia wyrażenia zgody przez Zarząd Spółki pracownik prowadził działalność konkurencyjną względem TVP SA, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Jedna ze spółek posiadała kapitał zakładowy w minimalnej wymaganej prawem wysokości, tj. w kwocie 5 tys. zł, druga

²⁶⁵ Protokół przyjęcia ustnych wyjaśnień z dnia 28 czerwca 2023 r.

²⁶⁶ Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz.U. z 2022 r. poz. 1510, ze zm.).

w wysokości 10 tys. zł. Zgodnie z warunkami umów usługi mogły być realizowane z wykorzystaniem sprzętu TVP SA. Umowy nie zawierały zobowiązania kontrahenta do posiadania ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej na wypadek uszkodzenia sprzętu, upoważniały natomiast TVP SA do potrącania z przysługujących kontrahentom wynagrodzeń kwot na pokrycie powstałych szkód w powierzonym mieniu. Jak wyjaśnił Prezes Zarządu Spółki²⁶⁷ sprzęt wykorzystywany przez kontrahentów jest objęty ubezpieczeniem zapewnianym przez TVP SA.

Umowy na świadczenie usług dziennikarskich zawierane były do określonej kwoty, z zastrzeżeniem, że jej osiągnięcie nie było gwarantowane i uzależnione było od faktycznie wykonanych usług w oparciu o funkcjonujący w TVP SA cennik, tzw. wynagrodzenie honoraryjne. Wysokość miesięcznego wynagrodzenia kontrahenta ustalana była jako iloczyn poszczególnych rodzajów czynności i obowiązującej stawki. Jak wyjaśnili wspólnik jednej ze spółek²⁶⁸, a także były wspólnik i Prezes Zarządu drugiej ze spółek²⁶⁹, kontrahenci nie organizowali pracy stałych współpracowników. TVP SA kontaktowała się bezpośrednio ze stałymi współpracownikami i zlecała im bezpośrednio wykonanie usługi objętej zakresem rzeczowym umowy. Kontrahenci wystawiali faktury VAT na podstawie miesięcznych zestawień sporządzanych przez TVP SA zawierające wykaz zleconych czynności zrealizowanych w ramach umowy i wynagrodzenie. Wynagrodzenia stałym współpracownikom TVP SA wypłacał kontrahent za potrąceniem uzgadnianej z nimi prowizji m.in. za rozliczanie w ich imieniu składek i należności publicznoprawnych.

Projekty umów zgodnie obowiązującymi w TVP SA instrukcjami były opiniowane przez m.in. Biuro Kontrolingu i Restrukturyzacji oraz Biuro Rachunkowości. Po ich zaopiniowaniu projektu były kierowane do Biura Prawnego w celu ich kontroli formalnoprawnej. W dwóch przypadkach stwierdzono, że umowy zawierane były bez akceptacji Biura Prawnego, która nastąpiła po ich podpisaniu, co zostało szerzej opisane sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W 67 na 91 badanych przypadków umowy zawierane były w trakcie lub po zakończeniu ich realizacji, co szerzej opisano w sekcji stwierdzone nieprawidłowości. Umowy zawierały zastrzeżenie o retroaktywności, tzn. o ich obowiązywaniu z chwilą podpisania z mocą od daty rozpoczęcia świadczenia usługi przez wykonawcę. W trzech na 32 zbadanych przypadków Biuro Prawne zwróciło uwagę jednostkom organizacyjnym TVP SA na fakt retroaktywności zapisów umów.

Umowy zawierane były najczęściej na podstawie pełnomocnictwa ogólnego łącznego, udzielanego dyrektorom i ich zastępcom, które upoważniało do zaciągania zobowiązań do kwoty 150 tys. zł. W jednym przypadku stwierdzono, że umowa została zawarta z przekroczeniem zakresu pełnomocnictwa, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W przypadku 52 umów stwierdzono, że zakresy rzeczowe zamówień zostały podzielone na kilka umów zamiast być ujęte w jednej. Było to spowodowane chęcią ominięcia obowiązujących w TVP SA procedur, tak aby ich zawarcie nie wymagało uzyskania zgody Zarządu Spółki, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Prezes Zarządu wyjaśnił²⁷⁰, że w TVP SA funkcjonują mechanizmy mające zapewnić przestrzeganie limitów zaciąganych w imieniu Spółki zobowiązań. W ramach mechanizmów prewencyjnych określone zostały progi kwotowe, powyżej których niezbędne jest uzyskanie zgody członka zarządu na zaciągnięcie

²⁶⁷ Pismo zawierające pisemne wyjaśnienia z dnia 29 czerwca 2023 r.

²⁶⁸ Protokół przesłuchania świadka z dnia 5 czerwca 2023 r.

²⁶⁹ Protokół przesłuchania świadka z dnia 6 czerwca 2023 r.

²⁷⁰ Pismo z dnia 29 czerwca 2023 r., znak: TVP/SP-074-172-2023.

zobowiązania, a także w treści pełnomocnictwa wskazano zastrzeżenie, że nie uprawnia ono do zaciągnięcia zobowiązania w sytuacji, gdy zgodnie ze Statutem niezbędne jest uzyskanie zgody Zarządu, Rady Nadzorczej lub Walnego Zgromadzenia. Wyjaśnił również, że przekroczenie zakresu pełnomocnictwa stanowi ciężkie naruszenie obowiązków pracowniczych. Dodatkowo wskazał również, że w TVP SA działają mechanizmy o charakterze następczym, służące kontroli przestrzegania zarówno wewnętrznych regulacji obowiązujących w Spółce, jak i przepisów prawa (m.in. dotyczących limitów zaciągania zobowiązań) oraz wykrywania naruszeń w tym zakresie, które obejmują system audytu i kontroli wewnętrznej, który począwszy od 2022 r. ulega istotnej rozbudowie i wzmocnieniu. W lutym 2022 r. rozszerzeniu uległy zadania Biura Audytu i Kontroli Wewnętrznej, obejmując obowiązki związane z wdrażaniem w Spółce systemu informowania o potencjalnych nadużyciach i badania takich zgłoszeń. W lutym 2023 r. Zarząd przyjął *Politykę przeciwdziałania nadużyciom i korupcji w Telewizji Polskiej S.A.*

W lutym 2023 r. Biuro Audytu i Kontroli Wewnętrznej, na prośbę Prezesa Zarządu TVP SA, przeprowadziło postępowanie weryfikacyjne w zakresie zawierania w TAI, TVP3 i w jednym Oddziale Terenowym TVP SA umów ze stałymi współpracownikami. Opracowanie wskazywało m.in. na ryzyko zawierania umów o zawyżonej wartości, a także zawierane ich z podmiotami prowadzonymi przez pracowników TVP SA. Wyniki postępowania weryfikacyjnego zostały przekazane Prezesowi Zarządu TVP SA.

W ramach zbadanej próby wystąpił także przypadek późniejszych względem zapisów umowy odbiorców prac. W dniu 22 sierpnia 2022 r. TVP SA zawarła z [...] umowę nr [...] na opracowanie koncepcji oprawy i wykonanie oprawy. Kontrahentowi za zrealizowanie przedmiotu umowy przysługiwało wynagrodzenie w wysokości [...] tys. zł. Z treści protokołów odbioru poszczególnych etapów wynikało, że: etap I odebrano 29 dni po terminie określonym w umowie, etapy II i III odebrano 40 dni po terminie określonym w umowie, etap IV odebrano 38 dni po terminie określonym w umowie, etap V odebrano 108 dni po terminie określonym w umowie, etap VII odebrano 113 dni po terminie określonym w umowie, a etap VIII odebrano 78 dni po terminie określonym w umowie. Dyrektor jednostki organizacyjnej, który dokonywał odbioru poszczególnych etapów umowy wyjaśnił²⁷¹, że przyczyną opóźnień było dokonywanie zmian w oprawie na prośbę TVP SA.

Jedna z badanych umów nie została natomiast wykonana przez wykonawcę z uwagi na jego chorobę. Jak wyjaśnił producent, który zawierał umowę za pośrednictwem formularza z kontrahentem, TVP SA nie poniosła negatywnych skutków w związku z brakiem realizacji umowy.

(akta kontroli str. 32-529, 652-655, 681-707, 711-714)

²⁷¹ Protokół przesłuchania świadka z dnia 14 czerwca 2023 r.

Zakres zadań Biura Prawnego został określony w *Regulaminie organizacyjnym przedsiębiorstwa Spółki Telewizja Polska Spółka Akcyjna*²⁷². Biuro Prawne²⁷³ prowadziło sprawy z zakresu obsługi prawnej Spółki, z wyłączeniem bieżącej obsługi prawnej oddziałów terenowych, poza oddziałem terenowym w Warszawie, w tym m.in. realizowało zadania udzielania organom oraz jednostkom organizacyjnym Spółki opinii, porad prawnych i konsultacji prawnych, opiniowania projektów umów, które mają być zawarte przez Spółkę oraz prowadzenia spraw będących przedmiotem postępowania sądowego, administracyjnego i przed innymi organami orzekającymi, którą stroną jest Spółka, w tym również realizowało czynności zastępstwa procesowego. Szczegółową właściwość oraz zakres zadań poszczególnych komórek merytorycznych wchodzących w skład BP regulował Regulamin organizacyjny Biura Prawnego²⁷⁴.

(akta kontroli str. 8755-8795, 7397-7399)

Zadania były realizowane przez pracowników zatrudnionych na umowach o pracę oraz kontrahentów zewnętrznych w ramach zleconych usług.

Poziom zatrudnienia w BP²⁷⁵ wynosił: na koniec 2021 r. – 32,20 etaty, na koniec 2022 r. – 33 etaty oraz w roku 2023²⁷⁶ – 33 etaty.

(akta kontroli str. 8930-8941, 8944-8951)

Szczegółowym badaniem objęto próbę 55 zawartych przez TVP SA umów na zewnętrzne usługi prawne na łączną kwotę 3 708,4 tys. zł brutto, w tym: 17 umów zawartych przez BP, 38 umów zawartych przez różne jednostki organizacyjne²⁷⁷ w tym dziewięć umów zawartych z pracownikiem TVP (o nr pracownika [...]), który prowadził działalność gospodarczą w zakresie świadczenia usług prawnych. Łączny koszt usług prawnych z tytułu zawarcia ww. umów wyniósł, w oparciu o wystawione faktury, 3 204,6 tys. zł brutto.

Przedmiot zamówienia w zawartych umowach przez BP obejmował m.in. świadczenie pomocy prawnej w zakresie reprezentowania interesów TVP w postępowaniach sądowych²⁷⁸, wydawanie opinii w oznaczonych sprawach zgodnie

²⁷² Regulamin Organizacyjny Przedsiębiorstwa Spółki Telewizja Polska S.A. stanowiący załącznik do uchwały Nr 871/2020 Zarządu Spółki TVP SA z dnia 16 grudnia 2020 r.; Regulamin Organizacyjny Przedsiębiorstwa Spółki Telewizja Polska S.A. stanowiący załącznik do uchwały Nr 143/2021 Zarządu Spółki TVP SA z dnia 18 lutego 2021 r.; Regulamin Organizacyjny Przedsiębiorstwa Spółki Telewizja Polska S.A. stanowiący załącznik do uchwały Nr 303/2021 Zarządu Spółki TVP SA z dnia 15 kwietnia 2021 r.; Regulamin Organizacyjny Przedsiębiorstwa Spółki Telewizja Polska S.A. stanowiący załącznik do uchwały Nr 461/2021 Zarządu Spółki TVP SA z dnia 27 maja 2021 r.; Regulamin Organizacyjny Przedsiębiorstwa Spółki Telewizja Polska S.A. stanowiący załącznik do uchwały Nr 655/2021 Zarządu Spółki TVP SA z dnia 30 lipca 2021 r.; Regulamin Organizacyjny Przedsiębiorstwa Spółki Telewizja Polska S.A. stanowiący załącznik do uchwały Nr 978/2021 Zarządu Spółki TVP SA z dnia 23 listopada 2021 r.; Regulamin Organizacyjny Przedsiębiorstwa Spółki Telewizja Polska S.A. stanowiący załącznik do uchwały Nr 531/2022 Zarządu Spółki TVP SA z dnia 29 czerwca 2022 r.; Regulamin Organizacyjny Przedsiębiorstwa Spółki Telewizja Polska S.A. stanowiący załącznik do uchwały Nr 628/2022 Zarządu Spółki TVP SA z dnia 2 sierpnia 2022 r.; Regulamin Organizacyjny Przedsiębiorstwa Spółki Telewizja Polska S.A. stanowiący załącznik do uchwały Nr 985/2022 Zarządu Spółki TVP SA z dnia 23 listopada 2022 r.

²⁷³ Dalej także: BP.

²⁷⁴ *Regulamin Organizacyjny Biura Prawnego* stanowiący załącznik do uchwały Nr 37/2019 Zarządu Spółki TVP SA z dnia 17 stycznia 2019 r., *Regulamin Organizacyjny Biura Prawnego* stanowiący załącznik do uchwały Nr 266/2022 Zarządu Spółki TVP SA z dnia 7 kwietnia 2022 r.

²⁷⁵ Pismo znak: THK-0821-16/2023 (3180) z dnia 15 maja 2023 r.

²⁷⁶ Tj. na dzień 16 marca 2023 r.

²⁷⁷ W szczególności: 14 umów zawartych przez Telewizyjną Agencję Informacyjną, sześć umów zawartych przez Biuro Programowe, cztery umowy zawarte przez Agencję Kreacji Publicystyki, Dokumentu i Audycji Społecznych, trzy umowy zawarte przez Biuro Spraw Korporacyjnych, dwie umowy zawarte przez Biuro Dystrybucji, Centrum Kultury i Historii, TVP3, TVP+, jedna umowa zawarta przez Ośrodek Inwestycji i Transportu, Agencję Kreacji i Oprawy, TVP WILNO.

²⁷⁸ D/315-16/2019 z dnia 21 stycznia 2019 r.

z zapotrzebowaniem²⁷⁹ lub ochronę prawną znaków towarowych Spółki TVP. W pozostałych umowach jednostki organizacyjne TVP SA wymagały wsparcia w zakresie m.in. konsultacji i pomocy prawnej, a także doradczej w zakresie produkowanych audycji informacyjno-publicystycznych realizowanych na antenach, prowadzenia spraw sądowych z prywatnego aktu oskarżenia przeciwko pracownikom TVP, prowadzenia negocjacji z kontrahentem zagranicznym²⁸⁰ oraz wydawania opinii w skonkretyzowanych sprawach²⁸¹.

(akta kontroli str. 8802-8803, 8848-8866, 8870-8902, 8947-9590, 9651-9684, 9759-9794, 9813-9818, 9833-9834, 9973-9981, 9996-10066, 10070-10106)

Wszystkie objęte badaniem umowy na usługi prawne zostały zawarte zgodnie z obowiązującymi procedurami w zakresie zaciągania zobowiązań, m.in. na mocy udzielonego przez Zarząd Spółki pełnomocnictwa ogólnego²⁸², szczególnego²⁸³ lub na mocy uzyskanej odrębnej zgody Prezesa Zarządu Spółki.

(akta kontroli str. 8980-9584, 9622-9623, 9699-9704, 9801-9802, 9821-9827, 9834-9840, 9985-9988, 10106, 12969-12973)

Stosownie do § 1 ust. 1 uchwały Nr 357/2009 Zarządu Spółki Telewizja Polska SA z dnia 22 maja 2009 r. w sprawie korzystania przez jednostki organizacyjne TVP S.A. z usług zewnętrznych kancelarii prawnych w zakresie bieżącej obsługi prawnej lub prowadzenia spraw przed sądami, organami administracji i innymi organami orzekającymi²⁸⁴, jednostki organizacyjne TVP SA mogły zawierać umowy na korzystanie z usług zewnętrznych kancelarii prawnych w zakresie prowadzenia spraw przed sądami, organami administracji i innymi organami orzekającymi po uzgodnieniu z Biurem Prawnym celowości zawierania umów oraz zakresu i warunków wykonania usługi.

W 28 spośród 30 badanych umów wymagających uzgodnienia z BP celowości zawarcia umów z kancelariami zewnętrznymi, jednostki organizacyjne TVP wystąpiły z wnioskiem w przedmiotowym zakresie i otrzymały stosowne akceptacje. W dwóch przypadkach²⁸⁵ kierowany wniosek do BP nie otrzymał akceptacji. Przedmiotem wniosku było wyrażenie zgody na zawarcie dwóch umów zlecenia z kancelarią prawną w zakresie reprezentowania pracowników (współpracowników) Spółki w postępowaniu karnym. W opinii BP²⁸⁶ powyższy wniosek nie powinien być objęty trybem uchwały Nr 357/2009 dedykowanej jednostkom organizacyjnym Spółki, ponieważ dotyczył pracowników lub współpracowników Spółki.

W analogicznej sytuacji na wniosek innej jednostki organizacyjnej Biuro Prawne wyraziło zgodę na zawarcie umowy²⁸⁷ z kancelarią zewnętrzną w zakresie

²⁷⁹ W tym: wydanie opinii prawnej w zakresie statusu umowy produkcyjnej, wydanie opinii prawnej w zakresie zakwaterowania przez TVP SA uchodźców w obiektach studia telewizyjnego S3 w Krakowie, wydanie opinii prawnej w zakresie dokonania analizy porównawczej scenariuszy seriali.

²⁸⁰ W języku angielskim i litewskim.

²⁸¹ Między innymi w zakresie: stosowania przez nadawcę publicznego zasady *must carry*, *must offer*, analizy umowy o świadczenie usług elektronicznego przewodnika po programach (EPG) ze Sky UK Limited (Platforma *Services Master Agreement*) pod kątem otoczenia regulacyjnego i ryzyk z nią związanych w kontekście zamiaru wprowadzenia na platformę Sky kanału TVP World (całodobowego kanału informacyjnego TVP nadającego w języku angielskim, w formacie HD).

²⁸² Uprawniającego do zaciągnięcia zobowiązania o wartości nieprzekraczającej kwoty brutto 150 000,00 zł,

²⁸³ Uprawniającego do dokonania w imieniu TVP SA konkretnej, wskazanej w pełnomocnictwie czynności, przekraczającej zakres zwykłego zarządu.

²⁸⁴ Dalej także: Uchwała Nr 357/2009.

²⁸⁵ Dotyczy zawarcia umów: nr [...] i [...].

²⁸⁶ Pismo znak: TSD/075/36/2021 z dnia 8 lutego 2021 r.

²⁸⁷ Umowa Nr [...].

reprezentowania pracownika TVP SA²⁸⁸ w sprawie sądowej, dotyczącej zamieszczania przez pozwanego na jego prywatnych kontach w portalach społecznościowych opinii o działalności i funkcjonowaniu spółki działającej pod firmą [...], co zostało szerzej opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Dyrektor BP wyjaśnił²⁸⁹, że decyzja w zakresie wyrażenia zgody na powyższy wniosek była wyrazem pozytywnego nastawienia dyrektora Biura Prawnego do pomocy przez Spółkę dziennikarzom, jednak była ona prawnie irrelevantna tj. została wydana choć nie była wymagana przedmiotową uchwałą [nr 357/2009].

(akta kontroli str. 8755-8795, 9595-9597, 9654-9672, 9685-9693, 9699-9704, 9760, 9818, 9827, 9834, 9990-9992, 10051-10052, 10055-10056, 10059-10060, 10064, 10071, 10088, 101111, 12974-12975, 12977)

Stosownie do § 1 ust. 1 uchwały 393/2014 Zarządu Spółki Telewizja Polska SA z dnia 20 sierpnia 2014 r. w sprawie zasad udzielania zgody na zawieranie umów cywilnoprawnych z pracownikami TVP S.A. oraz wyłączania z procesu negocjacyjnego i/lub decyzyjnego przy zawieraniu umów cywilnoprawnych osób powiązanych rodzinnie oraz mających inne niż rodzinne powiązania o charakterze osobowym lub majątkowym z kontrahentem TVP S.A.²⁹⁰, jednostki organizacyjne TVP SA mogły zawierać umowy cywilnoprawne z pracownikami TVP wyłącznie po uzyskaniu zgody Członka Zarządu Telewizji Polskiej SA nadzorującego jednostkę organizacyjną właściwą ze względu na przedmiot zawieranej umowy, zgodnie z zakresem działania jednostki lub nałożonymi na nią zadaniami.

Wśród dziewięciu objętych badaniem umów cywilnoprawnych zawartych z pracownikiem zatrudnionym w Spółce, wymagających uzyskania zgody Członka Zarządu TVP SA, wszystkie otrzymały stosowną akceptację²⁹¹, a ich przedmiot zamówienia był zgodny z zakresem działania poszczególnych jednostek organizacyjnych w przedmiotowym zakresie. Trzy umowy cywilnoprawne²⁹², spośród dziewięciu badanych, zostały zawarte z naruszeniem wewnętrznych procedur obowiązujących w TVP SA, w tym: *Instrukcji postępowania przy zawieraniu umów nr 411/2019* oraz *Procedury określającej zasady i standardy produkcyjne obowiązujące w Telewizji Polskiej S.A.*²⁹³, co zostało szerzej opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 8750-8753, 8848-8866, 12891-12893, 12969, 12978-12980, 12985-12988, 13170-13173, 13229-13273, 13278-13342)

Wszystkie umowy objęte badaniem były zawierane bez zastosowania przepisów ustawy – *Prawo zamówień publicznych* w związku ze zwolnieniem z obowiązku jej stosowania na podstawie wyłączenia zawartego w art. 11 ust. 1 pkt 2 lit. a i lit. b oraz pkt 4 tej ustawy, a także w trybie podprogowym, tj. gdy wartość umowy nie przekraczała kwoty 130 tys. zł lub w związku z art. 2 ust. 1 pkt 1 *p.z.p.*, gdzie zawarcie umowy wynikało z nagłej nieprzewidzianej okoliczności związanej z bieżącym funkcjonowaniem Spółki.

²⁸⁸ Wniosek Ośrodka Mediów Interaktywnych nr TSD/315-16/2019 z dnia 21 stycznia 2019 r.

²⁸⁹ Pismo znak: TSD/0820-6/2023 z dnia 29 maja 2023 r., pismo znak: TSD/0820-10/2023 z dnia 13 czerwca 2023 r.

²⁹⁰ Dalej także: Uchwała 393/2014.

²⁹¹ Osiem zgód zostało potwierdzonych w formie pisemnej, jedna została otrzymana w formie ustnej.

²⁹² Były to: [...], [...], [...].

²⁹³ Załącznik do uchwały Nr 650/2022 Zarządu Spółki TVP SA z dnia 23 sierpnia 2022 r.

Ponadto stwierdzono, że trzy umowy na usługi prawne²⁹⁴ spośród 55 objętych badaniem zostało zawartych w sposób nierzetelny, co szerzej opisano w *sekcji Stwierdzone nieprawidłowości*

(akta kontroli str. 8980-8986, 9593-9594, 9654-9661, 9685-9687, 9759, 9813-9814, 9837, 9984, 9995, 9996-9997, 10070-10106, 10121-10124)

Zgodnie z art. 31b *uorit* jednostki publicznej radiofonii i telewizji były zobowiązane do sporządzania i składania Krajowej Radzie oraz udostępniania na swoich stronach internetowych w terminie do 30 kwietnia danego roku kalendarzowego, sprawozdania z realizacji misji publicznej (art. 21 ust. 1 *uorit*) w poprzednim roku kalendarzowym. W okresie objętym kontrolą Spółka terminowo realizowała obowiązki związane z publikacją sprawozdania z realizacji misji publicznej – sprawozdania zawierające publikowano na stronie informacyjnej TVP w dniach 29 kwietnia 2022 r. i 28 kwietnia 2023 r.

(akta kontroli str. 729-735, 1151-1153, 5210-5301, 5684-5702)

W okresie objętym kontrolą Spółka w prawidłowy sposób realizowała zobowiązania wynikające z § 2 ust. 2-4 rozporządzenia Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji z dnia 12 lipca 2011 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez nadawcę ewidencji czasu nadawania audycji wytworzonych pierwotnie w języku polskim, audycji europejskich i audycji europejskich wytworzonych przez producentów niezależnych oraz czasu jej przechowywania²⁹⁵ oraz art. 15a ust. 4 *uorit* w obszarze prowadzenia ewidencji czasu nadawania audycji.

(akta kontroli str. 729-735, 1151-1153, 5210-5301, 5684-5702)

Zgodnie z art. 15 ust. 1 *uorit* nadawcy programów telewizyjnych byli zobowiązani do przeznaczania co najmniej 33% kwartalnego czasu nadawania programu na audycje wytworzone pierwotnie w języku polskim, z wyłączeniem serwisów informacyjnych, reklam, telesprzedaży, transmisji sportowych, przekazów tekstowych i teleturniejów. W latach 2021-2022 większość anten²⁹⁶ w prawidłowy sposób zrealizowała zobowiązanie i przeznaczyła od 33% do 99% kwartalnego czasu nadawania na emisję audycji wytworzonych pierwotnie w języku polskim. Obowiązek ten nie został spełniony przez antenę TVP World w żadnym kwartale w 2022 r., co opisano w *sekcji Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 729-735, 1151-1153, 5210-5301, 5684-5702)

Zgodnie z art. 15a ust. 1 *uorit* nadawcy programów telewizyjnych byli zobowiązani do przeznaczania co najmniej 10% kwartalnego czasu nadawania programu na audycje europejskie wytworzone przez producentów niezależnych, z wyłączeniem serwisów informacyjnych, reklam, telesprzedaży, transmisji sportowych, przekazów tekstowych i teleturniejów.

W 2021 r. większość anten²⁹⁷ prawidłowo zrealizowała zobowiązanie. Wykazano, że w tym zakresie przeznaczono odpowiednio od 12% do 62% kwartalnego czasu

²⁹⁴ Były to umowy o nr: [...], [...], [...].

²⁹⁵ Dz. U. Nr 160 poz. 962, dalej także: rozporządzenie KRRiT w sprawie ewidencji.

²⁹⁶ W 2021 r. : TVP 1, TVP 2, TVP Info, TVP 3, TVP Polonia, TVP Kultura, TVP Sport, TVP Historia, TVP HD, TVP Seriale, TVP Rozrywka, TVP ABC, Poland In/TVP World (w emisji od dnia 18 listopada 2021 r.), TVP Wilno, TVP Dokument, TVP Kobieta (w emisji od dnia 8 marca 2021 r.); w 2022 r. : TVP 1, TVP 2, TVP Info, TVP 3, TVP Polonia, TVP Kultura, TVP Kultura 2, TVP Sport, TVP Historia, TVP Historia 2, TVP HD, TVP Seriale, TVP Rozrywka, TVP ABC, TVP World (w emisji od dnia 18 listopada 2021 r.), TVP Wilno, TVP Dokument, TVP Kobieta, TVP Nauka (w emisji od dnia 3 października 2022 r.).

²⁹⁷ W 2021 r. : TVP 1, TVP 2, TVP Info, TVP 3, TVP Polonia, TVP Kultura, TVP Sport, TVP Historia, TVP HD, TVP Seriale, TVP Rozrywka, TVP ABC, Poland In/TVP World (w emisji od dnia 18 listopada 2021 r.), TVP Wilno, TVP Dokument, TVP Kobieta (w emisji od dnia 8 marca 2021 r.); w 2022 r. : TVP 1, TVP 2, TVP Info,

nadawania na rzecz audycji wytworzonych przez producentów niezależnych. W 2022 r. w obszarze emisji audycji producentów niezależnych anteny przeznaczyły na ten cel od 10% do 73% kwartalnego czasu nadawania.

W latach 2021-2022 anteny TVP Info (IV kwartał 2021 r. i I kwartał 2022 r.) oraz TVP World (I-IV kwartał 2022 r.) nie zrealizowały obowiązku zapewnienia na poziomie minimum 10% kwartalnego czasu nadawania programu w odniesieniu do udziału audycji europejskich wytworzonych przez producentów niezależnych, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 729-735, 1151-1153, 5210-5301, 5684-5702)

W czasie przeznaczonym na audycje europejskie wytworzone przez producentów niezależnych, w latach 2021-2022 audycje wytworzone w okresie pięciu lat przed rozpowszechnieniem stanowiły odpowiednio od 21% do 100% i od 0% do 37% udziału w czasie nadawania programu.

Audycje te, zgodnie z art. 15a ust. 2 *uorit*, powinny stanowić co najmniej 50% lub, w kształcie obowiązującym od dnia 1 stycznia 2022 r., co najmniej 5% kwartalnego czasu nadawania programu. Obowiązek ten nie został spełniony w okresie objętym kontrolą w przypadku TVP Polonia (III kw. 2021 r.), TVP Rozrywka (II kwartał 2021 r.) oraz w odniesieniu do programów: TVP Kultura, TVP Historia, TVP HD, TVP Seriale, TVP ABC, TVP Wilno, TVP Dokument wymóg nie został zrealizowany w żadnym kwartale 2021 r. Kwestię tę opisano szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 729-735, 1151-1153, 5210-5301, 5684-5702)

W okresie od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 6 czerwca 2023 r. Przewodniczący Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, działając na podstawie art. 53 *ustawy o radiofonii*, w drodze siedmiu decyzji nałożył na Spółkę kary pieniężne, będące wynikiem stwierdzenia naruszeń dokonanych przez Telewizję Polską, w łącznej kwocie 91 tys. zł. Charakter wykrytych naruszeń dotyczył m.in. ukazania przez nadawcę wyjątkowo brutalnych scen przemocy co było działaniem niezgodnym z art. 18 ust. 4 *ustawy o radiofonii*, niezapewnienia w kwartalnym czasie nadawania²⁹⁸ udziału co najmniej 50% audycji europejskich wytworzonych przez producentów niezależnych w okresie 5 lat przed rozpowszechnieniem, wpływania przez sponsora na treść redakcyjną audycji co było działaniem niezgodnym z art. 17 ust. 3 *ustawy o radiofonii*, wyemitowania w godzinach 18:00-20:00 reklam napojów alkoholowych i wykorzystujących podobieństwo do takich napojów oraz emisji ukrytego przekazu handlowego i przerwania serwisu informacyjnego w celu nadania reklamy.

W sześciu z siedmiu przypadków Spółka uiszczala opłaty wynikające z kar pieniężnych zgodnie z terminem wskazanym w decyzjach, tj. w ciągu 14 dni od dnia otrzymania decyzji. Jedynie w przypadku jednej decyzji karę opłacono w ciągu 17 dni od dnia otrzymania decyzji.

(akta kontroli str. 5210-5301)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

TVP 3, TVP Polonia, TVP Kultura, TVP Kultura 2, TVP Sport, TVP Historia, TVP Historia 2, TVP HD, TVP Seriale, TVP Rozrywka, TVP ABC, TVP World (w emisji od dnia 18 listopada 2021 r.), TVP Wilno, TVP Dokument, TVP Kobieta, TVP Nauka (w emisji od dnia 3 października 2022 r.).

²⁹⁸ W II kwartale 2021 r.

1. TVP World zawarło w 2022 r. 10 umów²⁹⁹ na łączną kwotę 1 036 115,10 zł, których przedmiotem było nabycie licencji do emisji gotowych audycji pn. *NATO Dispatches*³⁰⁰ oraz *Middle East Observer*³⁰¹ od innej telewizji (Telewizja Republika SA) z pominięciem obowiązującej w Spółce procedury.

Jednostka programowa TVP World dokonała zakupu licencji samodzielnie, z pominięciem procedur określonych w *Instrukcji współpracy TVP S.A. z producentami zewnętrznymi* wprowadzonej uchwałą Nr 220/2022 mimo że w § 2 ust. 2 pkt 15 *Regulaminu organizacyjnego TVP World*³⁰² określono, że TVP World mogło nabywać prawa i licencje do audycji od podmiotów zewnętrznych oraz zlecać ich nabycie za pośrednictwem właściwej jednostki organizacyjnej Spółki, zgodnie z obowiązującą w Spółce procedurą.

Dyrektor TVP World³⁰³, sprawujący funkcję w okresie od dnia [...] do [...], w zakresie nabycia licencji na film [...] ³⁰⁴ wyjaśnił, że nie pamięta, dlaczego nie zastosował obowiązującej procedury w przedmiotowym zakresie, oraz że w jego przekonaniu w okresie podpisywania umów działał zgodnie z obowiązującymi w Spółce procedurami.

Dyrektor TVP World³⁰⁵ sprawujący funkcję od [...], w zakresie nabycia licencji na film [...] ³⁰⁶, wyjaśnił, że ze względu na pozytywną opinię Biura Prawnego przy kontroli formalnoprawnej w zakresie procedowania projektów umów nie zakładał, że wymienione umowy mogą być niespójne z regulacjami obowiązującymi w Spółce w tym zakresie.

Prezes Zarządu Spółki wyjaśnił³⁰⁷, że przyczyna nabycia licencji przez jednostkę niewyspecjalizowaną w zawieraniu takich umów oraz nieposiadającą odpowiedniego doświadczenia leżała w błędnym odczytaniu postanowień regulaminu organizacyjnego TVP World, przy pominięciu obowiązujących procedur.

Powyższe umowy zostały zawarte bez przeprowadzenia negocjacji, co było działaniem nierzetelnym oraz stanowiło naruszenie § 5 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 4 ust. 1 *Instrukcji postępowania przy zawieraniu umów w Spółce Telewizja Polska S.A.*, stanowiącej załącznik do uchwały Nr 411/2019 Zarządu TVP SA z dnia 2 lipca 2019 r. w sprawie wprowadzenia *Instrukcji postępowania przy zawieraniu umów w Spółce Telewizja Polska S.A.*³⁰⁸.

W myśl przywołanego przepisu dyrektor jednostki merytorycznej ponosił odpowiedzialność za treść umów oraz wykonanie wszelkich czynności zmierzających do ich zawarcia, w tym między innymi za przeprowadzenie negocjacji w sprawie warunków umowy.

²⁹⁹ Umowy o numerach[...] z dnia 12 maja 2022 r., [...] z dnia 12 maja 2022 r., [...] z dnia 19 lipca 2022 r., [...] z dnia 19 lipca 2022 r., [...] z dnia 13 lipca 2022 r., [...] z dnia 13 lipca 2022 r., [...] z dnia 6 września 2022 r., [...] z dnia 6 września 2022 r., [...] z dnia 6 września 2022 r., [...] z dnia 6 września 2022 r.

³⁰⁰ Na odcinki 20-minutowe od 5 do 8, od 9 do 12.

³⁰¹ Na odcinki 15-minutowe od 1 do 5, od 6 do 9, od 10 do 13, od 14 do 18, od 19 do 22, od 28 do 31, od 32 do 35.

³⁰² Stanowiący załącznik do uchwały Nr 364/2021 Zarządu Spółki TVP SA z dnia 6 maja 2021 r., zmieniony uchwałą Nr 846/2021 Zarządu Spółki TVP SA z dnia 7 października 2021 r., która wprowadziła tekst jednolity.

³⁰³ Protokół z przyjęcia ustnych wyjaśnień znak: KST.411.005.01.2022.2_M.D z dnia 30 maja 2023 r.

³⁰⁴ Na odcinki od 5 do 8 oraz od 9 do 12.

³⁰⁵ Protokół z przyjęcia ustnych wyjaśnień znak: KST.411.005.01.2022.2_F.S z dnia 29 maja 2023 r.

³⁰⁶ Na odcinki od 1 do 5, od 6 do 9, od 10 do 13, od 14 do 18, od 19 do 22, od 28 do 31, od 32 do 35.

³⁰⁷ Pismo Prezesa Zarządu znak: TVP/SP-074-172/2023 z dnia 29 czerwca 2023 r.

³⁰⁸ Dalej zwanej Instrukcją do zawierania umów w Spółce.

Były Dyrektor TVP World³⁰⁹ wyjaśnił³¹⁰, że nie pamięta dokładnie okoliczności, które spowodowały podpisanie dwóch rzeczonych umów³¹¹. Aktualny Dyrektor TVP World wyjaśnił³¹², że zdecydował się na współpracę z Telewizją Republika (po [zakupie licencji na – przyp. NIK] [...]) ze względu na dotychczasową dobrą współpracę i dostęp do ekspertów i dziennikarzy specjalizujących się w tematyce Bliskiego Wschodu. W kwestii rozmów z innymi podmiotami zewnętrznymi, jak również w kwestii negocjacji chce powiedzieć, że nie pamiętam szczegółów.

NIK zwraca uwagę, że do dnia zakończenia czynności kontrolnych³¹³ TVP World nie przekazało żadnych dokumentów potwierdzających przeprowadzenie negocjacji w przedmiotowym zakresie.

Dodatkowo, dyrektor oraz wicedyrektor TVP World w 2022 r. dokonali zakupu ww. licencji z przekroczeniem zakresu udzielonych im pełnomocnictw. Zakres pełnomocnictw ogólnych łącznych obejmował jedynie prawo do dokonywania w imieniu TVP SA czynności zwykłego zarządu, w tym do zaciągania zobowiązań do kwoty brutto 150.000 zł. Zakup opisanych licencji został sztucznie podzielony na co najmniej dwie części, tak aby wartość poszczególnych umów zawieranych tego samego dnia lub w krótkich odstępach czasu z tym samym podmiotem nie przekraczała kwoty brutto 150 tys. zł³¹⁴. Zakup licencji od [...] na emisję 8-odcinkowego filmu [...], której wartość łącznie wyniosła [...] zł, został dokonany w tym samym dniu, tj. 12 maja 2022 r., ale na podstawie odrębnych umów, gdzie przedmiotem pierwszej umowy był zakup licencji na odcinki od 5 do 8 za kwotę [...] zł, zaś drugiej – zakup licencji na odcinki od 9 do 12 tego filmu za kwotę [...] zł.

W przypadku filmu [...] składającego się z 35 odcinków, zakup licencji został podzielony na osiem umów: w jednym dniu, tj. 19 lipca 2022 r. zakupiono odcinki od 1 do 5 (koszt [...] zł) oraz od 6 do 9 (koszt [...] zł) za łączną kwotę [...] zł. W dniu 13 lipca 2022 r. zakupiono odcinki od 10 do 13 (koszt: [...] zł) i od 14 do 18 (koszt [...] zł), łącznie za kwotę w wysokości [...] zł. W dniu 6 września 2022 r. dokonano zakupu kolejnych odcinków filmu, na podstawie czterech umów: odcinki od 19 do 22 (za [...] zł), odcinki od 23 do 27 (za [...] zł), odcinki od 28 do 31 (za [...] zł) oraz od odcinki 32 do 35 (za [...] zł) na łączną kwotę [...] zł.

Działania polegające na zakupie licencji w podziale na grupy odcinków filmu [...] były także niezgodne z § 8 pkt 13 *Procedury w sprawie zasad i trybu udzielania pełnomocnictw w TVP SA*, który stanowił, że do dokonywania w imieniu TVP SA czynności przekraczających zakres zwykłego zarządu polegających na zaciąganiu zobowiązań, co do których *Statut TVP SA* przewiduje obowiązek uzyskania zgody Zarządu Spółki, niezbędne było uzyskanie pełnomocnictwa rodzajowego lub pełnomocnictwa szczególnego. Jednocześnie bowiem *Statut Spółki* wymagał uzyskania wcześniejszej zgody na zaciągnięcie zobowiązań, które na podstawie jednej lub kilku powiązanych czynności przekraczają równowartości ponad 150 tys. euro w złotych (§ 14 ust. 4 pkt 5 *Statutu*).

³⁰⁹ Sprawujący funkcję w okresie od dnia 21 maja 2021 r. do 17 maja 2022 r.

³¹⁰ Protokół z przyjęcia ustnych wyjaśnień znak: KST.411.005.01.2022.2_M.D. z dnia 30 maja 2023 r.

³¹¹ Tj. umowy [...].

³¹² Protokół z przyjęcia ustnych wyjaśnień znak: KST.411.005.01.2022.2_F.S. z dnia 29 maja 2023 r.

³¹³ Tj. do dnia 7 lipca 2023 r.

³¹⁴ Na film [...] dwie odrębne umowy w dniu 12 maja 2022 r. na łączną kwotę 192 765,60 zł. Na film [...] dwie odrębne umowy w dniu 13 lipca i 19 lipca 2022 r oraz cztery odrębne umowy w dniu 6 września 2022 r. na łączną kwotę 843 349,50 zł.

Były Dyrektor TVP World³¹⁵ wyjaśnił³¹⁶, że *Biuro Prawne Spółki nie zgłosiło zastrzeżeń do zawarcia umów z podziałem na odcinki celem, jak miemam, utrzymania się w kwocie pełnomocnictw. W uzupełnieniu wyjaśnień³¹⁷ stwierdził, że nie pamięta dokładnie okoliczności, które spowodowały zawarcie przedmiotowych umów. Aktualny Dyrektor TVP World³¹⁸ wyjaśnił³¹⁹, że: zostały mi dostarczone takie dokumenty, byłem wtedy świeżo po objęciu stanowiska Dyrektora TVP World. Umowy były pozytywnie zaopiniowane wcześniej przez Biuro Prawne, wobec czego nie wzbudzały żadnych moich wątpliwości.*

Ponadto NIK zauważa, że Dyrekcja TVP World nabywając licencje do emisji gotowych audycji pn. [...] w 2022 r. zawarła osiem umów³²⁰ na łączną kwotę 843 349,50 zł bez uzyskania stosownej uchwały Zarządu w zakresie możliwości zaciągnięcia zobowiązania powstałego na podstawie jednej lub kilku powiązanych czynności przekraczających równowartość 150 000 tys. euro w złotych, co stanowiło tym naruszenie ww. § 14 ust. 4 pkt 5 Statutu Spółki.

Aktualny Dyrektor TVP World wyjaśnił³²¹, że podstawą zawierania ww. umów były pełnomocnictwa (ogólne, łączne), a samo zaciąganie przedmiotowych zobowiązań odbywało się po zasięgnięciu opinii Biura Prawnego, które w myśl § 2 ust. 5 regulaminu (Regulaminu Organizacyjnego TVP World – przyp. NIK) odpowiada za obsługę prawną TVP World.

(akta kontroli str.7608-7732, 7934-7944, 7976-8012, 8660-8705)

2. Biuro Programowe TVP SA w 2022 r., na wniosek Redakcji Rozrywki funkcjonującej w ramach struktury BPR, nabyło dwie licencje: na koncert *Gala French Touch*³²² oraz na koncert *Roztańczony PGE Narodowy*³²³, na łączną kwotę 2 706 000,00 zł z naruszeniem obowiązujących w TVP SA procedur.

W załączniku do *Instrukcji współpracy jednostek organizacyjnych TVP S.A. w zakresie nabycia licencji programowych na rynku krajowym i zagranicznym*³²⁴ (załącznik do uchwały Nr 316/2015 Zarządu TVP SA z dnia 15 lipca 2015 r.) określono sekwencję działań, które powinny poprzedzać nabycie licencji. W ust. 5 załącznika do *Instrukcji* (Etap 1) wskazano, że BPR rozpoczyna wstępne rozpoznanie rynku w celu określenia w szczególności terminu dostępności, okresu licencji oraz pierwszej propozycji ceny – po otrzymaniu *wniosku o rozpoznanie rynku*.

Dyrektor BPR³²⁵ zatwierdził warunki zakupu licencji wyłącznej do korzystania z koncertu *Roztańczony PGE Narodowy*, wynegocjowane przez Agencję Kreacji Rozrywki i Oprawy³²⁶, na sześć dni przed złożeniem przez Redakcję Rozrywki

³¹⁵ Sprawujący funkcję w okresie od dnia [...] r. do dnia [...] r. Zawierał dwie odrębne umowy w dniu 12 maja 2022 r. na łączną kwotę [...] zł.

³¹⁶ Pismo ówczesnego Dyrektora TVP World z dnia 17 maja 2023 r.

³¹⁷ Protokół z ustnych wyjaśnień znak: KST.411.005.01.2022.2_MD z dnia 30 maja 2023 r.

³¹⁸ Zawierał osiem odrębnych umów w dniach: 13 lipca 2022 r. na łączną kwotę [...] zł, 19 lipca 2022 r. na łączną kwotę [...] zł, 6 września 2022 r. na łączną kwotę [...] zł.

³¹⁹ Protokół z ustnych wyjaśnień znak: KST.411.005.01.2022.2_F.S z dnia 29 maja 2023 r.

³²⁰ Zawartych odpowiednio: dwie odrębne umowy w dniu 13 lipca 2022 r. na łączną kwotę [...] zł, dwie odrębne umowy w dniu 19 lipca 2022 r. na łączną kwotę [...] zł, cztery odrębne umowy w dniu 6 września 2022 r. na łączną kwotę [...] zł.

³²¹ Pismo znak: TWLD/0821-1/2023 z dnia 21 czerwca 2023 r.

³²² *Wniosek o rozeznanie rynku* z dnia 11 lipca 2022 r.

³²³ *Wniosek o rozpoznanie rynku* z dnia 28 lipca 2022 r.

³²⁴ Dalej także: Instrukcja nabywania licencji.

³²⁵ Pełniący funkcję od dnia 1 września 2021 r. do dnia 2 stycznia 2023 r.

³²⁶ Dalej także: AKRIO.

wniosku o rozpoznanie rynku, zaś w zakresie zakupu licencji na koncert *Gala French Touch* przyjął warunki wynegocjowane przez AKRiO na siedem dni przed złożeniem wniosku o rozpoznanie rynku. Powyższe działanie było działaniem nierzetelnym i odbyło się z naruszeniem wymogów określonych w Etapie 1 ust. 5 załącznika do *Instrukcji nabywania licencji*.

P.o. Zastępca Dyrektora (Biura Programowego) ds. Programingu oraz Nabywania Licencji i Praw wyjaśnił³²⁷, że obie licencje były procedowane w czasie pełnienia obowiązków przez poprzednią Dyрекcję Biura Programowego, a obecna Dyрекcja nie brała udziału w tym procesie i nie ma wiedzy na temat okoliczności uzgadniania warunków zakupu tych programów.

Były Dyrektor BPR wyjaśnił³²⁸, że wniosek o rozpoznanie rynku dot. zakupu licencji do audycji „Roztańczony PGE Narodowy” prawdopodobnie nie został wystawiony z wyprzedzeniem, ponieważ audycja zgodnie z pierwotnym założeniem miała być produkcją wewnętrzną TVP przez AKRiO. Tak jak to miało miejsce w przeszłości. Dlatego też rozmowa za kontrahentem prowadziła na początkowym etapie dyrektor Agencji. Jednak po drodze nastąpiło szereg zdarzeń, po stronie kontrahenta i TVP, które sprawiły, że zamiast produkcji koncertu przez TVP, pojawiła się opcja zakupu licencji do gotowej audycji. Jeśli chodzi o „Galę French Touch” to mamy podobną sytuację. Prawdopodobnie wniosek o rozpoznanie rynku na zakup licencji nie został wystawiony z odpowiednim wyprzedzeniem, ponieważ audycja była planowana jako produkcja wewnętrzna, realizowana przez AKRiO. W toku prac przygotowawczych i po spotkaniu z kontrahentem dyrektor AKRiO poinformowała mnie, że w ramach zakładanego budżetu Agencja nie może wyprodukować audycji. Rozwiązaniem tańszym, a tym samym korzystniejszym, okazał się zakup licencji.

(akta kontroli str.6714-6721, 6755-6756, 6796-6803, 6831-6832, 6837-6838, 7443-7444, 7493-7515, 8032-8038)

3. Do dnia 23 czerwca 2023 r., tj. przez 357 dni od wskazanej w harmonogramie ramowym daty uruchomienia produkcyjnej wersji 1.0. nie został wdrożony system informatyczny [...], choć Spółka na jego wdrożenie poniosła koszty w wysokości 168 470,89 zł brutto. Brak wdrożenia systemu [...] był działaniem nierzetelnym, niezgodnym z § 2 uchwały Zarządu Spółki nr 740/2021, a także mogącym skutkować niegospodarnym wydatkowaniem środków TVP.

W drodze uchwały Nr 740/2021 na dyrektora Ośrodka – TVP Technologie nałożono obowiązek uruchomienia i realizacji projektu pn. *Budowa systemu informatycznego do pozyskiwania i oceny propozycji audycji telewizyjnych*, zgodnie z harmonogramem ramowym dla projektu systemu informatycznego³²⁹. W harmonogramie ramowym ujęto zakresy i terminy realizacji zadań, w tym m.in. wytworzenie systemu IT w wersji 1.0, opracowanie regulaminu [...], przeprowadzenie testów bezpieczeństwa, akcję promocyjną oraz uruchomienie produkcyjnej wersji 1.0 systemu. Do dnia 23 czerwca 2023 r. nie zrealizowano żadnego z tych zadań.

Jak wyjaśnił³³⁰ Dyrektor Ośrodka - TVP Technologie, nie był on bezpośrednio związany z realizacją systemu [...] ze względu na stosunkowo krótki staż pracy

³²⁷ Pismo znak: TBPR/0821-25/2023 (1177) z dnia 1 czerwca 2023 r.

³²⁸ Pismo z dnia 6 lipca 2023 r.

³²⁹ Stanowiącego załącznik nr 2 do uchwały nr 740/2021.

³³⁰ Pismo z dnia 23 czerwca 2023 r.

w Ośrodku – TVP Technologie³³¹, a sam projekt nie wyszedł z fazy koncepcyjnej. Do dnia 23 czerwca 2023 r. utworzono jedynie część produktów analizy biznesowej i systemowej, m.in. modele danych, model architektury logicznej, listy wymagań funkcjonalnych, jednakże nie doszło do uruchomienia samego systemu.

Zgodnie z harmonogramem ramowym do uruchomienia produkcyjnej wersji systemu [...] powinno było dojść w dniu 1 lipca 2022 r. Kwota kosztów wydatków poniesionych w związku z budową systemu [...] wyniosła 168 470,89 zł brutto³³².

Jak wyjaśnił³³³ Prezes Zarządu Telewizji Polskiej SA, w uchwale nr 740/2021 poczyniono zbyt optymistyczne założenia w obszarze czasu niezbędnego do opracowania założeń i modeli do oprogramowania. Jednocześnie wskazał, że pozytywnie ocenia nieuruchomienie prac programistycznych wobec niezakończenia fazy analitycznej.

Brak terminowej realizacji przez Dyrektora OTV-Technologie zadań zdefiniowanych wprost w uchwale nr 740/2021 i jej załącznikach, w tym harmonogramie ramowym, był działaniem nierzetelnym i niezgodnym z przywołaną regulacją. Pomimo poniesienia środków na wykonanie i utrzymanie inwestycji Spółka nie osiągnęła zakładanych efektów, a budowa systemu po 357 dniach od planowanej daty jego uruchomienia nadal znajduje w fazie konceptualizacji. Ponadto NIK zauważa, że wytworzone produkty – o ile nie zostaną w najbliższym czasie spożytkowane w celu budowy [...] – mogą ulec dezaktualizacji, co wpływa na powstanie ryzyka niegospodarnego wydatkowania kwoty 168 470,89 zł.

(akta kontroli str. 729-730, 5738, 5745-5746, 5808-5809, 5821a-5821d)

4. W okresie objętym kontrolą trzy jednostki organizacyjne Spółki, tj. Biuro Programowe³³⁴, TVP Polonia oraz Centrum Kultury i Historii wskazały, że zrezygnowały z emisji 24 zakupionych lub wyprodukowanych na łączną kwotę 1 310 559,88 zł audycji, w tym pozyskanych w drodze licencji. Działanie związane z nabyciem, a następnie z całkowitą rezygnacją z emisji tych audycji, było działaniem nierzetelnym oraz niegospodarnym.

Jak wyjaśniła³³⁵ Dyrektorka Biura Programowego, brak emisji audycji: [...] oraz [...] były spowodowane odpowiednio: drastycznym wydźwięciem filmu i idącym za tym brakiem zgodności z linią programową telewizji publicznej i brakiem spełnienia warunków technicznych spowodowanych słabą jakością kopii filmowej, połączonym z brakiem możliwości jej rekonstrukcji. Ponadto wskazała³³⁶, że w odniesieniu do audycji niewyemitowanych i niepozyskanych w drodze licencji³³⁷ przyczynami braku emisji były: wycofanie odcinków z emisji z powodu sytuacji prawnej uczestnika, dezaktualizacja treści przy jednoczesnej niemożności nadawania programu w *prime time*, brak możliwości emisji z uwagi na problem pozyskania praw i rozliczenia się z reżyserem oraz realizacja projektu

³³¹ Od października 2022 r., tj. w okresie, w którym system [...] powinien już funkcjonować.

³³² Na podstawie danych przekazanych przez Biuro Rachunkowości, z uwzględnieniem danych OTV Technologie oraz BSK w zakresie podziału kosztów systemu [...] na fazy Opex (wydatki związane z działalnością operacyjną) i Capex (wydatki inwestycyjne w środki trwałe). (168 470,89 zł brutto: 136 968,20 zł netto, 31 502,69 zł VAT, 21 863,75 zł VAT zaksięgowany w koszty, nieodliczony, 852,50 zł rezerwy).

³³³ Pismo znak: TVP/SP-074-226/2023 z dnia 5 lipca 2023 r.

³³⁴ Funkcjonujące w latach 2021-2022 w ramach Biura Programowego Redakcja Filmowa i Redakcja Rozrywki.

³³⁵ Pismo znak: TBPR/0821010/23(1183) z dnia 2 czerwca 2023 r.

³³⁶ Pismo znak: TBPR/0821-10/23(1181) z dnia 2 czerwca 2023 r.

³³⁷ Audycje: [...].

przez inną, zlikwidowaną już jednostkę, niespełnienie przyjętych założeń merytorycznych oraz archiwalny charakter audycji³³⁸.

Dyrektor TVP Polonia wskazała³³⁹, że powodem niewyemitowania mini audycji [...] była dezaktualizacja treści wynikająca z rozwoju sytuacji pandemicznej. Wyjaśniła również, że audycję usunięto z rezerwy programowej.

Dyrektor CKiH wyjaśniła³⁴⁰, że jednostka podjęła decyzję o zaliczeniu błędnie zaksięgowanych kosztów związanych z audycją [...] do pozostałych kosztów operacyjnych. W odniesieniu do trzech innych zbadanych audycji wskazano, że wykazane koszty związane z brakiem emisji audycji wynikały z: braku poddania procedurze opracowania językowego, zastąpienia planowanej emisji nadaniem odcinka innego programu, zmianą linii programowej anteny oraz skutkami działań geopolitycznych.

Dyrektor Biura Programowego podkreśliła³⁴¹, iż brak wyznaczenia terminu emisji audycji nie oznaczał rezygnacji z ich emisji, jednakże, jak zauważa NIK, wiążącą dla ustaleń kontroli informację stanowił również fakt niewskazania skierowania przedmiotowych audycji na rezerwę emisyjną³⁴². Brak wskazania dat planowanych emisji³⁴³ i brak adnotacji o przeniesieniu audycji do rezerwy emisyjnej wskazuje na rzeczywiste odstępianie od nadawania przedmiotowych tytułów.

Najwyższa Izba Kontroli odnosząc się do wyjaśnień w kwestii braku ujmowania audycji w rezerwach emisyjnych anten zwraca uwagę na możliwość wykorzystania pozyskanych materiałów jako dokumenty archiwalne. Jak wynika z przedłożonych wyjaśnień anteny lub redakcje są w posiadaniu materiałów nieemitowanych np. od 2015 r., które to materiały jednocześnie w przyszłości mogą stanowić wkład w treści nadawane w pasmach dokumentalnych. W związku z tym należy podkreślić, iż brak ujmowania w rezerwach programowych audycji scharakteryzowanych obecnie jako zdezaktualizowane stanowił działanie nierzetelne i niegospodarne. Element niegospodarności dotyczy również braku poszukiwań możliwości emisji danej audycji w ramach działalności innej jednostki i kategorycznej rezygnacji z nadania programu, jak również braku odpowiednio sprawnego wykorzystania nabytego materiału, w przypadkach gdy jego treść może wskazywać na ryzyko szybkiej dezaktualizacji.

Łączny wykazany koszt pozyskania zbadanych niewyemitowanych audycji wyniósł³⁴⁴ 1 310 559,88 zł.

(akta kontroli str. 729-735, 1082-1085, 1246-1252, 1373-1402, 4539-4706, 5821a-5821d)

³³⁸ Dyrektor BP wskazywał z jednej strony, że Redakcja Rozrywki nie dysponowała pasmami dokumentalnymi i w związku z tym planowała przekazać audycję do jednostki planującej emisję pasm dokumentalnych (CKiH), z drugiej – w przypadku zrealizowanego wywiadu z historykiem – deklarował pozostawienie audycji w swoich zasobach.

³³⁹ Pismo z dnia 30 maja 2023 r.

³⁴⁰ Pismo z dnia 30 maja 2023 r.

³⁴¹ Pismo znak: TBPR/0821-9/23(561) z dnia 9 marca 2023 r.

³⁴² Zestawienie przekazane pismem znak: TBPR/0821-9/23(561) z dnia 9 marca 2023 r., w którym wskazano uzasadnienie dla braku nadania poszczególnych edycji. Do dnia 30 czerwca 2023 r. zestawienie nie zostało zaktualizowane przez jednostkę.

³⁴³ Nawet w odniesieniu do długiego okresu, np. *planowanie do emisji w 2024 r.*

³⁴⁴ W podziale na anteny/redakcje: Redakcja Rozrywki – 827 110,06 zł, TVP Polonia – 7 154,59 zł, Centrum Kultury i Historii – 322 407,01 zł.

5. Działania Telewizji Polskiej SA związane ze sprowadzeniem nowej głównej gwiazdy zagranicznej na potrzeby imprezy p.n. *Sylwester Marzeń z Dwójką 2022/2023* były nierzetelne, niezgodne z § 1 ust. 2 uchwały Zarządu Spółki nr 1020/2021 w sprawie *terminów zapłaty*, a także niecelowe i niegospodarne. W dniu 23 grudnia 2022 r. Spółka wypłaciła wynagrodzenie z tytułu umowy zawartej z zespołem Black Eyed Peas w dniu 21 grudnia 2022 r. Wypłatę w wysokości [...] tys. USD zrealizowano zgodnie z postanowieniami umowy. TVP SA wypłaciła wykonawcy pełne wynagrodzenie w terminie dziewięciu dni przed realizacją usługi i pomimo braku wypowiedzenia – przez którąkolwiek ze stron – umowy zawartej z artystką Mel C, zakontraktowanej w dniu 29 listopada 2022 r. jako uprzednia główna gwiazda *Sylwestra Marzeń z Dwójką 2022/2023*.

Zgodnie z § 1 ust. 2 uchwały nr 1020/2021 w sprawie terminów zapłaty, faktura lub rachunek mogły zostać wystawione przez kontrahenta na podstawie umowy wyłącznie po potwierdzeniu w imieniu Spółki wykonania tej umowy w całości lub w tej części, którą strony wskazały w umowie jako podstawę do rozliczenia częściowego. Dalsze zapisy przedmiotowej uchwały wskazywały na możliwość dokonania zapłaty wynagrodzenia w terminie krótszym niż przewidziany w umowie. NIK zauważa, że uzyskanie zgody Dyrektora Biura Kontrolingu i Restrukturyzacji na takie działanie nie wyłączało konieczności potwierdzenia przez Spółkę wykonania umowy w całości lub części, które to potwierdzenie miało stanowić rzeczywistą podstawę do wystawienia faktury lub rachunku przez kontrahenta.

Jak wyjaśniła³⁴⁵ Dyrektor AKRiO wypłata wynagrodzenia dla gwiazd światowego formatu przed występem była standardem na rynku, a kwestia zapłaty na rzecz gwiazdy głównej Sylwestra 2021/2021 (pierwotnej gwiazdy głównej – przyp. NIK) po wykonaniu usługi była spowodowana możliwością negocjacji wynikającą z braku konkurencyjnych imprez w innych krajach.

Jak zauważa NIK, Telewizja Polska SA zawarła umowę z zespołem Black Eyed Peas pomimo tego, że wcześniej zakontraktowała występ artystki Mel C jako głównej gwiazdy koncertu sylwestrowego. Żadna ze stron – Spółka i wykonawca – nie odstąpiły formalnie od realizacji umowy do dnia 31 grudnia 2022 r. Pomimo tego Telewizja w dniu 23 grudnia 2022 r. zaangażowała ww. zespół do udziału w koncercie sylwestrowym.

Zdaniem NIK, Spółka podjęła ryzykowne ekonomicznie i kosztowne działania w zakresie zapewnienia gwiazdy głównej koncertu sylwestrowego 2022/2023. Nierzetelność postępowania Telewizji Polskiej SA potęguje fakt trudności wyegzekwowania wierzytelności powstałej z tytułu kary umownej nałożonej w związku z brakiem ostatecznego wykonania usługi przez artystkę zakontraktowaną uprzednio w roli głównej gwiazdy audycji. Ponadto należy zauważyć, iż jedynymi elementami minimalizującymi ryzyko niewykonania usługi przez kolejnego wykonawcę była możliwość nałożenia kar umownych przez TVP, co pozostało niezmienione pomimo ziszczenia się już takiego ryzyka wcześniej.

W ocenie NIK, działania Telewizji Polskiej SA zmierzające do zapewnienia zagranicznej i szeroko rozpoznawalnej gwiazdy były niecelowe i niegospodarne. Jak wynika ze zgromadzonej dokumentacji, Dyrektor AKRiO już w dniu 7 grudnia 2022 r.³⁴⁶ informowała o dostępności zespołu Black Eyed Peas, wysokości

³⁴⁵ Pismo znak: AKRiO/0821-48/2023(862w) z dnia 29 czerwca 2023 r.

³⁴⁶ Wiadomość elektroniczna z dnia 7 grudnia 2022 r., godz. 18:40, adresaci wiadomości: kierownictwo Biura Programowego ([...], [...]), Prezes Zarządu TVP ([...]), dyrektor Biura Spraw Korporacyjnych ([...]), tytuł wiadomości: Lista artystów zagranicznych – Sylwester Zakopane.

wynagrodzenia oraz próbach negocjacji przedmiotowego wynagrodzenia. Zadanie TVP polegające na realizacji misji publicznej, w tym w drodze produkcji i emisji audycji rozrywkowych, nie powinno stwarzać sytuacji, w której Spółka poniosła wydatek dziewięciokrotnie wyższy niż pierwotnie planowany – [...] USD w stosunku do [...] tys. zł planowanych kosztów związanych z występem artystki Mel C. W ocenie NIK realizacja *Sylwestra Marzeń z Dwójką 2022/2023* nie była zagrożona, ponieważ w tym celu TVP zakontraktowała występy artystyczne krajowych i zagranicznych wykonawców. Nabycie i pełne opłacenie – przed wykonaniem – usługi zespołu Black Eyed Peas w połączeniu z brakiem odstąpienia od umowy zawartej z artystką Mel C, przy zapewnieniu realizacji występów innych artystów było, w ocenie NIK, działaniem nieuzasadnionym, a przez to niecelowym i niegospodarnym.

(akta kontroli str. 729-730, 1449-1535, 1652-1676, 2268-3581, 5149b-5168, 5720-5723, 5752-5761, 5821a-5821d)

6. Część, tj. 11 anten³⁴⁷ Telewizji (część programów) w latach 2021-2022 nie realizowała obowiązków wynikających z art. 15 i 15a *ustawy o radiofonii*, co było działaniem nierzetelnym, niezgodnym z ww. ustawą oraz niegospodarnym.

Zgodnie z art. 15 ust. 1, art. 15 ust. 3 i art. 15a ust. 1 i 2 *ustawy o radiofonii* nadawcy programów telewizyjnych byli zobowiązani odpowiednio do: przeznaczania co najmniej 33% kwartalnego czasu nadawania programu na audycje wytworzone pierwotnie w języku polskim³⁴⁸, przeznaczania ponad 50% kwartalnego czasu nadawania programu na audycje europejskie³⁴⁹ oraz do przeznaczania co najmniej 10% kwartalnego czasu nadawania programu na audycje europejskie wytworzone przez producentów niezależnych³⁵⁰ i przeznaczania co najmniej 5% kwartalnego czasu nadawania programu na audycje europejskie wytworzone przez producentów niezależnych w okresie 5 lat przed rozpowszechnieniem w programie³⁵¹. Ze sprawozdań Zarządu z działalności Spółki Telewizja Polska SA dla lat obrotowych 2021 oraz 2022 wynika, że:

- a) Obowiązek określony w art. 15a ust. 1 zd. pierwsze ustawy w IV kwartale 2021 r. nie został zrealizowany przez TVP Info;
- b) Obowiązek zapewnienia udziału audycji wytworzonych 5 lat przed rozpowszechnieniem w programie – min. 50% nie został zrealizowany w przypadku: TVP Polonia (III kw. 2021 r.), TVP Rozrywka (II kwartał 2021 r.) oraz w odniesieniu do programów: TVP Kultura, TVP Historia, TVP HD, TVP Seriale, TVP ABC, TVP Wilno, TVP Dokument wymóg nie został zrealizowany w żadnym kwartale 2021 r.;
- c) Obowiązek wynikający ze znowelizowania art. 15a ust. 1 i 2 ustawy nie został zrealizowany: w żadnym kwartale 2022 r. przez program TVP World oraz w I kw. 2022 r. przez program TVP Info;

³⁴⁷ Antena rozumiana jako jednostka programowo-kreacyjno-produkcyjna pełniąca funkcję nadawcy, której zadaniem było programowanie, produkowanie i pozyskiwanie audycji telewizyjnych i usług telewizyjnych, w tym poprzez pozyskiwanie materiałów w celu stworzenia ofert programowo-kosztowych.

³⁴⁸ Z wyłączeniem serwisów informacyjnych, reklam, telesprzedaży, transmisji sportowych, przekazów tekstowych i teleturniejów.

³⁴⁹ Jw.

³⁵⁰ Jw.

³⁵¹ Jw.

d) Obowiązek wynikający z art. 15 ust. 1 nie został zrealizowany w żadnym kwartale 2022 r. przez program TVP World.

Skutkiem było nałożenie kar finansowych³⁵² przez KRRiT w łącznej wysokości 11 tys. zł.

Dyrektorzy poszczególnych jednostek organizacyjnych wyjaśnili, że brak realizacji obowiązków ustawowych wynikał m.in. charakteru i profilu redakcji³⁵³, emisji audycji archiwalnych³⁵⁴, sposobu wyliczania podstawy zaangażowania w emisję³⁵⁵ oraz sposobu kwalifikacji produkcji do niezależnej produkcji europejskiej³⁵⁶.

Prezes Zarządu TVP SA wskazał³⁵⁷, że w ramach monitoringu programowego przeprowadzono przedkwartalne analizy wykonania ustawowych zobowiązań, a w przypadku zidentyfikowania potrzeb do programów wprowadzano korekty.

Jak zauważyła NIK, realnym ryzykiem dla Spółki są cykliczne trudności związane z realizacją obowiązków ustawowych w zakresie czasu emisji przez TVP Info i TVP World ze względu na specyfikę programową tych anten, co może skutkować dalszym naliczaniem kar.

(akta kontroli str. 729-735, 1151-1153, 5210-5301, 5684-5702, 5821a-5821d)

7. W okresie objętym kontrolą jednostki organizacyjne TVP w postaci AKRiO i OKiSI/TVP+ nie opracowały reguł uzasadniających różnicowanie stawek wynagrodzeń wypłacanych na rzecz wykonawców i artystów, w tym nie opracowały skali wynagrodzeń w powiązaniu z przedmiotem wykonywanej usługi. Brak opracowania takich reguł był działaniem nierzetelnym i może skutkować niegospodarnym wydatkowaniem środków Telewizji Polskiej SA.

Jak wyjaśniła³⁵⁸ Dyrektor AKRiO, stawki wynagrodzeń artystów i wykonawców były przedmiotem ustaleń i negocjacji, a ponadto były porównywane z obowiązującymi stawkami rynkowymi. Wskazała również, że na ustaloną stawkę wpływ mają czynniki mierzalne i niemierzalne, w tym data koncertu, zasięgi i popularność danej osoby w social mediach.

Pełnomocnik ustanowiony uchwałą nr 6/2021 wskazał³⁵⁹, że decydującym czynnikiem w ustalaniu stawki wynagrodzenia było doświadczenie danej osoby.

Jak wyjaśniła³⁶⁰ Zastępca Dyrektora TVP+, ustalając stawkę wynagrodzenia zleceniobiorców brano pod uwagę doświadczenie danej osoby, osiągnięcia artystyczne oraz popularność i zasięgi zdobyte w social mediach. Na dzień udzielenia odpowiedzi jednostka nie posiadała materiałów zawierających reguły ustalania wysokości stawek.

³⁵² Decyzje KRRiT nr: DM-33-2021 z dnia 29 października 2021 r., DM-6-2022 z dnia 5 sierpnia 2022 r., DM- 7- 2022 z dnia 5 sierpnia 2022 r.,

³⁵³ Wyjaśnienia ze strony Telewizyjnej Agencji Informacyjnej, pismo znak: TTAI/0821-33-1/2023-MA(1071) z dnia 22 czerwca 2023 r., wyjaśnienia anteny TVP ABC pismo znak: ABC-JK/0811-5/2023 z dnia 22 czerwca 2023 r., wyjaśnienia TVP World pismo znak: TWLD/0821-1/2023 z dnia 21 czerwca 2023 r.

³⁵⁴ Wyjaśnienia CKiH, pismo z dnia 22 czerwca 2023 r., wyjaśnienia TVP Polonia, pismo z dnia 21 czerwca 2023 r., wyjaśnienia Biura Programowego, pismo znak: TBPR/0821-32/2023 (1306) z dnia 22 czerwca 2023 r.

³⁵⁵ Pismo TVP Wilno znak: TWIL/0821-8/2023 (158) z dnia 20 czerwca 2023 r.

³⁵⁶ Wyjaśnienia Biura Programowego, pismo znak: TBPR/0821-32/2023 (1306) z dnia 22 czerwca 2023 r.

³⁵⁷ Pismo znak: TVP/SP-074-226/2023 z dnia 5 lipca 2023 r.

³⁵⁸ Pismo znak: AKRiO/0821-43/2023(824w) z dnia 16 czerwca 2023 r.

³⁵⁹ Protokół pobrania ustnych wyjaśnień znak: KST.411.005.01.2022.1_PC z dnia 17 maja 2023 r.

³⁶⁰ Pismo z dnia 26 maja 2023 r. w odpowiedzi na pismo znak: KST.411.005.01.2022.18.PC.

Prezes Zarządu TVP SA wskazał³⁶¹, że angaże artystów i wykonawców odbywają się w oparciu o indywidualnie ustalane warunki, a budżety poszczególnych audycji były opiniowane przez właściwe jednostki organizacyjne Spółki, w tym Biuro Negocjacji i Nadzoru Produkcji.

W ocenie NIK uznaniowość AKRiO i OKiSI/TVP+ w zakresie kształtowania wynagrodzeń dla artystów u wykonawców nie sprzyjała zapewnieniu transparentności działania Telewizji Polskiej SA. Brak opracowania i stosowania weryfikowalnych reguł określających zasadność i adekwatność stawki wynagrodzenia danego wykonawcy lub artysty w istocie uniemożliwił jednostkom organizacyjnym TVP wykazanie, że wydatkowane środki zostały prawidłowo oszacowane i umożliwiły osiągnięcie zakładanych efektów w gospodarny sposób. NIK nie neguje specyfiki funkcjonowania rynku muzycznego, jednakże należy wskazać, że w toku kontroli nie wskazano przykładowo, w jaki – wymierny – sposób wzrost popularności danego wykonawcy przekładał się na stawkę jego wynagrodzenia. Ponadto w odniesieniu do wyjaśnień Dyrektora AKRiO wskazujących na różnicowanie stawek wynagrodzenia w zależności od tego, czy dany artysta korzysta z usług własnego *beauty teamu* lub własnego zespołu tanecznego, należy podnieść, że – jak wynika z notatek BNiNP – pozycje kosztowe związane z makijażem, usługami fryzjerskimi, czy też zespołem tanecznym nie ulegały zmniejszeniu, a uwagi optymalizacyjne BNiNP w tym zakresie nie były wdrażane przez producenta wewnętrznego.

Ponadto w odniesieniu do braku opracowania kryteriów wynagradzania twórców przekazujących treści w ramach serwisu SwipeTo, NIK wskazuje, że TVP+ nie przekazało materiałów dokumentujących przebieg negocjacji i optymalizacji kosztów wynikających z wynagrodzeń. Jak zauważa NIK, jednostka zawierająca umowy na realizację usług istotnie wyżej, nawet biorąc pod uwagę zróżnicowany okres obowiązywania umów, wyceniała np. pracę kierowcy operatora kamery, któremu jednocześnie powierzono rolę asystenta operatora kamery (umowa nr [...], wartość [...] zł, czas obowiązywania od dnia 23 stycznia do dnia 31 sierpnia 2023 r.) niż tworzenie autorskich podcastów o tematyce społeczno-ekonomicznej (umowa nr [...], wartość [...] zł, czas obowiązywania od dnia 8 marca do dnia 30 kwietnia 2022 r.) w związku z podcastem *Sprawa dla reportera*.

(akta kontroli str. 1545-1635, 1648-1649, 2021-2047, 2268-3581, 5149b-5156, 5482-5513, 5821a-5821d)

8. Pełnomocnik Zarządu przedstawił Zarządowi Spółki Telewizja Polska SA raport (w formie prezentacji) z działań przeprowadzonych w zakresie uruchomienia serwisu dla młodych (grupa 18-29) pod nazwą SwipeTo, który nie zawierał szczegółowych danych, wymaganych Uchwałą nr 6/2021, co było działaniem nierzetelnym. Tym samym nie określono też odpowiednio celów jakościowych i ilościowych dla funkcjonowania nowego serwisu.

Zgodnie z § 1 ust. 3 pkt 1 Uchwały nr 6/2021 do zakresu działań Pełnomocnika należał całokształt zagadnień związanych z uruchomieniem i przygotowaniem organizacyjnym działalności serwisu, a w szczególności opracowanie założeń programowych, prawnych i dystrybucyjnych serwisu, uwzględniających cele jakościowe i ilościowe. Pełnomocnik, powołany Uchwałą nr 6/2021 z dnia 5 stycznia 2021 r. został zobowiązany do przedstawienia Zarządowi Spółki raportu z przeprowadzonych działań nie później niż do dnia 31 stycznia 2021 r. Jak wynika z protokołu nr 10/2021 posiedzenia Zarządu TVP SA z dnia 4 lutego 2021 r., Zarząd zapoznał się z prezentacją przygotowaną przez Pełnomocnika.

³⁶¹ Pismo znak: TVP/SP-074-226/2023 z dnia 5 lipca 2023 r.

W przedmiotowej prezentacji wskazano grupę docelową do której skierowany miał być przekaz i uniwersum mediów, w których produkt TVP miał funkcjonować³⁶² wraz z umiejscowieniem dostępu³⁶³ do treści. W treści prezentacji powołano się na wyimek z Wikipedii dotyczący badań z 2013 r. dotyczących grupy określonej jako millenials.

Jak wyjaśnił Pełnomocnik³⁶⁴, tworząc Serwis dla Młodych Spółka miała trudności z określeniem docelowej grupy wiekowej, jej sprofilowaniem, a także z założeniami liczby użytkowników do której dążono. Tworząc SwipeTo opierano się na funkcjonujących zagranicznych rozwiązaniach w przedmiotowym zakresie.

Prezes Zarządu TVP SA wskazał³⁶⁵, że brak opracowania założeń programowych w kontekście liczby użytkowników i wyświetleń wynikał z tego, że SwipeTo było nową inicjatywą Spółki.

Najwyższa Izba Kontroli wskazuje, że przeprowadzony benchmarking nie pozwolił w istocie na określenie ilościowych i jakościowych celów działalności serwisu i aplikacji SwipeTo. Pomimo przyjęcia takich punktów odniesienia, jak działalność serwisów lub platform [...], [...] i [...], Pełnomocnik nie wskazał założeń realizacyjnych projektu, co w istocie nie pozwala Telewizji Polskiej SA na przeprowadzenie jakościowej i ilościowej ewaluacji działalności SwipeTo. Brak wspomnianych założeń sprawił m.in., że Spółka poniosła koszty związane z produkcją audycji, których liczba odtworzeń była niewielka, jak wskazano w opisie stanu faktycznego. W ocenie NIK brak określenia jasnych celów działalności serwisu był nierozdzielnie powiązany z tym, że Spółka nie potrafiła określić charakterystyki docelowej grupy, do której chciała skierować swoją ofertę.

(akta kontroli str. 729-730, 1323-1325, 1545-1635, 1648-1649, 2048-2267, 5482-5513, 5821a-5821d)

9. Utworzenie serwisu i aplikacji SwipeTo przebiegało w sposób nierzetelny i niegospodarny. Spółka nie zleciła i nie przeprowadziła badań i analiz w zakresie zasadności utworzenia i działalności nowego medium, a badania i analizy odnoszące się do funkcjonalności serwisu i aplikacji przeprowadzono na dwa miesiące przed ich uruchomieniem, na niewielkich grupach badawczych w działach wiekowych wykraczających poza zakładany profil użytkowników SwipeTo.

Utworzenia SwipeTo nie poprzedzono przeprowadzeniem badań i analiz pozwalających na ukierunkowanie działalności nowego medium, w tym w zakresie zasadności oraz rynkowego i społecznego zapotrzebowania na realizację poszczególnych podcastów. Ponadto, jak wskazano powyżej, Pełnomocnik Zarządu powołany do realizacji tego projektu, nie opracował założeń jakościowych i ilościowych związanych z działalnością SwipeTo, co wpłynęło na brak określenia sposobu realizacji misji publicznej, w tym poprzez brak wskazania, jakie programy i inne usługi w zakresie informacji, publicystyki, kultury, sportu i rozrywki pozwolą na pozyskanie TVP SA odbiorców w wieku 18-29 korzystających z kanałów dystrybucji nielinernej.

Łączny koszt Spółki wygenerowany przez utworzenie, organizację, utrzymanie i prowadzenie Serwisu dla Młodych to 21 557 900 zł netto.

³⁶² Wskazano: [...], [...], [...], [...].

³⁶³ Wskazano: [...], [...], [...]. Do dnia 26 maja 2023 r. SwipeTo nie pojawiło się na tych platformach dystrybucji cyfrowej.

³⁶⁴ Protokół pobrania ustnych wyjaśnień, znak: KST.411.005.01.2022.1_PC z dnia 17 maja 2023 r.

³⁶⁵ Pismo znak: TVP/SP-074-226/2023 z dnia 5 lipca 2023 r.

Jak wyjaśniła³⁶⁶ Zastępca Dyrektora TVP+ na etapie konceptualizacji Spółka nie przeprowadziła badań w kierunku rozpoznania rynku potencjalnych odbiorców, jednakże korzystała z dostępnych opracowań wytworzonych przez [...] i wyników badań podmiotu [...]. Ze względu na założenie realizacji misji publicznej w obszarze SwipeTo nie sporządzono analiz efektywności ekonomicznej, nie sporządzono również założeń w zakresie osiągania przychodów z działalności serwisu i aplikacji. Przekroczenie założeń wiekowych wynikać miało z trudności w jednoznacznym określeniu grupy wiekowej potencjalnych odbiorców medium.

Jak wyjaśnił Pełnomocnik³⁶⁷, Spółka nie przeprowadziła badań i analiz związanych z wprowadzeniem SwipeTo, ponieważ była świadoma luki odbiorców w grupie młodych dorosłych, a on sam nie wskazywał na powstanie potrzeb organizacji w tym zakresie.

Jak wyjaśnił³⁶⁸ Prezes Zarządu TVP, Spółka korzystała z badań mających na celu ocenę potrzeb i oczekiwań młodych ludzi w związku z użytkowaniem nowej platformy internetowej. Prezes Zarządu wskazał również, że prezentacja przedłożona przez Pełnomocnika zawierała informacje o profilu odbiorcy – tj. do kogo Spółka chciała skierować swój produkt, jak również jakie treści chciała przekazywać.

Najwyższa Izba Kontroli po analizie złożonych wyjaśnień zauważa, że utworzenie Serwisu dla Młodych przebiegało w sposób chaotyczny, o czym świadczy wydatkowanie środków na stosunkowo późne przeprowadzenie badań w grupie wiekowej, która zgodnie z założeniami Uchwały nr 6/2021 nie była grupą docelową³⁶⁹ medium. Realizacja misji publicznej w przypadku Serwisu dla Młodych, w ocenie NIK, powinna opierać się na realizacji założeń polegających na dostarczeniu przeanalizowanego i wyselekcjonowanego kontentu ukierunkowanego na specyficznego odbiorcę. Konieczność ukierunkowania treści została potwierdzona wyjaśnieniami Prezesa Zarządu, który wskazał na potrzebę profilowania zawartości SwipeTo. Brak poczynienia założeń pozwalających na ukierunkowanie działalności SwipeTo, wynikający z braku rozeznania potrzeb i możliwości docelowej grupy młodych dorosłych, w ocenie NIK sprawił, że koszty wynikające z wydatków poniesionych z związku z utworzeniem, organizacją, utrzymaniem i prowadzeniem były poniesione w sposób niegospodarny. Kwestię niegospodarności wzmacnia fakt, iż Dyrektor TVP+ w toku kontroli nie przedstawił zasad różnicowania zastosowanych stawek wynagrodzeń wykonawców i usługodawców oraz dokumentów potwierdzających przeprowadzenie negocjacji w zakresie tychże wynagrodzeń, co wskazuje na pełną dowolność i uznaniowość jednostki w tym obszarze. W ocenie NIK podjęcie decyzji o utworzeniu Serwisu dla Młodych, skutkujące wydatkami w wysokości 21 557 900 zł netto, bez wskazania rozeznania potrzeb młodych dorosłych i bez możliwości wskazania, że medium osiągnęło zakładane efekty i w połączeniu z brakiem precyzyjnych wytycznych w zakresie ustalania wynagrodzeń wykonawców sprawia, że całokształt wydatków związanych z tym przedsięwzięciem należy zaklasyfikować jako działanie niegospodarne.

(akta kontroli str. 729-730, 1323-1325, 1545-1635, 1648-1649, 2048-2267, 5482-5513, 5821a-5821d)

³⁶⁶ Pismo z dnia 26 maja 2022 r. w odpowiedzi na pismo znak: KST.411.005.01.2022.18.PC.

³⁶⁷ Protokół pobrania ustnych wyjaśnień, znak: KST.411.005.01.2022.1_PC z dnia 17 maja 2023 r.

³⁶⁸ Pismo znak: TVP/SP-074-226/2023 z dnia 5 lipca 2023 r.

³⁶⁹ Rozpiętość wiekowa badanej grupy to od 15 lat do 35 lat.

10. Jednostka organizacyjna Telewizji Polskiej SA – TVP+ nie posiadała materiałów dokumentujących przebieg negocjacji w zakresie wynagrodzeń wynikających z umów cywilnoprawnych zawieranych na utworzenie, organizację, utrzymanie i prowadzenie SwipeTo – nie zostały one przedłożone w toku kontroli. W toku kontroli nie wskazano również skali optymalizacji kosztów uzyskanej w drodze przeprowadzonych negocjacji. Działanie jednostki wskazuje na brak przeprowadzenia negocjacji w zakresie ustalania wynagrodzeń wykonawców, co stanowiło działanie nierzetelne, niezgodne z *Wytycznymi Biura Negocjacji i Nadzoru Produkcji* oraz niegospodarne.

Wytyczne Biura Negocjacji i Nadzoru Produkcji zostały opracowane w związku z realizacją sformułowanego w wyniku uprzedniej kontroli wniosku pokontrolnego NIK i w swoim założeniu miały dotyczyć powoływania Zespołów Negocjacyjnych w modelu produkcji zewnętrznej. Jak jednakże zauważa NIK, zgodnie ze wskazaniem poczynionym w tekście *Wytycznych*, zobowiązanie do ich stosowania miało wygasnąć dopiero przy wdrożeniu *Procedury negocjacyjnej*, a ich zakresem przedmiotowym objęto wszystkie modele produkcji audycji, na które TVP asygnowała środki finansowe lub w które angażowała wkłady rzeczowe. Zgodnie z ust. 2 *Wytycznych* inicjowanie i kreowanie procesu negocjacyjnego, a także gromadzenie wszelkiej dokumentacji dotyczącej przebiegu procesu negocjacji należało do obowiązków jednostki kreatywno-produkcyjnej a taką – zgodnie z *Instrukcją i Procedurą Produkcyjną* – było OKiSI/TVP+.

Jak wyjaśniła Zastępca Dyrektora TVP+, jednostka nie dysponowała dokumentami potwierdzającymi przeprowadzenie negocjacji oraz materiałów wskazujących na graniczne wartości stawek stosowanych w obszarze ustalania wynagrodzeń. Wskazała, że w zakresie ustalania wartości umowy brano pod uwagę doświadczenie zawodowe wykonawcy, osiągnięcia artystyczne, popularność i zasięgi w social mediach.

Najwyższa Izba Kontroli zauważa, że brak przedstawienia dokumentów i informacji w zakresie wskazania kwoty wynikającej z przeprowadzonej optymalizacji wskazuje na to, że w istocie OKiSI/TVP+ nie podjęło żadnych działań negocjacyjnych. Ponadto jednostka nie przedstawiła jednoznacznych założeń pozwalających na ocenę zasadności zastosowanych stawek wynagrodzenia, w tym m.in. : liczby obserwujących (np. w serwisach Instagram, Facebook), sposobu obliczania wskaźnika popularności w social mediach, szacowania i przelicznika możliwego do zastosowania w odniesieniu do deklarowanego doświadczenia zawodowego. W ocenie NIK brak optymalizacji kosztowej – w połączeniu z brakiem regulacji w zakresie precyzyjnego uzasadnienia stosowanych stawek wynagrodzeń – był działaniem niegospodarnym.

(akta kontroli str. 729-730, 1323-1325, 1545-1635, 1648-1649, 2048-2267, 5482-5513, 5821a-5821d)

11. Spółka, już po zrealizowaniu przedmiotu umowy, zawarła ze zleceniobiorcą – [...] – umowę w zakresie prowadzenia audycji o charakterze rozrywkowym pod nazwą [...], co było działaniem nierzetelnym. Jak wynika z wyjaśnień złożonych w przedmiocie zawarcia umowy nr [...] z dnia 16 stycznia 2023 r., wykonawca nie posiadał doświadczenia w zakresie prowadzenia programów rozrywkowych, w tym o profilu *reality show*. Ponadto wykonawca nie potrafił wyjaśnić, w jaki sposób zrealizował zobowiązanie do opracowania koncepcji autorskiego

prowadzenia audycji. Wynagrodzenie³⁷⁰ z tytułu realizacji umowy wyniosło 120 tys. zł netto.

W dniu 16 stycznia 2023 r. Dyrektor TVP+ oraz kierownik działu ogólnoeconomicznego – sprawujące rolę Producenta zgodnie z regulacjami Spółki – zawarły z wykonawcą umowę cywilnoprawną w przedmiocie autorskiego prowadzenia audycji [...]. Wykonawca oświadczył, że dysponuje wiedzą i doświadczeniem niezbędnym do właściwej realizacji umowy. Jak wynika z wyjaśnień złożonych zarówno przez wykonawcę³⁷¹, jak i kierownika produkcji³⁷² i Dyrektora TVP+³⁷³, osoba wybrana do prowadzenia audycji nie posiadała doświadczenia w tym zakresie.

Zgodnie z *Procedurą produkcyjną z 2022 r.* producent³⁷⁴ oraz kierownik produkcji posiadali decydujący wpływ na produkcję pod względem artystycznym, organizacyjnym i finansowym.

(akta kontroli str. 1720a-1732, 5142-5149a, 5482-5513, 5734-5742)

12. Propozycji realizacji audycji *Kamper Polska* i *Love me or leave me – kochaj albo rzuć* nie zgłoszono poprzez system ROPAT, co było działaniem nierzetelnym i niezgodnym z *Ramowymi zasadami ROPAT*.

Zgodnie z *Ramowymi zasadami ROPAT*, system był informatycznym narzędziem służącym do rejestracji wszystkich napływających do Telewizji Polskiej propozycji programowych. Audycje *Kamper Polska* i *Love me or leave me – kochaj albo rzuć* nie podlegały wyłączeniu z rejestracji. Jak wskazano w *Ramowych zasadach ROPAT*, każda nowa propozycja programowa musiała zostać zarejestrowana w systemie.

Zastępca Dyrektora TVP+ potwierdziła³⁷⁵, że audycja *Love me or leave me – kochaj albo rzuć* nie została zgłoszona w ROPAT, jednakże nie wyjaśniła dlaczego audycja zgłoszona przez podmiot zewnętrzny i jednocześnie w całości sfinansowana przez Spółkę, nie została zgłoszona w przedmiotowym systemie.

Dyrektor AKRiO wskazała³⁷⁶, że system ROPAT uniemożliwia rejestrację propozycji audycji zamawianych przez OKiSI/TVP+.

Dyrektor Biura Programowego wyjaśniła³⁷⁷, że audycje przeznaczone do dystrybucji w telewizji nielinernej nie były związane regulacjami wewnętrznymi do rejestracji propozycji programowych w systemie ROPAT.

Wobec powyższych wyjaśnień NIK wskazuje, iż w toku kontroli nie stwierdzono przesłanek mogących wskazywać na uprzywilejowanie audycji realizowanych nielinernej w zakresie odstępstwa stosowania innych procedur, w tym *Instrukcji współpracy z producentami zewnętrznymi* i *Procedurą produkcyjną*. Ponadto *Ramowe zasady ROPAT* nie wskazywały, aby audycje w dystrybucji nielinernej były wyłączone z procesu rejestracji. W odniesieniu do działalności ROPAT należy podkreślić, iż rejestracji podlegały wszystkie audycje telewizyjne – bez

³⁷⁰ Dodatkowo Spółka zawarła ze zleceniobiorcą umowę nr [...] z dnia 16 stycznia 2023 r. w zakresie realizacji działań promocyjnych związanych z audycją [...].

³⁷¹ Protokół przyjęcia ustnych wyjaśnień, znak: KST.411.005.01.2022.2_PC z dnia 21 czerwca 2023 r.

³⁷² Pismo z dnia 6 czerwca 2023 r.

³⁷³ Sprawowanie funkcji do dnia 31 maja 2023 r., pismo z dnia 23 czerwca 2023 r.

³⁷⁴ Dyrektor TVP+ oraz kierownik działu ogólnoeconomicznego TVP+ zostali wskazani w umowie jako producenci.

³⁷⁵ Pismo z dnia 23 czerwca 2023 r. stanowiące odpowiedź na pismo znak: KST.411.005.01.2022.37.PC

³⁷⁶ Pismo znak: AKRiO/0821-48/2023(862w) z dnia 29 czerwca 2023 r.

³⁷⁷ Pismo znak: TBPR/0821-34/2023(1322) z dnia 23 czerwca 2023 r.

jasnego wyłączenia z *Ramowych zasad ROPAT* audycji dedykowanych telewizji nielinearnej.

(akta kontroli str. 729-735, 1246-1252, 1262-1265, 1301-1319, 1323-1325, 1335-1342, 1345-1347, 1449-1535, 1527-1528, 1680-1732, 2048-2267, 5727-5736, 5743-5744, 5749, 5752-5762)

13. W działalności jednostki OKiSI/TVP+ zidentyfikowano działania polegające na zawarciu 35 umów już po terminie ich realizacji oraz 14 umów w trakcie ich realizacji, a ponadto przedmiotowe umowy zawierano z mocą wsteczną, co było działaniem nierzetelnym³⁷⁸.

Jak wskazała Zastępca Dyrektora TVP+, na dzień złożenia wyjaśnień nie miała ona wiedzy na temat przyczyn zawierania umów w trakcie lub po czasie ich obowiązywania.

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę na to, że jednostki organizacyjne Spółki masowo zawierają umowy na realizację usług już po ich wykonaniu, pomimo wyników poprzednich kontroli NIK, które zidentyfikowały takie działania jako nieprawidłowe. Ponadto takie postępowanie jednostek organizacyjnych opisano jako niezgodne z regulacjami Spółki w wynikach kontroli i audytów podejmowanych przez BAiKW. NIK zauważa, że jednostka organizacyjna – działając na rzecz dobra Spółki – była zobowiązana do zachowania szczególnej staranności w zakresie terminowego zawierania umów. Brak działań związanych z terminowym zawieraniem umów cywilnoprawnych sprawił, że w ocenie NIK redakcja w sposób niepełny zabezpieczała interesy Telewizji Polskiej w obszarze usług dostarczanych na rzecz Serwisu dla Młodych.

(akta kontroli str. 729-735, 1323-1325, 1545-1635, 1648-1649, 2048-2267, 5482-5513)

14. TVP+ nie przekazała w trakcie czynności kontrolnych produktów, które powinny były powstać w zakresie realizacji sześciu umów nr: [...], [...], [...], [...], [...], [...]. Łączna wartość brutto zawartych umów wynosiła 482,1 tys. zł. Zrealizowana kwota wydatków z tego tytułu wyniosła natomiast 308,1 tys. zł. Nieprzekazanie przez TVP+ produktów tych umów w toku czynności kontrolnych świadczy w ocenie NIK o nierzetelności działania Spółki i daje podstawę do wyrażenia wątpliwości co do rzetelnie przeprowadzonej weryfikacji przedmiotów umów a także ich rozliczenia.

Jak wynika z przedstawionej dokumentacji, przedmiotem zawartych umów było uzyskanie przez OKiSI/TVP+ analiz związanych z m.in. rynkiem influencerskim, gamingowym, działaniami kreatywnymi, analizą danych w zakresie opracowania strategii rozwoju oraz działań konkurencji.

Do dnia 30 czerwca 2023 r. jednostka nie przedstawiła wyników analiz, choć, jak wynika z protokołów odbioru, potwierdzenia odbioru przedmiotów umów zamawiający dokonywał bez wniesienia zastrzeżeń.

Jak wyjaśniła³⁷⁹ Zastępca Dyrektora TVP+, nie mogła ona przekazać materiałów, które miały powstać w wyniku zawarcia tych umów, ponieważ nie była w ich posiadaniu.

(akta kontroli str. 729-735, 1323-1325, 1545-1635, 1648-1649, 2048-2267, 5482-5513)

³⁷⁸ Wprowadzonej do stosowania uchwałą nr 117/2014 Zarządu TVP SA. z dnia 3 marca 2014 r.

³⁷⁹ Pismo z dnia 7 czerwca 2023 r. będące odpowiedzią na pismo znak: KST.411.005.01.2022.34.PC, pkt 14.

15. W latach 2021-2022 jednostka OKiSI/TVP+ zawarła cztery umowy z dwoma zleceniobiorcami w przedmiocie budowania aktywnej społeczności użytkowników serwisu społecznościowego Facebook, publikowanie treści na koncie redakcji SwipeTo w tym serwisie oraz optymalizacji i standaryzacji treści publikowanych w tym miejscu. Planowany łączny koszt brutto tych usług wynosił 168,1 tys. zł. Do dnia 22 maja 2023 r. wydatkowano na ten cel 74 592,77 zł netto, poświadczając wcześniej odbiór usługi bez zgłoszenia uwag. Tymczasem w okresie od dnia 4 października 2022 r., w którym założono profil redakcji SwipeTo w serwisie Facebook, do dnia 16 czerwca 2023 r. dokonano łącznie jedynie dwóch wpisów na przedmiotowym profilu. Działania OKiSI/TVP+ związane z wypłatą wynagrodzeń wynikających z umów zawartych w przedmiocie budowania pozycji SwipeTo w serwisie Facebook były nierzetelne i niegospodarne.

Zgodnie z umowami nr: [...] z dnia 27 lutego 2023 r. (z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2022 r.) oraz [...] z dnia 2 listopada 2022 r. (z mocą obowiązującą od dnia 1 października 2022 r.) zleceniobiorca był zobowiązany do wykonania usług polegających na budowie aktywnej społeczności użytkowników Facebooka wokół treści publikowanych na koncie redakcji SwipeTo oraz optymalizacji i standaryzacji publikowanych na koncie redakcji SwipeTo na Facebooku. Z kolei zgodnie z umowami nr: [...] z dnia 27 października 2022 r. (z mocą obowiązującą od dnia 1 października 2022 r.) oraz [...] z dnia 1 lutego 2023 r. (z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2023 r.) zleceniobiorca był zobowiązany do wykonania usług polegających na przygotowywaniu i publikacji angażujących treści na profilach zarządzanych przez redakcję SwipeTo w mediach społecznościowych (Facebook, TikTok).

Jak wyjaśniła³⁸⁰ Zastępca Dyrektora TVP+, nie posiadała wiedzy w zakresie sposobu realizacji przedmiotowych umów, jednocześnie osoba mogąca udzielić w tym zakresie odpowiedzi przebywała na długotrwałym zwolnieniu lekarskim.

NIK zauważa, że kierownictwo redakcji nie posiadało elementarnej wiedzy w zakresie zasadności rozliczenia przedmiotowych umów, w tym:

- a) w oparciu, o jakie wyznaczniki ilościowe i jakościowe oceniono, że zleceniobiorcy wykonali zadanie wynikające z zawartych umów, zważając na fakt, że na dzień 6 czerwca 2023 r. na koncie SwipeTo na Facebooku znajdowały się tylko dwa wpisy – oba z dnia 4 października 2022 r.;
- b) jakie kryteria oceny pozwoliły przyjąć, że usługa została wykonana zgodnie z przedmiotem umowy;
- c) do jakich pułapów liczbowych dążono w zakresie polubień i obserwowania profilu.

W ocenie NIK brak właściwego wykonania przedmiotów umów przy uwzględnieniu odbiorów tychże przedmiotów – dokonanych bez zgłoszenia zastrzeżeń – wskazuje na niegospodarne i nierzetelne działanie Spółki w zakresie weryfikacji realizacji ww. umów i wypłaty wynagrodzenia zleceniobiorcom.

(akta kontroli str. 729-730, 1323-1325, 1545-1635, 1648-1649, 2048-2267, 5482-5513)

16. W TVP SA Oddział w Warszawie zaciągnięto zobowiązania bez wymaganej uchwały Zarządu Spółki oraz z przekroczeniem zakresu umocowania do zaciągania zobowiązań określonego w pełnomocnictwach ogólnych. Polegało to na podziale przedmiotu umowy tak, by w miejsce jednej umowy zawieranych było

³⁸⁰ Odpowiedź z dnia 14 czerwca 2023 r. na pismo znak: KST.411.005.01.2022.34.PC.

Jednocześnie, zgodnie z dyspozycją § 14 ust. 4 pkt 5 Statutu TVP SA, uchwały Zarządu wymaga zaciągnięcia zobowiązań, które na podstawie jednej lub kilku powiązanych czynności przekraczają równowartość 150 tys. euro w złotych.

Świadek w osobie wspólnika spółki, z którą TVP SA zawierała umowy zeznał³⁸², że powodem zawierania kilku umów w miejsce jednej była chęć uniknięcia konieczności zwracania się do zarządu w celu uzyskania formalnej zgody.

Wyżej wymienione działanie polegające na dzieleniu przedmiotu umowy, który wykonać ma jeden kontrahent, na kilka umów, tak aby zaciągając zobowiązanie pojedyncza umowa mieściła się w zakresie zwykłego zarządu, tj. aby zaciągane zobowiązanie nie przekraczało kwoty 150 tys. zł na podstawie pełnomocnictwa ogólnego, zadaniem NIK, przekraczało zakres udzielonych pełnomocnictw ogólnych oraz było niezgodne z § 8 pkt 13 *Procedury w sprawie zasad i trybu udzielania pełnomocnictw w TVP SA*, zgodnie z którą do dokonywania w imieniu TVP SA czynności przekraczających zakres zwykłego zarządu niezbędne było uzyskanie pełnomocnictwa rodzajowego lub pełnomocnictwa szczególnego. Jednocześnie, biorąc pod uwagę wartość zaciąganych zobowiązań, praktyka taka naruszała postanowienia Statutu, który wymagał uzyskania wcześniejszej zgody Zarządu Spółki na zaciągnięcie zobowiązań, które na podstawie jednej lub kilku powiązanych czynności przekraczają równowartość ponad 150 tys. euro w złotych.

W wyniku opisanych działań zostały zaciągnięte, bez wiedzy i uzyskania zgody Zarządu Spółki oraz z przekroczeniem zakresu udzielonych pełnomocnictw, zobowiązania na łączną kwotę 8 550,0 tys. zł.

Kierownik Działu Ogólnoekonomicznego Oddziału Terenowego TVP SA w Warszawie wyjaśniła³⁸³, że umowy były zawierane w ten sposób, gdyż w każdej z nich usługę wykonywał inny stały współpracownik, co pozwalało uprościć rozliczanie wynagrodzeń z poszczególnych umów.

Prezes Zarządu TVP SA wyjaśnił³⁸⁴, że wspomniane umowy mają charakter ramowy i zgodnie z orzecznictwem³⁸⁵ nie stanowią zaciągnięcia zobowiązania. Część z umów nie została wykonana przez co TVP SA nie poniosła wydatków, a wydatki powyżej 100 tys. zł zostały poniesione w przypadku 20 umów. Jednocześnie wyjaśnił, że zgodnie z *Procedurą w sprawie zasad i trybu udzielania pełnomocnictw w Telewizji Polskiej SA* w treści pełnomocnictwa uwidocznione jest zastrzeżenie, że nie uprawniają one do zaciągania zobowiązań, które zgodnie ze Statutem wymagają zgody Zarządu, Rady Nadzorczej lub Walnego Zgromadzenia. Wyjaśnił również, że w dniu 30 listopada 2021 r. wydane zostało Pismo Okólne Nr 360/2021 w sprawie opiniowania materiałów przedkładanych przez Oddziały Terenowe do decyzji Zarządu Spółki lub Prezesa Zarządu Spółki. W piśmie tym zobowiązano dyrektorów Oddziałów Terenowych do dodatkowego każdorazowego pozyskiwania opinii TVP3 „w zakresie weryfikacji pod względem zgodności z założeniami kierunkowymi Spółki, jeżeli ich przedmiotem (*materiałów przedkładanych do decyzji – przyp. NIK*) są zakres programowy lub zasoby OTV związane z procesem produkcji lub rozwojem technologicznym”. Dodatkowo, w niektórych przypadkach udzielania zamówień publicznych dyrektorzy Oddziałów Terenowych zostali zobowiązani do pozyskiwania opinii Biura Zakupów i Zamówień Publicznych. Przedmiotowe

³⁸² Protokół z przesłuchania świadka z dnia 5 czerwca 2023 r.

³⁸³ Pismo z dnia 23 czerwca 2023 r.

³⁸⁴ Pismo z dnia 29 czerwca 2023 r. (znak: TVP/SP-074-172-2023).

³⁸⁵ Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 września 2009 r. (sygn. akt V CSK 42/09).

Pismo Okólne zostało rozesłane do dyrektorów Oddziałów Terenowych wraz z listą najważniejszych regulacji obowiązujących w Spółce (23 pozycje). W piśmie przewodnim wyjaśniono, że podjęta inicjatywa służy „maksymalnej redukcji ryzyka niespójności z obowiązującymi przepisami”. Dalej Prezes Zarządu wyjaśnił, że zgodnie z § 3 ust. 2 *Regulaminu organizacyjnego* Zarząd prowadzi sprawę Spółki przy pomocy dyrektorów jednostek organizacyjnych. Dyrektorzy jednostek organizacyjnych są odpowiedzialni za prawidłową realizację decyzji Zarządu oraz za merytoryczną i finansową działalność jednostek. Ponadto, dyrektorzy jednostek zobowiązani są do informowania o stwierdzonych nieprawidłowościach, występujących problemach oraz proponowanych rozwiązaniach. Jak wskazał, Zarząd, z uwagi na rozbudowaną, ale zakładającą samodzielność jednostek strukturę organizacyjną TVP SA, powierza dyrektorom jednostek organizacyjnych wszelkie kwestie związane ze skutecznym kierowaniem nimi. Dodał, iż w zakresie w jakim Zarząd powierza zawieranie umów dyrektorom poszczególnych jednostek organizacyjnych oraz ich zastępcom, a także udziela im stosownych pełnomocnictw, dyrektorzy ci oraz ich zastępcy stają się odpowiedzialni za prawidłowe korzystanie z udzielonych umocowań oraz realizację przyznaných budżetów.

Najwyższa Izba Kontroli po analizie powyższych wyjaśnień podtrzymuje, iż w TVP SA Oddział w Warszawie zaciągnięto zobowiązania bez wymaganej uchwały Zarządu Spółki oraz z przekroczeniem zakresu umocowania do zaciągania zobowiązań określonego w pełnomocnictwach ogólnych.

(akta kontroli str. 636-641, 17537-17584)

17. Umowa z dnia 30 marca 2022 r. o wartości 1 150,0 tys. zł została zawarta na podstawie błędnie wydanej uchwały Zarządu TVP SA, a w konsekwencji z przekroczeniem zakresu pełnomocnictwa.

W dniu 30 marca 2022 r. podjęta została uchwała Zarządu nr 242/2022 w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie umów z firmą „[...]” dotyczących autorskiego tworzenia informacji dziennikarskich, czynności operatorskich, realizacyjnych oraz montażu do audycji produkowanych przez Telewizję Polską SA oraz nabycia przez Telewizję Polską SA autorskich praw majątkowych i praw pokrewnych do ww. dzieł. Uchwała wyrażała zgodę na zawarcie siedmiu umów, których zakres rzeczowy dotyczył: tworzenia informacji dziennikarskich, prowadzenia audycji, montażu, stworzenia warstwy audialnej, stworzenia unikalnego obrazu, realizacji obrazu.

W tym samym dniu Dyrektorowi TVP3 Warszawa [...] udzielono pełnomocnictwa szczególnego nr [...] do zawarcia umów z ww. podmiotem. Pełnomocnictwo upoważniało do zawarcia siedmiu umów na: tworzenie informacji dziennikarskich, prowadzenie audycji (dwie umowy), montaż, stworzenie warstwy audialnej, stworzenie unikalnego obrazu i realizację obrazu. Łączna wartość zaciągniętych zobowiązań na podstawie wskazanego pełnomocnictwa nie mogła przekroczyć kwoty [...] tys. zł brutto.

W dniu 30 marca 2022 r. TVP SA, reprezentowana przez [...], zawarła z [...] działającym pod firmą „[...]” umowę nr [...], której przedmiotem było przygotowanie scenariusza, konspektu, nadzoru redakcyjnego, przygotowania felietonu filmowego, informacji filmowej, opracowanie informacji słownych, filmowych, wydanie programów, zamawianie i dobór materiałów dziennikarskich, przygotowanie zwiastunów i zapowiedzi, relacji reporterskiej i usługi lektorskiej do następujących audycji: Kurier Warszawy i Mazowsza 14:30, Kurier Warszawy i Mazowsza 16:30, Kurier Mazowiecki, Kurier Warszawy i Mazowsza 21:30,

oprawa TVP3 oraz do innych audycji produkowanych przez TVP SA. Umowa opiewała na kwotę 1 150,0 tys. zł.

Umowa z dnia 30 marca 2022 r. została zawarta z przekroczeniem zakresu pełnomocnictwa, albowiem z jego treści nie wynikało upoważnienie do zawarcia w imieniu TVP SA umowy o wskazanym zakresie rzeczowym. Również uchwała Zarządu 242/2022 w brzmieniu obowiązującym na dzień zawarcia umowy nie zezwalała na jej zawarcie.

Dopiero w dniu 5 maja 2022 r. Zarząd podjął uchwałę nr 343/2022 w sprawie zmiany uchwały 242/2022. Zgodnie z treścią powołanej uchwały Zarząd wyraził zgodę na zawarcie umowy o dzieło na przygotowanie scenariusza, konspektu, nadzoru redakcyjnego, przygotowanie felietonu filmowego, informacji filmowej, opracowanie informacji słownych, filmowych, wydanie programów, zamawianie i dobór materiałów dziennikarskich, przygotowanie zwiastunów i zapowiedzi, relacji reporterskiej i usługi lektorskiej do następujących audycji: Kurier Warszawy i Mazowsza 14:30, Kurier Warszawy i Mazowsza 16:30, Kurier Mazowiecki, Kurier Warszawy i Mazowsza 21:30, oprawa TVP3 oraz do innych audycji produkowanych przez TVP SA od dnia [...] r. do dnia [...] r. oraz nabycia przez TVP SA autorskich praw majątkowych i praw pokrewnych do ww. dzieł.

Kierownik Działu Ogólnoekonomicznego jednostki organizacyjnej TVP SA, na rzecz której umowa była wykonywana, nie wyjaśniła³⁸⁶, dlaczego w dniu 30 marca 2022 r. zawarto umowę [...], skoro zgoda zarządu została wydana 5 maja 2022 r. (tj. z chwilą podjęcia uchwały nr 343/2022 zmieniająca uchwałę 242/2022) i wskazała, że umowę zawarto na podstawie ww. pełnomocnictwa.

Prezes Zarządu TVP SA wyjaśnił³⁸⁷, że Zarząd na posiedzeniu w dniu 30 marca 2022 r. rozpatrywał wniosek Dyrektora Oddziału Terenowego w Warszawie, dotyczący zawarcia umów z Panem [...] prowadzącym działalność gospodarczą pod firmą „[...]”. Jednym z projektów umów załączonych do wspomnianego wniosku był – zaopiniowany przez właściwe jednostki organizacyjne oraz radcę prawnego – projekt umowy, o której mowa w zapytaniu (NIK sformułowanym w toku kontroli – przyp. NIK), tj. umowy zobowiązującej do wykonania dzieła polegającego na przygotowaniu scenariusza, konspektu, nadzoru redakcyjnego, przygotowaniu felietonu filmowego, informacji filmowej, opracowaniu informacji słownych, filmowych, wydaniu programów, zamawianiu i doborze materiałów dziennikarskich, przygotowaniu zwiastunów i zapowiedzi, relacji reporterskiej i usługi lektorskiej do następujących audycji: Kurier Warszawy i Mazowsza 14.30, Kurier Warszawy i Mazowsza 16.30, Kurier Mazowiecki, Kurier Warszawy i Mazowsza 21.30, oprawa TVP3 oraz do innych audycji produkowanych przez Spółkę, a uzgadnianych na bieżąco pomiędzy stronami. Jak wskazał, Zarząd zatem znał treść tej umowy i wyraził zgodę na jej zawarcie, wraz z pozostałymi umowami objętymi przedmiotowym wnioskiem. Przy sporządzaniu tekstu uchwały Zarządu dokumentującej tę decyzję (tj. Uchwały Nr 242/2022), który z kolei stanowi podstawę przygotowania dokumentu pełnomocnictwa, omyłkowo wskazano inny opis przedmiotu umowy. W § 1 ust. 1 pkt 2 ww. uchwały wskazano bowiem umowę o dzieło polegające na prowadzeniu następujących audycji: Kurier Warszawy i Mazowsza 14.30, Kurier Warszawy i Mazowsza 16.30, Kurier Mazowiecki, Kurier Warszawy i Mazowsza 21.30 oraz do innych audycji produkowanych przez TVP SA. Umowa, o której mowa w § 1 ust. 1 pkt 2 uchwały Nr 242/2022 nie była jednak objęta wspomnianym wnioskiem do decyzji Zarządu,

³⁸⁶ Pismo z dnia 12 czerwca 2023 r.

³⁸⁷ Pismo z dnia 29 czerwca 2023 r. (znak: TVP/SP-074-172-2023).

a zatem projekt tej umowy nie był do tego wniosku załączony. Zarząd nie podejmował więc decyzji względem (zawarcia) tej umowy. Jak wskazał również Prezes Zarządu, opisana omyłka została usunięta na posiedzeniu Zarządu w dniu 5 maja 2022 r. Wówczas Zarząd podjął uchwałę Nr 343/2022, w której nadał nowe brzmienie § 1 ust. 1 pkt 2 uchwały Nr 242/2022, tj. brzmienie obejmujące wskazaną w zapytaniu umowę, zarejestrowaną pod numerem [...].

NIK wskazuje, iż niezależnie od ewentualnej omyłki w treści uchwały Zarządu Spółki względem działania wnioskowanego, pełnomocnik Spółki był następnie uprawniony do działania wynikającego z treści podjętej, a nie wnioskowanej uchwały, oraz w zakresie udzielonego pełnomocnictwa, co wskazuje, iż opisana umowa na kwotę 1 150,0 tys. zł została zawarta z naruszeniem regulacji wewnętrznych. Ewentualna nawet ww. omyłka formalna nie znosi więc bytu powstałej nieprawidłowości i poza aspektem legalnościowym wskazuje również na brak rzetelności w weryfikowaniu dokumentów niezbędnych do definitywnego zaciągnięcia zobowiązania przez Telewizję Polską SA.

(akta kontroli str. 147-166, 183-203, 569-573, 578-582, 17537-17584)

18. TVP SA w jednej z realizowanych umów nie naliczyła kary umownej i jej nie dochodziła, co było działaniem niegospodarnym.

W dniu 12 marca 2021 r. TVP SA zawarła umowę z [...], której przedmiotem były usługi organizacyjne i realizacyjno-techniczne koncertu „[...]”. Wynagrodzenie wykonawcy wynieść miało [...] zł powiększone o należny podatek VAT. Zgodnie z § 9 powołanej umowy wynagrodzenie miało być płatne w dwóch transzach: I transza w wysokości 90% wynagrodzenia płatna na podstawie faktury wystawionej w terminie 7 dni po zrealizowaniu przedmiotu umowy, II transza w wysokości [...] zł powiększona o stawkę podatku VAT płatna w terminie 30 dnia od dnia wystawienia faktury po złożeniu przez wykonawcę kosztorysu wynikowego i zaakceptowaniu go przez TVP SA.

Zgodnie z § 9 ust. 3 pkt 2 *in fine* umowy wykonawca zobowiązał się do dostarczenia kosztorysu wynikowego do dnia 22 marca 2021 r. Umowa przewidywała, że jeśli wykonawca nie dostarczy kosztorysu wynikowego w terminie, TVP SA będzie uprawniona do naliczenia kary umownej w wysokości 1% wynagrodzenia określonego w § 9 ust. 3 pkt 2 (II transza) powołanej umowy za każdy dzień zwłoki. Kosztorys wynikowy został złożony przez wykonawcę w dniu 23 marca 2021 r., tj. jeden dzień po terminie określonym umową. Zgodnie z treścią protokołu odbioru rozliczenia wynikowego wynika, że odbiór rozliczenia wynikowego nastąpił w dniu 4 sierpnia 2021 r., a rozliczenie wynikowe zostało zaakceptowane w dniu 17 sierpnia 2021 r.

TVP SA nie naliczyła kary umownej w wysokości [...] zł. P.o. Zastępca Dyrektora AKRiO wyjaśniła³⁸⁸, że możliwość naliczenia kar umownych jest uprawnieniem, a nie obowiązkiem TVP SA. Okres realizowania koncertu przypadł na okres obowiązywania obostrzeń związanych z przeciwdziałaniem COVID-19, co stanowiło duże utrudnienie w realizacji tak dużego przedsięwzięcia. Dodatkowo opóźnienie w procedowaniu dokumentów rozliczeniowych wynikało z restrykcji wprowadzonych przez Biuro Bezpieczeństwa TVP SA.

Zdaniem NIK fakt obostrzeń związanych z sytuacją epidemiczną, o ile mógł mieć istotny wpływ na przeprowadzenie koncertu, nie mógł stanowić okoliczności usprawiedliwiających dopuszczenie do zwłoki w jego rozliczeniu. Jak bowiem wynika z dokumentacji przekazanej przez TVP SA korespondencja w zakresie

³⁸⁸ Pismo z dnia 7 lipca 2023 r. (znak: AKRiO/0821-49/2023[899w]).

rozliczenia koncertu odbywała się za pośrednictwem wiadomości przesyłanych pocztą elektroniczną, zatem kwestie obostrzeń i restrykcji wprowadzonych przez Biuro Bezpieczeństwa TVP SA nie mogły stanowić okoliczności uniemożliwiających zrealizowanie postanowień umowy. Dodatkowo NIK zwraca uwagę, że TVP SA jest podmiotem realizującym zadania finansowane w zasadniczej mierze ze środków publicznych, które z uwagi na ich pochodzenie wymagają szczególnej dbałości przy ich wydatkowaniu i dochodzeniu należności, w tym gospodarnego działania. Jednocześnie NIK zauważa, że zaniechanie po stronie TVP SA doprowadziło do przedawnienia się możliwości dochodzenia kary umownej.

(akta kontroli str.10175-10199, 31139-31156)

19. W badanej próbie³⁸⁹ 91 umów na zakup usług, produkcji i koprodukcji 67 umów zawarto w formie pisemnej w trakcie ich wykonywania lub po ich wykonaniu, co było działaniem nierzetelnym oraz skutkowało przypadkami bezprawnego wykorzystywania autorskich praw majątkowych.

W związku z realizacją zadań statutowych TVP SA zawierała umowy na usługi dziennikarskie i produkcyjne. W wyniku kontroli stwierdzono, że 67 z 91 poddanych badaniu umów było zawartych w trakcie ich wykonywania, a nie przed rozpoczęciem ich obowiązywania. Umowy zawierały klauzulę o ich wstecznym obowiązywaniu (najczęściej od 1 stycznia lub 1 lipca). Dyrektorzy jednostek organizacyjnych, w których stwierdzono ww. przypadki wyjaśniali, że przyczyną takiego stanu rzeczy była sytuacja epidemiczna oraz długotrwałe procedury uzyskiwania zgód korporacyjnych.

W niektórych przypadkach skutkiem zawierania umów po rozpoczęciu ich wykonywania przez kontrahentów było w istocie bezprawne wykorzystywanie przez Telewizję Polską SA autorskich praw majątkowych twórców w okresie pomiędzy rozpoczęciem wykonywania umowy przez kontrahenta, a jej formalnym zawarciem. Zgodnie bowiem z dyspozycją art. 53 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych³⁹⁰ umowa o przeniesienie autorskich praw majątkowych wymaga zachowania formy pisemnej pod rygorem nieważności.

Prezes Zarządu TVP SA wyjaśnił³⁹¹, że właściwe zobrazowanie skali problemu wymagałoby przeprowadzenia badania na znacznie większej liczbie umów, niż 91 przebadanych przez NIK, oraz właściwego doboru próby badawczej, tak by wynik był niewątpliwie reprezentatywny (dla wszystkich obszarów działalności). Jednocześnie wyjaśnił że zjawisko tzw. retroaktywności umów nie jest w Spółce tolerowane, zwłaszcza w odniesieniu do umów, które obejmują stworzenie dzieł w rozumieniu *Prawa autorskiego*. Świadczy o tym chociażby wzywanie przez Zarząd dyrektorów składających wnioski do decyzji Zarządu, do przedstawiania wyjaśnień dotyczących przyczyn wnioskowania o zawarcie umów z opóźnieniem, a więc w trakcie ich wykonywania. Podejmowane są także inicjatywy o charakterze systemowym m.in.: wprowadzonych zostało do stosowania ponad 100 wzorów umów z zakresu produkcji audycji telewizyjnych, co usprawnia zarówno przygotowanie, jak i opiniowanie projektów umów z tego zakresu, a także udzielanie pełnomocnictw o większym, niż w przypadku pełnomocnictwa

³⁸⁹ Zastosowano głównie celowy dobór próby w oparciu o kryterium podmiotowe (kontrahenci zatrudniający stałych współpracowników TVP, w tym spółki założone przez pracowników kontrolowanej jednostki) oraz przedmiotowe (z uwagi na wartość zawieranych umów).

³⁹⁰ Dz. U. z 2022 r. poz. 2509, dalej *Prawo autorskie*.

³⁹¹ Pismo z dnia 29 czerwca 2023 r. (znak: TVP/SP-074-172-2023).

ogólnego, zakresie umocowania, np. wyższym limicie kwotowym zobowiązań finansowych, które pełnomocnik może zaciągnąć. Prezes Zarządu wyjaśnił również, że wprowadzony w TVP SA w czasie pandemii Covid-19 elektroniczny obieg projektów umów w trakcie ich opiniowania jest nadal utrzymywany, przyczyniając się do usprawnienia (i przyspieszenia) tego procesu, a ponadto prowadzone są prace (na zaawansowanym obecnie etapie) nad wdrożeniem w Spółce systemu informatycznego służącego do obsługi procesu przygotowywania i opiniowania projektów umów. Jak wskazał, bez wątpienia wpływ na występowanie przypadków podpisywania umów po rozpoczęciu ich wykonywania ma zarówno duży rozmiar prowadzonej przez Spółkę działalności, wymagający zawierania bardzo dużej liczby umów, jak i specyfika tej działalności. W zakresie natomiast korzystania z utworów przed – wymagającym zachowania formy pisemnej – nabyciem (przeniesieniem) do nich autorskich praw majątkowych, Prezes Zarządu wyjaśnił, że korzystanie takie, o ile odbywa się za zgodą twórcy (autora) jest dopuszczalne, a zgodnie z *Prawem autorskim* wyrażenie takiej zgody (udzielenie licencji) może nastąpić także w formie innej niż pisemna (z wyjątkiem umowy licencyjnej wyłącznej).

(akta kontroli str. 32-529, 530-573, 578-582, 593-597, 627-632, 17537-17584)

20. W Telewizji Polskiej SA wystąpiły, stwierdzone w badanej próbie, przypadki zawarcia umowy oraz aneksu do umowy bez kontroli formalnoprawnej Biura Prawnego.

W dniu 27 grudnia 2021 r. zawarto aneks do umowy nr [...] z dnia 4 października 2021 r. zawartej z [...] Aneks zwiększał wynagrodzenie wykonawcy o kwotę [...] tys. zł netto. Aneks do umowy został zaakceptowany pod względem formalnoprawnym w dniu 3 lutego 2022 r. o godz. 10:57 (czas wysłania wiadomości za pośrednictwem poczty elektronicznej o jego akceptacji przez pracownika Biura Prawnego).

W dniu 31 stycznia 2023 r. został przesłany do zaopiniowania do Biura Prawnego projekt umowy z [...], z którego wynikało, że umowa opiewać będzie na kwotę [...] zł brutto, a TVP SA przy zawieraniu umowy reprezentowana ma być przez Dyrektora TAI samodzielnie. Pracownik Biura Prawnego wiadomością przesłaną za pośrednictwem poczty elektronicznej z dnia 2 lutego 2023 r. zwrócił uwagę, że przesłany projekt przekracza zakres pełnomocnictwa, albowiem z dniem 31 stycznia 2023 r. Dyrektorowi wygasło pełnomocnictwo do jednoosobowego zaciągania zobowiązań do kwoty 300 tys. zł. Projekt umowy o brzmieniu zgodnym z uwagami został przesłany do pracownika Biura Prawnego w dniu 2 lutego 2023 r. o godz. 14:35. Ponownie przesłany projekt został zaakceptowany w dniu 3 lutego 2023 r. o godz. 9:14 (czas wysłania wiadomości za pośrednictwem poczty elektronicznej o jego akceptacji przez pracownika Biura Prawnego). Natomiast umowa, o treści zgodnej z uwagami Biura Prawnego z dnia 2 lutego 2023 r., o numerze [...] na kwotę [...] zł z [...] nosi datę zawarcia 31 stycznia 2023 r., pomimo, że jej treść została zaakceptowana w dniu 3 lutego 2023 r.

Zawarcie umowy bez kontroli formalnoprawnej dokonanej Biuro Prawne naruszało obowiązującą w TVP SA *Instrukcję postępowania przy zawieraniu umów w Spółce Telewizja Polska SA*³⁹² Zgodnie z regulacją § 7 ust. 3 powołanej Instrukcji, po zaopiniowaniu przez komórki i jednostki organizacyjne projekt umowy przekazywany jest radcy prawnemu (advokatowi) do kontroli formalno-

³⁹² Stanowiącej załącznik do uchwały 411/2019 Zarządu TVP SA z dnia 2 lipca 2019 r.

prawnej. Na mocy odesłania z § 3 ust. 4 ww. instrukcji stosuje się ją odpowiednio do zmian (aneksów) do zawartych umów.

Radca prawny dokonujący akceptacji aneksu wyjaśnił³⁹³, że potwierdził, iż aneks został zawarty w trybie z pominięciem zamówień publicznych oraz, że został zawarty z należycie umocowanym podmiotem.

Dyrektor jednostki organizacyjnej TVP SA, na rzecz której realizowano usługę objętą aneksem wyjaśniła³⁹⁴, że data 27 grudnia 2021 r. została wpisana omyłkowo.

Były Dyrektor jednostki organizacyjnej, która zawarła umowę z dnia 31 stycznia 2023 r. zeznał³⁹⁵, że nie pamięta dlaczego tak się stało. Stwierdził, że musiał zawrzeć wskazaną umowę z drugą osobą na podstawie pełnomocnictwa łącznego, a kwota w umowie powinna wynosić 150,0 tys. zł, ale dokładnie nie pamięta. Zeznał również, że wieloletnią praktyką było zawieranie umów ramowych, do wysokości udzielonych pełnomocnictw. Bywały umowy, które zostały zawarte, ale nie zostały realizowane.

Kierownik Działu Ogólnoekonomicznego jednostki organizacyjnej TVP SA na rzecz której realizowano usługę objętą umową z dnia 31 stycznia 2023 r. wyjaśniła³⁹⁶, że umowa została zawarta na wzorze obowiązującym w TVP SA. Z uwagi na prawdopodobieństwo dłuższej nieobecności osoby upoważnionej do podpisania umowy postanowiono o przyspieszeniu zawarcia ww. umowy.

(akta kontroli str. 569-573, 578-582, 625-632, 634-635)

21. TVP+ (wcześniej Ośrodek Mediów Interaktywnych³⁹⁷) finansowało obsługę prawną pracownika TVP, pozwanego za rozpowszechnianie, jak podnoszono, nieprawdziwych informacji dotyczących spółki [...] ³⁹⁸, mających naruszać jej dobra osobiste, pomimo że informacje te pracownik zamieszczał za pośrednictwem portali społecznościowych na swych prywatnych kontaktach w serwisach Facebook oraz Twitter.

Dyrektor OMI w dniu 25 stycznia 2019 r. zawarł umowę nr [...] z zewnętrzną kancelarią prawną na obsługę prawną w zakresie reprezentowania [...], ówczesnego redaktora – kierownika [...] ³⁹⁹, pozwanego w sprawie z powództwa [...], w szczególności za rozpowszechnianie przez pozwanego za pośrednictwem portali społecznościowych na jego prywatnych kontaktach Facebook oraz Twitter, jak podnoszono, nieprawdziwych informacji dotyczących [...], naruszających dobra osobiste powoda. Zaciągnięcie zobowiązania przez TVP było działaniem niecelowym oraz niemieszczącym się w celach statutowych Spółki, ze względu na to, że pozew dotyczył czynności osoby fizycznej, które nie były związane z jej obowiązkami pracowniczymi. Opisana nieprawidłowość skutkowała niegospodarnym wydatkowaniem przez TVP SA w latach 2019-2023 kwoty w wysokości 107 338,24 zł brutto.

³⁹³ Pismo z dnia 6 czerwca 2023 r.

³⁹⁴ Pismo z dnia 26 czerwca 2023 r. (znak: TVP3-MD/0821-21-2/2023 [326]).

³⁹⁵ Protokół z przesłuchania świadka z dnia 14 czerwca 2023 r.

³⁹⁶ Pismo z dnia 12 czerwca 2023 r.

³⁹⁷ Dalej także: OMI. Ośrodek Mediów Interaktywnych na mocy uchwały nr 229/2019 Zarządu Spółki TVP SA z dnia 4 kwietnia 2019 r. w sprawie przyjęcia regulaminu organizacyjnego przedsiębiorstwa Spółki TVP SA został przekształcony w Ośrodek Kanałów i Serwisów Internetowych, zaś na podstawie uchwały nr 985/2022 Zarządu Spółki TVP SA z dnia 23 listopada 2022 r. jego następcą było TVP+.

³⁹⁸ Dalej także: [...].

³⁹⁹ Obecnie [...].

Zastępca Dyrektora TVP+ wyjaśniła⁴⁰⁰, że zawarcie przedmiotowej umowy nastąpiło na skutek decyzji podjętej przez Dyrekcję OMI oraz, że nie ma wiedzy na temat uzasadnienia tej decyzji.

Wicedyrektor Biura Dystrybucji ds. Rozwoju Online⁴⁰¹ wyjaśnił⁴⁰², że jego stanowisko było zbieżne ze stanowiskiem Dyrektora OMI, ponieważ przekazano mu, że wspieranie redaktora w tym zakresie jest w interesie Spółki.

Prezes Zarządu Spółki wyjaśnił⁴⁰³, że poglądy rozpowszechniane na prywatnych kontaktach społecznościowych, w tym przez dziennikarzy i kierowników redakcji zatrudnionych w Spółce, w tym przez pana [...], podczas pełnienia przez niego funkcji kierownika [...], nie stanowią poglądów, ani oświadczeń organów Spółki. Nie oznacza to jednak, że poglądy prezentowane prywatnie w mediach społecznościowych przez dziennikarzy zatrudnionych w Spółce nie wykazują związku z ich pracą w Spółce. Wypowiedzi te powinny pozostawać w zgodzie z linią programową redakcji, w której są zatrudnieni.

(akta kontroli str. 8660-8705, 9759-9805)

Zdaniem NIK koszty obsługi prawnej pozwanego [...] nie powinny być pokrywane przez Spółkę, lecz przez pozwanego, ponieważ pozew dotyczył możliwego naruszenia dóbr osobistych innego podmiotu przez osobę fizyczną, na jej prywatnych kontaktach w mediach społecznościowych.

22. Biuro Spraw Korporacyjnych⁴⁰⁴ zawarło dwie umowy cywilnoprawne z pracownikiem Biura Prawnego TVP (o nr pracownika [...]), który prowadził działalność gospodarczą w zakresie świadczenia usług prawnych, z pominięciem procedury zawierania umów w Spółce.

Zgodnie z § 7 ust. 1 pkt 5 *Instrukcji postępowania przy zawieraniu umów w Spółce* nr 411/2019 zmienionej uchwałą nr 1136/2022, jednostka organizacyjna zobowiązana była do przedstawienia projektu umowy cywilnoprawnej z pracownikiem do zaopiniowania przez Biuro Zarządzania Kapitałem Ludzkim w zakresie oceny, czy projekt umowy nosi znamiona umowy o pracę oraz dotyczy tych samych rodzajowo prac, które wykonywane są przez pracownika w ramach stosunku pracy. W latach 2022-2023 BSK zawarło dwie umowy (nr [...], [...]), nie występując o opinię Biura Zarządzania Kapitałem Ludzkim⁴⁰⁵, co było działaniem nierzetelnym i stanowiło naruszenie § 7 ust. 1 pkt 5 *Instrukcji postępowania przy zawieraniu umów w Spółce TVP S.A.*

Przedmiotem umów było zlecenie czynności wynikających z postanowień ustawy z dnia 6 września 2001 r. *o dostępie do informacji publicznej*⁴⁰⁶, tj. przygotowanie projektów decyzji administracyjnych, a także pism zmierzających do wydania decyzji. Łączny koszt usług prawnych dla BSK z tytułu tych umów wyniósł 77 490,00 zł brutto⁴⁰⁷.

Dyrektor BSK wyjaśnił⁴⁰⁸, że skoro występował o stosowną opinię do BZKL w 2021 r. w zakresie zawarcia innej umowy (nr [...]) na ten sam przedmiot

⁴⁰⁰ Pismo TVP+ z dnia 26 maja 2023 r.

⁴⁰¹ Ówczesny Zastępca Dyrektora Ośrodka Mediów Interaktywnych

⁴⁰² Protokół z przyjęcia ustnych wyjaśnień znak: KST.411.005.01.2022.2_J.P. z dnia 6 czerwca 2023 r.

⁴⁰³ Pismo Prezesa Zarządu znak: TVP/SP-074-172/2023 z dnia 29 czerwca 2023 r.

⁴⁰⁴ Dalej także: BSK.

⁴⁰⁵ Dalej także: BZKL.

⁴⁰⁶ Dz. U. z 2022 r. poz. 902

⁴⁰⁷ Dane na dzień zakończenia czynności kontrolnych, tj. 7 lipca 2023 r.

⁴⁰⁸ Pismo znak: TVP/BSK-PH/0823-1/2022 (159) z dnia 19 czerwca 2023 r.

zamówienia i z tym samym wykonawcą umowy, to nie było potrzeby występowania w tym zakresie o ponowną opinię BZKL.

(akta kontroli str. 8848-8866, 12978-12980, 12985-12988, 13167-13169)

Zdaniem NIK, zgodnie z obowiązującą w Spółce procedurą każdy projekt umowy cywilnoprawnej zawieranej z pracownikiem TVP SA wymaga wydania opinii BZKL w zakresie oceny, czy projekt umowy nosi znamiona umowy o pracę oraz dotyczy tych samych rodzajowo prac, które wykonywane są przez pracownika w ramach stosunku pracy. Brak dotrzymania obowiązków wynikających z regulacji wewnętrznych przyczyniać się może do braku zapobiegania sytuacjom zawierania umów cywilnoprawnych na wykonanie zadań, które pracownik powinien wykonać w ramach swoich obowiązków pracowniczych, w ramach uprzednio umówionego wynagrodzenia.

23. TVP+ zawarło umowę cywilnoprawną z pracownikiem TVP⁴⁰⁹ zatrudnionym na stanowisku radcy prawnego w Biurze Prawnym, w zakresie przeprowadzania kolaudacji (konsultacji) audycji udostępnianych na portalu SwipeTo, niemających charakteru śledczego i interwencyjnego, co było niezgodne z procedurą produkcyjną obowiązującą w TVP.

W 2022 r. TVP+ (wcześniej Ośrodek Kanałów i Serwisów Internetowych, OKiSI) zawarło umowę o świadczenie usług nr [...] z pracownikiem zatrudnionym na stanowisku radcy prawnego w Biurze Prawnym. Jej przedmiotem było konsultowanie audycji udostępnianych na portalu SwipeTo, pod kątem zniwelowania ryzyka naruszenia dóbr osobistych/prawa do wizerunku.

W § 30 ust. 5 *Procedury określającej zasady i standardy produkcyjne obowiązujące w Telewizji Polskiej S.A.*⁴¹⁰ stanowiącym załącznik do uchwały Nr 650/2022 Zarządu Spółki TVP SA z dnia 23 sierpnia 2022 r. wskazano, że pracownicy zatrudnieni w Biurze Prawnym na stanowisku radcy prawnego mogą, na podstawie odrębnej umowy cywilnoprawnej i poza obowiązującym pracownika czasie pracy, wykonywać przy produkcji audycji między innymi czynności polegające na ocenie scenariuszy, materiałów zdjęciowych i dokumentacyjnych audycji w celu zabezpieczenia interesów TVP przed roszczeniami – przy produkcji audycji o charakterze śledczym i interwencyjnym⁴¹¹.

Tymczasem przedmiotem konsultacji wykonywanej na podstawie umowy była audycja pn. [...] w zakresie m.in. użycia muzyki w audycji, możliwości nagrania i publikacji eventu IDA World Championships 2022 oraz użycia muzyki z płyt winylowych, która była audycją niemającą charakteru śledczego lub interwencyjnego.

Zlecenie konsultacji o charakterze innym niż śledczy lub interwencyjny przy produkcji audycji było działaniem naruszającym § 30 ust. 5 *Procedury*

⁴⁰⁹ O nr [...].

⁴¹⁰ Dalej także: Procedura 650/2022.

⁴¹¹ Dyrektor BZKL wydając pismo znak: THK-117-356/2022/8283 w zakresie pozytywnego zaopiniowania zawarcia umów cywilnoprawnych z pracownikami Biura Prawnego przywołał zapisy Procedury produkcyjnej z 2022 r. Pracownicy zatrudnieni w Biurze Prawnym na stanowisku radcy prawnego mogli, na podstawie odrębnej umowy cywilnoprawnej i poza obowiązującym pracownika czasem pracy, wykonywać przy produkcji audycji czynności:

- 1) arbitra - przy produkcji audycji o charakterze teleturnieju, konkursu,
- 2) polegające na ocenie scenariuszy, materiałów zdjęciowych i dokumentacyjnych audycji w celu zabezpieczenia interesów TVP przed roszczeniami - przy produkcji audycji o charakterze śledczym i interwencyjnym.

produkcyjnej nr 650/2022, a także nierzetelnym. Skutkowało to wydatkowaniem środków przez TVP SA w wysokości 14 670,00 zł brutto⁴¹².

Zastępca Dyrektora TVP+ wyjaśniła⁴¹³, że ww. procedura reguluje kwestie udziału radcy prawnego w procesie produkcji audycji telewizyjnych, natomiast audycje udostępniane na portalu SwipeTo są kontentem publikowanym na portalu w formule podcastów i krótkich form video w internecie.

NIK nie podziela powyższych wyjaśnień, albowiem obowiązująca *Procedura produkcyjna 650/2022* dotycząca produkcji audycji⁴¹⁴ zawiera produkowanie formuł takich, jak podcasty oraz krótkie formy video.

Dyrektor Biura Zarządzania Kapitałem Ludzkim wydał pozytywną opinię⁴¹⁵ w przedmiocie zatrudnienia pracownika Biura Prawnego w obszarze kolaudacji audycji udostępnionych na portalu SwipeTo wskazując, że czynności te nie były tożsame z obowiązkami pracowniczymi, polegającymi na udzielaniu organom oraz jednostkom organizacyjnym Spółki porad prawnych, wydawania opinii i świadczenia konsultacji prawnych. Najwyższa Izba Kontroli zauważa, iż ogólnikowe zdefiniowanie obowiązków pracowników Biura Prawnego może sprawiać, że szerokie spektrum spraw z zakresu działalności Spółki będzie przez nich realizowane nie w oparciu o umowy o pracę i wynikające z tego podstawowe wynagrodzenia, ale na podstawie zawieranych równolegle umów cywilnoprawnych, generujących dodatkowe koszty dla Telewizji Polskiej SA. Ponadto należy wskazać, iż zgodnie z informacjami uzyskanymi z Biura Prawnego⁴¹⁶ oraz Biura Spraw Korporacyjnych⁴¹⁷ produkcja audycji przeznaczonych do dystrybucji nielinearnej nie podlegała wyłączeniu od stosowania Instrukcji i Procedur produkcyjnych, a OKiSI/TVP+ nie sygnalizowało⁴¹⁸ konieczności odrębnego uregulowania przedmiotowej kwestii. Najwyższa Izba Kontroli wskazuje, iż telewizja nielinearna nadal pozostaje telewizją, a wewnętrzne procedury regulują kwestie produkcji audycji telewizyjnych, co przesądza o fakcie zaistnienia opisanej nieprawidłowości i ryzyku jego powtarzania się.

(akta kontroli str. 8848-8866, 13327-13342)

24. TVP+ (wcześniej OMI) odebrało przedmiot umowy dotyczącej usług prawnych⁴¹⁹ i dokonała wypłaty na łączną kwotę 40 682,25 brutto pomimo niedostarczenia przez wykonawcę zestawień godzinowych czasu poświęconego na wykonanie zlecenia, co było działaniem nierzetelnym.

Przedmiotem umowy nr [...] zawartej z kancelarią prawną [...] było prowadzenie obsługi prawnej w postaci reprezentowania [...], jako pozwanego w sprawie z powództwa [...]. Wynagrodzenie za usługę określono w wysokości [...] zł netto powiększone o podatek VAT, zgodnie ze stawką obowiązującą w dniu

⁴¹² Na dzień zakończenia czynności kontrolnych, tj. 7 lipca 2023 r.

⁴¹³ Pismo TVP+ z dnia 20 czerwca 2023 r.

⁴¹⁴ Rozumianej zgodnie z § 2 ust. 1 *Procedury 650/2022* jako ciąg ruchomych obrazów z dźwiękiem lub bez niego (audycja audiowizualna) stanowiący odrębną całość w stworzonym przez TVP programie lub katalogu audycji publicznie udostępnianych w ramach audiowizualnej usługi medialnej na żądanie. Na potrzeby procedury przez pojęcie audycji należy rozumieć w szczególności: audycję telewizyjną, film, odcinek serialu i teatr telewizji oraz audycję poddane digitalizacji lub rekonstrukcji.

⁴¹⁵ Pismo znak: THK-117-356/2022/8283 z dnia 29 listopada 2022 r.

⁴¹⁶ Pismo znak: TSD/0820-13/2023 z dnia 23 czerwca 2023 r.

⁴¹⁷ Pismo znak: TVP/BSK-RS/074-3/2023 z dnia 23 czerwca 2023 r.

⁴¹⁸ Wiadomość elektroniczna Dyrektora BAiKW do kontrolera NIK z dnia 27 czerwca 2023 r., pismo Dyrektora Biura Prawnego, znak: TSD/0820-13/2023 z dnia 23 czerwca 2023 r.

⁴¹⁹ W zakresie reprezentowania pracownika TVP SA w sprawie sądowej z powództwa [...].

wystawienia faktury za każdą godzinę poświęconą przez zleceniobiorcę na jej wykonanie. Jednocześnie § 3 ust. 2 umowy obligował zleceniobiorcę do przedłożenia razem z fakturą VAT zestawienia godzinowego czasu poświęconego na wykonanie zlecenia.

TVP+ dokonało zapłaty za usługi na podstawie faktur VAT: [...] z dnia 5 lutego 2019 r. na kwotę 31 211,25 zł brutto oraz [...] z dnia 16 lipca 2019 r. na kwotę 9 471,00 zł brutto, pomimo niezłączenia do nich zestawień godzinowych czasu poświęconego na wykonanie zlecenia. Było to działaniem nierzetelnym i skutkowało wypłatą na łączną kwotę 40 682,25 zł brutto, bez udokumentowania czasu poświęconego przez kancelarię na wykonanie zlecenia.

Z wyjaśnień Zastępcy Dyrektora TVP+ wynikało⁴²⁰, że wypłata wynagrodzenia nastąpiła na podstawie udzielonych przez pozwanego [...] informacji co do wykonania przedmiotu umowy.

(akta kontroli str. 8877-8902, 9806-9812)

25. TVP3 w przypadku dwóch umów, których przedmiotem były usługi i konsultacje prawne dokonywała zapłaty na podstawie faktur, mimo nieprzedstawienia przez wykonawcę zestawień wyceny wykonanych usług, dotyczących pojedynczych, miesięcznych okresów rozliczeniowych.

W umowach o nr [...] oraz [...], zawartych przez TVP3 z kancelarią adwokacką [...], w § 5 ust. 1-2 ustalono wynagrodzenie zleceniobiorcy dotyczące świadczenia usługi, w wysokości miesięcznej netto [...] zł miesięcznie plus należny podatek VAT. Wynagrodzenie miało być płatne w rozliczeniu miesięcznym na podstawie prawidłowo wystawionej faktury. W § 5 ust. 5 umowy wskazano, że faktura winna być wystawiona na podstawie przedstawionego zestawienia wyceny wykonanych usług, dotyczących pojedynczych, miesięcznych okresów rozliczeniowych. W latach 2021-2022 TVP3 dokonywała comiesięcznych wypłat, pomimo braku zestawień faktycznie wykonanych usług, za które wystawiono faktury, na łączną kwotę 108 080 zł brutto. Było to działaniem nierzetelnym i stanowiło naruszenie zapisu § 5 ust. 5 ww. umów, w myśl których każda faktura winna być wystawiona na podstawie przedstawionego zestawienia wyceny wykonanych usług, dotyczących pojedynczych, miesięcznych okresów rozliczeniowych.

P.o. Dyrektor-Redaktor Naczelny TVP3 wyjaśniła⁴²¹, że TVP3 nie ma dokumentów lub materiałów wytworzonych przez kancelarię adwokacką [...] w ramach realizowanych umów. W uzupełnieniu wyjaśnień⁴²² przekazała, że TVP3 nie ma także zamówień pisemnych na ww. usługi, gdyż głównym celem była pilna konsultacja tzw. *ad hoc* – w czasie przygotowywania treści audycji emitowanych głównie „na żywo”. Ponadto wyjaśniła, że zapis § 5 ust. 5 ww. umów był standardowym zapisem obowiązującym przy umowach rozliczanych stawką godzinową. W zawartych umowach w § 1 ust. 1 przyjęte zostało rozliczenie ryczałtowe ustalone w wysokości [...] zł netto.

(akta kontroli str. 8877-8902, 9819-9831)

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia działalność Telewizji Polskiej SA w zakresie zakupu towarów i usług, w tym wartości niematerialnych i prawnych oraz

⁴²⁰ Pismo TVP+ z dnia 27 czerwca 2023 r.

⁴²¹ Pismo znak: TVP3-MD/0821-20-1/2023 (238) z dnia 29 maja 2023 r.

⁴²² Pismo znak: TVP3-MD/0821-24-1/2023 (2610) z dnia 5 czerwca 2023 r.

usług prawnych, zlecenia produkcji wewnętrznej i zewnętrznej oraz nabywania praw do transmisji.

Dyrektorzy jednostek organizacyjnych TVP SA nabywali licencje z pominięciem obowiązujących w Spółce procedur określonych w *Instrukcji współpracy TVP SA z producentami zewnętrznymi*, a także zawierali umowy bez przeprowadzenia negocjacji, co było działaniem nierzetelnym oraz niezgodnym z *Instrukcją postępowania przy zawieraniu umów w Spółce Telewizja Polska SA*. W badanej działalności występowały przypadki dokonywania zakupu licencji z przekroczeniem zakresu udzielonych pełnomocnictw i dzielenia zakupów – sztucznego podzielenia zakupu, tak aby wartość poszczególnych umów zawieranych tego samego dnia lub w krótkich odstępach czasu z tym samym podmiotem nie przekroczyła kwoty 150 tys. zł brutto, a także dokonywania w imieniu Spółki czynności przekraczających zakres zwykłego zarządu polegające na nabyciu licencji do emisji gotowych audycji na podstawie ośmiu umów na łączną kwotę 843,3 tys. zł bez uzyskania zgody Zarządu Spółki.

Licencje wyłączne do korzystania z koncertów pn. *Gala French Touch* oraz *Roztańczony PGE Narodowy* na łączną kwotę 2 706,0 tys. zł zostały zakupione przez TVP SA z naruszeniem *Instrukcji współpracy jednostek organizacyjnych TVP S.A. w zakresie nabycia licencji programowych na rynku krajowym i zagranicznym*, tj. z wynegocjowaniem warunków finansowych przed złożeniem wniosku o rozpoznanie rynku, co było działaniem nierzetelnym.

Telewizja Polska SA z zachowaniem zasad określonych w *pzp* nabywała usługi prawne, jednak przy zawarciu sześciu umów dokonano ich zakupu z pominięciem obowiązujących procedur wewnętrznych, a także w nierzetelny sposób dokonano odbioru przedmiotu umowy na co poniesiono koszty w kwocie łącznej 40,7 tys. zł. Z kolei niecelowy był zakup usługi prawnej na rzecz pracownika TVP SA, przeciwko któremu wytoczono powództwo cywilne za rozpowszechnianie nieprawdziwych w ocenie powoda informacji dotyczących spółki [...]. zamieszczanych przez niego na prywatnych kontach w serwisach społecznościowych, co skutkowało niegospodarnym wydatkowaniem przez TVP SA w latach 2019-2023 kwoty w wysokości 107,3 tys. zł.

W okresie objętym kontrolą większość audycji emitowanych w Programie 1 i 2 osiągała zakładane lub wyższe wartości wskaźnika pokrycia kosztów przychodami.

W badanej działalności wystąpiły także przypadki niegospodarności polegające na zakupie lub wyprodukowaniu za łączną kwotę 1 310,6 tys. zł. audycji, które nie zostały wyemitowane lub zaplanowane do emisji, co stanowiło również działanie nierzetelne.

W badanym okresie w Telewizji Polskiej SA funkcjonował system ROPAT, który zapewniał możliwość pozyskiwania audycji o zróżnicowanym charakterze, jednakże Izba stwierdziła brak rejestracji w systemie ROPAT przeznaczonych do dystrybucji nieliniowej (dwóch badanych w próbie), co było działaniem nierzetelnym i naruszającym regulacje wewnętrzne Spółki.

Wprawdzie w badanym okresie TVP SA podjęła działania zmierzające do utworzenia systemu teleinformatycznego mającego uzupełnić działanie ROPAT, co było działaniem pożądanym, jednakże brak terminowego wdrożenia systemu [...] stanowił działanie nierzetelne i niezgodne z uchwałą Zarządu Spółki w tej sprawie, a także stwarzające ryzyko dezaktualizacji produktów, na które Spółka wydatkowała środki w wysokości 168,5 tys. zł.

TVP SA podejmowała działania związane z zabezpieczeniem swoich interesów poprzez ujmowanie w badanych w próbie umowach zapisów dotyczących nabywania

autorskich praw majątkowych i praw zależnych oraz możliwości nakładania kar umownych na kontrahentów.

Nierzetelnymi, niecelowymi i niegospodarnymi były działania Telewizji Polskiej SA związane z pozyskaniem zagranicznego artysty (nowej gwiazdy głównej) na koncert *Sylwester Marzeń z Dwójką 2022/2023*. Wyplacenie na jego rzecz pełnej kwoty wynagrodzenia w wysokości [...] tys. USD na dziewięć dni przed realizacją usługi stanowiło nadto działanie niezgodne z uchwałą Zarządu Spółki. Nastąpiło to dodatkowo w sytuacji braku wypowiedzenia przez którąkolwiek ze stron umowy zawartej z uprzednią artystką zakontraktowaną w tym samym celu.

Wystąpiły również przypadki naruszenia przez 11 anten TVP SA regulacji ustawowych polegających na niewystarczającym udziale audycji realizowanych w języku polskim oraz wyprodukowanych przez nadawców europejskich, w tym twórców niezależnych, co stanowiło działanie nierzetelne, niezgodne z ustawą *o radiofonii* i niegospodarne.

Działania jednostek AKRiO oraz OKiSI/TVP+ polegające na braku opracowania reguł uzasadniających różnicowanie stawek wynagrodzeń wykonawców i zleceniobiorców były nierzetelne. W szczególności brak było opracowania skali wynagrodzeń w powiązaniu z przedmiotem wykonywanej usługi.

W działalności Telewizji Polskiej SA wystąpiły istotne rodzajowo i wartościowo nieprawidłowości związane z uruchomieniem serwisu internetowego i aplikacji SwipeTo. Spółka uruchomiła ww. serwis w 2022 r., a koszty jego utworzenia, prowadzenia i utrzymania do dnia 31 maja 2023 r. wyniosły 21 557,9 tys. zł netto. Utworzenia SwipeTo nie poprzedzono zleceniem i przeprowadzeniem badań i analiz w zakresie jego działalności, co stanowiło nierzetelność i niegospodarność w postępowaniu Spółki. Ponadto brak określenia celów jakościowych i ilościowych przez Pełnomocnika Zarządu powołanego w celu opracowania elementarnych zasad funkcjonowania serwisu był działaniem niezgodnym z odpowiednią uchwałą Zarządu Spółki i nierzetelnym. Brak określenia jasnych celów działalności serwisu był nierozzerwalnie powiązany z tym, że Spółka nie potrafiła określić charakterystyki docelowej grupy, do której chciała skierować swoją ofertę. W obszarze prowadzenia i utrzymania serwisu i aplikacji SwipeTo NIK zidentyfikowała nieprawidłowości naruszające kryteria gospodarności i rzetelności w zakresie optymalizacji kosztów wynikających z wynagrodzeń zleceniobiorców i usługodawców, dysponowania produktami wynikającymi z rozliczonych umów oraz właściwego wykonania przedmiotów umów przez zleceniobiorców. Wagę niegospodarności w tym aspekcie wzmacnia fakt, iż w toku kontroli TVP SA nie przedstawiła zasad różnicowania zastosowanych stawek wynagrodzeń wykonawców i usługodawców oraz dokumentów potwierdzających przeprowadzenie negocjacji w zakresie tychże wynagrodzeń, co wskazuje na pełną dowolność i uznaniowość jednostki w tym obszarze.

W produkcji realizowanej przez Telewizję Polską SA zidentyfikowano także przypadek nierzetelnego zawarcia umowy z wykonawcą nieposiadającym doświadczenia w zakresie realizacji przedmiotu umowy. Dodatkowo w trakcie kontroli wykonawca ten nie potrafił wyjaśnić, w jaki sposób zrealizował wynikające z umowy zobowiązanie do opracowania koncepcji autorskiego prowadzenia audycji.

W TVP SA dochodziło także do przypadków zawierania kilku umów w miejsce jednej umowy (składających się na jedną całość), co stanowiło naruszenie wewnętrznych procedur, było niezgodne ze Statutem i co dla zaciągnięcia takiego zobowiązania wymagało uzyskania pełnomocnictwa szczegółowego od Zarządu. W przypadku 67 z 91 badanych umów (73,6%) za zakup usług produkcyjnych i dziennikarskich ich

zawarcie miało miejsce w trakcie ich wykonywania lub po ich wykonaniu, co było działaniem nierzetelnym i skutkowało w niektórych przypadkach bezprawnym wykorzystywaniem (do momentu ich zawarcia) autorskich praw majątkowych. Również w przypadku jednostki OKiSI/TVP+ 35 umów zawarto po terminie ich realizacji, a 14 umów podpisano w trakcie ich realizacji, co także było działaniem nierzetelnym. TVP+ nie przekazała w trakcie czynności kontrolnych produktów, które powinny były powstać w zakresie realizacji sześciu umów. Łączna wartość brutto zawartych umów wynosiła 482,1 tys. zł, a zrealizowana kwota wydatków (wypłaconych wynagrodzeń) z tego tytułu wyniosła 308,1 tys. zł. OKiSI/TVP+ zawarła także cztery umowy z dwoma zleceniobiorcami w przedmiocie budowania aktywnej społeczności użytkowników jednego z serwisów społecznościowych, publikowanie treści na koncie redakcji SwipeTo w tym serwisie oraz optymalizacji i standaryzacji treści publikowanych w tym miejscu. Planowany łączny koszt brutto tych usług wynosił 168,1 tys. zł, a do dnia 22 maja 2023 r. wydatkowano 74 592,77 zł, poświadczając wcześniej odbiór usługi bez zgłoszenia uwag. Tymczasem np. w okresie ponad pół roku na profilu redakcji SwipeTo dokonano jedynie dwóch wpisów. Kierownictwo redakcji nie posiadało elementarnej wiedzy w zakresie zasadności rozliczenia przedmiotowych umów. Brak właściwego wykonania przedmiotów umów przy uwzględnieniu odbiorów ich przedmiotów – dokonanych bez zgłoszenia zastrzeżeń – wskazuje na niegospodarne i nierzetelne działanie Spółki w zakresie weryfikacji realizacji ww. umów i wypłaty wynagrodzenia zleceniobiorcom. W dwóch przypadkach stwierdzono także zawarcie umowy bez wcześniejszej ich akceptacji przez Biuro Prawne. Za nierzetelne NIK uznała nadto merytoryczną akceptację składanych faktur, mimo że nie spełniły one warunków określonych umową.

Skala nieprawidłowości w badanym obszarze, jak również ich finansowy wymiar, niezależnie od także istniejących stanów prawidłowych, wskazują na słabość mechanizmów zarządczych i istotne ryzyka dla prawidłowego funkcjonowania kontrolowanej jednostki.

3. Wynagradzanie i korzystanie z majątku Spółki przez członków ich organów i pracowników oraz stosowana polityka kadrowo-płacowa.

Opis stanu faktycznego

Koszty wynagrodzeń ogółem w Spółce w latach 2021-2022 wyniosły 592 203,1 tys. zł i 644 234,6 tys. zł (wzrosły r/r o 52 031,5 tys. zł, tj. o 8,8%), w tym koszty wynagrodzeń osobowych wyniosły odpowiednio: [...] tys. zł i [...] tys. zł (wzrost o [...] tys. zł, tj. o 9,1%), zaś wynagrodzeń bezosobowych: [...] tys. zł i [...] tys. zł (wzrost o [...] tys. zł, tj. 13,2%). Na koszty wynagrodzeń ogółem składały się także honoraria pracownicze: w 2021 r. – [...] tys. zł, w 2022 r. – [...] tys. zł (wzrost o [...] tys. zł, tj. o 9,7%) oraz honoraria współpracownicze: w 2021 r. – [...] tys. zł, w 2022 r. – [...] tys. zł (wzrost o [...] tys. zł, tj. o 6,7%).

(akta kontroli str. 15326-15329)

Stan zatrudnienia

W okresie objętym kontrolą w Spółce obowiązywały kolejne wersje *Regulaminu pracy dla pracowników Telewizji Polskiej S.A.*⁴²³.

Według stanów na ostatni dzień roku zatrudnienie w TVP SA w przeliczeniu na etaty wynosiło: 2 789,63 w 2019 r., 2 836,06 w 2020 r., 2 888,95 w 2021 r., 2 876,08 w 2022 r. Najliczniejszą grupę pracowników stanowili pracownicy realizacji, produkcji TV i obsługi planu (od 24,25% do 23,15% etatów) oraz pracownicy administracji (od 22,96% do 21,49% etatów). Etaty dziennikarzy stanowiły ok. 10% ogólnej liczby pracowników. Etaty dyrektorów i ich zastępców wzrosły z poziomu 85 etatów w 2019 r. do 100 etatów w 2022 r. Najniższe zatrudnienie w przeliczeniu na etaty utrzymywało się w grupie korespondentów zagranicznych i wahało się w przedziale od siedmiu do ośmiu etatów. Zadania TVP SA były realizowane nie tylko przez jej pracowników etatowych, ale także przez współpracowników, będących osobami fizycznymi oraz przez podmioty gospodarcze pośredniczące w zleceniu usług dziennikarskich, produkcyjnych, nadzorczych i realizacyjnych. Stałymi współpracownikami byli najczęściej byli pracownicy TVP SA, którzy na skutek działań przeprowadzonych w 2013 r. zostali przeniesieni do zewnętrznego pracodawcy, tj. do spółki [...]. W latach 2021-2022 TVP SA zawarła łącznie 106 016 umów cywilnoprawnych ze współpracownikami (osobami fizycznymi niebędącymi w tych latach pracownikami Spółki), na łączną kwotę 580 287,1 tys. zł, z czego w 2021 r. było to 48 111 umów na łączną kwotę 250 527,6 tys. zł, a w 2022 r. – 57 905 umów na łączną kwotę 329 759,5 tys. zł.

(akta kontroli str. 14286-14289, 14921, 24711-24726, 26057-26072, 26131-26198)

Wynagrodzenia Rady Nadzorczej

W latach 2021-2023 (do 30 czerwca) Rada Nadzorcza TVP SA działała w trzyosobowym składzie⁴²⁴:

- Maciej Łopiński – powołany do składu Rady w dniu 31 stycznia 2017 r., wybrany na Przewodniczącego Rady w dniu 6 lutego 2017 r., pełniący funkcję do dnia 30 czerwca 2021 r., w dniu 9 czerwca 2021 r. ponownie powołany do składu Rady, wybrany na Przewodniczącego Rady w dniu 1 lipca 2021 r.;

⁴²³ Przyjęty uchwałą nr 54/2020 Zarządu TVP SA z dnia 28 stycznia 2020 r.; przyjęty uchwałą nr 515/2021 Zarządu TVP SA z dnia 17 czerwca 2021 r. wprowadzający formę zatrudnienia w trybie telepracy, a następnie przyjęty uchwałą nr 166/2022 Zarządu TVP SA z dnia 8 marca 2022 r.

⁴²⁴ Sprawozdanie Zarządu z działalności Spółki w roku obrotowym 2021. Załącznik do uchwały nr 236/2022 Zarządu Spółki TVP SA z dnia 29 marca 2022 r.

- Przemysław Tejkowski – powołany do składu Rady w dniu 16 stycznia 2016 r., wybrany na Wiceprzewodniczącego Rady w dniu 30 stycznia 2016 r., ponownie powołany do składu Rady w dniu 22 lutego 2022 r., wybrany na Wiceprzewodniczącego Rady w dniu 16 marca 2022 r.;
- Radosław Włoszek – powołany do składu Rady w dniu 15 stycznia 2016 r., Członek Rady, ponownie powołany do składu Rady w dniu 22 lutego 2022 r.

Miesięczne wynagrodzenie członków Rady Nadzorczej Spółki zostało ustalone uchwałą nr 2 NWZ Spółki z dnia 29 grudnia 2016 r. w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń członków Rady Nadzorczej Spółki, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 9 czerwca 2016 r. o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami⁴²⁵. W § 1 ust. 1 uchwały ustalono miesięczne wynagrodzenie członków Rady Nadzorczej Spółki w wysokości 1,3-krotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego, ogłoszonego przez Prezesa GUS⁴²⁶ (dla lat 2021-2022 wyniosła 4 403,78 zł). Dla Przewodniczącego Rady Nadzorczej miesięczne wynagrodzenie podwyższono o 10%, a dla Wiceprzewodniczącego i Sekretarza Rady – o 5%. Miesięczne wynagrodzenie Przewodniczącego Rady Nadzorczej w latach 2021-2022 wynosiło 6 299,39 zł, dla Wiceprzewodniczącego – 6 011,16 zł, dla Członka Rady – 5 724,91 zł. Łączne wynagrodzenia dla Rady Nadzorczej Spółki wypłacone za rok 2021 wyniosły 216 096,13 zł, zaś za rok 2022 – wyniosły 218 514,00 zł⁴²⁷.

(akta kontroli str. 13362-13373, 17207-17212, 17228, 24711-24726)

Wynagrodzenia Zarządu

W latach 2021-2022 (do 5 września) Zarząd Spółki TVP SA był dwuosobowy, w składzie – Prezes Zarządu oraz Członek Zarządu. W dniu 5 września 2022 r. Rada Mediów Narodowych odwołała Prezesa Zarządu Spółki. Od dnia 5 września 2022 r. do zakończenia czynności kontrolnych Zarząd Spółki był organem jednoosobowym i tworzył go Prezes Zarządu⁴²⁸.

Zasady kształtowania wynagrodzeń Członków Zarządu TVP SA wynikały z uchwały Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki podjętej w dniu 29 grudnia 2016 r.⁴²⁹.

W uchwale w sprawie wynagrodzeń Zarządu NWZ przyjęło, że z członkiem zarządu zawierana jest umowa o świadczenie usług zarządzania na czas pełnienia funkcji. Do określenia treści umowy upoważniono Radę Nadzorczą na warunkach określonych w u.z.k.w. oraz zgodnie z postanowieniami tej uchwały.

Miesięczne wynagrodzenie stałe NWZ ukształtowało dla Prezesa i Członka Zarządu na tym samym poziomie: od siedmio- do 12-krotności podstawy wymiaru, upoważniając Radę Nadzorczą do określenia kwotowo miesięcznego wynagrodzenia stałego dla poszczególnych członków zarządu.

Zgodnie z uchwałą w sprawie wynagrodzeń Zarządu wynagrodzenie zmienne było

⁴²⁵ Dz. U. z 2020 r. poz. 1907, ze zm. Dalej także: u.z.k.w.

⁴²⁶ Dalej także: *podstawa wymiaru*.

⁴²⁷ Różnica między rokiem 2021 a 2022 wynikała z wypłaconej [...] i [...] kwoty w wysokości 2112,48 zł z tytułu PPK.

⁴²⁸ Uchwała nr 3/2022 Rady Mediów Narodowych z dnia 5 września 2022 r. w sprawie określenia liczby członków Zarządu Spółki Telewizja Polska SA.

⁴²⁹ Uchwała nr 1 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki Telewizja Polska SA z siedzibą w Warszawie z dnia 29 grudnia 2016 r. w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń Członków Zarządu Spółki (Akt notarialny Rep. A nr 29227/2016 z 29 grudnia 2016 r.). Dalej także: *uchwała w sprawie wynagrodzeń Zarządu*.

uzależnione od poziomu realizacji celów zarządczych i nie mogło przekroczyć 100% wynagrodzenia stałego w poprzednim roku obrotowym, dla którego dokonywane jest obliczenie wysokości wynagrodzenia zmiennego, tj. zostało określone w maksymalnej wielkości przewidzianej w *ustawie o zasadach kształtowania wynagrodzeń*.

Jednocześnie NWZ ustaliło cele zarządcze, stanowiące w szczególności o [...] oraz upoważniło Radę Nadzorczą do ustalenia szczegółowych celów zarządczych oraz do określenia wag dla celów zarządczych oraz obiektywnych i mierzalnych kryteriów (wskaźników) ich realizacji i rozliczenia.

Wykonując upoważnienie NWZ Spółki Rada Nadzorcza kształtowała i określała wynagrodzenia członków Zarządu podejmując uchwały i zawierając umowy na wykonywanie usług zarządzania Spółką, których projekty były załączane do uchwał⁴³⁰. Rada Nadzorcza Spółki uchwałą z dnia 26 czerwca 2017 r. nr 69/X/2017 *w sprawie kształtowania wynagrodzeń członków Zarządu Spółki Telewizja Polska SA*⁴³¹, zgodnie z *uchwałą w sprawie wynagrodzeń Zarządu*, ustaliła zasady wynagradzania Członków Zarządu TVP SA z tytułu świadczenia usług zarządczych, w szczególności ustaliła część stałą wynagrodzenia Prezesa i Członka Zarządu jako [...]krotność *podstawy wymiaru*. W uchwale nr 174/IX/2021 RN Spółki z dnia 31 sierpnia 2021 r. *w sprawie kształtowania wynagrodzeń Członków Zarządu Spółki Telewizja Polska SA* ustalono kwotowo wysokość części stałej wynagrodzenia całkowitego Członków Zarządu stanowiącej wynagrodzenie miesięczne podstawowe (wynagrodzenie stałe) w wysokości [...] zł dla Prezesa i Członka Zarządu oraz części zmiennej stanowiącej wynagrodzenie uzupełniające za rok obrotowy Spółki. Wynagrodzenie uzupełniające miało być wypłacone Członkowi Zarządu po zatwierdzeniu sprawozdania Zarządu z działalności spółki oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy i udzieleniu temu członkowi absolutorium z wykonania przez niego obowiązków przez walne zgromadzenie Spółki, pod warunkiem stwierdzenia przez Radę Nadzorczą realizacji przez członka Zarządu celów zarządczych i określeniu wysokości należnej wypłaty.

Na podstawie § 1 ust. 11 uchwały nr 59/IX/2019 Rady Nadzorczej Spółki Telewizja Polska SA z dnia 9 maja 2019 r. *w sprawie kształtowania wynagrodzeń członków Zarządu Spółki, zatwierdzenia projektu umowy oraz upoważnienia Przewodniczącego Rady Nadzorczej*, w umowach łączących członka Zarządu ze Spółką ustalano także koszty związane [...]. Zatwierdzony uchwałą projekt umowy z członkiem Zarządu zawierał postanowienia dotyczące korzystania przez członka Zarządu z zapewnianych przez Spółkę urządzeń technicznych oraz zasobów stanowiących mienie Spółki, wraz z limitami kosztów dla Spółki w tym zakresie, m.in. pokrycia przez Spółkę [...].

W § 3 ust. 1 RN ustaliła, że Członek Zarządu Spółki nie może [...]. Rada Nadzorcza ustaliła, że [...].

W okresie objętym kontrolą obowiązywało pięć umów o świadczenie usług w zakresie zarządzania zawartych z upoważnienia Rady Nadzorczej przez Przewodniczącego

⁴³⁰ Uchwała nr 59/IX/2019 Rady Nadzorczej Spółki Telewizja Polska SA z dnia 9 maja 2019 r.; uchwała nr 108/IX/2020 Rady Nadzorczej Spółki Telewizja Polska SA z dnia 25 sierpnia 2020 r.; uchwała nr 174/IX/2021 Rady Nadzorczej Spółki Telewizja Polska SA z dnia 31 sierpnia 2021 r.; uchwała nr 175/IX/2021 Rady Nadzorczej Spółki Telewizja Polska SA z dnia 31 sierpnia 2021 r.; uchwała nr 176/IX/2021 Rady Nadzorczej Spółki Telewizja Polska SA z dnia 31 sierpnia 2021 r.; uchwała nr 125/X/2022 Rady Nadzorczej Spółki Telewizja Polska SA z dnia 12 października 2022 r.; uchwała nr 161/X/2022 Rady Nadzorczej Spółki Telewizja Polska SA z dnia 29 listopada 2022 r.

⁴³¹ Uchwała straciła moc w dniu 31 sierpnia 2021 r. i została zastąpiona uchwałą nr 174/IX/2021 Rady Nadzorczej Spółki TVP SA z dnia 31 sierpnia 2021 r. *w sprawie kształtowania wynagrodzeń członków Zarządu Spółki TVP SA*.

RN z członkami Zarządu Spółki TVP SA:

- Umowa zawarta w dniu 25 sierpnia 2020 r. z Jackiem Kurskim, na czas pełnienia funkcji Prezesa Zarządu, obowiązująca od dnia 8 sierpnia 2020 r. do dnia wygaśnięcia mandatu, przyznawała oprócz wynagrodzenia, dodatkowe świadczenia, takie jak: [...]⁴³²[...];
- Umowa zawarta w dniu 31 sierpnia 2021 r. z Jackiem Kurskim, na czas pełnienia funkcji Prezesa Zarządu, obowiązująca od dnia 30 czerwca 2021 r. do dnia wygaśnięcia mandatu przyznawała oprócz wynagrodzenia, dodatkowe świadczenia, takie jak: [...];
- Umowa zawarta w dniu 9 maja 2019 r. z Mateuszem Matyszkowiczem, na czas pełnienia funkcji Członka Zarządu, obowiązująca od dnia 25 kwietnia 2019 r. do dnia wygaśnięcia mandatu, przyznawała oprócz wynagrodzenia, dodatkowe świadczenia, takie jak: [...];
- Umowa zawarta w dniu 31 sierpnia 2021 r. z Mateuszem Matyszkowiczem, na czas pełnienia funkcji Członka Zarządu, obowiązująca od dnia 30 czerwca 2021 r. do dnia wygaśnięcia mandatu, przyznawała oprócz wynagrodzenia, dodatkowe świadczenia, tj. zapewnienie [...]. Umowa nie zawierała zapisu o pokrywaniu przez Spółkę [...]. Wypłat, pokrywających [...] dokonywało Biuro Rachunkowości na podstawie oświadczenia o wysokości kosztów [...], złożonego przez Członka Zarządu, bez weryfikacji kwoty z [...], co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Umowa powyższa została zmieniona aneksem z dnia 12 października 2022 r., w związku z powołaniem Mateusza Matyszkowicza w dniu 5 września 2022 r. na stanowisko Prezesa Zarządu Spółki. Do umowy z dnia 31 sierpnia 2021 r. zostało zawarte w dniu 29 listopada 2022 r. porozumienie⁴³³, w którym strony zgodnie uznały, iż kwota [...] tys. zł wypłacana Zarządzającemu co miesiąc, począwszy od dnia 1 lipca 2021 r. do dnia 31 października 2022 r. pokrywa koszty [...] i stanowi realizację postanowień uchwały nr 174/IX/2021 Rady Nadzorczej z dnia 31 sierpnia 2021 r. w sprawie *kształtowania wynagrodzeń Członków Zarządu Spółki Telewizja Polska SA*;

- Umowa zawarta w dniu 29 listopada 2022 r. z Mateuszem Matyszkowiczem, na czas pełnienia funkcji Prezesa Zarządu, obowiązująca od dnia podpisania do dnia wygaśnięcia mandatu, przyznająca, oprócz ww. świadczeń dodatkowych zawartych w poprzedniej umowie, [...].

Jak wyjaśnił Przewodniczący Rady Nadzorczej⁴³⁴, wyższa niż w latach poprzednich kwota z tytułu pokrywania przez Spółkę kosztów [...] została ustalona przez Radę Nadzorczą w oparciu o [...].

W roku 2021 r. Spółka wypłaciła członkom Zarządu wynagrodzenia w łącznej wysokości 1 530 020,04 zł, w tym: wynagrodzenia stałe, ustalone według [...]krotności podstawy wymiaru, w łącznej wysokości 739 835,04 zł oraz wynagrodzenia zmienne z tytułu realizacji celów zarządczych w roku 2020 w wysokości 790 185,00 zł.

Prezesowi Zarządu wypłacono w 2021 r. wynagrodzenie w łącznej wysokości [...] zł,

⁴³² [...]

⁴³³ Zatwierdzone uchwałą nr 160/X/2022 Rady Nadzorczej Spółki TVP SA z dnia 29 listopada 2022 r. w sprawie zatwierdzenia projektu porozumienia do umowy o świadczenie usług zarządzania zawartej z Panem Mateuszem Matyszkowiczem z dnia 31 sierpnia 2021 r. oraz upoważnienia Przewodniczącego Rady Nadzorczej do podpisania przedmiotowego porozumienia.

⁴³⁴ Pismo Rady Nadzorczej Spółki znak: RN/96/2023 z dnia 14 czerwca 2023 r.

w tym: [...] zł wynagrodzenia stałego oraz [...] zł wynagrodzenia zmiennego z tytułu realizacji celów zarządczych w roku 2020.

Członkowi Zarządu w 2021 r. wypłacono wynagrodzenie w łącznej wysokości [...] zł, w tym [...] zł wynagrodzenia stałego i [...] zł wynagrodzenia zmiennego za rok 2020.

W 2021 r. Przewodniczącemu Rady Nadzorczej oddelegowanemu do czasowego wykonywania czynności Prezesa Zarządu⁴³⁵ Spółka wypłaciła [...] zł wynagrodzenia zmiennego z tytułu realizacji celów zarządczych w roku 2020.

W 2022 r. TVP SA wypłaciła członkom Zarządu Spółki wynagrodzenia w łącznej wysokości 1 577 287,21 zł, w tym: wynagrodzenia stałe w łącznej wysokości 621 666,95 zł, wynagrodzenia zmienne z tytułu realizacji celów zarządczych w roku 2021 w łącznej wysokości 739 835,04 zł, [...] odprawę w wysokości [...] zł oraz rekompensatę z tytułu niepodejmowania działalności konkurencyjnej po rozwiązaniu umowy w wysokości [...] zł.

Prezesowi Zarządu sprawującemu funkcję do dnia 5 września 2022 r. Spółka wypłaciła w 2022 r. wynagrodzenie łączne w wysokości [...] zł, w tym: [...] zł – wynagrodzenie stałe, [...] zł – wynagrodzenie zmienne za rok 2021, [...] zł z tytułu [...] odprawy i [...] zł z tytułu rekompensaty za niepodejmowanie działalności konkurencyjnej za okres czterech miesięcy po rozwiązaniu umowy.

Członkowi Zarządu (od dnia 6 września 2022 r. Prezesowi Zarządu) wypłacono w 2022 r. kwotę [...] zł, w tym [...] zł z tytułu wynagrodzenia stałego oraz [...] zł wynagrodzenia zmiennego z tytułu realizacji celów zarządczych w roku 2021.

Ponadto w 2023 r. (wg stanu na dzień 20 czerwca) Spółka wypłaciła członkom Zarządu wynagrodzenia w łącznej wysokości [...] zł, w tym: wynagrodzenie stałe w kwocie 154 132,30 zł, wynagrodzenie zmienne z tytułu realizacji celów zarządczych w roku 2022 w kwocie 621 666,95 zł oraz [...] zł z tytułu rekompensaty za niepodejmowanie działalności konkurencyjnej po rozwiązaniu umowy za okres [...] roku 2023.

Byłemu Prezesowi Zarządu Spółka wypłaciła w 2023 r. (wg stanu na dzień 20 czerwca) wynagrodzenie zmienne za rok obrotowy 2022 w wysokości [...] zł oraz [...] zł z tytułu rekompensaty za niepodejmowanie działalności konkurencyjnej po rozwiązaniu umowy za okres [...] roku 2023.

Prezesowi Zarządu Spółka wypłaciła w 2023 r. (wg stanu na dzień 20 czerwca) wynagrodzenie łączne w wysokości [...] zł, w tym wynagrodzenie stałe w wysokości [...] zł oraz wynagrodzenie zmienne z tytułu realizacji celów zarządczych w roku 2022 w wysokości [...] zł.

Rada Nadzorcza Spółki, oprócz wynagrodzeń stałych i zmiennych, przyznała członkom Zarządu, na podstawie uchwały nr 59/IX/2019 Rady Nadzorczej Spółki TVP SA z dnia 9 maja 2019 r. w sprawie kształtowania wynagrodzeń członków Zarządu Spółki, zatwierdzenia projektu umowy oraz upoważnienia Przewodniczącego Rady Nadzorczej, prawo do pokrywania przez Spółkę kosztów związanych z [...].

Łączna kwota świadczeń dodatkowych wypłacona przez Spółkę członkom Zarządu w 2021 r. wyniosła 81 707,57 zł.

Prezesowi Zarządu wypłacono w 2021 r. łączną kwotę świadczeń dodatkowych w wysokości [...] zł, w tym z tytułu [...]. Członkowi Zarządu wypłacono w 2021 r.

⁴³⁵ Przewodniczący Rady Nadzorczej został delegowany do czasowego wykonywania czynności Prezesa Zarządu Spółki TVP SA, na podstawie uchwały nr 18/IX/2020 RN Spółki TVP SA z dnia 10 marca 2020 r. w okresie od dnia 10 marca 2020 r. do dnia 10 czerwca 2020 r. i na podstawie uchwały nr 87/IX/2020 RN Spółki TVP SA z dnia 16 czerwca 2020 r. – od dnia 16 czerwca do dnia 7 sierpnia 2020 r.

łącną kwotę świadczeń dodatkowych w wysokości [...] zł, w tym z tytułu pokrycia kosztów wydatków związanych z [...].

Łączna kwota świadczeń dodatkowych wypłaconych przez Spółkę członkom Zarządu w 2022 r. wyniosła 88 406,20 zł.

W 2022 r. Prezesowi Spółki wypłacono łączną kwotę świadczeń dodatkowych w wysokości [...] zł, w tym z tytułu [...]. Członkowi Zarządu (od dnia 6 września 2022 r. Prezesowi) wypłacono łączną kwotę [...] zł świadczeń dodatkowych, w tym z tytułu pokrycia kosztów wydatków związanych z [...].

Łączna kwota świadczeń dodatkowych wypłaconych przez Spółkę członkom Zarządu w 2023 r. (wg stanu na dzień 20 czerwca) wyniosła 60 944,83 zł, w tym z tytułu [...].

(akta kontroli str. 13362-13445, 13462, 13597-13602, 13609-13624, 13627, 13521-13550, 17207-17212, 17228)

Wynagrodzenia pracowników

Obowiązujące w latach 2021-2022 zasady wynagradzania pracowników Spółki, w tym kadry kierowniczej i doradców Zarządu zostały określone w *Regulaminie wynagradzania i przyznawania innych świadczeń związanych z pracą w Telewizji Polskiej S.A.*, przyjętym uchwałą nr 741/2017 Zarządu TVP SA z dnia 28 grudnia 2017 r.⁴³⁶

W TVP funkcjonowały trzy systemy wynagradzania: czasowo-premiowy (z podziałem na premię motywacyjną, premię zadaniową i premię prowizyjną), czasowo-honoraryjny oraz system pakietowy. Największą grupą pracowników (ok. 64%) byli pracownicy wynagradzani w systemie czasowo-premiowym z premią motywacyjną. Łączne wynagrodzenia pracowników z tytułu umów o pracę oraz z tytułu umów cywilnoprawnych zawieranych z nimi, bez uwzględnienia wynagrodzeń płatnych korespondentom zagranicznym w walutach obcych, wyniosły według stanu na koniec roku: 357 429,0 tys. zł w 2020 r., 387 717,6 tys. zł w 2021 r. oraz 423 020,3 tys. zł. w 2022 r.

Wynagrodzenia miesięczne brutto⁴³⁷ z tytułu umów o pracę w Spółce, wypłacane w latach 2020-2022, kształtowały się następująco: w 2020 r. – średnie 9 832 zł⁴³⁸, a jednostkowo mieściło się w przedziale od [...] zł do [...] zł; w 2021 r. – średnie 10 491 zł i mieściło się w przedziale od [...] zł [...] do [...] zł; w 2022 r. – średnie 11 317 zł i mieściło się w przedziale od [...] zł [...] do [...] zł.

Najwyższe średnie miesięczne wynagrodzenia⁴³⁹ uzyskiwali dyrektorzy i ich zastępcy, które wyniosły: w 2020 r. – średnio [...] tys. zł, a jednostkowo mieściło się w przedziale od [...] tys. zł do [...] tys. zł; w 2021 r. – średnio [...] tys. zł i mieściło się w przedziale

⁴³⁶ Uchwała nr 741/2017 Zarządu Spółki TVP SA z dnia 28 grudnia 2017 r. w sprawie zmiany Regulaminu wynagradzania i przyznawania innych świadczeń związanych z pracą w Telewizji Polskiej SA i ogłoszenia jego tekstu jednolitego.

⁴³⁷ Do obliczenia średniego wynagrodzenia przyjęto następujące wypłacone składniki wynagrodzeń: wynagrodzenia zasadnicze, premie (motywacyjna, prowizyjna, zadaniowa), honoraria, godziny nadliczbowe, wszystkie wypłacane przez TVP SA dodatki, wyrównania do wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę, wynagrodzenia za czas nieprzepracowany, w tym z tytułu urlopów i zwolnień lekarskich płatnych z funduszy pracodawcy.

⁴³⁸ Wykazane najniższe i najwyższe wynagrodzenia dotyczą osób, które przepracowały pełne 12 miesięcy w danym roku. Pominięto pracowników, którzy przepracowali okres krótszy niż 12 miesięcy, ponieważ w TVP SA nie prowadzi się statystyk średniego zatrudnienia na poszczególne osoby.

⁴³⁹ Wskazane kwoty w wysokości brutto i uwzględniają: wynagrodzenie zasadnicze, premie (motywacyjna, prowizyjna, zadaniowa), honoraria, godziny nadliczbowe, wypłacane dodatki, wynagrodzenia za czas nieprzepracowany w tym z tytułu urlopów i zwolnień lekarskich płatnych z funduszy pracodawcy.

od [...] tys. zł do [...] tys. zł oraz w 2022 r. – średnio [...] tys. zł i mieściło się w przedziale od [...] tys. zł do [...] tys. zł.

Średnie miesięczne wynagrodzenie doradców zarządu brutto wynosiło: [...] tys. zł w 2020 r., [...] tys. zł w 2021 r. oraz [...] tys. zł w 2022 r., a jednostkowo mieściło się w przedziale: od [...] tys. zł do [...] tys. w 2020 r., od [...] tys. zł [...] do [...] tys. w 2021 r. oraz od [...] tys. zł [...] do [...] tys. [...] w 2022 r.

Na stanowiskach dziennikarskich średnie miesięczne wynagrodzenie brutto z tytułu umów o pracę wyniosło w 2020 r. średnio [...] tys. zł, a jednostkowo mieściło się w przedziale: od [...] tys. zł do [...] tys. zł w 2020 r.; w 2021 r. średnio – [...] tys. zł i mieściło się w przedziale: od [...] tys. zł do [...] tys. zł oraz w 2022 r. średnio – [...] tys. zł i mieściło się w przedziale: od [...] tys. zł [...] do [...] tys. zł.

Na stanowiskach związanych z realizacją produkcji telewizyjnej i obsługi planu miesięczne wynagrodzenie brutto wyniosło w 2020 r. średnio – [...] tys. zł, a jednostkowo mieściło się w przedziale: od [...] zł [...] do [...] tys. zł; w 2021 r. średnio – [...] tys. zł i mieściło się w przedziale od [...] zł [...] do [...] tys. zł oraz w 2022 r. średnio – [...] tys. zł i mieściło się w przedziale od [...] zł [...] do [...] tys. zł. Średnie miesięczne wynagrodzenia brutto pracowników odpowiedzialnych za emisję wynosiło [...] tys. zł w 2020 r., [...] tys. zł w 2021 r. oraz [...] tys. zł w 2022 r.

Łączne wypłacone wynagrodzenie dziesięciu pracowników TVP o najwyższych rocznych przychodach, obejmujące zarówno wynagrodzenie z tytułu stosunku pracy, jak i wynagrodzenia wypłacone z tytułu zawartych z nimi umów cywilnoprawnych wyniosło: 7 260,8 tys. zł w 2020 r., 8 566,2 tys. zł w 2021 r. oraz 9 267,5 tys. zł w 2022 r. Pięć osób spośród ww. osiągnęło najwyższe roczne wynagrodzenie w Spółce przez dwa z trzech lat objętych badaniem. Trzykrotnie przychód roczny, jaki osiągnął pracownik TVP SA, przekraczał wartość 1 mln zł.

Liczba pracowników, których łączny przychód z tytułu umów o pracę oraz umów cywilnoprawnych był wyższy niż 500 tys. zł wynosiła: 17 osób w 2020 r., 23 osoby w 2021 r. oraz 28 osób w 2022 r., z czego najliczniejszą grupą byli dyrektorzy lub ich zastępcy: odpowiednio dziewięć, 12 i 15 osób. Jedną z osób, która osiągnęła najwyższy przychód w [...] r. był pracownik zatrudniony [...] na stanowisku doradcy zarządu.

Najwyższa kwota przychodu łącznego pracownika TVP SA z tytułu umowy o pracę i umów cywilnoprawnych wyniosła: 965,5 tys. zł w 2020 r., 1 111,5 tys. zł w 2021 r. oraz 1 527,0 tys. zł w 2022 r. i dotyczyła w kolejnych latach wynagrodzenia tego samego dyrektora jednej z jednostek organizacyjnych TVP SA – [...].

Wśród pracowników, których łączny przychód z tytułu umów o pracę i umów cywilnoprawnych osiągnął w danym roku więcej niż 500 tys. zł była m.in. osoba zatrudniona na stanowisku producenta (pracownik [...] - [...]), której łączne wynagrodzenie wyniosło: 627,0 tys. zł w 2020 r., 1 090,9 tys. zł w 2021 r. i 950,6 tys. zł w 2022 r. oraz osoba zatrudniona na stanowisku redaktora audycji (pracownik [...] – [...]), której wynagrodzenie w 2021 r. wyniosło 778,4 tys. zł, a w 2022 r. – 761,4 tys. zł.

Odnosząc się do kwoty wynagrodzeń dyrektora [...] jednej z jednostek organizacyjnych TVP SA [...] były Prezes Zarządu TVP SA w udzielonych NIK wyjaśnieniach wskazał⁴⁴⁰: [...].

(akta kontroli str. 14206a-14217, 14981-14982a, 15297-15330, 31279-31315)

⁴⁴⁰ Protokół przyjęcia ustnych wyjaśnień z dnia 28 czerwca 2023 r.

W latach 2020-2022 (według stanu na 31 grudnia) Zarząd wyrażał zgodę na przyznanie wynagrodzeń zasadniczych wyższych niż określone w *Regulaminie wynagradzania i przyznawania innych świadczeń związanych z pracą w Telewizji Polskiej SA* wybranym pracownikom Spółki (w znaczącej większości pracownikom Zakładu Głównego). Dotyczyło to:

- w 2020 r. – 184 pracowników (w tym dwóch pracowników oddziałów) z miesięcznym skutkiem finansowym na kwotę o 662 740 zł oraz [...] USD (korespondent zagraniczny) wyższą niż określały maksymalne stawki przedziału („widełek”) dla danego stanowiska;
- w 2021 r. – 245 pracowników (w tym czterech pracowników dwóch oddziałów) – na kwotę wyższą w stosunku do kwoty z dnia 31 grudnia 2020 r. o 971 355 zł i [...] USD (korespondent zagraniczny);
- w 2022 r. – 373 pracowników (w tym siedmiu pracowników pięciu oddziałów) – na kwotę wyższą w stosunku do kwoty z dnia 31 grudnia 2021 r. o 1 461 490 zł oraz [...] euro i [...] USD (dwóch korespondentów zagranicznych).

Przyznawanie przez Zarząd TVP wynagrodzeń przekraczających maksymalną stawkę dla stanowiska określoną w regulaminie wynagradzania doprowadziło do znaczących dysproporcji wynagrodzeń pracowników zatrudnionych w TVP na tych samych stanowiskach. Na stanowisku doradcy Zarządu w 2022 r. przekroczono maksymalną stawkę regulaminową wynagrodzenia zasadniczego ([...] zł) o wartość od 20% do 245% (najwyżej zarabiający Doradca Zarządu miał przyznane wynagrodzenie zasadnicze w kwocie [...] zł w przeliczeniu na pełen etat, tj. [...] zł za [...] etatu).

W 2021 r. (stan na 31 grudnia) najwyższe miesięczne wynagrodzenie zasadnicze w Spółce – dyrektora jednej z jednostek organizacyjnych TVP SA ([...]) w wysokości [...] zł przekraczało maksymalną stawkę regulaminową dla stanowiska dyrektora ([...] zł) dwukrotnie, tj. o [...] zł, dyrektora nowo utworzonej jednostki organizacyjnej TVP SA ([...]) w wysokości [...] zł – o 105,1% tj. o [...] zł, a stawka wynagrodzenia zasadniczego najniżej zarabiającego dyrektora w wysokości [...] zł przekraczała maksymalną kwotę wynikającą z widełek ([...] zł) o [...] zł (o 8,7%). W 2022 r. (stan na 31 grudnia) wynagrodzenia zasadnicze 20 pracowników zatrudnionych na stanowiskach dyrektorów, dyrektorów-redaktorów naczelnych i p.o. dyrektorów jednostek organizacyjnych Zakładu Głównego, którzy otrzymali zgodę Zarządu na podwyżkę, przekraczały maksymalną stawkę regulaminową o wartość od 7,7% (wzrost z [...] zł do [...] zł, tj. [...] zł ponad widełki) do 117% (wzrost z [...] zł do [...] zł, tj. o [...] zł ponad widełki).

Dysproporcje występowały także na innych na stanowiskach w Spółce – niektórym pracownikom, na wniosek dyrektorów, podwyższano wynagrodzenia co roku, podczas gdy większość nie otrzymywała podwyżek. Ponadto niektórym pracownikom Spółka musiała wypłacać wyrównanie płacy, z powodu niższego wynagrodzenia niż płaca minimalna w Polsce. Siatka płac określona dla niektórych stanowisk nie przystawała do wymagań rynku pracy i otoczenia prawnego. Spółka w celu wyrównania wynagrodzeń 365 pracowników do poziomu minimalnego wynagrodzenia w Polsce w 2021 r. wypłaciła wyrównania do pensji minimalnej w łącznej kwocie 3 263,97 tys. zł; w 2022 r. – 392 pracownikom w kwocie 3 618,51 tys. zł; w 2023 (do dnia 31 maja) – 339 pracownikom – w kwocie 2 157,30 tys. zł.

W dniu 11 sierpnia 2021 r. Zarząd Spółki podjął uchwałę nr 668/2021 w sprawie powołania Zespołu ds. zmiany *Regulaminu wynagradzania i przyznawania innych świadczeń związanych z pracą w Telewizji Polskiej SA, którego tekst jednolity stanowi załącznik do uchwały nr 741/2017 Zarządu Spółki TVP SA z dnia 28 grudnia 2017 r.*

Celem Zespołu było m.in. opracowanie zaktualizowanego wykazu stanowisk pracy w Spółce oraz nowych siatek płac zasadniczych dostosowanych do nowego wykazu stanowisk pracy. Pomimo wyznaczonego w uchwale terminu zakończenia prac nad zmianą regulaminu wynagradzania do dnia 31 grudnia 2021 r., prace te nie zostały w tym terminie zakończone i trwały do dnia zakończenia kontroli.

(akta kontroli str. 15310-15325a)

Poza wynagrodzeniami przysługującymi z umów o pracę, pracownicy TVP SA osiągalni przychody z tytułu umów cywilnoprawnych, które Spółka zawierała z niektórymi pracownikami. Z wykazu umów z pracownikami Telewizji Polskiej SA, wygenerowanym na potrzeby kontroli przez Ośrodek TVP Technologie, wynika, że w latach 2021-2022 TVP SA zawarła z pracownikami (osobami fizycznymi) łącznie 2 480 umów cywilnoprawnych o wartości brutto 34 901,4 tys. zł, w tym 1 146 umów o dzieło i 1 334 umów zlecenia. Na podstawie rachunków wypłacono z tego tytułu łącznie 23 531,3 tys. zł. W roku 2021 zawarto 1 299 umów z 414 pracownikami (w tym 581 o dzieło i 718 zlecenia) o wartości brutto 18 024,1 tys. zł, zaś wypłacono 12 949,6 tys. zł. W roku 2022 zawarto 1 181 umów z 422 pracownikami (w tym 565 umów o dzieło i 616 zlecenia) o wartości brutto 16 877,3 tys. zł, z czego wypłacono na podstawie rachunków 10 581,7 tys. zł. Liczba umów cywilnoprawnych zawartych z jednym pracownikiem w jednym roku kształtowała się w zakresie od jednej do 50 umów (skrajnym przypadkiem było zawarcie w 2023 r. 97 umów z pracownikiem OT TVP w [...]).

Wynagrodzenia z tytułu umów cywilnoprawnych kształtowały się w przedziale od [...] zł dla kierownika wydziału w OT TVP w [...] za czynność grafika komputerowego do [...] tys. zł dla redaktora audycji za prowadzenie autorskie wieloodcinkowej audycji rozrywkowej produkowanej przez AKRiO. W latach 2021-2022 zawarto 115 umów na kwoty powyżej 100 tys. zł, w tym dziewięć umów o wartości 300 tys. zł oraz dwie umowy o wartości powyżej 470 tys. zł. Łączna kwota wypłat wynikająca z realizacji tych umów wyniosła 5 854,1 tys. zł. Wysokość wynagrodzenia w umowach określano w różny sposób, m.in.: blankietowo do kwoty brutto za wykonywanie dzieła lub zlecenia przez okres pół roku lub rok nie większej niż kwoty określone w pełnomocnictwach ogólnych lub rodzajowych, upoważniających dyrektorów lub zastępców dyrektorów jednostek do zaciągania zobowiązań, tj. do 150 tys. zł za pół roku lub do 300 tys. zł za rok ważności umowy; ryczałtowo – za miesiąc świadczenia usługi lub wykonywania dzieła; kwotowo za wykonanie całości czynności lub dzieła, etapowo – za wykonanie części dzieła, np. scenariusza i osobno za reżyserię jednego odcinka audycji po wystawieniu rachunków.

Oprócz umów cywilnoprawnych z pracownikami, TVP SA zawierała również umowy z innymi osobami fizycznymi, tj. współpracownikami, na wykonywanie usług dziennikarskich, nadzorczych, producenckich i innych. W latach 2021-2022 zawarła łącznie 106 016 umów cywilnoprawnych ze współpracownikami, na łączną kwotę 580 287,1 tys. zł, z czego w 2021 r. było to 48 111 umów na łączną kwotę 250 527,6 tys. zł, a w 2022 r. – 57 905 umów na łączną kwotę 329 759,5 tys. zł.

Szczegółowym badaniem objęto próbę 81 umów⁴⁴¹ z pracownikami TVP SA zawartych (lub obowiązujących) w latach 2021-2022 – zawartych przez TAI (53 umowy, w tym 43 umowy z osobami fizycznymi oraz 10 umów z pracownikiem TAI prowadzącym działalność gospodarczą), TVP3 (pięć umów, w tym trzy z pracownikiem zatrudnionym w TAI i dwie z pracownikiem TAI prowadzącym

⁴⁴¹ Do wyboru próby umów cywilnoprawnych z pracownikami zastosowano dobór celowy, według wartości umów lub liczby zawartych umów z jednym pracownikiem, wybrano także umowy zawarte z pracownikami TVP prowadzącymi działalność gospodarczą.

działalność gospodarczą) oraz 23 umowy z osobami fizycznymi zawartymi przez AKRiO.

Zgodnie z zapisami umów wynagrodzenie było płatne w ciągu 30 dni od daty złożenia rachunku. Rachunki – w imieniu wykonawców, za ich zgodą wyrażoną w umowie – wystawiała TVP SA. Wystawienie rachunku przez TVP było równoważne z odbiorem przedmiotu umowy. W TVP SA nie obowiązywał jednolity cennik⁴⁴² dla wykonawców dzieł, usług lub czynności – wysokość wynagrodzenia była określana przez dyrektora jednostki zawierającego umowę, w zależności od skali przedmiotu umowy (np. wydawanie audycji emitowanej codziennie, produkcja jednorazowa lub wieloodcinkowa, prowadzenie audycji sporadycznie lub z cyklicznie) oraz od doświadczenia wykonawcy (i popularności – w przypadku prowadzących audycje). W obszarze zawierania i realizacji umów cywilnoprawnych z pracownikami Spółki wystąpiły mechanizmy uznaniowości i konfliktu interesów (co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

Ponadto badaniem objęto sześć umów cywilnoprawnych zawartych w latach 2021-2022 ze współpracownikami TAI (osobami fizycznymi) i cztery umowy zawarte z przedsiębiorcami. Sześć z nich było zawartych nierzetelnie, w tym jedna także niecelowo (co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

W latach 2021-2022 umowy cywilnoprawne z pracownikami Spółki o najwyższej łącznej wartości brutto TVP SA zostały zawarte z następującymi 30 osobami, w tym: z dyrektorem jednej z jednostek organizacyjnych TVP SA ([...]) – 15 umów o łącznej wartości brutto 2 321,5 tys. zł, z czego na podstawie rachunków Spółka wypłaciła wykonawcy 1 571,3 tys. zł; z redaktorem audycji w [...] – 50 umów o łącznej wartości 1 443,1 tys. zł (wypłacono 1 394,54 tys. zł); z producentem w [...] – 41 umów o wartości 1 327,25 tys. zł (wypłacono 1 243,25 tys. zł); z redaktorem audycji w [...] [...] – osiem umów o wartości i kwocie wypłaconej 1 246,30 tys. zł; z p.o. zastępcy dyrektora jednej z jednostek organizacyjnych TVP SA ([...]) – osiem umów o wartości 958,35 tys. zł (wypłacono 49,1 tys. zł); z dyrektorem jednej z jednostek organizacyjnych TVP SA ([...]) [...] – pięć umów o wartości 876,0 tys. zł (wypłacono 698,85 tys. zł); z zastępcą dyrektora jednej z jednostek organizacyjnych TVP SA ([...]) [...] – sześć umów o wartości 787 tys. zł (wypłacono 598,47 tys. zł); z głównym specjalistą w [...] – sześć umów o wartości 718 tys. zł (wypłacono 51,8 tys. zł); z redaktorem audycji w [...] – osiem umów o wartości 653,4 tys. zł (wypłacono 386,6 tys. zł); z pracownikiem [...] – 26 umów o wartości i kwocie wypłaconej 526,9 tys. zł; ze starszym redaktorem odpowiedzialnym w [...] – trzy umowy o wartości 454,5 tys. zł (wypłacono 332,5 tys. zł); z realizatorem audycji w OT [...] – trzy umowy o wartości 450 tys. zł (wypłacono 99,7 tys. zł); z doradcą Zarządu [...] – dwie umowy o wartości 449 tys. zł (wypłacono 408 tys. zł).

(akta kontroli str. 14899a-14900b, 14916-14932a)

W latach 2021-2022 AKRiO produkując audycje, zawarła 164 umowy z pracownikami Spółki, o wartości łącznej brutto 4 748,4 tys. Spośród nich najwięcej – 127 umów, o wartości brutto 3 369,7 tys. zł – zawarto na wykonanie dzieł polegających na czynnościach reżysera i drugiego reżysera audycji, z sześcioma pracownikami TVP SA, w tym 69,3% wszystkich ww. umów stanowiły umowy na reżyserowanie audycji zawarte z dwoma pracownikami jednostki organizacyjnej [...]: [...].

Z pracownikiem zatrudnionym na stanowisku redaktora audycji [...], AKRiO w latach 2021-2022 realizowała 50 umów cywilnoprawnych, o łącznej wartości 1 443,1 tys. zł. Była to druga co do wysokości wynagrodzenia wynikającego z zawartych

⁴⁴² Cenników takich nie przedstawiono do kontroli.

(z pracownikami Spółki) umów cywilnoprawnych kwota w całej Spółce. Spośród nich 20 umów dotyczyło czynności reżysera audycji, zaś 30 umów – czynności reżysera drugiego planu (lub II reżysera) audycji, których reżyserowanie AKRiO zlecała drugiemu z ww. pracowników [...].

Z pracownikiem zatrudnionym na stanowisku producenta [...], AKRiO w latach 2021-2022 realizowała 41 umów cywilnoprawnych – w większości polegających na reżyserowaniu audycji telewizyjnych produkowanych przez AKRiO (reżyser – 35 umów, reżyser drugiego planu audycji reżyserowanej przez drugiego z ww. pracowników – trzy umowy, scenariusz lub konspekt audycji – trzy umowy), na łączną kwotę 1 327,25 tys. zł.

Stawki wynagrodzenia reżysera lub drugiego reżysera audycji w AKRiO kształtowały się w przedziale od [...] tys. zł do [...] zł za audycję, zaś w pozostałych jednostkach organizacyjnych Spółki – od [...] zł do [...] tys. zł za odcinek/audycję, średnio ok. [...] tys. zł za audycję. Najwyższe kwoty wynagrodzenia reżysera audycji produkowanej w AKRiO wynosiły: [...] tys. zł (za reżyserię [...] odcinków audycji [...]), po [...] tys. zł (za reżyserię [...] odcinków audycji [...]), [...] tys. zł (umowa nr [...]), [...] tys. zł (umowa [...]), [...] tys. zł (umowa [...]), po [...] tys. zł (za reżyserię [...] odcinków audycji [...]).

Według wyjaśnień p.o. Dyrektor AKRiO, dysproporcje w wynagrodzeniach za te same lub zbliżone czynności reżyserskie wynikały z faktu, iż *Agencja Kreacji Rozrywki i Oprawy produkuje największe widowiska, koncerty, duże formaty rozrywkowe, więc zasadnym jest benchmark stawek tylko i wyłącznie w zakresie produkcji podobnych realizacyjnie i technologicznie. Wymieniona kwota ze reżyserią audycji [...] obejmuje roczną produkcję, a wynagrodzenie za odcinek audycji wynosi [...] zł i jest o [...] zł niższe od stawki poprzedniego reżysera. Wszystko jest uzależnione od stopnia skomplikowania, rozmachu, dedykowanego pasma emisyjnego, globalnego budżetu dedykowanego przez Biuro Programowe. Dyrekcja Agencji Kreacji Rozrywki i Oprawy miała na uwadze, aby stawki pracowników wykonujących dodatkowe prace nie odbiegały od rynkowych (wręcz były dużo niższe od tych świadczonych przez reżyserów freelancerów lub zatrudnianych przez Spółki zewnętrzne). Z uwagi na powyższe często decydowano o powierzaniu funkcji reżysera pracownikom etatowym.*

Szczegółowym badaniem objęto 23 umowy cywilnoprawne zawarte w latach 2021-2022 z pracownikami TVP przez dyrekcję AKRiO oraz pięć umów cywilnoprawnych⁴⁴³ zawartych przez dyrektora-redaktora naczelnego TVP3, w tym dwie umowy zawarte z pracownikiem TAI prowadzącym działalność gospodarczą oraz trzy umowy zawarte z dyrektorem [...]. Kwoty wypłacone na podstawie faktur wystawionych przez wykonawcę oraz na podstawie rachunków wystawionych przez TVP w imieniu wykonawcy mieściły się w wysokości wynagrodzeń wskazanych w umowach. W obszarze zawierania i rozliczania umów zawartych przez TVP3 wystąpiły nieprawidłowości m.in. w zakresie nieprzestrzegania procedur wewnętrznych, nierzetelnego zawierania umów, m.in. po terminie rozpoczęcia ich realizacji i nieprecyzyjnego określania zakresu przedmiotowego umów oraz nieudokumentowania zamówień Zamawiającego i nierzetelnych rachunków (co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

(akta kontroli str. 14921, 16131-16148, 16446-16867)

Uchwałą nr 73/2021 z dnia 28 stycznia 2021 roku Zarząd Telewizji Polskiej SA przyjął *Koncepcję Uruchomienia Centralnej Bazy Informacji o Umowach*. Przez 2,5 roku od

⁴⁴³ Nr [...], [...], nr [...], nr [...], nr [...].

przyjęcia przez Zarząd ww. koncepcji nie powstała w TVP *Centralna Baza Informacji o Umowach*, przez co wiedza o zawieranych umowach była rozproszona, a Zarząd Spółki nie posiadał pełnej informacji zarządczej w zakresie liczby i wartości umów cywilnoprawnych i gospodarczych (zawieranych z pracownikami będącymi przedsiębiorcami) zawieranych w latach 2021-2023 w imieniu Spółki przez dyrektorów poszczególnych jednostek organizacyjnych TVP SA z: pracownikami Spółki, z pracownikami Spółki prowadzącymi działalność gospodarczą, ze współpracownikami – osobami fizycznymi i innymi kontrahentami Spółki.

NIK zwraca uwagę, że przyczyniało się to do przyzwalania na funkcjonowanie w TVP sytuacji polegającej na zawieraniu wielu umów na tożsamy lub podobny (lub nieco inaczej nazwany) przedmiot dzieła/zlecenia/usługi z wieloma kontrahentami, dublowaniu kosztów za te same usługi, generowaniu dodatkowych kosztów obsługi rachunków wystawianych przez Spółkę w imieniu wykonawców i występowaniu kosztownej, finansowanej przez Spółkę wymiany usług dziennikarskich poprzez zlecenie pracownikom danej jednostki/redakcji/działu/zespołu czynności przy produkcji audycji programowanych przez inną jednostkę/redakcję/zespół – dyrektor TAI nadzorował redakcyjnie audycje informacyjno-publicystyczne produkowane w Redakcji ds. Informacji i Publicystyki TVP3, kierownik Redakcji „Teleexpressu” na podstawie dodatkowych umów opracowywał „Wiadomości”, „Gościa Wiadomości” oraz „Nie da się ukryć”; kierownik Redakcji „Wiadomości” prowadził audycje „Echa Dnia” i „Na Zdrowie”, sekretarz Redakcji „Wiadomości” w TAI nadzorował Redakcję Mediów Interaktywnych w TAI. Przejawem opisanej sytuacji były również przypadki pracownika Spółki naruszającego zakaz konkurencji, z którym pomimo tego zawierane były umowy na pośrednictwo usług dziennikarskich i nadzór merytoryczny nad programami, zaś inni współpracownicy lub pracownicy nadzorowali pracę komórek organizacyjnych w TAI, w których nie było etatowych pracowników np. Redakcję Reportażu i Dokumentu. W obszarze wykonywania zróżnicowanych zadań przez pracowników TVP również na podstawie umów cywilnoprawnych NIK akcentuje następujące okoliczności – doradca Zarządu Spółki prowadził i nadzorował redakcyjnie „W tyle wizji” i „W tyle wizji extra”, inny doradca Zarządu Spółki zawarł w 2023 r. dwie umowy z Centrum Kultury i Historii, a byłemu Przewodniczącemu Rady Programowej TVP zlecany był nadzór nad audycjami rolnymi Redakcji Rolnej w TAI (*notabene* tymi samymi, które równolegle nadzorował współpracownik TAI również na podstawie umów cywilnoprawnych).

(akta kontroli str. 14899a-14900b, 14921, 14923, 19981-19993)

Z pracownikami TVP SA zawierane były również umowy w ramach prowadzonej przez nich działalności gospodarczej. Telewizja Polska SA zawierała również umowy ze spółkami, w których uczestniczyli pracownicy TVP. W badanym okresie z trzema pracownikami TAI, osobami fizycznymi prowadzącymi działalność gospodarczą, zawarto dodatkowe umowy realizowane w okresie 2021-2023 na łączną kwotę 11 668,5 tys. zł, a do dnia 24 maja 2023 r. zrealizowano na kwotę 4 754,5 tys. zł⁴⁴⁴. Z kolei z pracownikiem TVP3, który utworzył spółkę w trakcie swojego zatrudnienia w TVP SA (był jedynym współlnikiem i członkiem zarządu) zawarto⁴⁴⁵ umowy na łączną kwotę 9 036,3 tys. zł, a do dnia 24 maja 2023 r. zrealizowano na kwotę 2 922,3 tys. zł⁴⁴⁶.

(akta kontroli str. 14899a-14900b, 20113-20190)

⁴⁴⁴ Część umów była w trakcie realizacji do końca 2023 r., a dwie do połowy 2025 r.

⁴⁴⁵ W okresie od dnia 23 maja 2022 r. do dnia 17 lutego 2023 r.

⁴⁴⁶ Część umów była w trakcie realizacji m.in. do końca 2023 r.

Z dniem 26 sierpnia 2020 r. uchwałą Zarządu Spółki nr 556/2020 w TVP SA wprowadzono *Regulamin zakazu konkurencji w stosunku do Telewizji Polskiej S.A. oraz wypłaty rekompensat w związku z rozwiązaniem umowy o pracę*⁴⁴⁷ i zakazem objęto wszystkich pracowników Spółki, z którymi zawierano umowy o zakazie konkurencji. Zakaz konkurencji obejmował rodzaje działalności ujęte w zestawieniu stanowiącym Załącznik do regulaminu. Zakaz konkurencji obejmował m.in. [...]. Pomimo braku procedury zwalniania z zakazu konkurencji podczas obowiązywania umowy o zakazie, zawieranej z każdym pracownikiem Spółki, Zarząd Spółki zwalniał niektórych pracowników z zakazu wykonywania działalności konkurencyjnej w okresie trwania stosunku pracy (co opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

Regulamin zakazu konkurencji określił maksymalny okres obowiązywania zakazu na [...] od rozwiązania umowy o pracę. Zakaz w takim okresie obowiązywał także członków Zarządu TVP SA. Sześciu pracownikom Spółki, tj. p.o. Dyrektora TAI, dwóm p.o. Zastępcom Dyrektora TAI, Dyrektorowi Biura Spraw Korporacyjnych, Dyrektorowi Ośrodka Administracji, doradcy Zarządu wydłużono okres obowiązywania zakazu do [...], co nałożyło na Spółkę obowiązek wypłacania wyższych rekompensat w przypadku rozwiązania umowy o pracę.

Prezes Zarządu Spółki wyjaśnił⁴⁴⁸, że *uzasadnieniem dla dłuższego, [...] obowiązywania zakazu konkurencji po ustaniu stosunku pracy jest dostęp wymienionych pracowników do szczególnie ważnych dla Spółki informacji, w tym informacji programowych lub innych informacji chronionych w Spółce, także o statucie informacji niejawnych.*

Regulamin nie zawierał przepisów dopuszczających możliwość zwolnienia pracownika TVP SA z zakazu wykonywania działalności konkurencyjnej w okresie trwania stosunku pracy. Mimo to w latach 2020-2022 Zarząd wyraził zgodę na zwolnienie z zakazu konkurencji 27 pracowników, co umożliwiało im posiadanie udziałów w spółkach lub podejmowanie działalności na rzecz podmiotów konkurencyjnych wobec TVP SA, w tym w jednym przypadku na rzecz koncernu prasowego. W ocenie NIK, powyższe działanie stanowiło działanie o charakterze uznaniowym i stawiało pracowników zwolnionych z zakazu konkurencji, w sytuacji uprzywilejowanej w stosunku do większości pracowników TVP SA, polegającej m.in. na umożliwieniu przez Zarząd Spółki podejmowania przez danych pracowników dodatkowych zajęć zarobkowych w innych podmiotach lub utworzenia odrębnej spółki, co tworzyło możliwość uzyskiwania zleceń na wykonywanie dodatkowych usług na rzecz TVP SA.

(akta kontroli str.17537-17584, 17630-17636, 20284-20616)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

⁴⁴⁷ Regulamin zmieniony uchwałą nr 877/2020 Zarządu Spółki z dnia 16 grudnia 2020 r., a następnie uchwałą nr 74/2021 Zarządu Spółki z dnia 28 stycznia 2021 r. w sprawie zmiany Regulaminu zakazu konkurencji w stosunku do Telewizji Polskiej S.A. oraz wypłaty rekompensat w związku z rozwiązaniem umowy o pracę stanowiącego załącznik do uchwały nr 566/2020 Zarządu Spółki TVP SA Dalej także: *Regulamin zakazu konkurencji.*

⁴⁴⁸ Pismo Prezesa Zarządu znak: TVP/SP-074-172/2023 z dnia 29 czerwca 2023 r.

1. Rada Nadzorcza TVP nierzetelnie oraz niezgodnie z treścią uchwały Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki ustaliła cele zarządcze dla Członków Zarządu Spółki na 2021⁴⁴⁹ i 2022⁴⁵⁰ r.

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki Telewizja Polska SA w *uchwale w sprawie wynagrodzeń Zarządu* (§ 3 ust. 1) ustaliło cele zarządcze stanowiące w szczególności o: [...]. W § 3 ust. 3 Rada Nadzorcza została upoważniona do *ustalenia szczegółowych powyższych celów*.

W uchwale RN nr 177/IX/2021 (w załączniku do ww. uchwały) podjętej w dniu 31 sierpnia 2021 r. ustalono dla Członków Zarządu Spółki wskaźniki (KPI) określające wykonanie celów zarządczych, sposób ich obliczania, oczekiwane poziomy wartości poszczególnych wskaźników, zwane dalej wartościami referencyjnymi, oraz wagi do określenia udziału poszczególnych KPI w sumarycznej ocenie wykonania celów zarządczych, na podstawie których Rada Nadzorcza Spółki dokona oceny realizacji celów zarządczych. Wśród nich m.in. ustalony został następujący wskaźnik KPI: [...].

Spółka w 2021 r. osiągnęła wartość przychodów określoną w uchwale nr 177/IX/2021 ([...] mln zł) – jej przychody ogółem, zgodnie z rachunkiem zysków i strat, wyniosły 3 369 766,3 tys. zł. W 2020 r. Spółka osiągnęła przychody ogółem, zgodnie z rachunkiem zysków i strat – w kwocie 3 118 997,3 tys. zł, co oznacza, że w roku 2021 nastąpił wzrost przychodów pozyskanych przez TVP SA o 8,0% w stosunku do roku 2020.

W 2021 r. Spółka nie przekroczyła wartości kosztów określonej w uchwale nr 177/IX/2021 ([...] mln zł) i jej koszty ogółem wyniosły 3 354 689,6 tys. zł. Oznacza to jednak, że koszty poniesione przez TVP SA w roku 2021 wzrosły o 19,1% w porównaniu do roku 2020, w którym wyniosły 2 815 975,8 tys. zł.

Zysk brutto Spółki za 2021 r. wyniósł 15 076,6 tys. zł, a za 2020 r. wyniósł 303 001,5 tys. zł, co oznacza jego spadek w roku 2021 w stosunku do roku 2020 o 95%, a zysk netto Spółki za rok 2021 wyniósł 3 893 tys. zł w stosunku do 198 326 tys. zł w roku 2020, co oznacza jego spadek o 98%.

Założenie w uchwale nr 177/IX/2021 Rady Nadzorczej wzrostu w 2021 r. przychodów ogółem na kwotę [...] mln zł (założony wzrost w stosunku do wykonania w 2020 r. wyniósł [...]%) i kosztów ogółem na kwotę [...] mln zł (założony wzrost w stosunku do wykonania w 2020 r. wyniósł [...]%) oznaczało, że Rada Nadzorcza określiła dla członków Zarządu Spółki cele zarządcze, będące podstawą do naliczenia i wypłacenia im części zmiennej wynagrodzenia, które były oparte na pogorszonych wskaźnikach ekonomiczno-finansowych Telewizji Polskiej SA w stosunku do 2020 r.

Przewodniczący RN wyjaśnił, że (...) *Rada Nadzorcza na dany rok uszczegóławia Cele Zarządcze ustalone Uchwałą NWZ, mając na uwadze bieżące uwarunkowania, potrzeby i sytuację Spółki. Powyżej przytoczony cel szczegółowy nakładał, w wyjątkowych uwarunkowaniach wynikających z ostrej fazy pandemii, trudne zadanie dla Zarządu Spółki, ponieważ wymagał osiągnięcia zarówno*

⁴⁴⁹ Uchwała Nr 177/IX/2021 Rady Nadzorczej Spółki Telewizja Polska Spółka Akcyjna z dnia 31 sierpnia 2021 r. w sprawie kształtowania wynagrodzeń Członków Zarządu Spółki Telewizja Polska S.A. w zakresie uszczegółowienia celów zarządczych oraz ustalenia wag i kryteriów ich realizacji i rozliczenia, za rok obrotowy 2021. Dalej także Uchwała 177/IX/2021.

⁴⁵⁰ Uchwała Nr 6/X/2022 Rady Nadzorczej Spółki Telewizja Polska Spółka Akcyjna z dnia 16 marca 2022 r. w sprawie kształtowania wynagrodzeń Członków Zarządu Spółki Telewizja Polska S.A. w zakresie uszczegółowienia celów zarządczych oraz ustalenia wag i kryteriów ich realizacji i rozliczenia, za rok obrotowy 2022. Dalej także Uchwała 6/X/2022.

założonego poziomu kosztów jak i przychodów Spółki. Niewłaściwe jest stwierdzenie, że przyjęcie takiego celu oznaczało pogorszenie wskaźników finansowych, ponieważ specyfika roku 2020 i 2021 nie pozwala na porównanie tych 2 lat. Ze względu na pandemię w 2020 r. nastąpiło zatrzymanie większości produkcji realizowanej przez Spółkę, przełożone zostały na kolejny rok wielkie wydarzenia sportowe - jak Igrzyska Olimpijskie 2020 i ME w piłce nożnej UEFA Euro 2020. Głównym zadaniem było ustabilizowanie Spółki i zachowanie ciągłości jej działania i realizowania misji publicznej. Przytoczone wyżej wydarzenia, do których prawa zostały w zdecydowanej większości już opłacone w 2020 r. były przełożone na rok kolejny, w którym nastąpiło obciążenie po stronie kosztowej. 2021 r. był rokiem szczególnym, ponieważ przy przesunięciu na niego wielu wydarzeń z 2020, nie nastąpiło dalsze przesuwanie wydarzeń zaplanowanych wcześniej do realizacji w 2021 r. W 2021 r. następowało odrabianie zadań wstrzymanych lub opóźnionych przez pandemię. W przypadku wydarzeń sportowych oznaczało to znaczne koszty, dla których część wydatków poniesiona została już rok wcześniej. W przypadku innych obszarów działalności Spółki miały miejsce do poniesienia koszty wznowienia zatrzymanej produkcji i innych działań podejmowanych przez Spółkę. Stąd należy lata 2020 i 2021 rozpatrywać jako całość, nie zaś jako analogiczne okresy pozwalające na porównanie. W ten sposób rozpatrując te okresy działalność pozostała zbilansowana, przy pełnej, krytycznej w czasie pandemii, realizacji zadań publicznych przez Spółkę.

Dodatkowo, cele zarządcze zostały ustalone niezgodnie z uchwałami RN⁴⁵¹ obowiązującymi w 2021 r., które w § [...] zawierały zapis, że RN Spółki ustala, iż wynagrodzenie uzupełniające Członków Zarządu Spółki za rok obrotowy Spółki, stanowiące część zmienną wynagrodzenia, uzależnione jest od poziomu realizacji celów zarządczych, które ustalane są przez RN Spółki w porozumieniu z członkami Zarządu Spółki w drodze uchwały Rady Nadzorczej podejmowanej nie później niż do końca pierwszego kwartału roku obrotowego, na który miały obowiązywać. Również w Umowach o świadczenie usług w zakresie zarządzania, zawartych z Członkami Zarządu Spółki i obowiązującymi w 2021 r., w § [...] znalazł się zapis, że ustalenie celów zarządczych na dany rok obrotowy, a także sposób ich wykonania i zasad wypłaty wynagrodzenia zmiennego są ustalane przez Radę Nadzorczą w porozumieniu z Zarządzającym w drodze uchwały RN, podejmowanej nie później niż do końca pierwszego kwartału roku obrotowego, na który mają obowiązywać. Tymczasem cele zarządcze dla Członków Zarządu na 2021 r. zostały ustalone w dniu 31 sierpnia 2021 r.

Przewodniczący RN TVP SA wyjaśnił⁴⁵², że kluczowe cele zarządcze zostały określone w § 3 ust. 2 uchwały nr 1 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki z dnia 29 grudnia 2016 r. w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń Członków Zarządu Spółki. Jak wskazał, przedmiotowe cele zarządcze były zatem określone w wyżej przytoczonym ogólnym kształcie od dnia 1 stycznia 2021 r. i obowiązywały przez cały 2021 r. Przewodniczący RN Spółki wyjaśnił nadto: *Należy również zaznaczyć, że od początku 2021 r., podobnie jak w innych latach, Zarząd Spółki pozostawał w stałym kontakcie z Radą Nadzorczą Spółki, w tym*

⁴⁵¹ Uchwała Nr 108/IX/2020 Rady Nadzorczej Spółki Telewizja Polska Spółka Akcyjna z dnia 25 sierpnia 2020 r. w sprawie kształtowania wynagrodzeń Członków Zarządu Spółki, zatwierdzenia projektu umowy oraz upoważnienia Przewodniczącego Rady Nadzorczej oraz Uchwała Nr 174/IX/2021 Rady Nadzorczej Spółki Telewizja Polska Spółka Akcyjna z dnia 31 sierpnia 2021 r. w sprawie kształtowania wynagrodzeń Członków Zarządu Spółki Telewizja Polska S.A.

⁴⁵² Pismo znak RN/96/2023 z dnia 14 czerwca 2023 r. oraz Uchwała Nr 83/X/2023 Rady Nadzorczej Spółki Telewizja Polska.

poprzez uczestnictwo w posiedzeniach Rady Nadzorczej Spółki. Kontakty te stanowiły okazję do komunikowania oczekiwań Rady Nadzorczej Spółki odnośnie kierunków rozwoju Spółki, celów działania Zarządu oraz priorytetyzacji poszczególnych zadań. Stanowisko Rady Nadzorczej Spółki było wyrażane także w ramach czynności nadzorczych, takich jak wyrażanie zgody na dokonywanie przez Zarząd Spółki czynności lub ich opiniowanie, w przypadkach przewidzianych przez Statut Spółki. Cele zarządcze członków Zarządu Spółki były zatem określone, znane członkom Zarządu Spółki i przez nich realizowane od początku 2021 r.

Jako okoliczności ustalenia celów zarządczych w dniu 31 sierpnia 2021 r. Przewodniczący RN Spółki wskazał stan epidemii w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 i okoliczności z tym związane. Przewodniczący RN wyjaśnił: *W związku z powyższym na poważne trudności napotykało planowanie przychodów oraz kosztów i dokładne uszczegółowienie i sformalizowanie celów zarządczych oraz ustalenie ich wartości referencyjnych, a także wagi mierników. Na termin określenia celów na 2021 rok miała wpływ także ocena wyników osiągniętych w 2020 roku, która była możliwa dopiero po zatwierdzeniu sprawozdań przez Zwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki, które odbyło się dnia 29 czerwca 2021 r.*

Zdaniem NIK, cele zarządcze w założeniu są ustalane po to, aby poprawić efektywność funkcjonowania spółki, a powiązanie celów zarządczych z wynagrodzeniami ma motywować zarząd spółki do aktywnej działalności budującej jej wartość. Wypłata części zmiennej wynagrodzenia warunkowana jest ziszczeniem się konkretnego i możliwego do weryfikacji warunku, którym jest realizacja celów zarządczych, a które powinny być ustalone zgodnie z zawartymi umowami o świadczenie usług w zakresie zarządzania. Realizacja ustalonych celów zarządczych powinna obligować członków zarządu do takiego działania, aby ustalone cele zostały osiągnięte. W opisanej powyżej sytuacji w 2021 r. ustalenie celów nastąpiło na koniec ósmego miesiąca roku 2021, kiedy było już wysoce prawdopodobne, że spółka osiągnie zaplanowane na rok 2021 wyniki finansowe, a tym samym określone wartości oczekiwane mogły zostać dostosowane do danej sytuacji. Niezależnie od tego, dodatkowo założone w uchwale nr 177/IX/2021 Rady Nadzorczej TVP wartości ekonomiczne na 2021 r. (mającymi podlegać osiągnięciu jako cele zarządcze) oznaczały przyjęcie pogorszenia wskaźników ekonomiczno-finansowych w stosunku do 2020 r. Na podstawie tak ustalonych celów zarządczych na 2021 r. Członkom Zarządu Telewizji Polskiej SA wypłacono w 2022 r. wynagrodzenie uzupełniające za ich realizację w łącznej kwocie 739 835,04 zł, z której 30% kwoty powiązane było z wynagrodzeniem uzupełniającym wynikającym z realizacji działania opartego na nierzetelnie ustalonym celu zarządczym.

W uchwale Nr 6/X/2022 (w załączniku nr 1 do ww. uchwały) podjętej w dniu 16 marca 2022 r. ustalono dla Członków Zarządu Spółki wskaźniki (KPI) określające wykonanie celów zarządczych, sposób ich obliczania, oczekiwane poziomy wartości poszczególnych wskaźników, zwane dalej wartościami referencyjnymi, oraz wagi do określenia udziału poszczególnych KPI w sumarycznej ocenie wykonania celów zarządczych, na podstawie których Rada Nadzorcza Spółki dokona oceny realizacji celów zarządczych. Przewodniczący RN TVP SA⁴⁵³ wskazał jako uszczegółowienie celu zarządczego o treści „[...]”:

⁴⁵³ Pismo znak RN/96/2023 z dnia 14 czerwca 2023 r. oraz Uchwała Nr 83/X/2023 Rady Nadzorczej Spółki Telewizja Polska upoważniająca Przewodniczącego RN do podpisania stanowiska RN stanowiącego odpowiedź na pismo NIK.

[...]. Jako wartość referencyjną wskazano kwotę [...] mln zł, wagę tego miernika określono na poziomie [...] %.

Przewodniczący RN Spółki wyjaśnił, że: *Realizacja przez Telewizję Polską S.A. celów, w tym zawartych w planie ekonomiczno-finansowym i w strategii Spółki, jest mierzona realizacją jej najważniejszych elementów w tym realizacją planu inwestycyjnego. Dlatego cel nr 2 na 2022 rok brzmiał: [...]. Cel ten zawiera wskaźnik ekonomiczny jak i jego poprawę względem 2021 r. Akurat ten cel, ze względów rozwojowych, ujęto ilościowo w formie wskaźnika finansowego, inne cele ujęto jakościowo. Dla potwierdzenia powyższego należy zaznaczyć, że realizacja planu inwestycyjnego za 2021 rok w oddziałach terenowych Telewizji Polskiej S.A. wyniosła [...] złotych. Minimalny ustalony cel na 2022 rok wynosił z kolei [...] złotych. Natomiast wykonanie nastąpiło ze znaczącą nadwyżką.* Przewodniczący RN Spółki wyjaśnił również, że (...) *ustalone zostały wskaźniki (KPI) określające wykonanie celów zarządczych, sposób ich obliczania, oczekiwane poziomy wartości poszczególnych wskaźników oraz wagi do określenia udziału poszczególnych KPI w sumarycznej ocenie wykonania celów zarządczych, na podstawie których Rada Nadzorcza dokona oceny realizacji celów zarządczych. Określone w tej części Załącznika parametry i kryteria oceny realizacji celów zarządczych zostały dostosowane do uwarunkowań działalności Telewizji Polskiej S.A. w 2022 r. Przede wszystkim uwzględniono w nich napaść Federacji Rosyjskiej na Ukrainę rozpoczętą 24 lutego 2022 r., jako eskalacja wojny trwającej w tym rejonie od 2014 r. oraz związaną z tym wydarzeniem konieczność dynamicznego dostosowywania w kolejnych miesiącach działalności publicznego nadawcy telewizyjnego do sytuacji za wschodnią granicą.*

W ocenie NIK wskazany przez Przewodniczącego RN TVP SA wskaźnik KPI, dla którego punktem odniesienia jest realizacja Planu Inwestycyjnego w 2022 r., nie wskazuje w żaden sposób na poprawę wskaźników ekonomiczno- finansowych, [...]. Pomimo realizacji tego KPI, wszystkie główne wskaźniki finansowe uległy pogorszeniu, a Spółka w 2022 r. poniosła stratę netto w wysokości 50 686 956,96 zł.

Na podstawie tak ustalonych celów zarządczych na 2022 r. Członkom Zarządu Telewizji Polskiej SA wypłacono w 2023 r. wynagrodzenie uzupełniające za ich realizację w łącznej kwocie 621 666,95 zł, z której 20% kwoty powiązane było z wynagrodzeniem u wynikającym z realizacji działania opartego na nierzetelnie ustalonym celu zarządczym.

(akta kontroli str.13362-13370, 13597-13602, 13609-13624, 13627)

2. Uchwalenie przez Radę Nadzorczą błędnego wzoru umowy o świadczenie usług w zakresie zarządzania, który nie zawierał postanowień dotyczących pokrycia przez Spółkę kosztów [...], pomimo tego że sama treść uchwały przewidywała takie uprawnienie, było działaniem nierzetelnym. Skutkowało to zawarciem w dniu 31 sierpnia 2021 r. umowy o świadczenie usług w zakresie zarządzania, pomiędzy Przewodniczącym Rady Nadzorczej Spółki Maciejem Łopińskim, działającym z upoważnienia Rady Nadzorczej, a [...], na czas pełnienia funkcji Członka Zarządu i wypłacaniem, pomimo braku odpowiednich postanowień umownych, w przez okres 17 miesięcy kosztów [...] w łącznej kwocie 44 200 zł.

Umowa z dnia 31 sierpnia 2021 r. zawarta z [...], Członkiem Zarządu Spółki i obowiązująca od 30 czerwca 2021 r. nie zawierała postanowień zobowiązujących Spółkę do pokrycia kosztów [...] (pomimo tego, że sama uchwała Rady Nadzorczej przewidywała zwrot kosztów z tego tytułu). Umowa

wskazywała jednocześnie [...]. Mimo to Biuro Rachunkowości – bez zweryfikowania umowy i jedynie na podstawie składanego przez członka zarządu oświadczenia – wypłacało na jego rzecz od dnia 1 lipca 2021 r. do dnia 31 października 2022 r. co miesiąc kwotę [...] tys. zł bez podstawy umownej. Wypłacono za ten okres łączną kwotę w wysokości 44 200 zł, co było działaniem nierzetelnym.

Dopiero w trakcie kontroli NIK, w dniu 29 listopada 2022 r. Rada Nadzorcza podjęła uchwałę nr 160/X/2022⁴⁵⁴, w której zatwierdziła projekt porozumienia do umowy o świadczenie usług zarządzania zawartej z Członkiem Zarządu w dniu 31 sierpnia 2021 r. W oparciu o tę uchwałę Przewodniczący Rady Nadzorczej zawarł w dniu 29 listopada 2022 r. porozumienie z Zarządzającym, w którym strony ustaliły, że brak stosownego uregulowania w umowie z dnia 31 sierpnia 2021 r. pokrywania przez Spółkę kosztów związanych [...] Członka Zarządu miał charakter omyłki, a w zakresie pokrywania tych kosztów istniał między stronami zgodny zamiar, zarówno co do faktu pokrywania tych kosztów, jak i ich wysokości.

Dyrektor Biura Rachunkowości wyjaśniła⁴⁵⁵, że Biuro dokonywało wypłat w wysokości 2,6 tys. zł z tytułu pokrycia kosztów [...] dla Członka Zarządu zgodnie z umową z dnia 19 maja 2019 r. oraz oświadczeniem własnym o ponoszonych kosztach [...] Członka Zarządu. W wyjaśnieniach przytoczyła opinię Zastępcy Dyrektora Biura Prawnego, że wzór umowy zatwierdzony uchwałą nr 176/IX/2021 Rady Nadzorczej TVP SA z dnia 31 sierpnia 2021 r., a w konsekwencji umowa o świadczenie usług w zakresie zarządzania zawarta w dniu 31 sierpnia 2021 r. omyłkowo nie zawierały uregulowań w przedmiocie zapewnienia kosztów [...] Zarządzającego, pomimo poczynionych uzgodnień w tym zakresie. Umowa o świadczenie usług w zakresie zarządzania wykonywana była na takich samych warunkach jak poprzednia umowa, a Zarządzający będąc w przekonaniu, że jest do tego uprawniony, przekazał do Biura Rachunkowości Spółki dokumenty dotyczące pokrycia kosztów [...]. Jednocześnie Biuro Rachunkowości będąc w takim samym przekonaniu dokonywało wypłat na pokrycie kosztów [...] Zarządzającego.

Najwyższa Izba Kontroli, nie kwestionując wywodzonego wyżej zgodnego zamiaru stron umowy, nie podziela wyjaśnień, że niezawarcie zapisu w umowie miało charakter omyłki. Jego brak stanowił bowiem konsekwencję nierzetelnej uchwały Rady Nadzorczej, która określając wzór umowy z Członkiem Zarządu nie umieściła w nim zapisu o prawie do zwrotu kosztów [...]. Należy jednocześnie zauważyć, że projekty umów w Spółce podlegają procedurze uzgadniania i jednostki organizacyjne Spółki odpowiedzialne za akceptację projektu umowy i wypłacanie należności wynikających z umów w zakresie swej właściwości (w szczególności Biuro Prawne i Biuro Rachunkowości), powinny przed wydaniem akceptacji swą opinię opierać na rzetelnej analizie procedowanych dokumentów.

(akta kontroli str. 13414-13417, 13432-13445, 13521-13550, 14927-14929, 17229-17231)

3. Stosowana w Spółce praktyka zwalniania pracowników z obowiązku świadczenia pracy z zachowaniem prawa do wynagrodzenia spowodowała poniesienie przez TVP SA łącznych kosztów związanych z zatrudnieniem takich pracowników

⁴⁵⁴ Uchwała nr 160/X/2022 Rady Nadzorczej Spółki TVP SA z dnia 29 listopada 2022 r. w sprawie zatwierdzenia projektu porozumienia do umowy o świadczenie usług zarządzania zawartej z Panem Mateuszem Matyszkowiczem dnia 31 sierpnia 2021 r. oraz upoważnienia Przewodniczącego Rady Nadzorczej do podpisania przedmiotowego porozumienia.

⁴⁵⁵ Pismo znak: TPR/HKA/075-21/2023(1122)h z dnia 20 czerwca 2023 r.

(wg stanu na dzień 31 maja 2023 r.) w kwocie 1 416 750,47 zł⁴⁵⁶, co było działaniem niegospodarnym. Zwolnienia z obowiązku świadczenia pracy dotyczyły 14 osób, w tym 11 zatrudnionych na stanowiskach kierowniczych (siedmiu dyrektorów⁴⁵⁷, dwóch zastępców dyrektora⁴⁵⁸ i dwóch kierowników działów⁴⁵⁹) oraz producenta⁴⁶⁰ i dwóch głównych specjalistów⁴⁶¹.

Spośród wskazanych osób, na dzień 29 czerwca 2023 r.⁴⁶², z pięcioma rozwiązano stosunek pracy, dwie znajdują się w okresie ochrony przedemerytalnej, dwie zaś zostały przywrócone do pracy⁴⁶³. Wskazana powyżej kalkulacja kwoty kosztów TVP SA nie obejmuje okresów od dnia wypowiedzenia umów o pracę do dnia upływu okresu wypowiedzenia, o których mowa w art. 36² ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy⁴⁶⁴, zgodnie z którym w związku z wypowiedzeniem umowy o pracę pracodawca może zwolnić pracownika z obowiązku świadczenia pracy do upływu okresu wypowiedzenia. W okresie tego zwolnienia pracownik zachowuje prawo do wynagrodzenia.

Prezes Zarządu wyjaśnił⁴⁶⁵, że zwolnienia pracowników z obowiązku świadczenia pracy (z zachowaniem prawa do wynagrodzenia) mają miejsce w różnych okolicznościach i ich celowość i uzasadnienie ekonomiczne należy oceniać odrębnie dla każdego przypadku. Nierzadko zwolnienia takie towarzyszą wypowiedzeniu przez Spółkę umowy o pracę, a ich celem jest ochrona interesów pracodawcy względem pracownika, do którego utracone zostało zaufanie. W innych przypadkach chodzi o odsunięcie pracownika od miejsca (środowiska) pracy na czas toczącego się postępowania, które dotyczy tego pracownika (np. postępowania skargowego, podejrzenia mobbingu, itp.) w celu wykluczenia potencjalnych zakłóceń w (rzetelnym, bezstronnym) przebiegu tego postępowania. Czasem powodem zwolnienia pracownika z obowiązku świadczenia pracy są względy reorganizacji i restrukturyzacji przedsiębiorstwa, gdy planowane jest kontynuowanie pracy pracownika (np. w innej jednostce organizacyjnej) po przerwie wynikającej z przekształceń struktury przedsiębiorstwa, a nie jest celowe rozwiązywanie stosunku pracy, by wkrótce nawiązać z tym pracownikiem kolejny stosunek pracy. Powodem może być także ochrona interesów Spółki wówczas, gdy uzasadnione jest wypowiedzenie przez Spółkę umowy o pracę, jednak Spółka nie może wypowiedzieć tej umowy ze względu na ustawowy zakaz (np. w okresie przedemerytalnym; art. 39 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (...)). Dokonując zwolnienia pracownika z obowiązku świadczenia pracy brane są więc pod uwagę różne aspekty, np. bezpieczeństwa Spółki, bezpieczeństwa innych pracowników, ryzyk związanych z wpływem na rzetelność toczących się postępowań oraz kosztu wypłacanych wynagrodzeń.

Były Prezes Zarządu TVP SA wyjaśnił⁴⁶⁶ (odpowiadając na inne pytanie), że: *Uparłem się na wyrzucenie z TVP dyrektora z uwagi na możliwe nadużycia*

⁴⁵⁶ W tym [...] zł jako nagroda jubileuszowa.

⁴⁵⁷ [...].

⁴⁵⁸ [...].

⁴⁵⁹ [...].

⁴⁶⁰ [...].

⁴⁶¹ [...].

⁴⁶² Pismo Prezesa Zarządu znak: TYP/SP-074-172/2023 z dnia 29 czerwca 2023 r.

⁴⁶³ Koszty pracodawcy zostały wyliczone za okres nieświadczenia pracy.

⁴⁶⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 1510, ze zm.

⁴⁶⁵ Pismo Prezesa Zarządu znak: TYP/SP-074-172/2023 z dnia 29 czerwca 2023 r.

⁴⁶⁶ Protokół przyjęcia ustnych wyjaśnień z dnia 28 czerwca 2023 r.

finansowe. Istniała presja polityczna by tego człowieka nie wyrzucić. Moim zdaniem stworzył on mechanizm transferu środków publicznych do prywatnych kieszeni. Dotyczyło to [...]. Chodzi o Pana [...]. Wolałem poleć niż przymykać oko na chachmęty.

Odnosząc się do powyższych wyjaśnień, NIK wskazuje, że osoba wskazana przez byłego Prezesa Zarządu Spółki została zwolniona od dnia 3 sierpnia 2022 r. z obowiązku świadczenia pracy na podstawie pisma⁴⁶⁷ podpisanego przez byłego Prezesa Zarządu i pozostawała pracownikiem Spółki (według stanu na dzień 31 maja 2023 r.) zatrudnionym na stanowisku Dyrektora [...] O.T. [...]. W tym okresie TVP SA poniosło łączne koszty związane z zatrudnieniem pracownika w kwocie 175 807,97 zł, a jednocześnie ponosiła koszty wynagrodzenia osoby powołanej na p.o. Dyrektora[...] tej jednostki.

W ocenie NIK sytuacji długotrwałych zwolnień z obowiązku świadczenia pracy pracowników pełniących funkcje kierownicze powodowały, że na stanowiska te były powołane kolejne osoby, którym wypłacano wynagrodzenia – w niektórych przypadkach także wyższe niż ich poprzednikom zwolnionym z obowiązku świadczenia pracy na danym stanowisku. Okresy zwolnienia z obowiązku świadczenia pracy były wielomiesięczne – jako przykłady należy wskazać osoby, które zostały zwolnione z obowiązku świadczenia pracy od dnia 3 sierpnia 2022 r., 7 października 2022 r., 17 października 2022 r., 30 listopada 2022 r., czy 1 grudnia 2022 r. i według danych na dzień 31 maja 2023 r. pozostawały pracownikami spółki zatrudnionymi na stanowiskach, które zajmowały przed zwolnieniem ich z obowiązku świadczenia pracy. Izba podziela pogląd, że zwolnienia z obowiązku świadczenia pracy dotyczyły różnych okoliczności i sytuacji, w których znajdował się pracownik i dlatego należy oceniać je odrębnie dla każdego przypadku. Sytuacje te, niezależnie od istniejącej przyczyny i sytuacji pracownika, powinny zostać jednak rozstrzygnięte przez pracodawcę poprzez podjęcie działań zabezpieczających interes zarówno Spółki, jak i pracownika, a nie pozostawienie spraw w stanie zawieszenia w postaci zwolnienia pracownika z obowiązku świadczenia pracy, szczególnie w sytuacjach, kiedy pracownik stworzył *mechanizm transferu środków publicznych do prywatnych kieszeni*.

(akta kontroli str. 7591-7607a, 14953-14955, 17537-17584, 15763-15902, 31279-31315)

4. Pomimo wprowadzenia w Spółce *Regulaminu zakazu konkurencji*, zadania monitorowania przestrzegania zakazu konkurencji przez pracowników nie przypisano do obowiązków żadnej z jednostek organizacyjnych wymienionych w regulaminie organizacyjnym Spółki. TVP SA nie posiadała też narzędzi do weryfikacji kontrahentów będących jednocześnie jej pracownikami.

Brak monitoringu i nadzoru nad przestrzeganiem zakazu konkurencji prowadził do sytuacji, w której Zarząd Spółki nie posiadał wystarczającej wiedzy o skali tego zjawiska. Stan ten mógł także przyczynić się do łamania przez pracowników wspomnianego zakazu. Spółka stwierdziła bowiem przypadki złamania zakazu konkurencji przez jednego pracownika w 2021 r. oraz trzech w 2023, w stosunku do których wyciągnięto konsekwencje dyscyplinarne⁴⁶⁸. Tymczasem w wyniku czynności kontrolnych NIK ustaliła, że zakaz konkurencji został złamany⁴⁶⁹ dodatkowo co najmniej w przypadku ośmiu pracowników, którzy prowadzili działalność gospodarczą konkurencyjną wobec TVP SA bez wiedzy Spółki i nie

⁴⁶⁷ Pismo znak: THK-112-977/2022(5242) z dnia 2 sierpnia 2022 r.

⁴⁶⁸ Pismo znak: THK-0821-15/2023(3132) z dnia 16 maja 2023 r.

⁴⁶⁹ Wg stanu na dzień 16 maja 2023 r.

posiadali zwolnień z zakazu konkurencji⁴⁷⁰. Spółka nie posiadała wcześniej wiedzy o zidentyfikowanych przez NIK w toku kontroli przypadkach łamania zakazu konkurencji. Z podmiotami prowadzonymi przez tych pracowników TVP SA oraz z podmiotami, których udziałowcami byli tacy pracownicy, Spółka zawierała nadto umowy na świadczenie usług o znacznej wartości. Jednostki organizacyjne TVP SA zawierały tego typu umowy nie posiadając wiedzy, że ich kontrahenci są zatrudnieni w TVP SA.

Dyrektorzy jednostek organizacyjnych, w których byli zatrudnieni pracownicy naruszający zakaz konkurencji, nie mieli wiedzy, że ich pracownicy prowadzą działalność gospodarczą. P.o. dyrektora Centrum Usług Produkcyjnych⁴⁷¹ poinformowała NIK, że: *Żaden z naszych pracowników etatowych nie ma zawartej z TVP SA umowy jako firma. Nie stosowaliśmy i nie stosujemy takich praktyk.* Tymczasem, Biuro Programowe TVP SA w 2021 r. zawarło z pracownikiem Centrum Usług Produkcyjnych, prowadzącym działalność gospodarczą pod firmą [...], umowę na zakup licencji pakietu pięciu filmów dokumentalnych m.in. „[...]” o wartości 411 614,58 zł (kontrahent nr [...] – umowa licencyjna nr [...] zawarta w dniu 5 stycznia 2021 r). Została z nim także zawarta przez inną jednostkę organizacyjną (AKRiO) jedna pomniejsza umowa na stworzenie [...] (umowa nr [...] na kwotę 1,4 tys. zł). Ze złożonych przez Kierownika Zespołu Repozytorium Ewidencji Praw w Biurze Programowym wyjaśnień wynika, że Biuro to nie miało wiedzy, iż kontrahent, od którego zakupiono licencję był jednocześnie pracownikiem CUP, ponieważ w Spółce nie ma narzędzi do weryfikacji tego typu informacji⁴⁷².

Prezes Zarządu, odnosząc się do pytania dotyczącego konsekwencji wyciąganych wobec pracowników, którzy złamali zakaz konkurencji, wyjaśnił⁴⁷³, że *w latach 2020-2022 z powodu wykrycia naruszenia zakazu konkurencji w czasie trwania stosunku pracy rozwiązano umowy o pracę z siedmioma pracownikami.* Ponadto Prezes Zarządu wyjaśnił, że *Biuro Zarządzania Kapitałem Ludzkim pracuje nad przygotowaniem projektu regulaminu organizacyjnego rozszerzającego obowiązki Biura o: sprawowanie kontroli przestrzegania zapisów umowy o zakazie konkurencji i zakazie udziału w reklamach w zakresie dotyczącym działalności konkurencyjnej i reklamowej pracownika w czasie trwania stosunku pracy oraz przestrzegania zakazu konkurencji po ustaniu zatrudnienia w przypadku gdy taki zakaz obowiązuje, opiniowanie i prowadzenie rejestru wyrażania przez Zarząd Spółki zgód na zwolnienie pracownika z zakazu konkurencji w czasie trwania stosunku pracy.*

(akta kontroli str. 8040-8125, 14959-14963, 15067-15077, 17537-17584, 17630-17636, 20188)

5. W TVP SA nie uregulowano trybu zwalniania pracowników z zakazu konkurencji. Pomimo braku procedur w tym zakresie, w stosunku do niektórych pracowników, Zarząd Spółki podejmował decyzje o zwolnieniu ich z zakazu działalności konkurencyjnej. Zwolnienie z zakazu nastąpiło w stosunku do 27 pracowników Spółki, na podstawie 42 wydanych zgód. W obowiązującym *Regulaminie zakazu konkurencji* (§ 3 ust. 1 pkt 1) wskazano, że zakaz konkurencji i udziału w reklamach dotyczy wszystkich pracowników Spółki.

⁴⁷⁰ Jw.

⁴⁷¹ Pismo CUP znak: CUP/074-12/2023(544) z dnia 24 marca 2023 r.

⁴⁷² Protokół przyjęcia ustnych wyjaśnień znak: KST.411.005.01.2022.2-R.M z dnia 20 czerwca 2023 r.

⁴⁷³ Pismo Prezesa Zarządu znak: TVP/SP-074-172/2023 z dnia 29 czerwca 2023 r.

Brak procedur spowodował niejednolite postępowanie Zarządu Spółki w stosunku do osób, które łamały zakaz konkurencji w trakcie trwania stosunku pracy. Jednym z takich przypadków był dyrektor jednej z jednostek organizacyjnych TVP SA ([...]), który został wstecznie zwolniony przez Prezesa Zarządu z zakazu konkurencji wobec TVP SA na okres zasiadania w organach i posiadania udziałów w spółkach prawa handlowego.

Podobna sytuacja wystąpiła w przypadku pracownika TVP SA [...], wobec którego na wniosek Dyrektora-Redaktora Naczelnego TVP3 [...], Zarząd Spółki uchwałą nr 262/2022 z dnia 7 kwietnia 2022 r. wyraził zgodę na odstąpienie od zakazu konkurencji obejmującego posiadanie udziałów i zasiadanie w organach spółki [...] oraz zawierania z ww. spółką umów, których przedmiotem jest świadczenie przez tę spółkę usług na rzecz TVP SA. Uchwała wchodziła w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od dnia 5 stycznia 2022 r. Pomimo, że pracownik ten w okresie od dnia 5 stycznia 2022 r. do dnia 7 kwietnia 2022 r. łamał zakaz konkurencji i obowiązującą go umowę o zakazie konkurencji i udziału w reklamach zawartą z pracodawcą w postaci Telewizji Polskiej SA, zawarła ona ze spółką [...] umowy na świadczenie usług na łączną kwotę 9 481 547,25 zł, z czego do dnia 24 maja 2023 r. zrealizowano umowy na kwotę 2 995 452,21 zł.

Inny sposób postępowania Spółka zastosowała wobec łamiącego zakaz konkurencji pracownika AKRiO [...], wspólnika spółki [...], z którą to spółką TVP SA w latach 2021-2022 miała zawarte umowy o wartości ponad 41,2 mln zł. W jego przypadku, z uwagi na powzięcie informacji o prowadzeniu konkurencyjnego podmiotu, TVP SA zaprzestała kontynuacji zatrudnienia i zawarta na czas określony umowa o pracę została rozwiązana z upływem okresu jej obowiązywania. Z kolei w stosunku do innego pracownika⁴⁷⁴, wobec którego została stwierdzona aktywna działalność konkurencyjna wobec TVP SA, pracodawca podjął działania przygotowujące wniosek do decyzji Zarządu o wyrażeniu zgody na zwolnienie z zakazu konkurencji.

W trakcie czynności kontrolnych NIK co najmniej ośmiu pracowników Spółki naruszało zakaz konkurencji, bez podjęcia w stosunku do nich działań ze strony pracodawcy. Wśród tych osób znajdował się m.in. pracownik TAI ([...]), z którym TVP SA zawarła od grudnia 2021 r. sześć umów na łączną kwotę 1 596,5 tys. zł, w tym do dnia 24 maja 2023 r. zrealizowano umowy na kwotę 350,6 tys. zł.

Prezes Zarządu wyjaśnił⁴⁷⁵, że *Zarząd był i jest w pełni uprawniony do wyrażania zgody na odstąpienie od zakazu konkurencji, nawet wówczas gdy Regulamin zakazu konkurencji takiej możliwości nie przewiduje. Uregulowanie kwestii zakazu aktywności konkurencyjnej pracowników należy do „zakresu działania” Zarządu Spółki w myśl § 14 ust. 2 Statutu. Mieści się w ramach wyłącznej kompetencji Zarządu. Jeśli zatem Zarząd w formie uchwały wprowadza do stosowania Regulamin zakazu konkurencji, to w tej samej formie może ten regulamin zmienić, uchylić, jak i zadecydować o odstąpieniu od jego stosowania, które w tym przypadku przyjmuje postać zgody na odstąpienie od zakazu konkurencji. Jeśli chodzi o wyrażanie przez Zarząd Spółki zgód na zawieranie przez Spółkę umów z firmami prowadzonymi przez pracowników Spółki, naruszającymi wobec Spółki zakaz konkurencji, to nie miałem wiedzy o występowaniu takich naruszeń. W stosunku do wykrytych przypadków naruszenia zakazu konkurencji wyciągane są konsekwencje prawne.*

⁴⁷⁴ Pracownik Centrum Usług Produkcyjnych [...].

⁴⁷⁵ Pismo Prezesa Zarządu znak: TVP/SP-074-172/2023 z dnia 29 czerwca 2023 r.

NIK nie kwestionuje prawa Zarządu Spółki do wyrażania zgody na odstąpienie od zakazu konkurencji, nawet wówczas gdy *Regulamin zakazu konkurencji* takiej możliwości nie przewiduje (wyrażenie zgody powinno wówczas nastąpić w tej samej formie, w jakiej Regulamin ten został przyjęty). Tym niemniej, brak określenia jasnych przesłanek będących podstawą takich działań stwarza ryzyko występowania w procesach decyzyjnych w Spółce mechanizmu dowolności postępowania i różnicowania sytuacji osób objętych ww. rozstrzygnięciami. Jako szczególnie wątpliwie należy przy tym uznać zwalnianie z zakazu konkurencji wstecz lub zawieranie umów z podmiotami, w których uczestniczą pracownicy Telewizji Polskiej SA, którzy łamią lub łamali zakaz konkurencji.

Z informacji otrzymanych przez NIK w dniu 30 czerwca 2023 r.⁴⁷⁶ wynika, że w trakcie kontroli Uchwałą Zarządu nr 551/2023 z dnia 21 czerwca 2023 r. zmieniono *Regulamin zakazu konkurencji* w zakresie nowych wzorów umów o zakazie konkurencji i zakazie udziału w reklamach.

(akta kontroli str. 15023-15024a, 15067-15077, 15346-15401, 17630-17636)

6. Z dyrektorem jednej z jednostek organizacyjnych TVP SA ([...]) w latach 2021-2022 zostało zawartych dziewięć umów cywilnoprawnych o łącznej wartości brutto 1 565 000 zł bez aktualnej zgody członka Zarządu Spółki nadzorującego tę jednostkę, co było niezgodne z § 1 ust. 1 uchwały nr 393/2014. Łączna kwota wydatkowana przez Telewizję Polską SA z tytułu tych umów wyniosła 1 076 525 zł.

Ww. pracownik został Dyrektorem [...] w dniu [...] r. Z wnioskiem o zgodę Prezesa Zarządu TVP SA na zawarcie z nim odrębnej umowy cywilnoprawnej na wydawanie „[...]” i „[...]” wystąpił w tym samym dniu ([...]r.) podległy służbowo ww. Dyrektorowi [...] p.o. Zastępca Dyrektora [...]. W dniu 14 sierpnia 2018 r. ówczesny Prezes Zarządu TVP SA udzielił zgodę na *zawarcie odrębnej umowy cywilnoprawnej z p. [...] – Dyrektorem [...] – dotyczącej wydawania oraz tematycznego i merytorycznego opracowania materiałów do audycji „[...]” i „[...]” oraz wydawania programów publicystycznych i informacyjnych na antenie [...]*. Zgodę wydano, mimo że we wniosku nie wskazano ani wartości umowy ani zakresu czasowego wykonywania czynności, będących przedmiotem dodatkowej umowy cywilnoprawnej.

Na podstawie tej samej zgody Prezesa Zarządu Spółki z dnia 14 sierpnia 2018 r. kolejne umowy ze swoim przełożonym Dyrektorem [...] zawierali później w imieniu Spółki – już bez występowania o aktualną zgodę Zarządu – jego zastępcy: [...], [...] oraz [...], mimo, że uprzednio udzielona zgoda dotyczyła zawarcia *umowy*, nie umów. Co więcej, między osobami zaangażowanymi w proces negocjacyjny przy zawieraniu ww. umów wystąpił konflikt interesów, o którym mowa w § 2 ust. 5 pkt 2 uchwały Nr 393/2014⁴⁷⁷. Osoby zawierające umowy nie złożyły oświadczeń w celu uzyskania zgody członka Zarządu na udział danej osoby w procesie negocjacyjnym przy zawieraniu umowy cywilnoprawnej, stwierdzającej, że konflikt interesów w danym przypadku nie zachodzi. Proces zawierania tych umów był więc także niezgodny z wewnętrznymi procedurami

⁴⁷⁶ Pismo znak: TVP/BSK-PH0823-1/2022(166) z dnia 30 czerwca 2023 r.

⁴⁷⁷ Celem uniknięcia konfliktu interesów w ramach procesu negocjacyjnego i/lub decyzyjnego przy zawieraniu umów cywilnoprawnych w imieniu Telewizji Polskiej S.A. zakazuje się uczestniczenia w procesie negocjacyjnym i/lub decyzyjnym m.in. osobom mającym inne niż rodzinne powiązania o charakterze osobowym lub majątkowym z kontrahentem, które to powiązania mogą mieć wpływ na warunki zawieranej umowy, bez uzyskania uprzedniej zgody, o której mowa w ust. 6 pkt 2.

obowiązującymi w TVP SA w zakresie zapobiegania wystąpieniu konfliktów interesów w Spółce.

Dodatkowo, zawierane umowy były dzielone na dwie umowy: umowę dotyczącą audycji „[...]” oraz oddzielną umowę dotyczącą audycji „[...]”, w taki sposób, aby nie przekroczyć wartości pełnomocnictw tj. 150 tys. zł lub 300 tys. zł⁴⁷⁸.

Prezes Zarządu wyjaśnił⁴⁷⁹: *Relacje służbowe pomiędzy [...] a p. [...] były znane Prezesowi Zarządu, nadzorującemu wówczas [...]. Z kolei relacja pomiędzy wnioskodawcą (p. [...]) a Prezesem Zarządu jest irrelevantna w świetle postanowień uchwały nr 393/2014, - która dotyczy powiązań z kontrahentem, a nie z przełożonym. Pomijając już, że przecież ta relacja była znana Prezesowi Zarządu, a więc nie wymagała „ujawnienia” w oświadczeniu. Ponadto Prezes Zarządu oświadczył: Jako Prezes Zarządu, a wcześniej jako Członek Zarządu, nie miałem wiedzy o liczbie i łącznej wartości kolejnych umów cywilnoprawnych zawartych w imieniu Spółki z p. [...], ani o tym, że na podstawie jednej zgody na zawarcie umowy cywilnoprawnej z pracownikiem Spółki były zawierane z tym pracownikiem kolejne umowy. Zarząd, na posiedzeniu w dniu 24 maja 2023 r. przyjął zasadę odchodzenia od zawierania dodatkowych umów cywilnoprawnych z pracownikami Spółki, poza uzasadnionymi wyjątkami, z zastrzeżeniem, że te sporadyczne przypadki winny być wyczerpująco uzasadniane przez wnioskodawców.*

Jak wyjaśnił były Dyrektor [...] ⁴⁸⁰: *Te umowy zostały zawarte ze mną przez moich podwładnych, bo oni mieli pełnomocnictwa, ja nie składałem wniosku w tym zakresie, to musiała redakcja [...] złożyć wniosek. To było tak, że ja byłem wydawcą [...], potem ja awansowałem na stanowiska managerskie, ale zachowałem stanowisko wydawcy. Prezes mnie poprosił, żebym nadal wydawał [...]. Te umowy opiniował Dział Prawny i nie wniósł zastrzeżeń. Ja miałem zgodę członka zarządu, umowa została podpisana przez osoby mające pełnomocnictwo. Ja nie zawierałem umów sam ze sobą, ja nie rozliczałem się sam ze sobą, bo umowy rozliczał kierownik redakcji. Gdyby moja praca była źle oceniana, to było kilkanaście osób, które mogły zadziałać, żeby dalszych umów nie zawierać. (...) Ja nie wiem dlaczego umowy zawierali moi podwładni, a nie przez Zarząd. Ale to było za zgodą zarządu, to on de facto zlecił moim podwładnym, aby zawarli umowę. Żeby zawrzeć te umowy musiała być zgoda Zarządu i każdy je widział przed zawarciem umowy. W tym przypadku była zgoda członka Zarządu. Nie ma potrzeby nowej zgody, bo przedmiot umowy był ten sam, ja ciągle byłem dyrektorem [...]. Zgoda była bezterminowa i bez wskazania kwoty. Do momentu cofnięcia zgody ona obowiązywała. Wydaje mi się, że intencją Prezesa było, żebym ja to robił i nie musiał co jakiś czas występować o nową umowę. W tej zgodzie nie było wskazania, że ma to dotyczyć konkretnej umowy o określonej wartości.*

Były Prezes Zarządu wyjaśnił⁴⁸¹: *Tak wiedziałem o takich umowach. Już mówiłem, że została wydana zgoda ogólna, blankietowa dla Pana [...]. Była moją wolą, żeby on będąc dyrektorem, nie przestał [...], jako programu sztandarowego TVP SA. Wiedziałem, że za pośrednictwem [...] jestem oceniany przez czynniki polityczne w Państwie. moim oczkiem w głowie. Podwładni mieli pełnomocnictwa do zawierania tego typu umów. Rozliczenie prac Pana [...] odbywało się na*

⁴⁷⁸ Od dnia 19 października 2021 r. na podstawie uchwał Zarządu Spółki pełnomocnictwa ogólne były okresowo uzupełniane pełnomocnictwami rodzajowymi dla poszczególnych osób do kwoty 300 tys. zł.

⁴⁷⁹ Pismo Prezesa Zarządu znak: TVP/SP-074-172/2023 z dnia 29 czerwca 2023 r.

⁴⁸⁰ Protokół przesłuchania z dnia 14 czerwca 2023 r.

⁴⁸¹ Protokół ustnych wyjaśnień z dnia 28 czerwca 2023 r.

podstawie kosztorysu. Stawki były ogólnorynkowe. Nie miałem wiedzy, że na taką, co do złotówki, kwotę Spółka zaciągnęła zobowiązania wobec Pana [...], była to górna kwota zawartych umów. Wypłacona kwota była niższa; poniżej 2 mln zł. Posiadałem wiedzę o wynagrodzeniu Pana [...]. Miałem takie wyobrażenie. Są to oczywiście wyjątkowo duże pieniądze, ale też rodzaj pracy jest unikatowy i wyjątkowy. [...] przywróciły pluralizm informacyjny w Polsce, powodowało to wściekłe ataki medialne ze strony konkurencji.

(akta kontroli str. 14921, 14958, 18532-18540, 18614-18669, 19205a-19218, 31279-31315)

7. Cztery umowy zawarte z dwoma pracownikami Telewizyjnej Agencji Informacyjnej⁴⁸²⁴⁸³ w ramach prowadzonej przez nich działalności gospodarczej⁴⁸⁴ oraz trzy umowy⁴⁸⁵ z osobami prowadzącymi działalność gospodarczą (niebędącymi pracownikami TVP SA) zostały zawarte w sposób nierzetelny, tj. po terminie rozpoczęcia ich realizacji. Przedmiotem tych umów było m.in. prowadzenie oraz udział w tworzeniu i przygotowaniu audycji informacyjnej „Wiadomości”.

Natomiast łączna maksymalna wartość zawartych umów realizowanych w okresie objętym kontrolą wyniosła⁴⁸⁶ 12 863 709 zł brutto (w tym umów zawartych z pracownikami TAI – [...] zł brutto), a wartość zrealizowana tych umów na dzień 29 czerwca 2023 r. wyniosła 5 390 290,50 zł⁴⁸⁷ brutto (w tym umów zawartych z pracownikami TAI – [...] zł brutto). Wynagrodzenie miesięczne ryczałtowe zostało wyznaczone w obecnie realizowanych umowach w stałych miesięcznych kwotach w wysokości od [...] zł do [...] zł netto (plus 23% podatku VAT).

Wszystkie umowy zostały zawarte po terminie rozpoczęcia ich realizacji; również przeniesienie praw autorskich i prawa do wizerunku nastąpiło w terminie późniejszym, niż wskazany w umowach termin ich rozpoczęcia. Skutkiem zawierania umów po rozpoczęciu ich wykonywania przez kontrahentów było bezprawne wykorzystywanie autorskich praw majątkowych w okresie pomiędzy rozpoczęciem wykonywania przedmiotu umów przez kontrahenta, a jej formalnym zawarciem. Zgodnie bowiem z dyspozycją art. 53 ustawy o prawie autorskim, umowa o przeniesienie autorskich praw majątkowych wymaga zachowania formy pisemnej pod rygorem nieważności. Skutkiem m.in. zawarcia umowy z [...], [...] jako przedsiębiorca pod firmą [...] w dniu 24 października 2022 r., z mocą obowiązującą od 9 września 2022 r. był także brak zrealizowania limitów na prowadzenie audycji informacyjnej „Wiadomości” emitowanej o godzinie 19:30 w miesiącu wrześniu 2022 r.

W umowach zawartych z pracownikami nie zostało również wskazane, że powinny być realizowane po godzinach pracy etatowej. NIK zauważa, że realizacja tych umów i obowiązków etatowych odbywała się w tożsamym czasie,

⁴⁸² [...] na stanowisku [...] w Telewizyjnej Agencji Informacyjnej na podstawie umowy zawartej w dniu [...]. W dniu [...] oświadczenie o prowadzeniu działalności gospodarczej. W dniu [...], na wniosek Dyrektora TAI, Zarząd Spółki wyraził zgodę na zwolnienie [...] z zakazu konkurencji w czasie trwania stosunku pracy.

⁴⁸³ [...] na stanowisku [...] w Telewizyjnej Agencji Informacyjnej na podstawie umowy zawartej w dniu [...]. W dniu [...] oświadczenie o prowadzeniu działalności gospodarczej. W [...], na wniosek Dyrektora TAI, Zarząd Spółki wyraził zgodę na zwolnienie [...] z zakazu konkurencji

⁴⁸⁴ Umowy z [...] umowa z dnia 4 września 2020 r. oraz umowa z dnia 16 marca 2023 r.; Umowy z [...]: umowa z dnia 7 września 2020 r. oraz Umowa z dnia 15 marca 2023 r.

⁴⁸⁵ Umowy z [...] umowa z dnia 24 marca 2021 r. oraz umowa z dnia 6 kwietnia 2022 r.; Umowa z [...] z dnia 24 października 2022 r.

⁴⁸⁶ Na dzień 24 maja 2023 r.

⁴⁸⁷ Obecnie obowiązujące umowy były umowami długoterminowymi w trakcie ich realizacji, dwie z nich z terminem realizacji do połowy 2025 r.

ze względu na organizację pracy dziennikarzy prowadzących główne wydanie „Wiadomości”. Dodatkowo, do umów zawartych w marcu 2023 r. Spółka nie przedstawiła opinii Biura Zarządzania Kapitałem Ludzkim w zakresie oceny, czy projekt umowy nosi znamiona umowy o pracę oraz czy dotyczy tych samych rodzajowo prac, które wykonywane są przez pracownika w ramach stosunku pracy, która była wymagana zgodnie z § 7 ust. 1 pkt 5 *Instrukcji postępowania przy zawieraniu umów w Spółce Telewizja Polska*, stanowiącej załącznik nr 2 do uchwały Nr 1136/2022 Zarządu Spółki Telewizja Polska SA z dnia 29 grudnia 2022 r.

(akta kontroli str. 681-707, 6046-6089, 19065-19130, 22043-22100, 14470-14482, 14485, 14501-14768, 31279-31315)

8. Dyrektor TAI zlecał usługi lub wykonanie dzieł na podstawie umów cywilnoprawnych pracownikowi, którego zadania wynikające ze stosunku pracy były zbieżne z przedmiotem umów lub do którego należał nadzór nad realizacją tych usług.

Dyrektor TAI [...] wraz z zastępcą dyrektora w TAI [...] zlecali podległemu służbowo pracownikowi TAI, na podstawie dodatkowych umów cywilnoprawnych, czynności zbieżne z zakresem jego obowiązków lub zadań. Dzieła polegające na „zrealizowaniu audycji produkowanych przez zamawiającego, których producentem jest zamawiający”⁴⁸⁸ zostały zlecone kierownikowi [...] w TAI [...], który w zakresie swoich głównych obowiązków służbowych w TAI miał m.in. kierowanie całokształtem spraw [...], koordynowanie i nadzór nad pracą komórek organizacyjnych działu, dokonywanie podziału zadań, ustalenie niezbędnych obsad personalnych do wykonywania zadań oraz nadzorowanie terminowości wykonania zadań i środków finansowych działu.

Były Dyrektor TAI wyjaśnił⁴⁸⁹, że wymieniony pracownik jest wysokiej klasy specjalistą w zakresie produkcji, realizatorem telewizyjnym. Wskazał również: *Gdy zostałem dyrektorem, to zaproponowałem mu stanowisko szefa [...]. On chciał też robić programy. Ja dałem mu na to dodatkową umowę. Wydaje mi się, że były to umowy honoracyjne, tj. za wykonaną pracę.*

Zdaniem NIK, zawarcie umów na realizację audycji z kierownikiem działu [...] produkowane przez TAI było działaniem niecelowym, gdyż wykonawca jako kierownik działu był odpowiedzialny za [...] audycji produkowanych przez TAI w ramach obowiązków służbowych. Ponadto, jako kierownik przydzielał on zadania podległym pracownikom lub współpracownikom i je nadzorował. Podjęcie ww. działań doprowadziło do sytuacji stwarzającej ryzyko wystąpienia mechanizmu uznaniowości w przydzielaniu zadań (sobie lub wybranym pracownikom działu bądź innym kontrahentom).

(akta kontroli: str. 681-707, 18349-18803)

9. Trzy umowy cywilnoprawne zawarte przez TAI w latach 2021-2022 ze współpracownikiem Redakcji Rolnej zostały nierzetelnie sporządzone i rozliczone, w tym m.in. nieprecyzyjnie określono przedmiot umowy i zakres czynności oraz tryb odbioru, jak również nie dokumentowano wykonywania przez współpracownika czynności, co skutkowało wypłacaniem przez Spółkę wynagrodzenia na podstawie nierzetelnie sporządzonych rachunków, dotyczących czynności innych niż przedmioty umów, na łączną kwotę 249 000 zł i było działaniem niegospodarnym.

⁴⁸⁸ Umowy nr [...] z dnia 17 maja 2021 r., nr [...] z dnia 18 listopada 2021 r., nr [...] z dnia 23 listopada 2022 r.

⁴⁸⁹ Protokół przesłuchania świadka z dnia 14 czerwca 2023 r.

Dyrektor TAI [...] i Zastępca Dyrektora TAI [...] w 2021 r. zawarli trzy umowy cywilnoprawne ze współpracownikiem TAI [...]. Przedmiotem umowy nr [...] z dnia 1 lutego 2021 r. były czynności polegające na nadzorze merytorycznym nad projektem obchodów 40. rocznicy powstania NSZZ RI Solidarność w Redakcji Rolnej w TAI, mające być realizowane w okresie 1 stycznia - 30 czerwca 2021 r. Umowę zawarto 31 dni po terminie rozpoczęcia realizacji zleconych czynności. Rachunki do umowy zostały sporządzone nierzetelnie, gdyż odnosiły się do czynności innych niż będące przedmiotem umowy i zawierały zestawienia miesięczne czynności nadzoru merytorycznego nad dwoma audycjami dziennie: pt. „Agrobiznes” i „Agrobiznes – Poranek”, po [...] zł za jedną audycję. Informacje o obchodach 40. rocznicy powstania NSZZ „Solidarność” Rolników Indywidualnych, która miała miejsce w dniu 12 maja 2021 r. były emitowane przez TAI w serwisach i audycjach informacyjnych TVP, w tym tylko w jednej audycji rolnej „Agrobiznes” o godz. 12:10. Na podstawie nierzetelnych rachunków Spółka wypłaciła wykonawcy 62 000 zł, co było działaniem niegospodarnym.

Kolejna umowa (nr [...]) z tym samym współpracownikiem, zawarta w dniu 28 czerwca 2021 r. zlecała te same czynności (polegające na nadzorze merytorycznym nad projektem obchodów 40. rocznicy powstania NSZZ Solidarność RI w Redakcji Rolnej w TAI), które były przedmiotem umowy zawartej na pierwsze półrocze 2021 r. Zawarcie nowej umowy na okres od 1 lipca – 31 grudnia 2021 r. było niecelowe, gdyż rocznica powstania NSZZ Solidarność RI⁴⁹⁰ była obchodzona w maju 2021 r., tj. w okresie obowiązywania poprzedniej umowy (nr [...]). Rachunki zawierały zestawienia miesięczne czynności nadzoru merytorycznego nad dwoma audycjami dziennie pt. „Agrobiznes” i „Agrobiznes – Poranek” po [...] zł za jedną audycję, analogicznie jak dotyczące umowy nr [...]. Skutkiem niecelowej umowy było wypłacenie zleceniobiorcy przez Spółkę kwoty 65 000 zł, co było działaniem niegospodarnym.

TAI w kolejnej umowie (nr [...]) ze [...], zawartej w dniu 31 grudnia 2021 r. na cały 2022 r. zleciła współpracownikowi „*czynności polegające na nadzorze merytorycznym nad projektami programowymi w TAI, między innymi: 80. rocznica powstania w 1942 roku konspiracyjnego Ludowego Związku Kobiet, 40. rocznica organizacji w stanie wojennym w 1982 roku, Ogólnopolskie Dożynki Jasnogórskie, przejście do nielegalnej działalności NSZZ RI „Solidarność”*”. Rachunki do umowy, na podstawie których Spółka wypłaciła wynagrodzenie, były nierzetelne, dotyczyły bowiem czynności innych niż określone w przedmiocie umowy, tj. wykazywały czynności nadzoru merytorycznego nad dwoma audycjami dziennie pt. „Agrobiznes – Poranek”, „Agrobiznes” w miesiącach styczeń – grudzień 2022 r., analogicznie jak rachunki do umów obowiązujących w 2021 roku. TAI nie udokumentowała jednak wykonania nadzoru merytorycznego nad projektami programowymi obchodów rocznic wraz z planowanymi i zrealizowanymi datami emisji audycji o obchodach ww. rocznic oraz nie przedstawiła kontrolerom NIK kosztorysów audycji, zawierających materiały z obchodów wydarzeń i mających być nadzorowanymi przez wykonawcę. Mimo to Spółka wypłaciła wykonawcy wynagrodzenie w kwocie 125 000 zł, co było działaniem niegospodarnym. NIK zauważyła, że pomimo iż Ogólnopolskie Dożynki Jasnogórskie, objęte umówionym nadzorem wykonawcy, odbyły się w dniu 4 września 2022 r., z udziałem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, informacje o tym

⁴⁹⁰ W dniu 12 maja 1981 r. Sąd Wojewódzki w Warszawie dokonał rejestracji NSZZ RI „S”.

wydarzeniu nie były emitowane w audycjach „Agrobiznes”, „Agrobiznes – Poranek”⁴⁹¹.

Zawieranie przez Dyrektora TAI umów ze współpracownikiem, który do [...] r. był Przewodniczącym Rady Programowej TVP [...] kadencji i Prezesem Zarządu Fundacji [...] organizującej różnorodne obchody rocznic związanych z NSZZ „Solidarność” Rolników Indywidualnych, które relacjonowała TVP Info (TAI)⁴⁹² było dodatkowo działaniem w sytuacji konfliktu interesów. Łącznie Spółka wypłaciła zleceniobiorcy 249 000 zł, co było działaniem niegospodarnym.

P.o. Dyrektor-Redaktor naczelny TAI wyjaśnił⁴⁹³, że z informacji przekazanych przez kierownika i pracowników Redakcji Rolnej wynika, iż „Pan [...] *regularnie konsultował się z redakcją zarówno telefonicznie jak i osobiście. Przekazywał sugestie, wytyczne, wskazówki, ważne informacje merytoryczne, które były następnie uwzględniane przy tworzeniu relacji dotyczących przedmiotowych wydarzeń. Pan [...] uczestniczył również czynnie w pracach dziennikarskich podczas samych uroczystości, udzielał wypowiedzi w programach, decydował lub pośredniczył w doborze merytorycznych gości*”.

(akta kontroli str.19429-19523)

10. Dyrektor TVP3 zawarł umowę o dzieło z pracownikiem TAI, prowadzącym działalność gospodarczą, na prowadzenie audycji „Echa Dnia”, z pominięciem procedur zawierania umów cywilnoprawnych w Spółce, tj. bez zgody nadzorującego członka Zarządu oraz bez opinii Biura Zarządzania Kapitałem Ludzkim.

Umowa nr [...] z dnia 28 lipca 2021 r. została zawarta przez TVP3 bez uzyskania zgody nadzorującego Członka Zarządu. Było to niezgodne z § 1 ust. 1 Uchwały nr 393/2014, który stanowił, że jednostki organizacyjne TVP SA mogą zawierać umowy cywilnoprawne z pracownikami TVP wyłącznie po uzyskaniu zgody Członka Zarządu TVP SA nadzorującego jednostkę organizacyjną właściwą ze względu na przedmiot zawieranej umowy, zgodnie z zakresem działania jednostki lub nałożonymi na nią zadaniami. Ponadto, umowę tę TVP3 zawarło z pracownikiem TAI, prowadzącym działalność gospodarczą, nie przedstawiając projektu umowy do zaopiniowania przez Biuro Zarządzania Kapitałem Ludzkim, tj. z pominięciem § 7 ust. 1 pkt 5 *Instrukcji postępowania przy zawieraniu umów nr 411/2019*, który zobowiązywał jednostkę organizacyjną Spółki TVP SA do przedstawienia projektu umowy cywilnoprawnej z pracownikiem do zaopiniowania przez Biuro Zarządzania Kapitałem Ludzkim w zakresie oceny, czy projekt umowy nosi znamiona umowy o pracę oraz czy dotyczy tych samych rodzajowo prac, które wykonywane są przez pracownika w ramach stosunku pracy. Ponadto umowa została zawarta w dniu 28 lipca 2021 r., na czas z mocą obowiązującą od dnia 7 czerwca 2021 r., tj. 52 dni później od początku jej obowiązywania. Przedmiot umowy został w § 1 ust. 1 umowy określony ogólnie: *Wykonawca zobowiązuje się wykonać na zamówienie Zamawiającego dzieło polegające na autorskim prowadzeniu audycji pt. „Echa Dnia” i innych programów produkowanych przez Zamawiającego. Wskazano jeden konkretny tytuł audycji „i inne programy”, bez precyzyjnego określenia zakresu ilościowego*

⁴⁹¹ Wynika to z zestawienia audycji informacyjnych TAI, z 4-5 września 2022 r., w których zamieszczono informacje z tego wydarzenia.

⁴⁹² Np. Gala wręczenia nagrody im. bp. Romana Andrzejewskiego Fundacji „Solidarna Wieś” za 2020 rok, laureatem nagrody był NSZZ Rolników Indywidualnych „Solidarność”.

⁴⁹³ Pismo TAI znak: TTAI/0821-35-1/2023-MA (1143) z dnia 3 lipca 2023 r.

i przedmiotowej audycji, mających być prowadzonych przez wykonawcę (np. tytułu innej audycji, ile razy – w tygodniu, w miesiącu).

Pomimo że w § 1 ust. 2 umowy wskazano, że „w zamówieniu będzie wskazany szczegółowy przedmiot dzieła i termin jego wykonania. Zamówienie może zostać złożone w formie ustnej”, zamówień takich nie udokumentowano, co utrudniało zweryfikowanie wykonania czynności i prawidłowości rozliczenia faktur za wykonanie dzieła. Wynagrodzenie za wykonanie dzieła określono w § 5 ust. 2 umowy, gdzie postanowiono że będzie ono ustalane na podstawie stawek obowiązujących u Zamawiającego i nie przekroczy kwoty netto 70 000 zł. Wykonawca oświadczył, że stawki obowiązujące w dniu zawarcia umowy są mu znane. Do umowy nie załączono wykazu stawek, nie określono zatem, jakie wynagrodzenie będzie ustalone za prowadzenie „innych programów”. Mimo że faktury wystawiane przez wykonawcę nie zawierały również wymaganego zapisem § 5 ust. 4 ww. umowy numeru DF nadanego przez Zamawiającego, były one przyjmowane, akceptowane i zatwierdzane do wypłaty.

P.o. Dyrektora TVP3 wyjaśniła, że zgodnie z § 1 ust. 4 *Uchwały Nr 393/2014, decyzję o zawarciu umowy mógł podjąć i podjął Dyrektor TVP 3 (uzasadnienie tej decyzji zostało zapewne przekazane niezwłocznie nadzorującemu Członkowi Zarządu TVP, biorąc pod uwagę regularne kontakty Dyrektora TVP 3 z Zarządem, przy czym – co należy zaznaczyć – Uchwała Nr 393/2014 nie wymaga, by nastąpiło to pisemnie). Wartość umowy mieściła się w granicach udzielonych pełnomocnictw ogólnych, a zatem także ze względu na tę wartość nie było konieczności występowania o udzielenie pełnomocnictwa szczególnego. (...) Uchwała Nr 393/2014 nie wymaga opiniowania projektów umów zawieranych z pracownikami przez Biuro Zarządzania Kapitałem Ludzkim.*

(akta kontroli str.15905-15954, 15985-15988)

11. Dyrektor TVP3 zawarł dwie umowy cywilnoprawne⁴⁹⁴ z Dyrektorem jednej z jednostek organizacyjnych TVP SA ([...]) na nadzór redakcyjny, co było działaniem niecelowym, skutkującym zaciągnięciem zobowiązań przez Spółkę na kwotę do 300 000 zł brutto i skutkowało niegospodarną wypłatą na rzecz wykonawcy kwoty w wysokości 199 490,00 zł. Umowy zostały zawarte z pominięciem procedury wewnętrznej określonej w *Instrukcji postępowania przy zawieraniu umów nr 411/2019*.

We wniosku do Prezesa Zarządu TVP SA z dnia 10 listopada 2021 r. o wyrażenie zgody na zawarcie odrębnej umowy cywilnoprawnej z Dyrektorem-Redaktorem naczelnym jednej z jednostek organizacyjnych TVP [...], wskazano ogólnikowy zakres przedmiotowy umowy: *na nadzór redakcyjny nad Redakcją ds. Informacji i Publicystyki w TVP3*. Wniosek był sporządzony nierzetelnie, gdyż nie wskazywał wartości zobowiązania ani okresu, na jaki ma być zawarta umowa. Prezes Zarządu wyraził zgodę na zawarcie umowy pomimo braku opinii BZKL w zakresie oceny, czy projekt umowy nosi znamiona umowy o pracę oraz dotyczy tych samych rodzajowo prac, które wykonywane są przez pracownika w ramach stosunku pracy.

Umowa zlecenie nr [...] z [...] o wartości 150 000 zł brutto zawierała datę podpisania 27 grudnia 2021 r. i została zawarta na okres od 1 stycznia 2022 r. do 30 czerwca 2022 r. Jej przedmiotem było „wykonywanie czynności dziennikarskich, polegających na nadzorze redakcyjnym nad audycjami

⁴⁹⁴ Nr 33099, 52807.

informacyjno-publicystycznych produkowanych w [...] TVP3 (między innymi: [...])”.

Zlecenie przez Dyrektora TVP3 nadzoru redakcyjnego nad audycjami informacyjno-publicystycznymi produkowanymi w [...] TVP3 Dyrektorowi [...] było działaniem niecelowym, ponieważ nadzór nad TVP3, należał – zgodnie z regulaminem organizacyjnym Spółki – do kompetencji Dyrektora TVP3, zaś bezpośredni nadzór nad działalnością [...], na podstawie § 12 ust. 11 pkt 1 Regulaminu organizacyjnego TVP3 został przypisany zastępcy dyrektora TVP3.

Projekt umowy został przesłany do opinii Biura Prawnego w dniu 5 stycznia 2022 r., tj. po dacie zawarcia umowy, i był procedowany przynajmniej do dnia 18 stycznia 2022 r. Dyrektor TVP3 nie wystąpił z kolei do Biura Zarządzania Kapitałem Ludzkim o opinię w sprawie zawarcia umowy z pracownikiem, mimo że zgodnie z § 7 ust. 1 pkt 5 *Instrukcji postępowania przy zawieraniu umów nr 411/2019* jednostka organizacyjna zobowiązana była do przedstawienia projektu umowy cywilnoprawnej z pracownikiem do zaopiniowania przez Biuro Zarządzania Kapitałem Ludzkim (w zakresie ww. oceny, czy projekt umowy nosi znamiona umowy o pracę oraz dotyczy tych samych rodzajowo prac, które wykonywane są przez pracownika w ramach stosunku pracy). Zaniechanie to miało tym większe znaczenie albowiem przynajmniej dwie z czterech zleconych czynności musiały być wykonywane podczas wykonywania obowiązków Dyrektora [...] (nadzór nad [...] o godz. 12.45 i godz. 14.45).

Umowa zawierała zapisy, że „potwierdzeniem wykonania usługi jest zaakceptowany przez Zleceniodawcę rachunek” oraz „Zleceniobiorca upoważnia Zleceniodawcę do wystawiania rachunków w imieniu Zleceniobiorcy bez podpisu Zleceniobiorcy”. Pierwszy rachunek do umowy zawierał zestawienie 76 czynności (nadzór redakcyjny) wykazanych w styczniu 2022 r. – tytuły audycji z godziną i datą (po trzy audycje [...] o godz. 14.45 tego samego dnia i jedna audycja [...] w tym samym dniu bez podania godziny), po [...] zł za nadzór nad jedną audycją, na kwotę łączną za styczeń [...] zł. Drugi rachunek wykazywał jedną czynność: „nadzór redakcyjny” z datą nagrania 28 lutego 2022 r., bez wskazania numeru zlecenia, na kwotę [...] zł. Rachunek za nadzór redakcyjny w miesiącu marcu 2022 r. zawierał zestawienie 92 czynności nadzoru redakcyjnego, z tym że – za „[...]” stawka wzrosła do [...] zł za audycję, zaś za „[...]” – do [...] zł, łącznie za marzec TVP3 wystawiło rachunek na kwotę [...] zł. Przy datach audycji nie wskazano godzin nagrań. W kwietniu 2022 r. stawki ponownie wzrosły – do [...] zł za nadzór nad „[...]” i do [...] zł – za „[...]”. Podwyższanie stawek za nadzór nad tymi samymi audycjami było działaniem uznaniowym. Na rachunkach nie wykazywano godzin nagrań. Kolejno za nadzory (po 80) w miesiącach kwiecień, maj i czerwiec 2022 r. rachunki opiewały na kwotę po [...] zł. Łącznie z tytułu tej umowy Spółka wypłaciła Dyrektorowi [...] kwotę 148 240 zł, co było działaniem niegospodarnym.

P.o. Dyrektora-Redaktora naczelnego TVP3 wyjaśniła⁴⁹⁵, że *umowa została zawarta na podstawie zgody nadzorującego Członka Zarządu TVP, tj. p. Jacka Kurskiego, zgodnie z uchwałą Nr 393/2014. Zgoda dotycząca nadzoru redakcyjnego nad [...] obejmowała zgodę na nadzór redakcyjny nad ww. audycjami. Umowa ta była procedowana prawidłowo zgodnie z obowiązującymi w Spółce procedurami, ponieważ wartości tej umowy nie przekraczała brutto 150 000 zł, TVP3 nie przesłało projektu umowy do opinii innych jednostek organizacyjnych Spółki, w tym do BZKL. Dyrektor TVP3 oraz jego zastępca*

⁴⁹⁵ Pismo TVP3 znak: TVP3-MD-0821-25-2/2023(310) z dnia 19 czerwca 2023 r.

podpisujący tę umowę działali zgodnie z posiadanymi pełnomocnictwami ogólnymi. Jeśli chodzi o datę zawarcia umowy to zaistniała omyłka w dacie wpisanej ręcznie przez osobę przygotowującą umowę”.

Ponadto p.o. Dyrektora TVP3 wyjaśniła⁴⁹⁶, że rachunki do umów były wystawiane w oparciu o kosztorysy audycji, obejmujące dni robocze, a stawki za nadzór wynikały z wewnętrznych decyzji podejmowanych przez ówczesnych dyrektorów, zawierających te umowy.

Umowa zlecenie nr [...] o wartości brutto 150 000 zł została zawarta z Dyrektorem [...] w dniu 6 czerwca 2022 r. przez Dyrektora-Redaktora naczelnego TVP3 [...] i Kierownika Działu Koordynacji Oddziałów Terenowych w TVP3 [...]. Przedmiotem umowy było *wykonywanie w terminie od dnia 1 lipca 2022 r. do dnia 31 grudnia 2022 r. czynności dziennikarskich, polegających na nadzorze redakcyjnym nad pasmem live-informacyjnym, emitowanym na antenie TVP3 w godz. 10.00-14.30 i 16.00-16.30*. Umowę zawarto z pominięciem procedur obowiązujących w Spółce, bez uprzedniej zgody nadzorującego Członka Zarządu oraz bez opinii BZKL w zakresie oceny, czy projekt umowy nie nosi znamion umowy o pracę oraz czy nie dotyczy tych samych rodzajowo prac, które wykonywane są przez pracownika w ramach stosunku pracy, co było niezgodne z § 7 ust. 1 pkt 5 *Instrukcji postępowania przy zawieraniu umów nr 411/2019* oraz z § 1 ust. 1 uchwały 393/2014 Zarządu TVP SA. Brak opinii BZKL umożliwił zawarcie umowy, pomimo że nadzór nad pasmem live-informacyjnym, emitowanym na antenie TVP3 w godz. 10.00-14.30 i 16.00-16.30 miał się odbywać w godzinach pracy Dyrektora [...], wykonującego dodatkowo inne zlecenia i dzieła zlecane mu przez jego zastępców – co kolidowało z obowiązkami Dyrektora [...]. Wynagrodzenie za wykonanie przedmiotu umowy w okresie [...] miesięcy określono w § 5 ust. 2 umowy na kwotę brutto 150 000 zł. Łącznie z tytułu tej umowy Spółka wypłaciła dyrektorowi [...] kwotę 51 250 zł, co było działaniem niegospodarnym.

P.o. Dyrektora TVP3 wyjaśniła⁴⁹⁷, że *wynagrodzenie dotyczące nadzoru redakcyjnego zostało ustalone pomiędzy p. [...] ówczesnym Dyrektorem TVP3 a osobą wykonującą ten nadzór tj. p. [...]. Na wysokość wynagrodzenia na pewno miało wpływ unikalne doświadczenie i wiedza dziennikarska p. [...] oraz wieloletnia praktyka w tworzeniu zespołów i kierowaniu ludźmi realizującymi audycje informacyjne „na żywo”.*

(akta kontroli str.14956-14958, 15956-15997, 16001-16031, 16072-16096)

Zdaniem NIK zawarcie powyższej umowy było także niecelowe, ponieważ rozpoczęcie emisji nowego pasma informacyjnego planowane pierwotnie na dzień 29 sierpnia 2022 r., nastąpiło w dniu 16 września 2022 r. Umowa ta została rozwiązana z mocą wsteczną z dniem 6 września 2022 r., na mocy porozumienia z dnia 17 października 2022 r., co dodatkowo potwierdza, że zlecane czynności nie były niezbędne dla TVP3.

12. Pełniąca obowiązki Dyrektora AKRiO zawierała umowy cywilnoprawne pracownikami AKRiO (producentem [...] i redaktorem audycji [...]) na reżyserowanie lub tworzenie scenariuszy audycji produkowanych przez TVP SA, z mocą wsteczną, tj. po terminie rozpoczęcia czynności będących przedmiotem umowy (89 umów) lub po zakończeniu realizacji czynności produkcyjnych (64 umowy), co było działaniem nierzetelnym.

⁴⁹⁶ Pismo TVP3 znak: TVP3-MD/0821-29-2/2023 z dnia 7 lipca 2023 r.

⁴⁹⁷ Pismo TVP3 znak: TVP3-MD-0821-25-2/2023(310) z dnia 19 czerwca 2023 r.

Spośród 91 umów cywilnoprawnych zawartych w latach 2021-2022 z dwoma pracownikami AKRiO, 89 podpisano po terminie rozpoczęcia realizacji przedmiotu umowy (tj. później od rozpoczęcia okresu ich obowiązywania od czterech do 147 dni), w tym 64 zawarto już po zakończeniu realizacji czynności produkcyjnych (z opóźnieniem od dwóch do 64 dni). Było to działanie nierzetelne. Ponadto w AKRiO rozpoczynano realizację czynności reżyserskich mających być przedmiotem przyszłej umowy cywilnoprawnej z pracownikiem Spółki bez uzyskania uprzedniej zgody Zarządu na zawarcie umowy, co było niezgodne z § 1 ust. 1 uchwały nr 393/2014 Zarządu. Dwie najpóźniej zawarte umowy: nr [...] i [...] zostały podpisane dopiero po 147 dniach (tj. w dniu 25 listopada 2022 r.) od daty wskazanej w umowie jako początek realizacji dzieła (1 lipca 2022 r.), bez uprzedniej zgody Zarządu, o którą wystąpiono dopiero w dniu 17 października 2022 r.

Wartość brutto 89 umów zawartych po rozpoczęciu czynności wyniosła 2 770,39 tys. zł, z czego Spółka, na podstawie rachunków, wypłaciła wykonawcom kwotę 2 637,79 tys. zł. Wartość łączna 64 umów zawartych po zakończeniu realizacji czynności produkcyjnych wyniosła 902,25 tys. zł, z czego Spółka wypłaciła wykonawcom kwotę 899,25 tys. zł.

P.o. Dyrektora AKRiO wyjaśniła⁴⁹⁸: *Niektóre audycje produkowane były w trybie szybkiego przebiegu. Audycje rozrywkowe ze względu na wysoki budżet i duże znaczenia w budowaniu ratingu Stacji wymagały uzgodnień z członkiem nadzorującym jednostkę w trybie roboczym. (...) Powyższe umowy [nr [...] i [...]] dotyczą reżyserii audycji „[...]”. Jest to [...]. Dyrektor Agencji Krecacji Rozrywki i Oprawy występuje z wnioskiem do Prezesa Zarządu na wniosek Producenta Wewnętrznego, który powołuje Zespół Producentki. Wniosek został skierowany niezwłocznie po otrzymaniu pisma od Producenta Wewnętrznego. Brak terminowego złożenia wniosku wynika z błędu ludzkiego (przekonanie Producentki, że dokumenty zostały przygotowane przed rozpoczęciem harmonogramowym prac) i faktu kontynuacji audycji w tym samym zespole produkcyjnym. Jednocześnie wszystkie prawa zostały zabezpieczone przed emisją audycji.*

Nie kwestionując przyjętych rozwiązań organizacyjnych wskazanych w wyjaśnieniach, NIK zauważa, że brak jest uzasadnionych przesłanek do zawierania umów z reżyserami audycji telewizyjnych w trakcie ich realizacji, a zwłaszcza po ich zakończeniu oraz podejmowania czynności produkcyjnych pomimo braku umów z wykonawcami, a w szczególności podejmowania czynności produkcyjnych bez wystąpienia o zgodę Zarządu. Odnosząc się do powyższych wyjaśnień, Izba podtrzymuje swoją ocenę, iż było to działanie nierzetelne.

(akta kontroli: str. 14921, 16136-16372)

13. Pełniąca obowiązki Dyrektora AKRiO nierzetelnie dokumentowała wykonanie czynności lub dzieł zleczanych na podstawie umów cywilnoprawnych.

W zawartej w dniu 3 czerwca 2022 r. umowie nr [...] z [...] przedmiotem było dzieło, obejmujące [...] oraz [...] wyreżyserowanie audycji w terminie od dnia 1 maja 2022 do dnia 1 czerwca 2022 r., w hali zdjęciowej w Szeligach. Wartość umowy określono na kwotę 131 250 zł brutto i była równa kwocie wypłaconej. Drugą umowę (nr [...] o wartości brutto 105 000 zł) zawarto z [...] – na podstawie rachunków wypłacono wykonawcy kwotę 105 000 zł. Przekazana NIK do kontroli

⁴⁹⁸ Pismo znak: AKRiO/0821-41/2023(826w) z dnia 19 czerwca 2023 r.

dokumentacja dotycząca realizacji umowy nr 25065/2022 była niekompletna i nierzetelna. AKRiO nie udokumentowało wykonania przez wykonawcę przedmiotu tej umowy tj. scenariuszy [...] oraz dat odbioru dzieła, wskazanych w umowie.

P.o. Dyrektora AKRiO wyjaśniła⁴⁹⁹, że dokumenty były sukcesywnie przekazywane i archiwizowane przez osobę wskazaną w umowie. Brak archiwizacji korespondencji mailowej wynikał ze zmiany w tym okresie producenta realizującego audycję, który rozstał się ze Spółką.

(akta kontroli str.16131-16374)

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia, że o ile wynagradzanie członków organów korporacyjnych spółki Telewizja Polska SA, z zastrzeżeniem stwierdzonych uchybień, odpowiadało obowiązującym regulacjom, to prowadzona w Spółce w badanym okresie polityka kadrowo-płacowa i sfera zawierania umów cywilnoprawnych z pracownikami i współpracownikami dotknięte były licznymi i istotnymi, również z finansowego punktu widzenia, nieprawidłowościami oraz zaistniały w nich okoliczności wskazujące na przypadki działania w sytuacjach konfliktu interesów i relacji mogących prowadzić do zjawisk korupcyjnych. Jednocześnie brak dostatecznych instrumentów zarządczych, w tym zapewniających przejrzystość procesów decyzyjnych oraz agregację i wymianę informacji w Spółce o zawieranych umowach, jak również brak dostatecznego zainteresowania i nadzoru nad tą sferą funkcjonowania ze strony Zarządu Spółki w badanym okresie, wytworzył w spółce Telewizja Polska SA warunki sprzyjające powstawaniu nieprawidłowości, na szkodę samej spółki i – ze względu na przedmiot działalności spółki – ważnego interesu publicznego. Najwyższa Izba Kontroli ocenia działalność spółki Telewizja Polska SA w powyższym zakresie negatywnie.

W Spółce stosowano regulacje normatywne w zakresie wynagradzania i korzystania z majątku Spółki przez członków organów korporacyjnych. Ustalone i wypłacone wysokości wynagrodzeń (z zastrzeżeniem nieprawidłowości związanej ze sposobem ustalenia podstaw kalkulacji części zmiennej wynagrodzenia w dwóch latach obrotowych), odpraw i odszkodowania z tytułu zakazu konkurencji członków organów Spółki (w zakresie, w jakim im przysługiwały) były zgodne z obowiązującymi przepisami ustawowymi, uchwałami właściwych organów oraz zawartymi umowami będącymi podstawą zatrudnienia. Stwierdzona nieprawidłowość dotyczyła nierzetelnego i niezgodnego z treścią uchwały Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki ustalenia celów zarządczych dla Członków Zarządu na 2021 i 2022 rok. W przypadku roku obrotowego 2021 założone wartości docelowe (mające podlegać osiągnięciu jako cele zarządcze) oznaczały przyjęcie pogorszenia wskaźników ekonomiczno-finansowych Telewizji Polskiej SA w stosunku do roku 2020, a nadto zostały one określone na koniec ósmego miesiąca roku 2021, kiedy można było z wysokim prawdopodobieństwem określić, że spółka osiągnie przewidziane wyniki finansowe na ten rok. Z kolei na 2022 rok jako uszczegółowienie celu zarządczego mającego polegać na [...] przyjęto działanie całkowicie odmienne rodzajowo, a w tej sytuacji uznano późniejszą osiągnięcie ww. celu zarządczego, pomimo że w tym roku obrotowym wszystkie główne wskaźniki finansowe Telewizji Polskiej SA uległy pogorszeniu, a Spółka w 2022 r. poniosła stratę netto w wysokości 50 687 tys. zł. Na podstawie tak ustalonych celów zarządczych członkom zarządu wypłacono w 2022 i 2023 r. wynagrodzenie uzupełniające za lata poprzedzające w łącznych

⁴⁹⁹ Jw.

kwotach 739,8 tys. zł i 621,7 tys. zł (w sumie 1 361,5 tys. zł), w których odpowiednio 30% i 20% kwot stanowiło wynagrodzenie uzupełniające wynikające z realizacji działań opartych na nierzetelnie ustalonych celach zarządczych. Telewizja Polska SA wypłacała także przez okres 17 miesięcy [...] dla jednego z Członków Zarządu bez podstawy umownej na skutek uchwalenia przez Radę Nadzorczą błędnego wzoru umowy, która została następnie zawarta. Wypłacanie świadczenia następowało bez zweryfikowania faktycznie zawartej umowy i jedynie na podstawie oświadczenia Członka Zarządu. Łącznie wypłacono w ten sposób kwotę 44,2 tys. zł, co w tym stanie rzeczy było także działaniem nierzetelnym.

Prowadzona przez Telewizję Polską SA w latach 2021-2022 polityka kadrowo-płacowa oraz sfera zawierania umów dotknięte były zróżnicowanymi i licznymi niedostatkami i nieprawidłowościami.

W Spółce stosowana była praktyka zwalniania pracowników z obowiązku świadczenia pracy z zachowaniem prawa do wynagrodzenia, również w przypadkach mogących uzasadniać rozwiązanie stosunku pracy. W 11 na 14 przypadków praktyka ta dotyczyła osób na stanowiskach kierowniczych, a łącznie według stanu na dzień 31 maja 2023 r. spowodowała ona poniesienie przez Telewizję Polską kosztów w kwocie ponad 1,4 mln zł, co było działaniem niegospodarnym. Jaskrawym przypadkiem błędnego działania było zwolnienie z obowiązku świadczenia pracy (zamiast rozwiązania umowy o pracę) Dyrektora[...] jednego z ośrodków terenowych Telewizji Polskiej, co do którego Prezes Zarządu Spółki uznał, iż stworzył *mechanizm transferu środków publicznych do prywatnych kieszeni*. Do dnia 31 maja 2023 r. TVP SA poniosła koszty związane z zatrudnianiem ww. pracownika w kwocie przekraczającej 175 tys. zł, a jednocześnie ponosiła koszty wynagrodzenia innej osoby, którą powołano na p.o. Dyrektora[...] tej jednostki.

W Spółce nie uregulowano trybu zwalniania pracowników z zakazu konkurencji. Zarząd TVP SA zwalniał pracowników z zakazu konkurencji (objęło to w badanym okresie 27 osób na podstawie 42 zgód), pomimo że zakaz obowiązywał wszystkich pracowników Spółki, co miało cechy działań uznaniowych. Brak określenia jasnych przesłanek będących podstawą wydawania zgód na zwolnienie z zakazu konkurencji stwarzał ryzyko występowania w procesach decyzyjnych w Spółce mechanizmu dowolności postępowania. Co więcej, brak procedur spowodował niejednolite postępowanie Zarządu Spółki w stosunku do osób, które łamały zakaz konkurencji w trakcie trwania stosunku pracy. Jeden z takich przypadków dotyczył dyrektora jednostki organizacyjnej TVP SA, który został wstecznie zwolniony przez Prezesa Zarządu z zakazu konkurencji wobec TVP SA na okres zasiadania w organach i posiadania udziałów w spółkach prawa handlowego. Wystąpił również przypadek pracownika TVP SA, który, mimo że łamał zakaz konkurencji, na odstąpienie od którego Zarząd Spółki wyraził następnie zgodę, to Telewizja Polska SA zawarła ze spółką prawa handlowego z jego udziałem umowy na świadczenie usług na łączną kwotę blisko 9,5 mln zł, z czego do dnia 24 maja 2023 r. zrealizowano umowy na kwotę blisko 3 mln zł. NIK szczególnie negatywnie ocenia zwalnianie z zakazu konkurencji wstecz lub zawieranie umów z podmiotami, w których uczestniczą pracownicy Telewizji Polskiej SA, którzy łamią lub łamali zakaz konkurencji.

Jednocześnie, choć w Spółce wprowadzono Regulamin zakazu konkurencji, brak monitoringu i nadzoru nad przestrzeganiem zakazu konkurencji skutkowało przypadkami łamania zakazu konkurencji przez pracowników TVP SA, których Spółka nie zidentyfikowała – NIK ustaliła, że dotyczyło to co najmniej ośmiu osób. Problem pogłębiał fakt, że dyrektorzy jednostek organizacyjnych, w których byli zatrudnieni pracownicy naruszający zakaz konkurencji, nie mieli wiedzy, że ich pracownicy prowadzą działalność gospodarczą. TVP SA nie posiadała też narzędzi do weryfikacji kontrahentów pod kątem weryfikacji bycia przez nich jednocześnie jej pracownikami.

Siatka płac określona w Telewizji Polskiej SA dla niektórych stanowisk nie przystawała do wymagań rynku pracy i otoczenia prawnego (konieczne były bowiem działania podwyższające wynagrodzenia z związku poziomem minimalnego wynagrodzenia za pracę). Jednocześnie Zarząd Spółki przyznawał niektórym pracownikom wynagrodzenia zasadnicze wyższe niż maksymalne określone w regulaminie wynagradzania – przykładowo w 2022 r. (wg stanu na koniec roku) wynagrodzenia zasadnicze 20 pracowników zatrudnionych na stanowiskach dyrektorów, dyrektorów-redaktorów naczelnych i p.o. dyrektorów jednostek organizacyjnych Zakładu Głównego, którzy otrzymali zgodę Zarządu na podwyżkę, przekraczały maksymalną stawkę regulaminową w przedziale od 7,7% (wzrost z [...] tys. zł do [...] tys. zł, tj. [...] tys. zł ponad widełki) do 117% (wzrost z [...] tys. zł do [...] tys. zł, tj. o [...] tys. zł ponad widełki). Skala udzielonych podwyżek (liczba pracowników i kwoty) wskazała, iż nie było to działanie w indywidualnych i szczególnie uzasadnionych przypadkach, lecz miało charakter systemowy, a jednocześnie uznaniowy – gdyż podwyżki wynagrodzeń nie obejmowały wszystkich, lecz określonych pracowników Spółki. Skutkiem finansowym podwyższania przez Zarząd wynagrodzeń zasadniczych powyżej widełek określonych w regulaminie był wzrost kosztów funkcjonowania Spółki.

W latach 2021-2022 jednostki organizacyjne Spółki, w szczególności Telewizyjna Agencja Informacyjna, TVP3 oraz Agencja Kreacji Rozrywki i Oprawy, zawierały umowy cywilnoprawne z pracownikami w zakresie tworzenia i produkcji audycji, podejmując niejednokrotnie działania z pominięciem procedur obowiązujących w Spółce, w tym bez uzyskania uprzedniej zgody Członka Zarządu. Podczas zawierania i realizacji umów cywilnoprawnych z pracownikami wystąpiły mechanizmy uznaniowości i konfliktu interesów. Stwierdzoną nieprawidłowością ukazującą ww. zjawiska był fakt zawarcia w latach 2021-2022 dziewięciu umów cywilnoprawnych z dyrektorem-redaktorem naczelnym jednej z jednostek organizacyjnych TVP SA na łączną kwotę ponad 1,5 mln zł, na mocy których faktycznie wydatkowano 1,1 mln zł. Umowy te dotyczyły *wydawania oraz tematycznego i merytorycznego opracowania materiałów do audycji [...] i [...] oraz wydawania programów publicystycznych i informacyjnych na antenie [...]*. Co więcej, umowy te były zawierane z ww. dyrektorem przez jego podwładnych – trzech zastępców dyrektora, a dodatkowo były dzielone na umowę dotyczącą audycji [...] i oraz oddzielną umowę dotyczącą audycji [...], w taki sposób aby nie przekroczyć wartości granicznych posiadanych przez nich pełnomocnictw, tj. 150 tys. zł lub 300 tys. zł.

W Telewizji Polskiej SA wystąpiły również przypadki zlecenia usług lub wykonania dzieł na podstawie umów cywilnoprawnych pracownikom, których zadania wynikające ze stosunku pracy były zbieżne z przedmiotem umów lub do których należał nadzór nad realizacją tych usług, bądź też czynności wchodzące w zakres przyszłej umowy cywilnoprawnej zostały zrealizowane bez uprzedniej zgody Zarządu Spółki.

Projekty umów nie zawsze były uzgadniane z właściwymi komórkami organizacyjnymi Spółki (np. wnioski w sprawie opinii Biura Zarządzania Kapitałem Ludzkim były składane po wykonaniu dzieł), co było złamaniem procedur obowiązujących w Spółce.

W Telewizji Polskiej SA wystąpiły również przypadki, w których umowy cywilnoprawne były sporządzane nierzetelnie, nie zawsze zawierały zapisy, że wykonawca dzieła będący pracownikiem Spółki jest zobowiązany do wykonywania przedmiotu dzieła poza etatowym czasem pracy, nie załączano do nich harmonogramów produkcji lub nagrań danej audycji, co utrudniało kontrolę prawidłowości i terminowości realizacji zamówionych dzieł, nie określano sposobu odbioru przedmiotu umowy, czy też nie udokumentowano odbioru scenariusza audycji, za który płaciła Spółka. Przykładowo, w latach 2021-2022 zawarto trzy umowy ze współpracownikiem Redakcji Rolnej, które zostały nierzetelnie sporządzone i rozliczone; w szczególności bowiem nieprecyzyjnie

określono zakres czynności, a później Telewizja Polska SA dokonała wypłaty wynagrodzenia na podstawie rachunków dotyczących czynności innych niż przedmioty umów, na łączną kwotę 249 tys. zł, zaś samo zawarcie ww. umów wobec osoby współpracownika było dodatkowo działaniem w sytuacji konfliktu interesów.

Niejednokrotne zawieranie przez Telewizję Polską SA umów cywilnoprawnych po podjęciu przez kontrahenta czynności będących przedmiotem umowy, a nawet po ich zakończeniu łamało zasadę nieretroakcji. Przykładowo, spośród 91 umów zawartych w latach 2021-2022 z dwoma pracownikami AKRiO, 89 podpisano po terminie rozpoczęcia realizacji przedmiotu umowy (tj. później od rozpoczęcia okresu ich obowiązywania o okres od czterech do 147 dni), w tym 64 zawarto już po zakończeniu realizacji czynności produkcyjnych (z opóźnieniem od dwóch do 64 dni). Było to działanie nierzetelne.

Również cztery umowy zawarte z dwoma pracownikami Telewizyjnej Agencji Informacyjnej w ramach prowadzonej przez nich działalności gospodarczej oraz trzy umowy z osobami prowadzącymi działalność gospodarczą (niebędącymi pracownikami TVP SA) zostały zawarte w sposób nierzetelny, tj. po terminie rozpoczęcia ich realizacji. Przedmiotem tych umów było m.in. prowadzenie oraz udział w tworzeniu i przygotowaniu audycji informacyjnej „Wiadomości”. Maksymalna wartość ww. zawartych umów realizowanych w okresie objętym kontrolą wyniosła 12,8 mln zł brutto (w tym umów zawartych z pracownikami TAI – [...] mln zł brutto), a wartość zrealizowana tych umów na dzień 29 czerwca 2023 r. wyniosła 5,4 mln zł brutto (w tym umów zawartych z pracownikami TAI – [...] mln zł brutto).

W Spółce nie prowadzono w badanym okresie centralnego monitoringu umów cywilnoprawnych zawieranych z pracownikami przez dyrektorów jednostek organizacyjnych, np. w zakresie liczby umów z jednym pracownikiem, wysokości wynagrodzenia, poprawności wyboru formy umowy (umowy o dzieło bądź umowy zlecenia) i kolizji terminów realizacji audycji (także z obowiązkami pracowniczymi). Brak scentralizowanego rejestru umów w Spółce skutkowało niejednokrotnie zawieraniem wielu umów z tym samym pracownikiem i stwarzało ryzyko uznaniowości w zlecaniu dodatkowo płatnych zadań wytypowanemu pracownikom. Zidentyfikowane przypadki wskazały, że skala zlecanych dzieł lub usług w sposób faktyczny podnosiła osobisty poziom wynagrodzeń, ale kolidowała z wykonywaniem zadań i obowiązków służbowych wynikających z umowy o pracę. Brak jednego rejestru umów zawieranych przez Spółkę sprzyjał ryzyku dublowania kosztów za te same czynności zlecane różnym wykonawcom. Brak bazy zbiorczej informacji dotyczących wszystkich umów zawieranych z pracownikami, w tym z pracownikami prowadzącymi działalność gospodarczą miał negatywne skutki w postaci zawierania umów z pracownikami łamiącymi zakaz konkurencji, lub zawierania umów na te same lub podobne czynności.

Zarząd Telewizji Polskiej SA – upoważniając na podstawie wydanych pełnomocnictw – do zaciągania zobowiązań w imieniu Spółki do kwoty 150 tys. zł, a następnie podwyższając kwotę zaciągania zobowiązań do 300 tys. zł – stworzył możliwość do wystąpienia podczas zawierania umów przez dyrektora (lub p.o. dyrektora) [...], [...] i [...] oraz zastępców dyrektorów tych jednostek mechanizmów uznaniowości oraz konfliktu interesów i dopuścił do zawierania przez nich między sobą umów cywilnoprawnych do wartości 300 tys. zł, w tym do zawarcia umów cywilnoprawnych z ich byłym lub aktualnym przełożonym. Zarząd Spółki udzielając pełnomocnictw w danym kształcie dopuścił zawieranie umów w imieniu TVP SA z Dyrektorem [...] przez, jak wskazano wyżej, podległych mu służbowo jego zastępców, tj. osoby mające inne niż rodzinne powiązania o charakterze osobowym lub majątkowym z kontrahentem, przez co nie zapobiegł wystąpieniu konfliktu interesów i doszło do naruszenia § 2 ust. 1 pkt 2 uchwały Zarządu Spółki Telewizja Polska Spółka Akcyjna

z dnia 20 sierpnia 2014 r. w sprawie zasad udzielania zgody na zawieranie umów cywilnoprawnych.

Zdaniem NIK, obowiązująca również w latach 2021-2022 uchwała Zarządu Spółki w sprawie zasad udzielania zgody na zawieranie umów cywilnoprawnych nie chroniła w wystarczającym stopniu przed wystąpieniem konfliktu interesów w Spółce. W połączeniu ze słabościami procesów zarządczych prowadziło to w Telewizji Polskiej SA do zjawisk sprzyjających powstawaniu nieprawidłowości. W tym stanie rzeczy NIK odnotowuje pozytywnie przyjęcie przez Zarząd Spółki w trakcie trwania czynności kontrolnych, w dniu 8 lutego 2023 r. *Polityki przeciwdziałania nadużyciom i korupcji w Telewizji Polskiej SA.*

OBSZAROpis stanu
faktycznego**4. Wykonanie wniosków pokontrolnych NIK.**

Wnioski NIK sformułowane w wystąpieniu pokontrolnym z kontroli P/18/019 – *Odprawy dla kadry kierowniczej w strategicznych spółkach Skarbu Państwa w latach 2011-2017* zostały zrealizowane.

Wnioski NIK sformułowane w wystąpieniu pokontrolnym z kontroli R/20/002 – *Zakup produkcji zewnętrznej przez Telewizję Polska SA*: cztery wnioski zostały zrealizowane, pięć jest w trakcie realizacji.

Wnioski w brzmieniu:

- *Rejestrowanie propozycji audycji w systemie ROPAT przed złożeniem wniosku o wyrażenie zgody na uruchomienie produkcji.* Wniosek nie został zrealizowany. Ponadto Spółka nie wdrożyła projektu „Budowa systemu informatycznego do pozyskiwania i ocen propozycji audycji telewizyjnych”, który docelowo ma zastąpić obecnie funkcjonujący ROPAT i który nadal znajduje się w fazie konceptualizacji.
- *Podjęcie skutecznych działań w celu wypełniania wymogów określonych w art. 15a ust. 1 ustawy o radiofonii i telewizji.* Wniosek nie został zrealizowany, KRRiT nałożyła na anteny kary z tytułu naruszenia art. 15 i 15a ustawy.
- *Podjęcie działań w celu opracowania i wdrożenia procedury negocjacyjnej regulującej proces negocjacji z Producentami Wykonawczymi, koproducentami, podmiotami realizującymi usługi lub świadczenia na rzecz TVP S.A.* Podjęto działania w celu opracowania procedury, do dnia 19 czerwca 2023 r. procedura nie została wdrożona, choć opracowano kilka wersji.

Wnioski NIK sformułowane w wystąpieniu pokontrolnym z kontroli P/20/022 – *Gospodarka majątkowa i finansowa Telewizji Polskiej SA*: sześć wniosków w trakcie realizacji – taki stan realizacji przyjęto na podstawie wyjaśnień Zarządu Spółki, gdyż obszary objęte przedmiotowymi wnioskami nie były badane w obecnie przeprowadzonej kontroli. Dwa wnioski zostały częściowo zrealizowane, co potwierdzono w niniejszej kontroli. Cztery wnioski zostały zrealizowane.

Wniosek w brzmieniu:

- *Podpisywanie umów z podmiotami realizującymi usługi na rzecz TVP S.A. przed rozpoczęciem przez nich prac.* Wniosek nie został zrealizowany. W badanych 91 umowach stwierdzono, że 67 z nich zawarto w trakcie ich wykonywania. Co więcej taka praktyka została stwierdzona również przy zawieraniu umów cywilnoprawnych z pracownikami i współpracownikami.

(akta kontroli str. 19883-19980, 21741-22041)

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocena, że wnioski pokontrolne sformułowane w wyniku uprzednio przeprowadzonych kontroli zostały zrealizowane częściowo.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi

1. Najwyższa Izba Kontroli zauważa, że łączne wynagrodzenia w Telewizji Polskiej SA (obejmujące przychód z tytułu umowy o pracę i umów cywilnoprawnych) powyżej 500 tys. zł otrzymało 17 osób w 2020 r., 23 osoby w 2021 r. oraz 28 osób w 2022 r., z czego najliczniejszą grupą byli dyrektorzy lub ich zastępcy. Najwyższa kwota wynagrodzenia wyniosła: 965,5 tys. zł w 2020 r., 1 111,5 tys. zł w 2021 r. oraz 1 527 tys. zł w 2022 r. i dotyczyła w kolejnych latach wynagrodzenia tego samego dyrektora jednej z jednostek organizacyjnych TVP SA [...].

Przeciętne roczne wynagrodzenie w gospodarce narodowej w poprzednim roku kalendarzowym, ogłaszane corocznie przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, w formie komunikatu, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” w terminie do 7. roboczego dnia lutego każdego roku, wyniosło: 62 009,64 zł w 2020 r., 67 950,36 zł w 2021 r., 76 157,80 zł w 2022 r. Oznacza to, że maksymalne wynagrodzenie otrzymane w TVP SA przez dyrektora jednej z jednostek organizacyjnych przekraczało 16-krotnie w latach 2020-2021 oraz 20-krotnie w 2022 r. przeciętne wynagrodzenie w gospodarce narodowej. Przekraczało również 1,5-krotnie w 2021 r. i dwukrotnie w 2022 r. wynagrodzenie roczne, jakie otrzymali członkowie zarządu Spółki. Co więcej, zarówno w 2021 i 2022 r., wynagrodzenia ośmiu pracowników Telewizji Polskiej SA przekroczyły roczne wynagrodzenia członków zarządu.

W świetle powyższego Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że Telewizja Polska SA, jako spółka Skarbu Państwa realizująca misję publiczną, finansuje swoją działalność w znacznej mierze z udziałem środków publicznych, które stanowiły 66,7% przychodów ze sprzedaży produktów w 2021 r. oraz 63,0% tych przychodów w 2022 r. Dlatego też realizacja wydatków tej Spółki na wynagrodzenia, w tym na wynagrodzenia osób zajmujących kierownicze stanowiska, powinna odbywać się w sposób adekwatny do skali wynagrodzeń w Spółce, w rosnącej proporcji do wielkości przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, z ewentualnym uwzględnieniem uwarunkowań wynikających z miejscowości, w której wykonywana jest praca, a także do wielkości wynagrodzenia członków Zarządu TVP SA. Tylko taka korelacja pozwalałaby na przyjęcie, iż wydatki na wynagrodzenia osób zajmujących stanowiska kierownicze na szczeblu dyrektorów w TVP SA są wydatkami gospodarnymi. Sytuacja, w której niektórzy dyrektorzy TVP SA otrzymują wskutek zawierania z nimi dodatkowych umów, wynagrodzenie znacząco przewyższające nawet wynagrodzenie członków Zarządu Spółki nie powinna mieć miejsca w podmiotach, których działalność jest w znacznym stopniu zasilana środkami publicznymi. Poza brakiem ww. współmierności wynagrodzeń wypłacanych niektórym dyrektorom w TVP SA do wynagrodzeń pracowników Spółki, wynagrodzeń członków jej Zarządu oraz proporcjonalnego odniesienia tych wynagrodzeń do przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, Izba zwraca uwagę także na brak transparentności wielkości tych wynagrodzeń oraz sposobu ich ustalania, co zostało ustalone w stwierdzonych nieprawidłowościach.

2. NIK zauważa, że stosowana w Spółce praktyka zawierania umów z pracownikami TVP SA w ramach prowadzonej przez nich działalności gospodarczej i wykonywania tych umów osobiście, prowadzi do sytuacji, w której wynagrodzenia z tych umów, kwalifikowane są do kosztów usług obcych, a nie

wynagrodzeń osobowych czy też bezosobowych. Powoduje to zniekształcenie faktycznych kosztów rodzajowych albowiem zastosowana formuła prawna wynagradzania pracowników za ich świadczenia, skutkuje kwalifikacją ponoszonych wydatków do innej niż wynagrodzenia kategorii rodzajowej kosztów. W konsekwencji zniekształceniu ulega też wysokość realnie osiągniętych w TVP SA przychodów przez tych pracowników. Ten stan rzeczy ma istotne znaczenie z punktu widzenia potrzeb kontrolnych, analitycznych, jak i sprawozdawczych, bowiem analiza kosztów wynagrodzeń pracowniczych w oparciu o zapisy księgowe z kont dedykowanych tej kategorii kosztowej nie wykaże wynagrodzeń otrzymywanych przez tych pracowników, poza wynagrodzeniami wynikającymi ze stosunku pracy czy też umów zlecenia lub o dzieło. W takiej sytuacji może powstawać błędne przeświadczenie o wysokości przychodów ogółem uzyskiwanych przez pracownika ze środków TVP SA. W badanym okresie z trzema pracownikami TAI, osobami fizycznymi prowadzącymi działalność gospodarczą, zawarto dodatkowe umowy realizowane w okresie 2021-2023 na łączną kwotę 11 668,5 tys. zł, a do dnia 24 maja 2023 r. zrealizowano na kwotę 4 754,5 tys. zł (część umów była w trakcie realizacji do końca 2023 r., a dwie do połowy 2025 r.). W przypadku dwóch pracowników wynagrodzenie za realizację umowy było określone jako stały miesięczny ryczałt, a więc w istocie stanowiło dodatkowe miesięczne wynagrodzenie, lecz jak wskazano wyżej nie było ono wykazywane w wynagrodzeniach pracowników, a zaliczane było do usług obcych. Tymczasem, w przypadku innych pracowników, którzy realizowali dodatkowe zadania na podstawie umów o dzieło lub umów zlecenia, kwoty dodatkowych wynagrodzeń były ujawniane w pracowniczej ewidencji płacowej. Kwoty wypłacane pracownikom w ramach prowadzonej przez nich działalności gospodarczej zniekształcały również realną kwotę wynagrodzeń pracowników prezentowaną w sprawozdaniach finansowych Spółki.

Wnioski

1. Wprowadzenie systemowych rozwiązań zapewniających równe traktowanie wykonawców, zachowanie uczciwej konkurencji, a także przejrzystości na etapie przygotowania postępowań o udzielenie zamówienia publicznego.
2. Podejmowanie decyzji o uruchomieniu wysokobudżetowych inwestycji budowlanych po zapewnieniu trwałych w długoterminowej perspektywie czasowej i adekwatnych co do wysokości źródeł ich finansowania.
3. Wzmocnienie standardów zarządczych w obszarze przepisów prawa zamówień publicznych.
4. Przekazanie niewykorzystanych na dzień zakończenia kontroli środków pieniężnych uzyskanych tytułem pożyczki z Funduszu Reprywatyzacji na wyodrębniony rachunek bankowy służący do obsługi płatności z pożyczki, celem sfinansowania z nich zadań określonych w umowie pożyczki.
5. Wykorzystywanie środków uzyskanych z Ministerstwa Spraw Zagranicznych na podstawie art. 25 ust. 4 *ustawy o radiofonii* wyłącznie na cele pokrycia kosztów tworzenia programów i audycji oraz w granicach przewidzianych w ramach podziałek analitycznych budżetów wynikających z *Protokołów uzgodnień*
6. Uszczegółowienie obowiązujących procedur lub ich aktualizacja w zakresie określenia przebiegu rejestracji i produkcji audycji przewidzianych do dystrybucji nielinearnej.
7. Dokonanie przeglądu obowiązujących procedur i regulacji pod kątem monitoringu i zapewniania właściwego toku realizacji zadań projektowych podjętych w latach 2021-2022, w tym w szczególności w kontekście rocznego opóźnienia i braku

realizacji zadania związanego z uchwałą Zarządu nr 740/2021, tj. systemem informatycznym [...].

8. Przeprowadzanie analiz, w tym analiz opłacalności, analiz rynku odbiorców i badań focusowych FGI na zlecenie TVP SA, w zakresie możliwości pokrywania kosztów przychodami w odniesieniu do nowych przedsięwzięć realizowanych w odbiorze nielinearnym, w tym w szczególności w kontekście zaniechań zaistniałych przy projekcie serwisu i aplikacji SwipeTo.
9. Dokonanie kompleksowego przeglądu realizacji projektu serwisu i aplikacji SwipeTo, oceny jego odpowiedniości i potencjału rynkowego, szacunku budżetu kosztowego oraz rozstrzygnięcie w przedmiocie zasadności dalszej realizacji projektu.
10. Opracowanie i wdrożenie regulacji zobowiązujących dyrektorów i producentów wewnętrznych, nadzorujących, etc. do wymagania od kontrahentów zewnętrznych/usługodawców kompleksowych szczegółowego uzasadnienia wysokości kosztów w przypadku zidentyfikowania zastosowania przez tych kontrahentów/usługodawców stawek wyższych niż rynkowe.
11. Opracowanie i wdrożenie regulacji zobowiązujących dyrektorów i producentów wewnętrznych do opracowania granicznych wartości/przedziałów stawek oferowanych artystom i wykonawcom w ramach wynagrodzenia za usługę – jako przeciwdziałanie uznaniowości, jak również zobowiązanie do prowadzenia rejestru lub raportów w tym zakresie i jego aktualizacji.
12. Przeszkolenie kadry kierowniczej nowotworzonych jednostek organizacyjnych TVP SA w zakresie obowiązujących w Spółce procedur.
13. Identyfikowanie zaciąganych przez Spółkę na podstawie jednej lub kilku powiązanych czynności zobowiązań przekraczających równowartość 150 tys. euro w złotych.
14. Przeprowadzanie negocjacji zakupu licencji nie wcześniej niż po złożeniu wniosku na uruchomienie procedury zakupu licencji.
15. Dokonywanie odbioru przedmiotu usług na podstawie udokumentowania faktycznie wykonanych czynności.
16. Dokonanie audytu obowiązujących procedur związanych z zawieraniem umów w celu ich uproszczenia, przy jednoczesnym zapewnieniu transparentności, gospodarności zakupów i dokumentowania procesów decyzyjnych.
17. Zawieranie umów przed przystąpieniem do ich realizacji, w szczególności umów, na podstawie których nabywane są autorskie prawa majątkowe do utworów.
18. Merytoryczne akceptowanie dokumentów księgowych spełniających wszystkie warunki określone w umowach.
19. Zawieranie umów z dyrektorami jednostek organizacyjnych TVP SA przez członka Zarządu Spółki nadzorującego daną jednostkę.
20. Wzmocnienie nadzoru ze strony organów Spółki nad procesem zawierania i realizacji umów cywilnoprawnych z pracownikami TVP SA oraz podmiotami, w których pracownicy ci mają udziały.
21. Połączenie istniejących w Spółce rejestrów umów w jeden, centralny rejestr, pozwalający na agregację i wymianę informacji o zawieranych umowach.

22. Wprowadzenie rozwiązań gwarantujących rzeczywisty nadzór nad przestrzeganiem zakazu konkurencji przez pracowników oraz uregulowanie trybu zwalniania pracowników z tego zakazu.
23. Ustalanie przez Radę Nadzorczą rzetelnych i zgodnych z treścią uchwały Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki celów zarządczych dla Członków Zarządu.
24. Wprowadzenie jednolitych i transparentnych zasad zwalniania z obowiązku świadczenia pracy w spółce TVP SA oraz rozstrzygnięcie istniejącego problemu osób zwolnionych z obowiązku świadczenia pracy, poprzez podjęcie działań zabezpieczających uzasadniony interes zarówno Spółki, jak i pracowników.
25. Zakończenie prac nad regulacją określającą nową siatkę płac dla wszystkich pracowników TVP SA.
26. Zaniechanie zlecenia usług na podstawie umów cywilnoprawnych pracownikom, których zadania wynikające ze stosunku pracy są zbieżne z przedmiotem umów lub do których należy nadzór nad realizacją tych usług.
27. Zawieranie w treści umów postanowień zapobiegających realizacji przedmiotu umów przez pracowników Spółki w czasie wykonywania pracy etatowej na jej rzecz.
28. Zawieranie w umowach z pracownikami i współpracownikami TVP SA postanowień zabezpieczających interesy Spółki, a w szczególności: precyzyjne określanie przedmiotu umów, zamieszczanie harmonogramów realizacji, określanie sposobu oraz trybu odbioru przedmiotu umów, a także dokumentowanie rezultatów zrealizowanych umów.
29. Wzmocnienie nadzoru ze strony Zarządu nad procesem zawierania umów przez pełnomocników Spółki.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Strategii Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 13 lipca 2023 r.

Kontrolerzy
Janina Bielak
Doradca ekonomiczny

/-/

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Strategii
p.o. Dyrektor
Marzena Rajczewska

Danuta Bolikowska
Główny specjalista kp.

/-/

Patrycja Chrzanowska-Przybylska
Specjalista kp.

/-/

Agnieszka Kuźniewicz
Specjalista kp.

/-/

Konrad Kobylko
Główny specjalista kp.

/-/

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym
dokonała:

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Strategii
p.o. Dyrektor
Marzena Rajczewska

/-/